گسترش صنعت معدن تجارت

شنبه ۱۴ تیرماه ۱۳۹۳ • ۷رمضان ۱۴۳۵ • ۵ جولای ۲۰۱۴ • سال هفتم دوره جدید شماره ۱ • پیاپی ۱۳۱۹ • ۳۲ صفحه • قیمت: ۱۰۰۰ تومان

در مبارک ماه رمضان شنبه‌ها منتشر خواهیم شد
از عید فطر هر روز با شما خواهیم بود

پرداختن به زیرساخت‌های اقتصادی و توجه به مسئله صنعت جهاد فی‌سبیل الله است.

رییس جمهور:

کشور باید صنعتی شود

مهندس نعمت‌زاده
۵ راهکار برای خروج صنعت از رکود را اعلام کرد
۱۵

نگاهی به دومین تجربه دولت یازدهم در کنترل بازار
رمضان بدون گرانی می‌گذرد
۸

با اعمال سیاست‌های انقباضی دولت یازدهم
کلید صنعت در قفل اقتصاد می‌چرخد
۹

رییس سازمان بورس و اوراق بهادار:
۴ درخواست از وزیر صنعت معدن و تجارت
۱۰

فعالیت‌های اکسپو میلان ۲۰۱۵
۲۶

جذب جهانگرد خارجی عزم ملی می‌خواهد
۲۲

بزرگداشت سید مصطفی عالی‌نسب
۲۱

بازهم روزنامه‌ای دیگر بازهم عاشقی
ناصر بزرگمهر
مدیر مسئول
۲

نبود استراتژی صنعتی حلقه مفقوده صنعت
رضا رحمانی
رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس
۳

نگرش جدید با هدف رقابت‌پذیری
هاشم یکه‌زارع
مدیرعامل گروه صنعتی ایران خودرو
۴

گام‌های مثبت دولت در صنعت و معدن
دکتر مهدی کرباسیان
معاون وزیر و رییس هیات عامل ایمیدرو
۸

بانکی که سپرده گذار مردمی ندارد
بهمن وکیلی
مدیرعامل بانک توسعه صادرات ایران
۲۴

یادداشت مدیر مسئول

بازهم روزنامه‌ای دیگر بازهم عاشقی

ناصر بزرگمهر
مدیر مسئول
manegement@smtnews.ir

به نام او که هرچه بخواهد همان می‌شود

نمی‌دانم یادداشت نخستین شماره یک روزنامه تخصصی را چگونه آغاز کنم؟

تاامروز بیش از ۱۰۰ یادداشت در آغازین شماره روزنامه‌ها و مجله‌های گوناگون نوشته‌ام و هر بار از جهانی گفته‌ام که بدون رسانه معنایی ندارد.هر بار نوشته‌ام و این بار هم ناگزیرم بنویسم. هر آن کس که کلاس اکابر را، در نهضت سوادآموزی طی کرده باشد، می‌داند که جهان امروز بدون رسانه، گم‌گشته‌ای دارد. بی‌رسانه نمی‌توان روز را به شب رساند. جهان، جهان اصحاب کهف در غار تنهایی نیست. امروز فقط یک روز را بدون رسانه گذراندن، مثل آن است که چهل سال را در غار گذرانده‌ای.

رسانه با تو می‌تازد. رسانه همراه توست، رسانه هر لحظه برای تو پیامی می‌آورد، حرفی می‌زند، حدیثی می‌گوید، رمانی را آغاز می‌کند. گذشت آن زمانی که می‌توان دل به پستچی سپرد که هفته‌ای یکبار صدای زنگ دوچرخه‌اش ما را به وجد آورد و از دور دستی برایش تکان دهیم و او بگوید باز هم برای شما نامه‌ای نبود، خبری نیست.

در جهان امروز، هر لحظه برای ما خبری و هر لحظه برای ما سخنی هست.

و رسانه پیام‌رسان این خبر است. من هرگز با انتشار نشریات دولتی یا وابسته به سازمان‌های دولتی بیش از حد یک خبرنامه داخلی موافق نبوده و نیستم.

در تفکر تنهایی من، انتشار هر نشریه در فضای آزاد، در دنیای دموکراسی بر پایه سود و زیان گردانندگان آن معنا می‌یابد، من همیشه اندیشیده‌ام که یک نشریه یا می‌تواند باشد یا نباید باشد. اگر می‌تواند باشد باید بتواند دخل و خرج کند و اگر نمی‌تواند باشد بهتر آن است که نباشد.

اما من هم مثل بسیاری مردم دیگر، این را باور دارم که فضای آرمانی و خواستن‌ها و نخواستن‌های ما همه حرفی نیست که بتوان به زبان آورد. اینکه دنیای افلاطونی من چگونه می‌تواند شکل بگیرد، و سقراط وجود من چگونه می‌تواند، حرف‌هایش را به گوش دیگران برساند و حاکمیت خودش را بر پهنه آنچه که واقعیت امروز را می‌سازد ظاهر سازد، سخن دیگری است، حکایت نافرجام عاشقی است که به معشوق دست پیدا نمی‌کند. کوبیدن تیشه مجنونی است بر بیستونی که معلوم نیست پایه و ستونش در دل کدام لیلی جای گرفته است؟

آرزوهای من و بسیاری از روزنامه‌نگاران این سرزمین همین گونه به پایان رسیده است یا به عبارتی، همیشه در حد یک آرزو باقی مانده است، جوانمرگ شده است. حضور روزنامه های دولتی، همان‌قدر که برای نهادینه شدن دموکراسی در یک جامعه می‌تواند مضر باشد، از نگاهی دیگر می‌تواند به عنوان تنها بسترهایی که می‌توانند هنوز هم فرصت اندیشیدن را برای جامعه فراهم کنند از اهمیت برخوردارند.

اگر کیهان و اطلاعاتی در میان نبود، اگر جام‌جم و همشهری متولد نمی‌شد و اگر ایران و ایرنا نداشتیم، شاید بخش خصوصی، تیراژ مناسب‌تری داشت، اما این همه حکایت نیست، این تنها یک نگاه ساده است. یک نگاه ساده دلانه افلاطونی است، تفاوت‌هایی که گاهی حتی واقعیت با حقیقت پیدا می‌کند ما را به سمت و سوی دیگری هدایت می‌کند. نگاه آرمانی برای واقعیت زندگی کافی نیست، اگر جام‌جم و همشهری و ایران نبودند، حتما یک خلایی در میان مطبوعات امروز ایران جاری بود. اگر کیهان و اطلاعات نبودند، مطبوعات ایران ۲ روزنامه متفاوت را کم داشتند. من بسته شدن روزنامه‌هایی مثل خورشید و تامین و آتیه و امثالهم را خلایی برای مطبوعات امروز ایران می‌دانم.

هر نشریه‌ای با خود، ۲ ویژگی مهم را همراه می‌آورد. اول عده‌ای روزنامه‌نگار و اهل علم و قلم، برای کسب نان به ساندویچ‌فروشی و بنگاه معاملات ملکی نمی‌پیوندند.

دوم هر نشریه‌ای، خوانندگانی را، هرچند اندک با خود همراه خواهد کرد که آنها با خود حرف‌هایی را حمل می‌کنند که بستر مناسبی خواهدشد برای تاریخ، و تاریخ را همین نشریات سازمانی و غیرسازمانی می‌سازند.

شاید برای رسیدن به آن دریای ذهنی که من و دهها روزنامه‌نگار دیگر، جوانی خود را به پای آن ریخته‌ایم، چاره‌ای نیست جز اینکه از بستر روزنامه و نشریات دولتی عبور کنیم تا با مخاطبان جدی همراه شویم. همین تفکر بوده است، ضمن اینکه من هم مثل بسیاری از دست‌اندرکاران حرفه‌های دیگر وظیفه دارم، داروخانه‌ای را برای داروسازی فراهم کنم که در دانشکده‌های داروسازی، دانش دارو را فراگرفته‌اند.حال اگر دانش‌آموخته‌های روزنامه نگاری سرمایه لازم را ندارند تا با دانش روزنامه‌نگاری خود روزنامه مناسبی همچون داروخانه مناسب تاسیس کنند، باید این فرصت را برای یکایک آنها در نشریات دولتی فراهم کرد تا بتوانند حرفشان را، شغل‌شان را در جایی به نمایش بگذارند.

روزنامه گسترش صنعت را با نام جدید و با تفال به دیوان حافظ و استمداد از نهج‌البلاغه‌ای که هر روز صبح در مقابلم می‌گشایم آغاز کردم تا سخنی دیگر را آغاز کنیم.

می‌دانم و اطمینان دارم که از این رهگذر خواهیم توانست حرف تازه‌ای در حوزه تازه‌تری بر زبان جاری سازیم و از همه مهم‌تر نگاه بالاترین مقام وزارت صنعت، معدن و تجارت به این روزنامه است که از ابتدای کار ۳ نکته را یادآوری کرده‌اند:

۱- روزنامه متعلق به وزارتخانه، فرصتی است تا روزنامه‌نگاران در زمین خودمان و با توپ خودمان، وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت را به نقد بکشانند، مهندس نعمت‌زاده با همه وجود و در شورای معاونان وزارتخانه این جمله را تایید کرده است که روزنامه گسترش صنعت، معدن و تجارت(صمت) روزنامه تبلیغی این وزارتخانه نخواهد بود. روزنامه‌ای خواهد بود که دردهای موجود را در صنعت، معدن و تجارت مطرح خواهد کرد.

حرف‌هایی در قالب نقدهایی که بعضی به آن می‌گویند نقدسازنده و من می‌گویم نقد، نقد است، سازنده و غیرسازنده ندارد. هر آنچه که به زبان آورده شود و هر آنچه که گفته شود حتما برای ما در آن خیریتی خواهد بود که در نگفتن‌ها پیدا نمی‌شود.

۲- مهندس نعمت‌زاده، به من تاکید کرده‌اند که روزنامه را از سال دوم انتشار باید به‌صورت خودکفا منتشر کنید و من و همکارانم تلاش خواهیم کرد که در میانه همین سال اول این حرکت را آغاز کنیم.

۳- سومین نکته‌ای که مهندس نعمت‌زاده به من و همکارانم ارزانی داشته است، فرصت طلایی است که می‌تواند الگویی باشد برای همه نشریاتی که به نوعی به دولت وابسته هستند و می‌تواند راهی باشد در بستر اصل ۴۴ قانون اساسی و تایید نگاه خردمندانه رهبر معظم انقلاب به فراهم کردن بسترهای اقتصادی برای بخش خصوصی و واگذاری کارها به مردم.

ایشان فرموده‌اند که روزنامه به‌صورت شرکت سهامی اداره شود و مهم‌ترین سهامداران آن شرکتها، مردم و همکاران من در روزنامه باشند.

ما بخشی از سهام این روزنامه را در ۳ سال آینده به همکاران روزنامه‌نگار منتقل خواهیم کرد و در نتیجه همه همکارانی که در این روزنامه در کنار ما قرار می‌گیرند، از ساده‌ترین مشاغل تا دبیران و روزنامه نگاران ، روزنامه را متعلق به خود خواهند دانست و بخشی از حقوق و مزایای آنها هر ماهه چون بیمه و مالیات برای سهامی که متعلق به آنها خواهد بود، در نظر گرفته خواهد شد. اگر این روش در روزنامه صمت موفق شود، می‌تواند الگوی مناسبی باشد برای همه نشریات دولتی که به صورت مستقل منتشر می‌شوند و دولت از بخش نشریات دولتی سربلند بیرون خواهد آمد. شاید ۳ سال آینده در دولت تدبیر و امید یک فرصت طلایی باشد که کلید آن توسط روزنامه صمت و با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت زده خواهد شد و افتخاری برای مردی خواهد بود که نام خود را در صنایع، در پتروشیمی، در پخش و پالایش و بالاخره در فرهنگ و مطبوعات ثبت خواهد کرد.هرچند به ظاهر بخش مطبوعات و فرهنگ و روزنامه‌نگاری هیچ ارتباط مستقیمی با وزیر صنعت، معدن و تجارت ندارد، اما بدون شک این حرکت در تاریخ مطبوعات ایران به یادگار خواهد ماند.من مسئولیت دارم این وظیفه را در حد توان خودم و برای ادای دین به سرزمینم و به جامعه روزنامه‌نگاری ایران که ۴۳سال از بهترین ایام عمرم را به‌صورت حرفه‌ای و بدون هیچ وقفه‌ای در آن گذرانده‌ام به سرانجامی مطلوب برسانم. و آنکه در روزنامه صمت چه خواهیم کرد، چه خواهیم نوشت، چه اهدافی را پی خواهیم گرفت را در بخش‌های دیگر، همکارانم کمی نوشته‌اند و من در روزهای دیگر هم برای شما می‌نویسم و هم شما خواهید دید و خواهید خواند، اگر با ما همراه باشید.

دل به سرزمینی بسته‌ایم که با «تدبیر و امید» می‌تواند روزهای بهتری داشته باشد.

فراخوان روحانی در روز صنعت و معدن

حرکت به سمت اقتصاد جهانی

گروه آینه:

رییس‌جمهوری در مراسم گرامیداشت روز صنعت و معدن پرسش‌های مهمی را مطرح کرد، در یک جمع‌بندی از حرف‌های وی می‌توان گفت که با وجود آنکه همه شرایط صنعتی شدن در کشور وجود دارد پس چرا بعد از ۴۰، ۵۰ سال هنوز نتوانستیم به حداقل‌ها در این زمینه دست یابیم؟ حسن روحانی می‌پرسد، اگر سوخت را به نرخ جهانی به مراکز صنعتی ارائه دهیم آیا این صنعت می‌تواند سر پای خود بماند. از نگاه روحانی اگر تعرفه‌ها حذف و ورود کالاهای محصول کشورهای پیشرفته آزاد شود، صنایع داخلی کشور توان رقابت با این محصولات را نخواهند داشت.

وی بی‌پروا خطاب به مدیران و دست‌اندرکاران صنعت می‌گوید: می‌خواهم نکته‌ای را بگویم اما آن را گزنده تلقی نکنید، اگر انرژی را به قیمت جهانی تحویل تولید دهیم آیا تولید کشور ما قدرت صادرات دارد؛ اگر دروازه‌های کشور را باز بگذاریم و تعرفه را کنار گذاشته و حمایت از تولید را نیز کنار بگذاریم آیا تولید کشور ما توان رقابت با منطقه و جهان را دارد؟ رییس‌جمهوری با بیان اینکه نوزاد و نوجوان نیاز به حمایت دارد اما آیا جوان بالغ توانمند رشیدی که بیش از ۴۰ سال از عمرش گذشته باز هم نیاز به حمایت دارد، افزود: اگر حمایت در کنار رقابت نباشد، حمایت مخرب است.

وی از همه خواست وارد گفتگو شوند؛ این

مذاکرات برد ـ برد تنها با خارجی‌ها نیست، بلکه دولت و بخش خصوصی، قانون‌گذار و بخش خصوصی هم باید مذاکرات برد-برد داشته باشند. ما در کنار این دو سرمایه نیاز به سرمایه اجتماعی داریم؛ باید به یکدیگر و آینده اعتماد داشته باشیم و همگی به قانون احترام گذاشته و ثبات و امنیت را در آینده کشور ببینیم. روحانی با اشاره به برخی محدودیت‌ها در زمینه تولید و صنعت، برخی از این محدودیت‌ها را به نفع کشور و برخی را به ضرر تولید دانست و افزود: برخی محدودیت‌ها غیرعقلانی و ناصحیح است. به‌عنوان مثال در زمینه تولید اگر پیچ و خم‌های غیرضروری برای دادن مجوز پیش پای تولیدکنندگان باشد به معنای محدودیت غیرعقلانی است؛ اگر در بخش‌هایی از سیستم اداری ما فساد و رانت وجود دارد به معنای محدودیت غیرعقلانی بوده و باید با آن مبارزه شود.

سخنان روحانی مهم است و باید آن‌را جدی گرفت. باید با گفت و گو فضا را برای بازنگری کلی جریان صنعتی شدن فراهم کرد، آنچه در صنعتی شدن حرف اول و آخر را می‌زند نظم دقیق است. برنامه‌ریزی روشن و با حداقل خطا، تداوم سیاست‌ها و رویکردها، جدی گرفتن تحقیق و توسعه، ارتباط فعال با مراکز دانشگاهی، هماهنگی فعال بین بخش تولید و توزیع، پرهیز از نگاه بخشی‌نگر و از همه مهم‌تر دور نگاه داشتن بخش صنعت از تلاطمات سیاسی است. چگونه می‌توان نظم را محقق کرد؟ چگونه می‌توان آشفتگی موجود را در این مورد پس زد؟ باید با مقرارت‌زدایی و کاهش قوانین بازدارنده به کارآفرینان فرصت داد تا به سرعت بر فرآیندهای اداری شناخت پیدا کنند و بتوانند برنامه‌های خود را در افق روشن طراحی و محقق کنند. با این مقرارت‌زدایی است که رانت‌طلبان و شبکه فساد پس می‌نشینند.

فراخوان روحانی برای گفتگو را باید جدی گرفت و ما بر آنیم در این روزنامه فضای این هم‌اندیشی را فراهم آوریم تا بتوانیم به پرسش‌های مهم فرصت دهیم تا پاسخ خود را بیابند.

گزارش «آینه خبر» از رویدادهای کشور

طرح بیمه بیکاران در شورای نگهبان

گروه آینه خبر: «کاهش سرعت علمی» در حالی نمایندگان طرفداران جبهه پایداری را نگران کرده است که رییس دانشگاه صنعتی شریف از محکوم شدن اتحادیه اروپا خبر داد و گفت: اتحادیه اروپا دو سال پیش دانشگاه شریف را تحریم کرده بود که سرانجام دادگاه، حکم محکومیت اتحادیه اروپا را صادر کرد چراکه براساس اتهامات واهی، دانشگاه شریف را تحریم کرده بود، البته جست‌وجوی اینترنتی ما نتوانست جای پایی از این نگرانی را در دوران احمدی‌نژاد بیابد، گمانه‌ها دو فرضیه را در مورد این سکوت در نظر می‌گیرند، نخستین حدس آن است که در دوران قبلی رشد شتابان علم جای نگرانی نمی‌گذاشت یا مصلحت‌اندیشی‌های جناحی جایی برای ابراز این نگرانی‌ها نمی‌داد، ولی اینکه این نمایندگان نگران رشد علمی هستند خود به قدر کافی جای خوشحالی دارد.

خبر دیگری که در فضای رسانه مطرح شد، رد مجدد طرح بیمه بیکاری و حمایت از بیکاران متقاضی کار توسط شورای نگهبان است، خبرنگار تسنیم در این مورد می‌نویسد: طرح بیمه بیکاری و حمایت از بیکاران متقاضی کار که قبلا توسط شورای نگهبان برای رفع اشکالات به مجلس شورای اسلامی اعاده شده بود، مجددا در شورای نگهبان مورد بررسی قرار گرفت که اشکال قبلی شورای نگهبان در مورد مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی(بار مالی) هنوز رفع نشده بود. به نظر

می‌رسد که بیکاران باید برای بیمه شدن منتظر بمانند رفت و برگشت لایحه از مجلس به شورا و بر عکس به فرجام خود برسد آن هم در حالی که رکود تورمی بسیاری از خانواده‌ها را نگران کرده است.

مذاکرات هسته‌ای به دور از چالش‌های سیاسی در وین آغاز شد، مذاکرات طولانی که ۲۰ روز به دیر خواهد پایید، نتیجه این مذاکرات، تعلیقی را که در فضای اقتصادی به صورت طبیعی ایجاد شده است می‌شکند و اگر نتیجه مذاکرات همراه؛ تفاهم باشد، فعالان اقتصادی روزهای پررونقی را پیش‌رو خواهند داشت و در غیر این صورت با اتخاذ رویکرد دیگر، خود را با شرایط جدید تطبیق خواهند داد، حضور جان کری وزیر امور خارجه امریکا و دیگر وزرای ۱+۵ نشانه حساسیتی است که در عمل تاثیرات منطقه‌ای بسیاری را به‌دنبال خواهد داشت، محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه کشورمان قبل از عزیمت به وین در پیامی ویدئویی که به زبان انگلیسی منتشر شده است، خطاب به طرف‌های مذاکره‌کننده گفت: وقت‌کشی به امید گرفتن امتیاز از ایران در لحظات آخر مذاکرات اتمی، نمی‌تواند نتیجه‌ای بهتر از سال ۸۴ داشته باشد. رسانه‌های امریکایی با اشاره به مقاله جان کری در واشنگتن پست و پیام ویدئویی محمدجواد ظریف، اظهارنظر و تحلیل‌های متفاوتی را مطرح می‌کنند. برخی از دشواری و سرسختی دو طرف سخن می‌گویند و برخی دیگر از تلاش دو طرف برای رسیدن به توافق نهایی خبر می‌دهند.

چرخ اقتصاد در چرخش سانتریفیوژ ها

گروه آینه:

وین ۶ آغاز شده است. گفت‌وگوهایی که تا ۳۰ تیر ادامه دارد. مذاکراتی پیرامون مسئله هسته‌ای ایران که ۲۰ روز زمان می‌برد و جواد ظریف، وزیر امور خارجه در راس هیات مذاکره‌کننده ایرانی با کاترین اشتون، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا گفت‌وگوهایی خواهند داشت. به نظر می‌رسد، ۲۰ روز زمان زیادی برای بالاترین مقام دیپلماسی دولت جمهوری اسلامی باشد که تمام وقت خود را در آن به مذاکرات هسته‌ای اختصاص دهد؛ اما از منظر دیگر، نشان از جدیت طرفین مذاکرات برای دستیابی به توافق نهایی دارد. توافق نهایی برای رهایی از مسئله‌ای که به‌زعم حسن روحانی معضلی غیرضروری بود و می‌شد با درایت از آن عبور کرد. با این حال دولت یازدهم که بر سر کار آمد بیشترین تمرکز خود را بر بهبود اوضاع اقتصادی و حل مسئله هسته‌ای گذاشت. رفع تحریم‌های اقتصادی ناشی از فعالیت‌های هسته‌ای ایران دستور اول دیپلماسی روحانی بود؛ به‌طوری‌که دولت، دستیابی به توافق اولیه را شکست ظرف تحریم‌ها عنوان کرد.

حالا همه نگاه‌ها به وین است. جایی‌که دیپلمات‌های ایرانی بر سر مسئله هسته‌ای و حقوق جمهوری اسلامی مذاکره می‌کنند تا از رهگذر آن، گشایش‌های اقتصادی و بازگشت سرمایه‌های از دست رفته را شاهد باشیم.

دستیابی به توافق هسته‌ای در راستای حقوق ملت، از آن دست گزاره‌هایی است که توجه دولت به آن، می‌تواند امتیازی تاریخی در شرایط سیاسی منطقه محسوب شود.

یکی از مسائل مورد بحث در وین، رآکتور آب سنگین اراک است. عباس عراقچی معاون حقوقی و بین‌الملل وزارت امور خارجه درباره رآکتور آب سنگین اراک گفته است: موضوعاتی که در ارتباط با رآکتور اراک مطرح شده، بحث پوشیده‌ای نیست.

اما با ایجاد برخی از تغییرات فنی به کمک فناوری‌های روز این نگرانی را از بین می‌بریم یا به شدت پایین می‌آوریم.

صحبت‌های عراقچی نشان می‌دهد که ایران به دنبال حل این مسئله و رفع نگرانی‌های بین‌المللی است.

بدون شک فعالیت‌های هسته‌ای صلح‌آمیز می‌تواند نقش بزرگی در تولید، رشد صنایع و بهبود اوضاع سلامت و اقتصاد کشور داشته باشد، اما این مسئله زمانی می‌تواند محقق شود که دیپلماسی ایرانی در حساسیت‌زدایی از برخی برداشت‌های سیاسی و غرض‌ورزانه، گام‌های مثبتی بردارد. درست یا غلط، امروز چرخ‌های اقتصاد کشور، به سرعت چرخش و تعداد سانتریفیوژها گره خورده است؛ حالا در این بزنگاه تاریخی، دولتمردان باید تصمیم‌هایی سرنوشت‌ساز بگیرند و در این میان نمی‌توان نیم‌نگاهی به تحولات منطقه، اوضاع اقتصادی کشور و مطالبات جامعه نداشت.

نگاه

جسارت‌ورزی در زبان تخصصی

محمد آقازاده
روزنامه نگار

یک روزنامه تخصصی بیشتر روی مسائلی متمرکز می‌شود که در کانون رغبت مخاطبان‌شان قرار دارد اما این نکته ظریف را نیز باید یادآور شد که فعالان عرصه‌های صنعت، معدن و تجارت جهت بالا بردن کارکرد فعالیت‌های تخصصی خود باید بدانند در اطراف‌شان چه می‌گذرد، در سیاست، جامعه، فرهنگ و حتی در ورزش. ما بر آنیم تا با زبان و فرمی متفاوت راوی این رویدادها باشیم، البته به‌صورت گذرا و کوتاه به این رویدادها خواهیم پرداخت تا اگر مخاطبان خبری را مهم یا جدی یافتند در رسانه‌های عمومی‌تر به سراغ‌شان بروند. کار دیگر ما در این صفحه، بیان دیدگاه مقام‌های درجه اول در مورد حوزه تخصصی روزنامه و بحث و گفت‌وگوی آنها در این زمینه است، در گزارش‌های تحلیلی نیز به سراغ‌شان خواهیم رفت تا بدانیم چرا نظرها و اظهاراتشان در عمل تحقق نمی‌یابند و چه باید کرد که آنها را به صحنه اجرا کشاند. کار دیگری که برآنیم در این صفحه دنبال کنیم این است که اتفاق‌های جهان مجازی را برای شما بازتاب دهیم. ارتباط با مخاطب از طریق تلفن، ایمیل و دیگر راه‌ها در دستورکار ما قرار دارد. برای آنکه آنی شویم که مورد دلخواه شماست باید با ما سخن بگویید و نقدهای‌تان را از عملکرد ما بی‌تعارف برای ما باز بگویید. تنها جان‌هایی می‌توانند راه به نوآوری بکشند که از شکست نهراسند و هنر دل به دریا زدن را بلد باشند، تجربه‌های تازه در روزنامه‌نگاری آسان نیست، چراکه در روزنامه باید بلافاصله با مخاطب روبه‌رو شد و داوری او را جدی گرفت و هر تجربه نویی تا با مخاطب روبه‌رو نشود، نمی‌تواند خود را محک بزند و دریابد تجربه موفقی را آزموده است یا نه؟ تازه هر نوجویی تا پخته شود و راه به همه‌گیر شدن بکشد نیاز به زمان دارد و سختکوشی. روزنامه‌ای که در پیش روی شماست می‌خواهد راه نرفته را برود و از نوجویی نهراسد و این شجاعت را وامدار بردباری است که در شما به‌عنوان مخاطب سراغ دارد و می‌داند شما در هر راه تازه، همراهان شایسته‌ای هستید. روزنامه‌ای که قرار است به‌صورت تخصصی صنعت، معدن و تجارت را زیر پوشش تحلیلی و خبری خود قرار دهد باید زبانی را پیدا کند که به دام زبان خشک و رسمی نیفتد، چراکه می‌داند این زبان، فاقد شور و حیاتی است که مبدل به نیروی محرکه‌ای شود که صنعت و معدن را رونق می‌دهد و تجارت را به مرزهای قابل قبولی برساند که حلقه مکمل تولید شود. اما کدام زبان می‌تواند هم غنا و سرزندگی را بازتاب دهد و هم پاسخگوی تخصصی باشد که قرار است در مورد آن سخن بگوید. ورود شبکه‌های اجتماعی، فرم اطلاع‌رسانی را آن‌چنان به‌صورت ماهوی تغییر داده است که وفاداری به زبان کهن را غیرممکن می‌کند. ما سعی خواهیم کرد ضمن بهره‌برداری از سنت روزنامه‌نگاری که حاصل تجربه نسل‌هاست و با استفاده از زبان نرم شبکه‌های اجتماعی به زبان مکملی برسیم که بتوان سرجمع یک روزنامه تخصصی باشد. بی‌تردید رویکرد انتقادی شما، راه طولانی که در پیش داریم را کوتاه خواهد کرد. منتظر نقدهایتان می‌مانیم.

یادداشت

نقش رسانه اقتصادی در شکوفایی کشور

مجید منصوری بیدکانی
عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس

در دنیای امروز نمی‌توان نقش رسانه‌ها را در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی نادیده گرفت. رسانه‌ها با رسالتی که به‌عنوان نهاد آگاهی‌بخشی دارند، می‌توانند زمینه‌های ارتقای جامعه و هر کشوری را فراهم آورند. در حوزه اقتصادی نیز وجود رسانه‌هایی که تجزیه و تحلیل دقیق و درستی از وضعیت اقتصادی کشور ارائه دهند، بدون شک می‌تواند آثار مثبتی برای اقتصاد کشور داشته باشد. رسانه اقتصادی می‌تواند از طریق اطلاع‌رسانی صحیح و هدفمند نقش مهمی در بهبود وضعیت تولید داشته باشد. برخی واقعیت‌های اقتصادی کشور به گونه‌ای است که احتمالا مسئولان چندان مایل به اظهار آن نیستند، اما رسانه از آنجایی که چندان در فکر حفظ جایگاه خود نیست، این رسالت را به خوبی انجام می‌دهد، به‌گونه‌ای که انتقال واقعیت کشور به جامعه را در دستورکار قرار می‌دهد و این مسئله اتفاقا تاثیرات بسیار مثبتی در بهبود شرایط خواهد داشت. برای مثال فرض کنید در شرایط فعلی کشور که دچار تحریم‌های اقتصادی هستیم، جامعه در انتظار لغو تحریم‌ها و پایین آمدن قیمت‌هاست، از سوی دیگر شاید برخی از تولیدکنندگان داخلی بر این عقیده باشند که با لغو تحریم‌ها شاهد سیل واردات کالاهای خارجی و در نتیجه متضرر شدن تولید داخلی خواهیم بود. در حالی که شاید نگاه واقع‌بینانه چیزی غیر از این باشد که با لغو تحریم‌ها و امکان صادرات کالاهای داخلی و حتی واردات دستگاه‌های مورد نیاز صنعت، تولید داخلی نیز رونق یابد. در این شرایط است که نقش یک رسانه واقعی مشخص می‌شود که با انتشار اطلاعات و بازتاب واقعیت کشور، مردم و تولیدکنندگان را از وضعیت اقتصادی آگاه کنند. در واقع رسانه می‌تواند نشان دهد که چگونه هم مردم و هم تولیدکنندگان در روند بهبود اقتصادی می‌توانند سود ببرند. در حال حاضر شاید روزنامه‌های زیادی در کشور در حوزه اقتصادی فعالیت داشته باشند، اما به اعتقاد من رسانه‌ای می‌تواند از نظر اقتصادی متفاوت باشد که از نقطه‌نظر کارشناسان اقتصادی، تحلیل‌های علمی و جامعی از واقعیت‌های کشور ارائه دهد و از این طریق شاهد حرکت گام به گام کشور به سمت شکوفایی خواهیم بود.

دریچه

صنعت و بنگاه‌های صنعتی، محور توسعه اقتصادی

محسن خلیلی

پدر صنعت ایران

نخستین گرامیداشت روز صنعت را در اواسط دهه ۷۰ خورشیدی یعنی در سال ۱۳۷۵ در خدمت دو شخصیت بزرگوار و برجسته حضرت آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی در مقام ریاست‌جمهوری و مهندس محمدرضا نعمت‌زاده در مقام وزیر صنایع و معدن وقت و با محوریت بخش خصوصی صنعتی کشور برگزار کردیم. از آن سال تاکنون این روز فرصتی بس گرانبها فراهم کرده است تا در فضایی بسیار صمیمانه و محبت‌آمیز مسائل و مشکلات حوزه صنعت در ارتباط با اقتصاد و دیگر حوزه‌های اجتماعی کشور، طرح و راهکارهای منطقی و کارشناسی جهت برون‌رفت از آنها ارائه شود. این خدمتگزار نیز از این فرصت استفاده کرده و در روزهای منتهی به دهم تیر نکاتی را در این خصوص خدمت خوانندگان محترم عرض می‌کنم. آمار و اطلاعات منتشرشده از وضعیت اقتصادی و صنعتی کشور طی یکی دوسال اخیر ما را با وضعیت نامناسب در این حوزه مواجه کرد، چنانکه آخرین گزارش بانک مرکزی مربوط به بهار سال گذشته حاکی از کاهش رشد اقتصادی کشور به منفی ۳/۴درصد، کاهش رشد تشکیل سرمایه به منفی ۱۷/۲درصد و نیز افزایش بیکاری به ۱۲/۲درصد، کاهش رشد ارزش‌افزوده بخش صنعت به منفی ۹/۳درصد و رشد اشتغال صنعتی به منفی ۳۶درصد است.

درک عمق مشکل زمانی مشخص می‌شود که بدانیم که براساس گزارش «ربع قرن عملکرد نظام جمهوری اسلامی ایران ۱۳۸۱-۱۳۵۶» منتشره توسط سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی در سال ۱۳۸۳، در دوران انقلاب و جنگ (۱۳۶۷-۱۳۵۷) رشد تولید ناخالص داخلی منفی ۲/۴درصد و رشد تولید ناخالص داخلی بدون نفت حدود منفی ۰/۶درصد بوده است. البته در همان دوران رشد بخش صنعت و معدن به‌طور متوسط سالانه ۵/۱درصد و میانگین رشد صادرات صنعتی ۱۷/۳درصد بوده است.

اما از این آگاهی و وقوف به وضعیت بحرانی چه استفاده‌ای می‌توان برد و چگونه می‌توان این مشکلات را به سکوی پرش صنعت و تولید کشور در سال‌جاری و سال‌های بعد تبدیل کرد؟ از این منظر وضعیت ناگوار موجود در حوزه اقتصاد و صنعت می‌تواند فرصتی گرانبها برای تحول پارادایمیک باشد. تحولی که اساس توسعه به جای دولت براساس مشارکت و حضور مردم و بر محوریت بخش خصوصی سامان یابد. واقع آن است که دیگر دولت به هزار و یک دلیل و مهم‌ترین آنها کاهش درآمدهای نفتی و افزایش هر روزه هزینه‌های اداره کشور توان توسعه کشور را به تنهایی ندارد و موتور توسعه باید در بیرون از دولت و از درون جامعه و بهره‌گیری از منابع فکری و مادی آن روشن شود و دولت نقش تعیین سیاست‌ها و راهبردها، برقراری حاکمیت قانون، توسعه زیرساخت‌های اجتماعی و فیزیکی را برعهده گیرد. در این چارچوب بخش خصوصی مسئولیت ایجاد اشتغال و درآمد، تولید و تجارت، توسعه منابع انسانی و ارائه خدمات را برعهده خواهد داشت و جامعه مدنی نیز تسهیلگر تعاملات سیاسی و اقتصادی است. براساس این نگرش، این خدمتگزار بر این اعتقاد است که بنگاه‌های اقتصادی خرد و صنعتگران و فعالان اقتصادی مجرب و عالم سرمایه‌های ارزشمند کشور جهت برون‌رفت از وضعیت رکود تورمی هستند. بر همین اساس به نظر می‌رسد بیش از هر زمان دیگری هم مسئولیت و هم امکان نقش‌آفرینی صنعتگران و تشکل‌های وابسته به آنان برای حضور در این عرصه کلان فراهم شده باشد؛ ما صنعتگران، بنگاه‌های اقتصادی کشور را اداره می‌کنیم؛ بنگاه‌هایی که به گفته مایکل پورتر، «شکوفایی یک کشور در گرو شرایطی است که بر اقتصاد خرد آن کشور حاکم باشد و تا وقتی در سطح اقتصاد خرد، وضع به شیوه‌ای مناسب بهبود نیابد، اصلاحات سیاسی و اقتصادی در سطح کلان به بار نخواهد نشست» امری که خوشبختانه مورد قبول و تاکید دولتمردان کشورمان نیز قرار گرفته است. از این منظر و براساس این باور که این بنگاه‌ها هستند که در صنایع جهانی رقابت می‌کنند و نه کشورها و در پرتو این اصل اساسی که بهبود بهره‌وری و شکوفایی ملی تابعی است از سه عامل: بستر اقتصاد کلان، محیط اقتصاد خرد کسب و کار و عملیات استراتژی بنگاه، بنابراین مناسب و بلکه ضروری است که از طریق ارتقای سهم بنگاه‌های بخش خصوصی در تولید ناخالص داخلی و اقتصادی ملی، رشدی روزافزون و پایدار داشته باشیم. نگرانی از سپاه بیکاران ۸میلیونی که با احتساب خانواده‌های آنان ۳۰ تا ۴۰میلیون نفر خواهند شد، بحرانی واقعی است. بحرانی که فقر، بروز جرم و هدر رفتن تعقل و کارآیی و سقوط بازهم بیشتر درآمد ملی از عواقب آن است. از این‌رو توسعه هرچه سریع‌تر و البته منسجم‌تر و هدفمند میهن عزیزمان ضرورتی است حیاتی. در این میان وظیفه فعالان اقتصادی نیز علاوه بر تولید کالای باکیفیت و رقابتی، مشارکت فعال در تصمیم‌سازی‌ها و تصمیم‌گیری‌ها و ارائه نظر و پیشنهاد جهت تحقق هرچه بهتر وظایف فوق به دولت و نهادهای حاکمیتی و تعهد بیش از پیش به انجام مسئولیت اجتماعی خویش به مردم و میهن است. مسئولیتی که هم فردی است و هم البته مهم‌تر جمعی و تشکلی. چراکه همیشه معتقد بوده‌ام که صنعت را صنعتگر می‌سازد و تلاش صمیمانه ما در جهت خدمت به توسعه و حل مشکلات اقتصادی و معضل بزرگ اشتغال می‌تواند کارساز باشد. اگر یک روز، سخن این بود که «صنعت» محور توسعه است که در دوره‌ای نیز چنین شد و دستاوردهای بس ارزشمندی نیز به یادگار گذاشت (رشد دو رقمی صنعت در برنامه سوم توسعه) امروز و در گرامیداشت روز صنعت و معدن خدمت دولتمردان عزیزمان این خواست را طرح می‌کنیم که بنگاه‌های صنعتی محور توسعه اقتصادی‌اند و سیاست‌های کلان دولت باید در جهت تعالی فعالیت‌های اقتصاد مولد (عملیاتی کردن قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار) در فضایی رقابتی و رشد و بزرگ شدن بنگاه‌های موجود سامان یابد، چرا که تا بنگاه‌های صنعتی و اقتصادی ما بزرگ نشوند، صنعت و اقتصاد ما بزرگ نخواهد شد.

کارشناسان وضعیت صنعت در اقتصاد ایران را بررسی کردند

صنعت، حاضر غایب در اقتصاد ایران

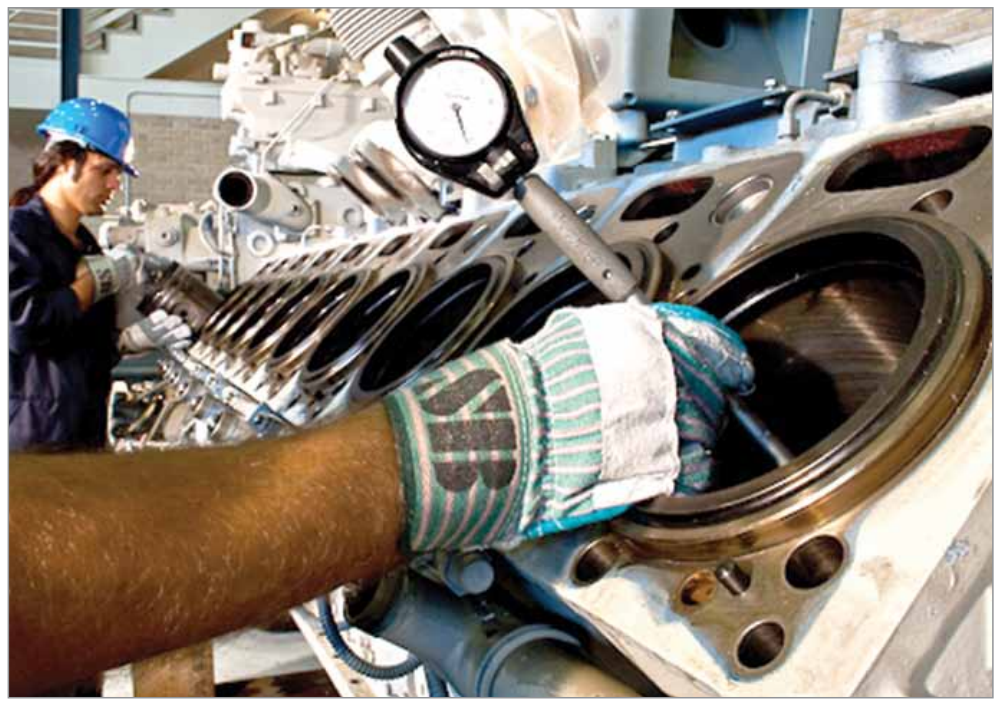

شکوفه حبیب‌زاده- سرویس صنعت:

صنعت به‌عنوان یکی از مهم‌ترین بخش‌های اقتصاد در کشورهای پیشرفته، سهم کمی از اقتصاد ایران را به خود اختصاص داده است. امری که همیشه با وجود تاکیدهای دولت‌های مختلف برای توجه بیشتر به این بخش، نادیده گرفته می‌شود. شاید بتوان به بخش صنعت و تولید در ایران نام حاضر غایب را نهاد. به گفته قریب به اتفاق کارشناسان صنعتی، اقتصاد رانتی ایران موجب جهت‌دهی سرمایه‌ها به بخش‌های سودآور از جمله بازارهای طلا و ارز، مسکن و تجارت شده و نخستین ضربه آن را پیکر نحیف صنعت و تولید کشور متحمل شده است. به گفته کارشناسان، دولت‌ها در ایران هیچگاه برنامه مشخصی برای بخش صنعت ارائه نداده‌اند که این مسئله خود موجب عدم رغبت سرمایه‌داران برای ورود به این بخش شده است. نبود امنیت سرمایه‌گذاری، قوانین دست و پاگیر موجود، مشکلات مالیاتی، فساد مالی و... از آن دسته مشکلاتی است که انگیزه بخش مولد را کاهش می‌دهد و از سویی انگیزه برای سودآوری و رانت‌جویی را بالا می‌برد.

حسین راغفر، کارشناس اقتصادی و استاد دانشگاه الزهرا در گفت‌وگو با صمت گفت: اینکه چه می‌خواهیم با اینکه اقداماتی کرده‌ایم متفاوت است. ما نمی‌دانیم چه می‌خواهیم. برنامه مشخصی برای صنعت نداریم. با توجه به بررسی‌های صورت گرفته پس از افزایش قیمت حامل‌های انرژی، شاخص PPI (شاخص قیمت تولیدکننده) دو برابر شاخص CPI (شاخص قیمت مصرف‌کننده) شده است. این اتفاق به معنای رکود اقتصادی در کشور است که در این مدت عمیق‌تر هم شده است. در واقع می‌توان گفت تولید بیشترین هزینه را در این رکود اقتصادی متحمل شده است. یعنی تولید دوبرابر هزینه عمومی جامعه هزینه داشته است. از یک طرف تقاضا برای کالا کاهش یافته و از سوی دیگر میزان تولید به سبب این هزینه‌ها کاهش یافته است.

بهره‌وری، هدف غایی صنعتی شدن

راغفر در ادامه افزود: ما هیچ برنامه مشخصی برای صنعت نداریم. صنعتی شدن به معنای این نیست که تعداد کارخانه‌ها را افزایش دهیم. میزان واردات ارزی کره‌جنوبی با سرمایه‌گذاری خارجی از اواخر دهه ۱۹۶۰ تا پایان ۲۰۱۲، تقریبا نصف منابع درآمدهای ارزی نفت و گاز در ایران است. در سال ۱۹۶۶ سرانه تولید ناخالص ملی این کشور برابر با ۱۷۵ دلار و در ایران برابر با ۲۶۵ دلار است. چرا آنها به توسعه دست یافتند و ما نتوانستیم؟ دلایل متعددی دارد اما یکی از دلایل مهم آن، به عدم وجود برنامه بازمی‌گردد. به اینکه متاسفانه هیچ تصویری نسبت به صنعتی شدن نداریم. بهره‌وری باید هدف صنعتی شدن باشد. چیزی که در این روند نادیده گرفته می‌شود و در نهایت منجر به هدر رفتن منابع و دفن آن در وسط کویر خواهد شد. محمدقلی یوسفی، استاد دانشگاه علامه‌طباطبایی در گفت‌وگو با صمت با اشاره به مشکلاتی که صنعت با آن روبروست گفت: وقتی دولت آغاز به کار کرد بانک مرکزی به‌طور علنی مدافع افزایش تورم بود. سیستم بانکی وقتی ۲۲ درصد سود به سپرده می‌دهد، سرمایه‌گذار در بخش صنعت باید ۳۰ درصد سود کند که ۲۲ درصد را به بانک بدهد و باقی هزینه‌های دیگر را پوشش دهد و در کنار آن کمی هم سود کند. اما حتی اگر بانک مرکزی چنین چیزی را بپذیرد تورم ۳۰ درصدی را به جامعه تحمیل می‌کند.

اقتصاد رانتی مانع رشد صنعت

این استاد دانشگاه با اشاره به مشکلات ساختاری اقتصاد کشور اظهار کرد: تا زمانی که درآمدهای نفتی و قدرت‌های موازی در این کشور وجود داشته باشد تورم نیز خواهد بود. این شرایط تورمی، رانت ایجاد خواهد کرد. با توجه به این دو مورد پایدار در کشور نمی‌توان جلوی رانت را گرفت اما دولت می‌تواند این رانت را هدایت کند. در ساختار حقوقی، قانونی و ... ایران رانت به نوعی بازتولید می‌شود. باید ساختار اجتماعی، سیاسی و اقتصادی اصلاح شود تا با شفافیت و نظارت عمومی بر عملکرد مسئولین امکان رانت‌جویی را کاهش دهیم. در هیچ کشوری هیچ‌گاه رانت از بین نمی‌رود. برای کاهش آن باید شرایطی باشد که با شفافیتی بیشتر بخش‌هایی از رانت برخوردار باشند که نفع عمومی در آن وجود دارد.

گزارش دقیقی از وضعیت صنعت نداریم

حسین ساسانی، عضو شورای اتاق فکر مهندسان برجسته فرهنگستان علوم نیز در گفت‌وگو با صمت با انتقاد از وضعیت نامناسب صنعت در کشور گفت: تا زمانی که تصویر روشنی از وضعیت موجود صنعت نداشته باشیم، نمی‌توانیم برای آینده برنامه‌ریزی کنیم. ما حتی آمار و گزارش دقیق از وضعیت موجود نداریم که اتفاق خجسته‌ای نیست. برای اینکه کشور و صنعت توسعه بیابد، نیازمند زیرساخت‌هایی هستیم. تا زمانی که این زیرساخت‌ها نباشد هر دولتی هم بیاید تنها تغییرات اندکی را ایجاد می‌کند و نمی‌تواند تغییرات بنیادینی را برای توسعه صنعت کشور انجام دهد.

رتبه آخر در فضای کسب‌وکار منطقه

ساسانی در ادامه افزود: از نظر «فضای کسب و کار» از سال ۱۹۷۵ تا به امروز همیشه امتیاز ایران در این عرصه بلااستثنا از ۱۰۰ امتیاز زیر ۵۰ قرار داشته که نمایانگر وضعیت ناپایدار و بی‌ثبات اقتصاد ایران دارد. علاوه بر آن بر اساس آمارهای «موسسه هریتیج» که درجه آزادی اقتصادی را در کشورها ارزیابی می‌کند، در «فضای کسب‌وکار» از ۱۵ کشور منطقه که شامل خاورمیانه و شمال آفریقاست در سال ۲۰۱۳ در رتبه ۱۵ قرار داشتیم! در سال‌های پیش از آن نیز تنها با کمی فاصله در این محدوده بوده‌ایم. عضو شورای اتاق فکر مهندسان برجسته فرهنگستان علوم در ادامه اظهار کرد: اگر به «کارآمدی هیات مدیره‌های بنگاه‌های اقتصادی» که مسئولیت اداره بنگاه‌های اقتصادی را برعهده دارند نگاهی بیندازیم، مشاهده می‌کنیم که رتبه ایران از ۱۰۵ در سال ۲۰۱۲ به ۱۱۹ در سال ۲۰۱۳ افول کرده است. با این شرایط و نبود مدیران کارآمد نمی‌توان به توسعه صنعتی خوش‌بین بود زیرا تولید ناخالص ملی حاصل عملکرد بنگاه‌های خرد در اقتصاد کلان است و تنها اگر این بنگاه‌ها کارآمد باشند اقتصاد رونق می‌گیرد.

شرایط ناپایدار مدیریت حرفه‌ای در صنعت

دبیر کل سابق کنفدراسیون صنعت در ادامه گفت: «رفتار اخلاقی شرکت‌ها»، یا همان «اخلاق حرفه‌ای شرکت‌ها» در سال ۲۰۱۲ رتبه ۶۶ را کسب کرده بودیم که در سال ۲۰۱۳، به رتبه ۸۲ نزول کرده‌ایم. همچنین از لحاظ «بها دادن به مدیریت حرفه‌ای در کشور» که مسبب درست عمل کردن بنگاه‌ها می‌شود، از رتبه ۱۲۲ در سال ۲۰۱۲ به ۱۲۷ در سال ۲۰۱۳ رسیده‌ایم. این آمارها نشان می‌دهد که مدیریت حرفه‌ای در کشور در شرایط ناپایداری به سر می‌برد. این بدین معناست که پرورش مدیران حرفه‌ای صورت نگرفته است. این کارشناس صنعت ادامه داد: از سویی «شاخص بهره‌وری» از رتبه ۱۲۴ در سال ۲۰۱۲ به رتبه ۱۳۰ در سال ۲۰۱۳رسیده است. با توجه به اینکه رابطه علت و معلولی بین مدیریت بنگاه‌ها و شاخص بهره‌وری وجود دارد، افت این شاخص دور از انتظار نیست. «آمادگی فناوری بنگاه‌ها» یا همان «قدرت جذب فناوری در سطح بنگاه‌ها» با کاهش یک رتبه به رتبه ۱۲۰ در سال ۲۰۱۳ رسیده است. همچنین از نظر فراهم بودن آخرین تکنولوژی‌ها در کشور در سال ۲۰۱۲ از رتبه ۱۱۴ به رتبه ۱۲۱ در سال ۲۰۱۳ افول کرده‌ایم. یکی از اساسی‌ترین راهکارها برای عدم وابستگی به اقتصاد نفتی در هر کشوری، رشد صنایع و بخش مولد آن کشور است. نادیده گرفتن این بخش از سوی مسئولان، مسبب آسیب به بخش‌های مولد و رونق هرچه بیشتر اقتصاد رانتی در کشور خواهد شد. با توجه به این آمارها و ارقام توجه هرچه بیشتر دولت یازدهم به بخش صنعت و تولید کشور ضروری است.

شروط بهبود وضعیت صنعت در ایران

سیدعبدالوهاب سهل آبادی

رییس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

یکی از عوامل موثر بر صنعت ایران، روابط ایران در حوزه بین‌الملل با دیگر کشورهاست. دولت آقای روحانی نیز از ابتدای آغاز به کار خود، این اصل را در نظر گرفته و برای بهبود روابط با دیگر کشورها زمان زیادی صرف کرده است. بهبود این روابط می‌تواند چشم‌انداز وضعیت صنعت را بسیار روشن نشان دهد. صنعتگران در این سال‌ها مشقات تحمل کرده‌اند و امیدواریم وضعیت صنعت با عواملی مانند گسترش روابط و دیگر اقدام‌های دولت بهبود یابد. صنعتگران همان‌طور که در دوران جنگ تحمیلی سربازان وطن بودند، امروز هم در جبهه اقتصاد می‌جنگند تا ایران را سرافراز کنند. برای بهتر شدن وضعیت تولید و صنعت کشور، باید دیدی دوسویه وجود داشته باشد. از یک‌سو مدیران صنعتی همچون گذشته پویا و با امید به کار و تلاش بپردازند و مشکلات را با درایت و تدبیر حل کنند و از سوی دیگر دولت برای حل مشکلات و رفع چالش‌های پیش‌روی آن‌ها چاره‌ای بیندیشد. بیشتر واحدهای تولیدی امروز در کشور مشکل نقدینگی دارند که حتما باید به این موضوع توجه بیشتری شود. متاسفانه با وجود تعداد زیاد بانک‌ها در کشور مشکل تامین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی همچنان پابرجاست و بانک‌های خصوصی نتوانسته‌اند مشکلی از سر راه صنعتگران بردارند. به‌طوری که بخش صنعت با ظرفیتی بسیار کمتر از ظرفیت خود در حال کار است. بخش‌نامه‌های روزانه چالش دیگری است که تولیدکنندگان هر روز با آن روبه‌رو می‌شوند و جلوگیری از صدور هر روزه آن‌ها می‌تواند کمک بزرگی به بخش تولید باشد.

صنعت نیازمند حمایت فوری

دکتر محمدرضا خان‌محمدی

نایب رییس کمیسیون صنایع مجلس

این روزها صنعت ایران جهت فعالیت با ظرفیت کامل و موفق، نیاز به بازسازی و حمایت فوری داشته و با عنایت به بسترها، استعدادها و ذخایر خدادادی مستحق یک جهش است. امروزه در دنیا مولفه‌ها و شاخص‌های موثر در موفقیت تحقیقات بنیادی، توسعه‌ای و کاربردی که نقش بی‌بدیلی در تکمیل زنجیره ارتباطی دانشگاه و صنعت دارد، در قالب ده‌ها فاکتور در حال بازنگری و تغییر است. امروزه صنعتی موفق خواهد بود که با بهره‌گیری از مرز جهانی دانش نوین و آخرین نسخه فناوری مورد نیاز خود بهره‌مند بوده و در انتخاب صنعت به فرصت‌ها و تهدیدها در سطح منطقه‌ای، ملی و جهانی توجه داشته و اساس صنعت را بر پایه مزیت‌های مطلق ملی (نظیر ذخایر گازی و توسعه صنعت گاز در ایران) استوار کرده و فرصت تشعشع استعدادهای برتر ملی را پس از به‌کارگیری آخرین فناوری روز دنیا در واحد صنعتی خود فراهم کند. در غیر این‌صورت با افزایش هزینه جاری و مصرفی کشور بر پایه اقتصاد متکی بر فروش ذخایر نفتی و بدون فراهم شدن فضای رقابت، امکان فعالیت صنعت جهت ارائه محصول رقابتی و باکیفیت جهانی مقدور نبوده و به‌طور دائمی استمرار فعالیت آن وابسته به نگاه حمایتی از مسیر بودجه ملی است. امروزه انتخاب زمینه فعالیت صنعتی و توجه به دانشمندان و صاحب‌نظران در واژه‌های اقتصادی نظیر رکود، تورم، رشد، بهره‌وری و... اثر داشته و بی‌توجهی به این دو فاکتور نهفته در صنعت، سبب ناموفق بودن صنعت به بهانه‌های متعدد خواهد بود.

روزهای ابری صنعت!

محمد مروج

رییس انجمن نساجی کشور

اگر واقع‌بینانه بخواهیم صنعت را مورد ارزیابی قرار دهیم، در شرایطی که با رکود شدید تورمی مواجهیم، روز صنعت را باید روز عزاداری صنایع بدانیم. مشکلات مربوط به تحریم و نقل و انتقال‌های بانکی به‌عنوان جزئی از واقعیت موجود پذیرفته شده است و می‌دانیم مسئولان سیاست خارجی کشور در این راه و برای رفع این مشکل از هیچ کوششی دریغ نمی‌کنند و در عین درماندگی قدردان تلاش‌های آنان هستیم. اما آنچه باعث روزهای ابری صنعت شده فارغ از واقعیت‌ها مشکلاتی است که درنتیجه فساد عمیق به وجود آمده است. کشوری که در سال ۱۳۸۰ یکی از سالم‌ترین کشورهای خاورمیانه بود، در سال۹۲ بدون تردید در پایین‌ترین رتبه جدول سلامت اقتصادی در خاورمیانه و در تمام تاریخ ایران قرار می‌گیرد. اگر بخواهیم به بخش مواد اولیه صنعت نساجی نگاهی داشته باشیم، بی‌شک پنبه به‌عنوان پایه تولید الیاف اهمیت بسیاری دارد. در سال ۱۳۵۳ تولید پنبه در ایران ۲۳۷هزار تن بوده که در حال حاضر به ۶۰هزار تن افزایش یافته است. از سویی مصرف صنعت نساجی ۱۸۰هزار تن در سال است. ما ناچاریم ۲/۳درصد نیازمان را از خارج از کشور تامین کنیم یا نوع مصرف را تغییر داده و به جای پنبه، الیاف مصنوعی به کار بریم، ولی جالب توجه است که بدانیم در نیمی از سال برای آنکه از تولید بعضا پراشکال داخلی حمایت شود، بر واردات پنبه خارجی تعرفه تعیین شده که عاملی برای گران‌تر شدن مواد اولیه و درنتیجه افزایش نرخ نخ و پارچه و زمینه‌سازی برای واردات رسمی، نیمه‌رسمی و قاچاق انواع و اقسام کالای خارجی است.

نگاه روز

نبود استراتژی صنعتی، حلقه مفقوده صنعت

رضا رحمانی

رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس

ضرب‌المثلی است که می‌گوید اگر نمی‌دانی به کجا می‌روی پس از هر راهی که می‌خواهی برو؛ سال‌هاست دولت تکلیف دارد تا استراتژی توسعه صنعتی و معدنی کشور را تهیه کند، دولت طبق برنامه چهارم توسعه و همچنین وزارت صنایع و معادن سابق براساس برنامه پنجم موظف به تدوین راهبرد (استراتژی) صنعتی و معدنی کشور بوده‌اند که تاکنون عملیاتی نشده است. بدین نحو که تاکنون حداقل دو مرحله سند استراتژی توسعه صنعتی در دولت هشتم و دهم تهیه شده است اما به تصویب دولت و مجلس نرسیده تا صورت اجرایی پیدا کند، با وجودی که سر جمع کار مطالعاتی قابل توجهی در دو مرحله صورت پذیرفت. در همین حال بیش از ۵۵هزار پروژه نیمه‌تمام صنعتی در کشور وجود دارد که خواب سرمایه‌های هنگفتی را به دنبال دارد و نقدینگی و کمبود سرمایه همچنان به‌عنوان مشکل اصلی واحدهای صنعتی یاد می‌شود. اما در این میان پرسش‌هایی مطرح می‌شود مبنی بر اینکه ترکیب واحدهای در حال احداث چگونه است؟ آیا اولویت‌های کشور در این خصوص مشخص شده است؟ آیا آمایش سرزمینی انجام شده است؟ که پاسخ به این پرسش‌ها به‌طور قطع بررسی میدانی توزیع صنایع در کشور، بی‌توجهی به فاکتورهای آمایش سرزمینی و مزیت‌های منطقه‌ای را به ما خاطرنشان خواهد کرد. اگر بخش صنعت کشور استراتژی توسعه صنعتی و نقشه راهی در اختیار داشت، از صنایع مهم و قدیمی کشور یعنی نفت و گاز غفلت نمی‌شد! زیرا با وجود بیش از یکصدسال فعالیت نفتی در کشور و نفت‌خیز بودن کشورهای همجوار و توان بالقوه نیروی انسانی کشور، نباید تبدیل به صادرکننده خدمات فنی و مهندسی و تجهیزات بشویم. در حال حاضر ایران با در اختیار داشتن ذخایر قابل توجه سنگ‌آهن در جهان، نخستین وارد کننده فولاد در منطقه به‌شمار می‌رود. این در حالی است که با وجود حداقل ۶۰میلیون کاربر فعال تلفن همراه و نیاز سالانه به ده‌ها میلیون گوشی و دانش‌بنیان بودن این صنعت، هنوز برنامه‌ریزی مناسبی برای تولید آن در کشور صورت نگرفته است. اگر استراتژی داشتیم، بیش از ۲ برابر هند، چین، ژاپن و... ظرفیت تولید موتورسیکلت ایجاد نمی‌کردیم و طرح بنگاه‌های زودبازده و آمایش صنعتی کشور را که میلیاردها تومان منابع ملی را هدر داد و درنهایت هم با شکست روبه‌رو شد را بدون مطالعه اجرا نمی‌کردیم. در حال حاضر هیچ‌یک از مناطق جغرافیایی کشور متناسب با مزیت‌ها و ظرفیت‌های‌شان فعالیت نمی‌کنند و برنامه مدون و هدفمند سیاستی- تسهیلاتی ندارند. در این شرایط معتقدم، اگر راهبردهای‌مان به درستی تدوین شود، دیگر شاهد فعالیت‌های بی‌هدف نبوده و مقیاس‌های بهینه تولید را مدنظر قرار می‌دهیم. با توجه به بازارهای هدف، اضافه ظرفیت در برخی از شاخه‌های صنعت ایجاد نخواهد شد و حدود ظرفیت‌های بالادستی و پایین‌دستی را مراعات و محصولات کیفی و با قابلیت صادراتی را حمایت خواهیم کرد.

یادداشت

چرخ‌های صنعت جایگزین چاه‌های نفت

میترا ممسنی

دبیر گروه صنعت

چرخ اقتصاد ایران همواره بر پایه دو اهرم صادرات نفت و فرآورده‌های نفتی و همچنین صادرات غیرنفتی می‌چرخد. براساس آمار، در حال حاضر بخش عمده‌ای از صادرات به نفت و فرآورده‌های آن تعلق دارد. این در حالی است که براساس منویات رهبر معظم انقلاب و همچنین سیاست‌های ابلاغی اقتصاد مقاومتی از سوی ایشان، کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی از اهداف تعیین شده در این سیاست‌ها اعلام شده است. اما به‌طور قطع با ابلاغ این سیاست‌ها بیشترین وظیفه برعهده وزارت صنعت، معدن و تجارت خواهد بود. این وزارتخانه با در اختیار داشتن سهمی حدود ۴۰درصد از تولید ناخالص داخلی، نقش بسزایی در سرانه اشتغال و همچنین ارزش‌افزوده کشور خواهد داشت و طبیعی است که در چنین شرایطی، گستره فعالیت آن نیز بیش از سایر بخش‌های اقتصادی خواهد بود. اما همین بخش درآمدزا که می‌تواند جایگزین مناسبی برای درآمدهای نفتی کشور باشد این روزها درگیر بخشنامه‌ها و مشکلاتی است که ضربه سنگینی را بر پیکره آن وارد کرده است. تجربه تورم ۴۰درصدی و همچنین ۳ برابر شدن نیاز به نقدینگی در پی افزایش قیمت ارز، موانعی بود که بخش صنعت را با مشکلات زیادی مواجه کرد. در این شرایط با روی کار آمدن دولت یازدهم، تلاش‌ها برای کاهش تورم و همچنین رفع رکود ناشی از تحریم‌ها آغاز شد که نتیجه آن بهبود فضای کسب‌وکار و احیای صنعت در این دوره کوتاه بود.

هرچند که هنوز تا ایده‌آل فاصله زیادی داریم، اما به گواه آمار رشد منفی ۹/۵درصدی بخش صنعت و معدن که در سال ۹۲ به وجود آمده بود، نه‌تنها در این مدت متوقف شده، بلکه زمزمه‌های رشد تولید در ۳ ماه نخست امسال، شنیده می‌شود. تعداد صدور جواز تاسیس و همچنین پروانه‌های بهره‌برداری در ۳ ماه نخست امسال در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته نیز نشان از روندی صعودی دارد. این شرایط که در پی دولت تدبیر و امید ایجاد شده، امید تازه‌ای را در دل صنعتگران و فعالان صنعتی زنده کرده است تا جایی که روز صنعت و معدن امسال متفاوت‌ترین روز صنعت در طول سال‌های برگزاری این مراسم بود. حال در چنین شرایطی، صفحه صنعت روزنامه صمت در نظر دارد با ارائه راهکارهایی علمی از سوی اقتصاددانان در کنار استفاده از تجربیات صنعتگران، راه صنعتی شدن کشور را هموار سازد. بی‌شک صنعتگران از سرمایه‌های بالفعل ارزشمندی هستند که اگر در سایه حمایت و یاری دولت پا به عرصه اقتصادی ایران بگذارند، راهی برای نجات همیشگی اقتصاد ایران خواهند بود و به‌طور قطع، تنها با همکاری و یافتن زبان مشترک بین بخش خصوصی و دولت، وابستگی اقتصاد به چاه‌های نفت از بین خواهد رفت.

یادداشت

صنعت خودروی ایران هزاره سوم

حسین علیزاده
bijanam@gmail.com

باورمان بشود یا نشود خودروسازیم. چه با دانش و فناوری دیگر کشورها و چه با تکیه بر دانش فنی و توانایی داخل. پس خودروسازیم و روزگاری نه‌چندان دور تا همین نزدیکی‌ها از میان کشورهای صاحب‌سبک در صنایع خودروسازی، مقام سیزدهم را کسب کردیم و تا زمانی نه‌چندان طولانی به آن بالیدیم و با اینکه این روزها حال و هوای صنعت خودرو نسبت به قبل بهتر شده و خودروسازان با توجه به شرایط حال حاضر افزایش تولید داشتند، اما نمی‌توان به این روند دل خوش کرد و قانع بود. قهر این روزهای مصرف‌کننده با بازار خودرو را نمی‌توان نادیده گرفت. این روی‌گرداندن دلیلی جز عدم رضایت از خودروسازان برای خودروهای تولید شده و شورای رقابت برای تعیین دستورالعمل قیمت‌گذاری خودرو ندارد. به جرأت می‌توان گفت؛ بازنده حال حاضر مثلث خودروسازان، دولت و مصرف‌کننده کسی نیست جز خریدار خودرو. اما می‌دانیم پیش از این چه بر سر صنعت خودرو آمد و چه‌ها که بر سر مصرف‌کننده نیامد. اما آنچه که گذشت، گذشت. شاید وقت آن رسیده در کنار حمایت از خودروساز به حقوق مصرف‌کننده نیز بها داده شود و در کنار حمایت از مصرف‌کننده حقوق خودروساز را. سوال اینجاست که چرا حمایت و رعایت حقوق این دو همزمان و به موازات هم قابل پرداختن نیست؟ حال باید به حقوق مصرف‌کننده تا جایی بها داد که به صنعت بزرگی چون خودرو با زیرمجموعه‌های فعال آن صدمه نخورد. دیدیم در طول سه سال گذشته و از آغاز روند قیمت‌گذاری خودرو که رکود ناشی از دستوری کردن قیمت ها و کاهش تولید خودرو در کنار استقبال کم خریداران، صنعت خودرو ایران را به چالش کشید. آسیب‌هایی که به‌زعم فعالان این بخش در کنار تحریم‌های بین‌المللی، کمبود نقدینگی، کمبود مواد اولیه و فشارهای ناشی از سوءمدیریت موجب شد رمق‌های آخر این صنعت را بگیرد. حال سعی ما بر این است تا در صفحه خودرو، در کنار اخبار و تحولات روز صنعت خودرو، با به‌کارگیری راهکارهای کارشناسان و متولیان بخش صنعت، مثلث بزرگ تولیدکننده، دولت و خریدار را در کنار هم نگه‌داریم. هزاره، هزاره سوم است و گسترش فناوری در میان خودروسازان بزرگ لحظه‌ای. باید جایی میان بزرگان باز کرد، با تولید دانش خودروسازی و نه‌تنها با مصرف دانش و افزایش تیراژ خودرو.

نگاهی دیگر

صادرات راه نجات صنعت

علی شیخ‌زاده
مدیرعامل شرکت تام ایران‌خودرو

روز صنعت و معدن بهانه‌ای است تا یادی کنیم از تلاشگران و خدمتگزاران عرصه صنعت و تبریکی صمیمانه به همه آنهایی که دغدغه‌شان رونق چرخ‌های صنعت است. چند سالی است که در کشور موضوع رشد صنعتی ازجمله صنایع غیرنفتی به شکل جدی در حال پیگیری است و دیگر نگاه تک‌بعدی به صنایع غیرنفتی جای خود را به رشد همه‌جانبه و متوازن در دیگر بخش‌های صنعتی داده است.

بی‌شک ایران عزیز با در اختیار داشتن منابع و مواهب طبیعی و همچنین نیروی انسانی متخصص و کارا در صورت برنامه‌ریزی صحیح و بلندمدت، قدرت و امکان کافی جهت حصول پیشرفت‌های صنعتی و نیل به خودکفایی را دارد. ایرانیان حتی در این حوزه صاحب سبک بوده‌اند، به‌طوری‌که برخی تاریخ‌نگاران آورده‌اند، مردم ایران، از نخستین کسانی بوده‌اند که مس را استخراج و ذوب کرده‌اند. ایران با این پیشینه و براساس سند چشم‌انداز و با کمک استعدادهای علمی موجود، مسیر مستعدی برای بهره‌برداری از مزیت‌های خود را داراست و اگر این منابع به خوبی مدیریت شوند اغراق نیست که رسیدن به جایگاه مطلوبی که در سند یاد شده آمده، دور از دسترس نباشد. آنچه که تاکنون و به‌خصوص در چند سال اخیر به‌عنوان ابزاری نگه‌دارنده، صنعت داخلی را دستخوش تحولات بسیاری کرده، موضوع تحریم‌هاست که از ابعاد مادی(افزایش هزینه‌ها) و معنوی(عدم دستیابی به دانش روز به شکل صحیح) صنایع داخلی را آزار داده و امروز اگر این ادعا را داریم که توانسته‌ایم بر تحریم‌ها غلبه کنیم حاصل تلاش و خلاقیت عزیزان این مرز و بوم است که هیچ‌گاه پشت این دیوارها نماندند. شرکت فنی و مهندسی «تام» نیز به‌عنوان یکی از اعضای خانواده بزرگ صنعت با بیش از ۱۵ سال سابقه فعالیت در عرصه‌های مختلف صنعتی، دغدغه خود را غیر از کمک به پیشرفت صنعتی، یادگیری و انتقال دانش تعریف نکرده است. این شرکت همواره و در اوج تحریم‌های یک‌طرفه که هریک به طریقی کسب و کار مرتبط با آن را از صنعت خودرو گرفته تا صنایع ریلی، نیروگاهی، نفت و گاز، معدنی و کنترل و ابزار دقیق تحت تاثیر قرار داده، به چیزی جز تلاش خستگی‌ناپذیر برای جبران خلأهای موجود و از طریق بالا بردن دانش و تجربه نیندیشیده است. امید آن می‌رود در سال اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی با جهشی مثال‌زدنی در عرصه اقتصاد، روحی تازه در کالبد صنعت داخلی دمیده شود.

با پذیرفتن شروط شورای رقابت از سوی خودروسازان صورت گرفت

غایب بزرگ یک توافق!

دانیال درویش- سرویس خودرو:

گذشته از کشمکش‌های اخیر در حوزه قیمت‌گذاری خودرو که کلید آن از اواخر سال ۱۳۹۱ زده شد و شورای رقابت به‌صورت رسمی پا به عرصه قیمت‌گذاری گذاشت، همچنان قیمت این کالای پرطرفدار رو به افزایش است و متقاضی، ناراضی همیشگی این بازار. اما نکته قابل تامل، پذیرفتن شروط پنج‌گانه شورای رقابت از سوی خودروسازان است که این شروط همسو با حمایت از حقوق مصرف‌کننده بوده اما این حقوق با افزایش قیمت‌ها لحاظ نشده است.

روزهای ابتدایی تیرماه است و آغاز فصل سفرهای تابستانی و اشتیاق بسیار برای خرید اصلی‌ترین وسیله سفر یعنی خودرو. حال باید دید با افزایش دوباره قیمت‌ها استقبال از بازار خودرو به داغی این روزها خواهد بود یا خیر؟ اگر چه تجربه نشان داده در آشفته بازار خودرو، مصرف‌کنندگان در کنار اتفاق‌های غافلگیرکننده همچون افزایش یک شبه قیمت‌ها همچنان تن به خرید خودروهای ساخت داخل می‌دهند اما رکود فعلی بازار مبین آن است که مصرف‌کننده واقعی نیز با شرایط فعلی، رغبتی به خرید خودرو ندارد. از سوی دیگر خودروسازان نیز اذعان دارند با توجه به تحریم‌های گذشته و افزایش نرخ ارز برای خرید مواد اولیه و هزینه‌بر بودن تولید خودرو، در حال حاضر از وضعیت موجود ناراضی هستند. به گفته فعالان این بخش با در نظر گرفتن افزایش قیمت دیگر کالاها، بالا رفتن قیمت خودرو نیز بدیهی بوده و حتی در مقایسه با دیگر اجناس، خودرو با شیبی ملایم‌تر و طی مدت زمان بیشتری افزایش قیمت را تجربه کرده است. اما چاره چیست؟ محصولی که همچون سکه و ارز با افزایش قیمت، بر میزان درآمد و کیفیت زندگی قشر کم‌درآمد جامعه تاثیر مستقیم گذاشته و نتیجه تحولات در این بازار، سودهای کلانی را به جیب واسطه‌های ریز و درشت سرازیر کرده اما همچنان می‌تازد و پله‌های افزایش قیمت را یکی پس از دیگری طی می‌کند. از این‌ها که بگذریم مصرف‌کننده خوش‌اقبال خودرو داخلی مجبور است با پرداخت مبالغی بالا سوار بر خودرویی شود که تنها نام خودرو را به دوش می‌کشد و از شمایل و کیفیت خودروهای روز دنیا بی‌بهره است و تنها نظر مصرف کننده کم‌توقع ایرانی را جلب می‌کند. اگرچه در کنار خودروهای ساخت داخل، خودروهایی با کیفیت بالاتر وارد بازار ایران می‌شود اما می‌دانیم اقبال از این خودروها تنها به قشری خاص محدود می‌شود که قشر مورد بحث ما از این قاعده مستثنا است! با این اوصاف خودروساز همچنان ناراضی و مصرف‌کننده رقصان به هر سازی در این گود به مصاف هم می‌روند!

نظر مصرف‌کننده تامین نمی‌شود

در این راستا رییس انجمن ملی حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان با تاکید بر اینکه بازار خودرو ایران انحصاری است، رقابتی شدن را لازمه تحرک مثبت در این بازار دانست و گفت: در حال حاضر خودروسازان نظر مصرف‌کنندگان را تامین نمی‌کنند و به‌دلیل این‌که عموم مصرف‌کنندگان توان خرید خودروهای خارجی را ندارند، خودروسازان تحت همین شرایط محصولات خود را با هر کیفیتی تولید کرده و مصرف‌کننده نیز مجبور به خریداری آن است که نمونه بارز آن تولید خودروهایی با پلتفرم نزدیک به سه دهه پیش است که از دل انحصار بیرون آمده که به نظر می‌رسد، در حال حاضر راهکار آن کاهش تعرفه است. محمد جعفری افزود: دولت باید در بحث تولید خودرو با کیفیت بالاتر، نظارت بیشتری داشته باشد. در این راستا لازم است خودروسازان، خودروهای قدیمی را از چرخه تولید خارج کنند. همچنین خودروسازان از تسهیلاتی که دریافت می‌کنند در بخش تولید استفاده کرده و در بخش‌های غیرتولیدی سرمایه‌گذاری نکنند. وی اظهار کرد: باید توجه داشت در کنار کاهش تعرفه واردات، توجه به صنعت خودرو و چابک‌سازی آن با کاهش هزینه خودروساز می‌تواند تولید محصولات داخلی با کیفیت بالا و قیمت مناسب را در برداشته باشد. در این خصوص دولت می تواند تسهیلاتی را در راستای کاهش هزینه‌ها همچون حذف هزینه شماره‌گذاری، مالیات و هزینه‌هایی که خودروساز ملزم به پرداخت آن است در سایه تعامل با یکدیگر کاهش دهند.با این حال صنعتی با قد و اندازه‌های خودرو که دستی در افزایش بهره‌وری و اشتغالزایی دارد و زلف به زلف قطعه‌سازان بزرگ گره زده، می‌تواند با ظرفیت بالای تولید همچنان در افزایش رشد اقتصادی کشور تاثیر بسزایی داشته باشد. حال چه باید کرد؟ کاهش تعرفه‌ها برای رقابتی کردن بازار یا کاهش قیمت‌ها برای جلب رضایت مصرف‌کننده؟

رقیبی دیگر

رییس کمیته تحقیق و تفحص صنعت خودرو در مجلس نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ما می‌گوید: افزایش قیمت‌ها در بازار نباید صورت می‌گرفت و اگرچه این اتفاق رخ داد، شایسته بود در کنار آن به کیفیت محصولات نیز افزوده می‌شد. علی علیلو با بیان اینکه بارها در کمیته تحقیق و تفحص خودرو در مجلس به این مسئله اشاره شده که قیمت خودرو باید کاهش یابد، گفت: از سوی دیگر به شورای رقابت اعلام کردیم فرمول ارائه شده از سوی این شورا بازرگانی بوده و ماهیت تولیدی و صنعتی نداشته و همسویی با فرمول دانشگاهی و رایج ندارد. همچنین مجلس می‌کوشد مدیران اجرایی را متقاعد کند که تمکین به چنین دستورالعملی درست نبوده و موافق افزایش قیمت در کنار کیفیت پایین نیست. وی افزود: در حال حاضر مجموعه‌ای در حوزه صنعت خودرو اعلام آمادگی کرده تا به‌عنوان قطب دیگر این صنعت شروع به فعالیت کرده و فضای رقابتی را در این بخش به‌وجود آورد و در گام نخست خودرویی همچون رانا را با افزایش ۲۰درصدی کیفیت و کاهش ۱۰ تا ۱۵درصدی قیمت وارد بازار کند. علیلو وظیفه مجلس را حمایت از بخش خصوصی و گروه‌های رقیب در این صنعت دانست و تصریح کرد: در این فرآیند نقش وزارت صنعت، معدن و تجارت همچنان کلیدی بوده و حمایت بیشتری را برای حضور دیگر فعالان این صنعت می‌طلبد. حال با توجه به این اظهارات، اشاره به این نکته ضروری است که در کنار حمایت و نظارت نهادهایی همچون مجلس که خواستار کاهش قیمت‌ها در بازار و افزایش کیفیت خودرو است، در مقابل باید با حمایت از این بخش موانع تولید را از پیش روی صنعت خودروسازی برداشت تا توانایی این بخش برای افزایش تولید در کنار بهبود کیفیت، زمینه‌ساز رشد بیشتر باشد. از سویی اگر انجمن ملی حمایت از مصرف‌کننده معتقد است باید تعرفه‌ها کاهش یابد تا شورای رقابت در کنار قیمت‌گذاری، بسترساز رقابتی شدن محصولات تولیدی باشد، نیاز است راه‌های خروج این صنعت از رکود فعلی چه در بخش تولید و چه در بازار نیز پیش‌بینی شود تا خارج از انتظاراتی که در حوزه قیمت‌گذاری و کیفیت خودرو وجود دارد، توجه به صنعتی که از آن به‌عنوان صنعت مادر با زیرمجموعه گسترده یاد می‌شود، صورت گیرد.

نگاه

تحول در سایه نگرش جدید با هدف رقابت‌پذیری

هاشم یکه‌زارع
مدیرعامل گروه صنعتی ایران‌خودرو

از تلاش و تشریک مساعی تمامی مدیران، کارکنان و سربازان جبهه تولید در حوزه صنعت خودروی کشور تقدیر کرده و این رویداد تاریخی یعنی روز ملی صنعت و معدن را به همه آن‌ها تبریک می‌گویم.

به صراحت می‌گویم تمامی دست‌اندرکاران گروه صنعتی ایران‌خودرو در راستای سیاست‌های دولت تدبیر و امید و با بهره‌گیری از رهنمودهای وزیر صنعت، معدن و تجارت برای سربلندی ایران اسلامی در عرصه بین‌المللی گام برخواهند داشت.

این گروه صنعتی به لطف گشایشی که در عرصه سیاست و اقتصاد کشور در حال ایجاد است، ضمن تلاش برای تولید باکیفیت و صادرات، با بهره‌گیری از ظرفیت کارشناسی و خلاقیت نیروهای توانمند داخلی، همکاری‌های خارجی خود را با هدف خودروساز شدن از طریق دسترسی به بازارهای صادراتی آنها توسعه می‌دهد.

در این راستا تعامل با خودروسازان بزرگ و ارزیابی بازارهای هدف می‌تواند ما را در پیشبرد اهداف بلند مدت خود یاری نماید.

حال باید تلاش کنیم تا با تحولی که دربرگیرنده نگرش جدید با هدف کارآیی و اثربخشی در عرصه رقابت‌پذیری است، بتوانیم بندهای وابستگی به اقتصاد نفتی را گسسته و سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را به سرمایه‌گذاری در صنایع پیشرفته سوق دهیم.

دهم تیر - روز ملی صنعت و معدن - روز تجدید هم‌پیمانی و تعامل تمام دستگاه اجرایی و قانون‌گذار با صنایع کشور و به‌خصوص صنعت خودرو است تا در این برهه از زمان بتوانند با حمایت دولت تدبیر و امید به استقلال صنعتی و بومی‌سازی کامل فرآیند طراحی و تولید خودرو با نشان ایرانی دست یابند.

امیدواریم روز ملی صنعت و معدن در سال ۱۳۹۳ سرآغاز سالی آکنده از امید و تلاش برای دستیابی به دستاوردهای جدیدتر باشد و بتوانیم به اعتبار برنامه‌هایی که در سال‌جاری آماده و اجرا می‌شود، فصلی غرورآفرین را در تارک صنعت و اقتصاد کشور رقم بزنیم.

نظرگاه

خودروسازی را باید کنار گذاشت؟

سیدمحمدبیاتیان
دبیر کمیسیون صنایع و معادن مجلس

همه کشورهای جهان در تدوین سند چشم‌انداز و آمایش سرزمینی خود مولفه‌های زیادی را برای ایجاد رونق اقتصادی و توسعه همه‌جانبه در نظر می‌گیرند و سعی کرده ضمن ایجاد رونق در همه زمینه‌ها توانمندی کشور خود را برای رقابت با دیگر کشورها به نمایش بگذارند. از آنجا که صنعت یکی از مولفه‌های توسعه در جهان به‌شمار می‌رود، در بعضی موارد کشورها با سرمایه‌گذاری گسترده و خلق فناوری‌های جدید و استفاده از نیروی خلاق و نخبگان خود و ارتباط با دیگر کشورها سعی بر آن دارند که سهم بسزایی از بازارهای منطقه‌ای و جهانی را به خود اختصاص داده و ضمن کسب درآمد، قدرت خود را نیز به دیگر کشورها نشان دهند. ایران ازجمله کشورهایی است که به علت دارا بودن ذخایر عظیم نفت و گاز، نتواسته صنعت خود را آن‌گونه که باید رونق بخشیده و متحول کند و وجود دلارهای نفتی قبل از آنکه باعث رونق صنعت شود، مانعی برای رشد آن بوده و نگاه مدیریتی به عرصه صنعت نگاه مناسبی نبوده است. صنعت خودروسازی در کشور ما که از دهه ۴۰ با ورود خودرو پیکان و مونتاژ آن آغاز شد تا امروز ادامه داشته که باعث شده نتوانیم به خودروساز تبدیل شویم که در حال حاضر علت اصلی آن فضای انحصاری تولید خودرو و دولتی بودن آن و تعرفه‌های بالای واردات خودرو است که موجب شده تا ما به خود اجازه دهیم هر نوع محصولی را با هر قیمتی به مصرف‌کننده داده و خریدار نیز ناگزیر از خرید و قبول شرایط باشد. اهمیت صنعت خودرو از آنجایی بیشتر نمود می‌کند که در تحریم‌های ظالمانه غرب علیه جمهوری اسلامی ایران یکی از ارکان تحریم بعد از صنعت نفت، صنعت تولید خودرو بود. از سویی همزمان با تحریم‌هایی که از خارج صورت گرفت، متاسفانه تحریم‌های داخلی و سیاست‌های اشتباه دولتی فاز دیگر تحریم‌ها را برای صنعت خودرو رقم زد. حال به تعبیر برخی باید صنعت خودرو را کنار گذاشت؟ صنعتی که حدود ۴۰ سال فعال بوده و خودرو تولید کرده، آیا می‌توان آن را کنار گذاشت؟ با این اوصاف چه تفاوتی میان ما و کشورهای نفت‌خیز در حوزه خاورمیانه وجود دارد که هیچ‌گاه صنعتی نداشته و همواره با تکیه بر دلارهای نفتی از بهترین‌های دنیا استفاده کرده‌اند؟ به اعتقاد من، ما توانایی برخاستن و رها شدن از این وضعیت را داریم و برای این کار باید اصلاحاتی در این صنعت به وجود بیاوریم.

در ابتدای امر لازم است، دولت سهام خود را واگذار کرده و از دخالت در صنایع خودروسازی خودداری کند، زیرا این امر یکی از اصلی‌ترین دلایلی است که ما تاکنون نتوانستیم شاهد حضور پررنگ بخش خصوصی در این حوزه باشیم، به همین دلیل بوده که بخش خصوصی خود را ناتوان از رقابت با دولت دیده است. در بخش بعدی با خروج دولت از عرصه تولید خودرو، به‌طور طبیعی تصمیم‌گیری و مدیریت این عرصه نیز به‌دست متخصصان این بخش خواهد افتاد. در فاز بعد باید در قدم نخست نسبت به حضور خودروسازان مطرح دنیا برای سرمایه‌گذاری (تاکید می‌کنم سرمایه‌گذاری) نه کپی‌برداری و شراکت در سود اقدام کرده و فضای سرمایه‌گذاری خارجی را فراهم آوریم. ارتقای استانداردها و توجه به کیفیت تولید خودروسازان و درنتیجه رضایتمندی مشتریان قدم اصلی است که باید برای آن تلاش کرد. ما تا امروز توانسته‌ایم نسبت به جلب رضایت مشتری و اجرای استانداردهای حتی در مورد خودروهای داخلی موفق باشیم، بنابراین اگر دولت سهام‌دار نباشد، می‌تواند در بحث نظارت و افزایش کیفیت قدم اصلی را بردارد. حال با در نظر گرفتن تمام موارد یاد شده می‌توان گفت، کاهش تعرفه واردات خودرو برای ایجاد فضای رقابتی امکان‌پذیر خواهد بود تا خودروسازان بتوانند مهیای حضور در بازارهای منطقه‌ای و جهانی شوند. در این صورت است که می‌توانیم به خود به‌عنوان خودروساز ببالیم و بخش قابل توجهی از رونق اقتصادی، اشتغال و... را از این محل تامین کنیم.

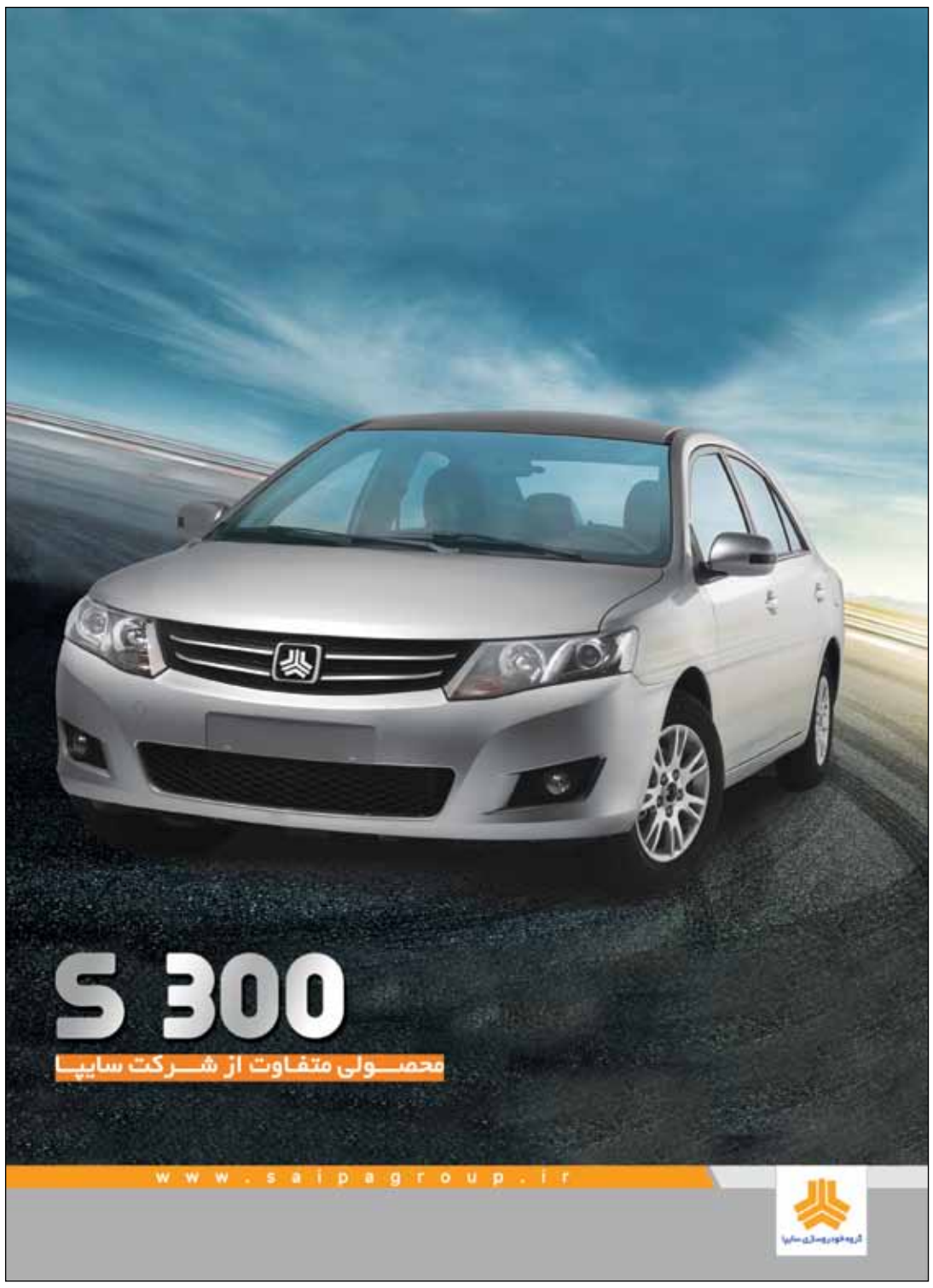

روی خط خبر

تجهیز عملیات اجرایی فاز ۳ و ۴ معادن زغال‌سنگ طبس

بخش خصوصی عملیات اجرایی تجهیز فاز ۳ و ۴ معادن زغال‌سنگ طبس را آغاز کرد. به گزارش ایمیدرو، سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران در راستای اصل ۴۴ قانون اساسی، تجهیز و استخراج فاز ۳ و ۴ معادن زغال‌سنگ طبس را طی یک فراخوان عمومی به‌طور جداگانه به ۲ شرکت بخش خصوصی (ذوب‌آهن اصفهان و سامان فراز قشم) واگذار و در پی آن، عملیات اجرایی تجهیز معادن مذکور آغاز شد. ذخیره این معادن در مجموع حدود ۱۷میلیون تن است که با سرمایه‌گذاری ۱۳۰۰میلیارد ریالی شرکت‌های یاد شده، تا سال ۹۵ به بهره‌برداری می‌رسد. روش استخراج به‌صورت مکانیزه و نیمه‌مکانیزه بوده و سالانه ۵۵۰هزار تن زغال‌سنگ از این معادن استخراج خواهد شد. مجموع اشتغال مستقیم ناشی از تجهیز این معادن نیز حدود ۸۰۰ نفر خواهد بود. بنا به این گزارش، براساس قرارداد منعقده، حق‌السهم ایمیدرو از این معادن، حدود ۲۷ درصد زغال‌سنگ تولیدی است. گفتنی است، ایمیدرو زیربناهای لازم همچون آب، برق، جاده و راه‌آهن را برای معادن مذکور فراهم کرده است.

بهبود در تولید معدن مس قلعه‌زری

مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان جنوبی از بهبود فرآیند تولید معدن مس قلعه‌زری خبر داد. به گزارش «فولاد نیوز»، محمد سنجری مدیرکل تعاون، کار و رفاه اجتماعی خراسان جنوبی گفت: معدن مس قلعه‌زری با بیش از چهل سال فعالیت پرفراز و نشیب امروز همچون نگینی در حاشیه کویر لوت می‌درخشد. وی افزود: امروز با گذشت چندین سال معدن قلعه‌زری دچار تحول شده و روند کاری آن بسیار امیدوارکننده است. محمد سنجری اظهار کرد: نگاه دولت تدبیر و امید به واحدهای تولیدی نگاهی توسعه‌گر و حمایت‌کننده است که اگر مشکلات بخش تولید حل شود بسیاری از مشکلات اقتصادی و اجتماعی حل خواهد شد. وی افزود: باید از حداکثر توان و امکانات موجود در بحث توسعه معدن در زمینه اکتشافات و فرآوری استفاده کنیم. مدیرکل تعاون، کار ورفاه اجتماعی استان تصریح کرد: نگاه ما در خصوص منابع انسانی معدن مس قلعه‌زری با توجه به شرایط محیطی و خواص منطقه، زیرزمینی بودن معدن و نبود امکانات رفاهی کافی با دیگر واحدهای تولیدی متفاوت است و آمادگی لازم برای بازنشستگی پیش از موعد کارگران معدن را داریم. محمد سنجری افزود: کارگران معدن نسبت به مجموعه خود احساس تعلق داشته و در سخت‌ترین شرایط در گذشته با داشتن چندین ماه حقوق معوقه باز هم با قدرت به کار و تلاش برای پویایی معدن ادامه دادند که نتیجه آن را امروز شاهد هستیم.

کارشناسان در گفت‌وگو با «صمت» تشریح کردند:

۲ روی سکه افزایش حق‌الارض معدن

الهام آبایی: بامطرح‌شدن اقتصاد مقاومتی، بخش معدن نیز به‌عنوان منبع درآمدی مهم در کانون توجه دولت قرار گرفت. در این راستا تغییراتی نیز در قوانین مربوط به بخش معدن ایجاد شد که هدف از این تغییرات استفاده حداکثری از منابع معدنی و جلوگیری از هدررفت این منابع عنوان شده است. ازجمله این تغییرات می‌توان به وضع عوارض صادراتی برای مواد معدنی خام اشاره کرد که در جهت جلوگیری از خام‌فروشی و ملزم کردن معدنکار به تکمیل چرخه تولید مواد معدنی در دستور کار معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت قرار گرفته است. از دیگر تغییرات این روزهای بخش معدن می‌توان به افزایش حقوق دولتی، افزایش جریمه اضافه برداشت از معادن و افزایش حق‌الارض اشاره کرد. این تصمیمات معاونت معدنی هرچند به مذاق بسیاری از فعالان این بخش خوش نیامده است اما این‌بار وزارت صنعت، معدن و تجارت برای کوتاه کردن دست سوءاستفاده‌گران از ذخایر معدنی مصمم‌تر به نظر می‌رسد. در میان تغییرات ایجاد شده در قوانین معدنی، افزایش حق‌الارض معادن بدان جهت که مربوط به مرحله اکتشاف است، با واکنش‌های متفاوتی از سوی جامعه معدنی مواجه شد. حق‌الارض به مبلغی اطلاق می‌شود که معدنکار باید پیش از انجام عملیات اکتشافی به ازای هر مترمربع از محدوده معدنی بپردازد. برخی کارشناسان معتقدند افزایش حق‌الارض از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی جلوگیری می‌کند در حالی که به‌زعم عده‌ای دیگر، فعالیت‌های اکتشافی با هزینه بالایی مواجه است و با افزایش حق‌الارض، معدنکار باید هزینه‌های سنگینی را در ابتدای کار و پیش از این که به ذخیره قطعی دست یابد، بپردازد که این امر ریسک و عدم توجیه‌پذیری فعالیت‌های اکتشافی را افزایش می‌دهد. یکی از اعضای خانه معدن ایران در همین ارتباط گفت: «سرمایه‌گذاری در امر اکتشاف با ریسک بالایی همراه است و افزایش حق‌الارض، هیچ مشوقی برای سرمایه‌گذاری در این حوزه باقی نمی‌گذارد.»

اطلاعات محدود

محمدعلی ملاک‌پور در گفت‌وگو با خبرنگار «صمت» تصریح کرد: «چنانچه این اقدام با نگاه کارشناسی و بررسی همه‌جانبه صورت نگیرد جامعه معدنی را متضرر خواهد کرد.» وی با بیان اینکه اطلاعاتی که پیش از اکتشاف

> افزایش حق‌الارض از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی جلوگیری می‌کند و به این ترتیب می‌توان بهره‌برداران واقعی را از کسانی که تنها قصد تصاحب محدوده‌ها را دارند شناسایی کرد

در اختیار معدنکاران قرار می‌گیرد بسیار محدوداست، اظهار کرد: «اطلاعاتی که سازمان زمین‌شناسی در خصوص محدوده‌های معدنی در اختیار معدنکار قرار می‌دهد تنها ظرفیت بالقوه معدنکاری را مشخص می‌کند و معلوم نیست که معدنکار با انجام عملیات اکتشافی به ذخیره قطعی خواهد رسید.» ملاک‌پور افزود: به‌عنوان نمونه مطالعات ژئوفیزیکی ممکن است یک منطقه بالقوه را برای ذخایر آهن شناسایی کند، اما در عمل به‌دلیل وجود ناخالصی سیلیس، این ذخیره قابل بهره‌برداری نباشد. در این شرایط اخذ حق‌الارض بالا از معدنکار پیش از اینکه به ذخیره قابل بهره‌برداری برسد، او را متضرر خواهد کرد. ابراز نگرانی ملاک‌پور از افزایش حق‌الارض معادن در حالی است که جلوگیری از بلوکه‌شدن محدوده‌های معدنی یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های فعلی معاونت معدنی است.

جلوگیری از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی

در این رابطه معاون اکتشاف سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور معتقد است: «افزایش حق‌الارض از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی جلوگیری می‌کند و به این ترتیب می‌توان بهره‌برداران واقعی را از کسانی که تنها قصد تصاحب محدوده‌ها را دارند شناسایی کرد.» بهروز برنا در گفت‌وگو با خبرنگار «صمت» تصریح کرد: «در همین حال افزایش حق‌الارض نباید جلوی فعالیت معدنکاران حقیقی را بگیرد. به عبارت دیگر معاونت معدنی باید با روش‌های دیگر، مشوق‌های لازم را در اختیار معدنکاران واقعی قرار دهد.» وی با اشاره به ضرورت تکمیل اطلاعات اکتشاف مقدماتی در سراسر کشور، اظهار کرد: «این اطلاعات باید در اختیار بخش خصوصی قرار گیرد تا فعالان با آگاهی وارد این حوزه شوند و میزان ریسک فعالیت آنها کاهش یابد.». «برنا» کاهش ریسک فعالیت‌های معدنی را مستلزم تکمیل طرح «کاداستر» دانست و اظهار کرد: هرچند افزایش حق‌الارض از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی جلوگیری به عمل می‌آورد، اما نباید از تبعات منفی این اقدام در بخش معدن غافل بود.

گلچین شدن معادن

یکی از اعضای کمیته اکتشاف خانه معدن ایران در این رابطه معتقد است: «با افزایش حق‌الارض، معدنکاران محدوده‌های خود را کوچکتر و تنها بخش پرعیار ماده معدنی را انتخاب می‌کنند تا هزینه کمتری پرداخت کنند و این امر به ذخایر معدنی لطمه می‌زند.» محمدجعفر صادقی‌پناه گلچین شدن معادن را از تبعات افزایش حق‌الارض خواند و افزود: «معاونت معدنی باید از ابزارهای قانونی خود به نحوی بهره ببرد که متخلف تنبیه و فعال واقعی تشویق شود چراکه افزایش حق‌الارض باعث سلب انگیزه معدنکاران حقیقی خواهد شد.» وی با بیان اینکه حق‌الارض تنها به‌منظور جلوگیری از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی دریافت می‌شود، اظهار کرد: «حق‌الارض نباید به منبع درآمد تبدیل شود. انتظار درآمدزایی از بخش معدن انتظار نابجایی نیست اما این امر مستلزم سپری شدن زمان و قدرتمند شدن پایه‌های معدنکاری کشور است.» در واقع همان‌گونه که دولت از ابزارهای قانونی خود برای جلوگیری از تخلفات معدنی استفاده می‌کند، به‌طور قطع باید ابزارهای کافی برای تشویق بهره‌برداران واقعی نیز در نظر بگیرد چراکه یک سوی سکه افزایش حق‌الارض، جلوگیری از بلوکه شدن محدوده‌های معدنی و سوی دیگر آن افزایش هزینه و کاهش انگیزه معدنکاران برای فعالیت در این حوزه پرریسک است.

یادداشت

گام‌های مثبت دولت در بخش صنعت و معدن

دکتر مهدی کرباسیان
معاون وزیر و رییس هیات عامل ایمیدرو

روز صنعت و معدن (۱۰ تیرماه) را امسال در حالی گرامی می‌داریم که یک‌سال از فعالیت دولت تدبیر و امید گذشته است. آمارهایی که تا یک‌سال پیش نشان از نرخ منفی رشد اقتصادی یا کاهش نرخ رشد بخش صنعت داشت از چند ماه قبل به تدریج و آرام آرام روند مثبتی به خود گرفته است. براساس آمار اعلام‌شده در سه‌ماهه نخست سال ۹۳، بخش صنعت و معدن رشد ۹ درصدی را تجربه کرده که نشان‌دهنده خروج بخش صنعت و معدن از رشد منفی است. از سوی دیگر این پیش‌بینی رشد در حالی از سوی مسئولان صنعتی اعلام‌شده که متوسط نرخ رشد صنعتی در سال ۹۱ برابر با منفی ۱۲/۴ درصد است، رقمی که در سال ۹۲ به منفی پنج درصد رسید و در اواخر سال ۹۲ پس از چند سال رکود توانست به مرز صفر برسد. میانگین نرخ رشد سالانه صنعتی در سال‌های اخیر جهش قابل توجهی نداشته اما با روی کار آمدن دولت یازدهم و تلاش برای خروج از رکود اقتصادی، وزارت صنعت، معدن و تجارت رسیدن به نرخ رشد سالانه ۱۲ درصدی را هدف‌گذاری کرد. برای رسیدن به اهداف بخش صنعت و معدن کشور، سازمان‌های توسعه‌ای مانند ایمیدرو نقش مهمی ایفا کرده و می‌کنند. برای دستیابی به این هدف، ایمیدرو ابتدا اسناد استراتژی جدید خود را با تاسی از اسناد بالادستی کشور از قبیل منویات مقام معظم رهبری و سند چشم‌انداز توسعه ۱۴۰۴، برنامه پنجم توسعه به‌روزرسانی کرد. یکی دیگر از موارد مهم که باید در تمام بخش‌ها از جمله بخش صنعت و معدن کشور مورد توجه قرار گیرد، تدوین برنامه‌های جدید براساس اهداف اقتصاد مقاومتی است که ایمیدرو این زمینه را نیز در اهداف خود لحاظ کرده است.

عملکرد بخش معدن و صنایع معدنی در سال ۹۲ نشان می‌دهد که دولت یازدهم در مدت یک‌سال فعالیت خود توانسته گام‌های مثبتی را برای رشد این بخش بردارد به‌گونه‌ای که در سال ۹۲ تولید فولاد خام بخش خصوصی و دولتی با ۱۵میلیون و ۶۳۱ هزار تن در مقایسه با تولید ۱۴میلیون و ۳۹۵هزار تنی سال ۹۱، رشد ۹ درصدی را داشته و همچنین در بخش آلومینیوم، در سال ۹۲ تولید ۳۵۰هزار تنی در مقایسه با تولید ۳۳۷هزار تنی سال ۹۱ رشد چهار درصدی را به‌دنبال داشته است. از سوی دیگر، ایمیدرو در حال حاضر ۳۴ طرح مهم در حوزه فولاد، آلومینیوم، سیمان، نیروگاه برق، زغال‌سنگ، تیتانیوم، طلا و طرح‌های زیربنایی در حال اجرا دارد. همچنین براساس پیش‌بینی‌ها هفت طرح شامل طلای زرشوران، پایلوت تیتانیوم کهنوج، میله‌گذاری المهدی و سیمان ونزوئلا و سه طرح واحد احیای فولاد استانی شادگان، میانه و چهارمحال به بهره‌برداری می‌رسد.

روی خط خبر

تولید ۵۵۰هزار تن میلگرد در بافق

مدیرعامل مجتمع معدنی و صنعت آهن و فولاد بافق گفت: ظرفیت تولید میلگرد در شهرستان بافق، بالغ بر ۵۵۰هزار تن در سال خواهد بود. به گزارش دنیای معدن، سیدمحسن ابویی اظهار کرد: شرکت مجتمع معدنی و صنعت آهن و فولاد بافق با هدف تکمیل زنجیره تولیدات فولادی خود اقدام به احداث کارخانه نورد میلگرد کرده است و عملیات اجرایی ساخت کارخانه و خرید تجهیزات آن از اواخر سال ۱۳۹۱ آغاز شده است. وی با اشاره به آغاز نصب تجهیزات کارخانه نورد میلگرد بیان کرد: محصول نهایی این واحد، انواع میلگرد از سایز ۸ تا ۳۲ است و ظرفیت تولید کارخانه سالانه به ۵۵۰هزار تن می‌رسد. ابویی همچنین بر ضرورت همکاری و مساعدت هرچه بیشتر دولت با بخش خصوصی برای تسریع در اجرای پروژه فولاد بافق تاکید کرد. سیدمهدی طلای‌مقدم، فرماندار بافق نیز بر احداث هرچه سریع‌تر صنایع معدنی بافق تاکید کرد و رفع مشکلات کارخانه نورد میلگرد را خواستار شد. وی در با اشاره به اتمام ذخایر سنگ آهن معادن بافق اظهار کرد: ایجاد صنایع جوار معدنی و تکمیل چرخه فولاد بافق برای اشتغال پایدار و توسعه عمران و آبادانی شهرستان در اولویت است. کارخانه ۵۵۰هزار تنی نورد میلگرد فولاد بافق با پیشرفت ۵۵درصدی همراه بوده است و راه‌اندازی کامل آن برای بیش از هزار و ۵۰۰ نفر شغل ایجاد می‌کند.

افزایش ۱۵ درصدی تولید در طلای موته اصفهان

تولید طلا از معدن طلای موته اصفهان، پیشتاز طلای ایران، امسال ۱۵درصد افزایش یافت. به گزارش «فولاد نیوز»، مدیر مجتمع طلای موته اصفهان گفت: باافزایش ۴۵ کیلوگرمی تولید طلا در این مجتمع سالانه حدود ۳۰۰کیلوگرم طلا استخراج می‌شود. محمد منتظری درجه خلوص شمش تولیدی در مجتمع طلای موته را ۹۹/۹دهم درصد اعلام کرد و افزود: روش کار برای استحصال طلا در این مجتمع «لیچینگ سیانوری» است. در این روش طلا به‌صورت محلول درآمده و با استفاده از روش‌های فیزیکی و شیمیایی به‌صورت طلای آزاد درمی‌آید. وی استحصال طلا به روش «لیچینگ سیانوری» را استانداردترین روش جهانی استحصال طلا اعلام کرد و گفت: بازیابی طلا از کانی کم‌عیار با روش «هیپ لیچینگ»، بازیابی طلا از باطله (ضایعات) کارخانه و اکتشاف تکمیلی در معادن سنجده، دره‌اشکی و قرم‌قرم از برنامه‌های آینده این مجتمع است. منتظری با اشاره به ورود روزانه ۷۰۰ تن ماده معدنی با عیار ۴/۱ پی‌پی‌ام (PPM) طلا در کارخانه‌های مجتمع طلای موته، گفت: به ازای هر یک تن ورودی ماده معدنی، ۴ تن باطله‌برداری انجام می‌شود. وی افزود: این مجتمع معدنی برای ۲۵۰ نفر به‌صورت مستقیم و ۲هزار نفر به‌صورت غیرمستقیم فرصت شغلی ایجاد کرده‌است.

آغاز عملیات اکتشاف معادن اردبیل

رییس سازمان صنعت، معدن و تجارت استان اردبیل گفت: اردبیل مستعد معادن فلزی است که به‌منظور تحول در تولید ناخالص استان، اکتشاف معادن از ۲۰ تیرماه با جذب سرمایه‌گذاران، شروع می‌شود تا تولید ناخالص استان که هم اکنون ۷درصد است، به میزان مناسبی برسد. به گزارش ایسنا، سیدحامد عاملی در مراسم تجلیل از واحدهای نمونه صنعتی و معدنی استان، اردبیل را یکی از استان‌های مستعد در حوزه معادن فلزی عنوان کرد و گفت: استفاده از ظرفیت‌های معادن فلزی استان یکی از راه‌های افزایش و تحول در تولید ناخالص بوده، به‌طوری‌که در حال حاضر تولید ناخالص استان تنها ۷درصد است، بدین ترتیب اکتشاف بخشی از بلوک‌های مستعد معدن با مشارکت چند سرمایه‌گذار از ۲۰ تیر شروع می‌شود. وی با یادآوری اینکه در سال‌های اخیر ۷۲۸ جواز تاسیس صادر شده است، اظهار کرد: اجرای این طرح‌ها نیازمند ۹۰۰میلیارد تومان اعتبار است و در رونق اقتصاد استان تاثیر گذار خواهد بود، به‌طوری‌که زمینه اشتغال بیش از ۳هزار و ۳۰۰ نفر را ایجاد می‌کند. عضو شورای برنامه‌ریزی استان، با بیان اینکه به‌طور جدی پیگیر آخرین وضعیت طرح‌های توسعه صنعت هستیم، از وضعیت فعلی صنعت استان اظهار رضایت کرد و افزود: برای طرح‌های بخش خصوصی، ۱هزار و ۷۰۷ پروانه بهره‌برداری صادر کرده‌ایم که از این میان ۳۴ طرح مهم تولیدی در حال بررسی برای شروع کار است که در حال حاضر برای ۱۱ مورد آن ۲۰۰میلیارد تومان سرمایه پیش‌بینی شده‌است. عاملی با اشاره به رشد تعداد جواز تاسیس واحدهای تولیدی در استان، بیان کرد: در طول سه ماه نخست امسال، ۵۲ جواز تاسیس صادر شده که این میزان در مقایسه با مشابه سال گذشته ۳۰درصد در تعداد جواز و ۲۸۰درصد در میزان سرمایه، رشد داشته که نشان می‌دهد علاقه به سرمایه‌گذاری افزایش یافته که با روند حرکت سرمایه‌های راکد به سمت توسعه، بی‌اعتمادی به صنعت رفع می‌شود. رئیس سازمان صنعت و معدن استان اردبیل در مورد مطالعات طرح‌های پیش‌سنجی شده، اظهار کرد: تا پایان مهر امسال ۸۰ طرح پیش امکان‌سنجی تهیه شده و در اختیار سرمایه‌گذارها قرار می‌گیرد. به گزارش ایسنا، این جلسه از برخی واحدهای نمونه صنعتی و معدنی استان مانند شرکت آرتاپان، برگ شاداب سبلان، آرتاویل تایر، الکترونیک پردازش سبلان، آذرکاج آرتاویل، آذرفروغ سبلان، خوش نوش سبلان، طنین پیک سبلان، آی تک چوب، توانگران سهند، روح بخش فدک، شرآلات قهرمان و آدرساروج سبلان به‌عنوان واحد نمونه تولید در سال ۱۳۹۳، تجلیل شد.

در گفت‌وگو با عضو انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران مطرح شد:

بازار فولاد با آزادسازی صادرات آبدیده می‌شود

مـژگان بابایی: سال گذشته بود که دولت تصمیم گرفت تا به‌دلیل آنچه رونق بازار محصولات فولادی گفته می‌شد صادرات این محصولات را تا خردادماه ۹۳ آزاد کند. البته این اقدام دولت در آن زمان مخالفان و موافقان زیادی را در پی داشت به‌گونه‌ای که طرفداران این بخش‌نامه معتقد بودند، از آنجایی‌که هم‌اکنون در بازار فولاد تقاضا نسبت به عرضه کم است، این موضوع به اشباع شدن بازار داخلی دامن زده و درنتیجه آزادسازی صادرات به نفع تولیدکنندگان تمام خواهد شد. اما در مقابل مخالفان آزادسازی معتقد بودند، این تصمیم موجبات افزایش قیمت در بازار داخلی را فراهم آورده و به تهدیدی جدی برای تولیدکنندگان مبدل خواهد شد.

با تمام این اما و اگرها دولت تصمیم خود را در سال گذشته عملی کرد و براساس این بخش‌نامه صادرات شمش فولاد و محصولات فولادی تا پایان خرداد۹۳ آزاد اعلام شد، البته این پایان ماجرا نبود و با گذشت ۱۰ روز از اتمام زمان مجوز صادرات محصولات فولادی این بار با درخواست مهدی کرباسیان رییس هیات عامل سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، محمدرضا نعمت‌زاده، وزیر صنعت، معدن و تجارت، صادرات محصولات، شمش وتختال را بدون سقف زمانی آزاد کرد تا براساس گفته مسئولان بتواند ضمن رونق در بازار و کمک به خروج از رکود، زمینه تامین ارز مورد نیاز تجهیزات صنایع فولادی نیز فراهم شود.

همچنین مسئولان معتقدند، عدم ایجاد وقفه برای صادرات، در نظر گرفتن تعهد صادراتی برخی تولیدکنندگان در ماه‌های آینده و همچنین حفظ بازارهای جهانی از مهم‌ترین دلایلی است که در این آزادسازی در نظر گرفته شده است.

عضو انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران با بیان این موضوع که صنعت فولاد در سال‌های اخیر در بازار داخلی با رکود مواجه شده، در گفت‌وگو با خبرنگار (صمت) گفت: متاسفانه به دلیل کاهش بودجه عمرانی از سوی دولت در سال‌های گذشته و رکود در بازار ساخت‌وساز میزان تقاضا در بازار فولاد به شدت کاهش و عرضه افزایش یافت که مشکلات زیادی را در معاملات محصولات فولادی به همراه داشت.

بهادر احرامیان با اشاره به آزادسازی صادرات شمش و محصولات فولادی و تاثیر آن بر رونق بازار، تصریح کرد: بدون‌شک این اقدام بر وضعیت بازار تاثیر خواهد داشت. انجمن فولاد نیز بارها در این زمینه اعلام موافقت کرده است زیرا بازار داخلی در حال حاضر بسیار اشباع است و برای حل این مشکل نیازمند آزادسازی صادرات هستیم.

وی در پاسخ به این سوال که تاثیر این آزادسازی بر بازار تا چند وقت دیگر مشاهده می‌شود، اظهار کرد: نمی‌توان زمان دقیقی اعلام کرد. تاثیر این تصمیم بستگی به آن دارد شرایط بازار تا چه میزان پیش رود. باید ظرفیت‌های تولید شده در داخل را با ایجاد موقعیت وارد بازارهای خارجی کنیم تا بازار داخلی از رکود و کم‌تحرکی خارج شود.

عضو انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران درخصوص اینکه آیا این تصمیم تاثیری بر حضور موثر ایران در بازارهای جهانی دارد، افزود: قطعا این تصمیم حضور ایران در بازارهای خارجی خرید و فروش فولاد و محصولات فولادی را پررنگ می‌کند اما رقابت با سایر کشورهای تولیدکننده فولاد تا حد زیادی به کیفیت کارخانه‌های تولید در داخل کشور بستگی دارد.

احرامیان معتقد است، برای ارزیابی وضعیت بازار پس از اجرای این دستور باید اجازه دهیم کمی زمان سپری شود و راه بازارهای جهانی به روی ما باز شود زیرا امروز افزایش تولید در بازار به حدی است که نمی‌توان تاثیر این دستور را در کوتاه‌مدت حس کرد. حال باید تولیدکنندگان شمش فولاد و محصولات فولادی و افراد متقاضی برای خرید این محصولات منتظر باشند تا بازار داخلی این محصول به حالت عادی خود بازگردد، البته ممکن است همان‌طور که برخی از فعالان صنعت فولاد پیش‌بینی کرده‌اند، صادرات محصولات فولادی افزایش قیمت این محصول در بازار داخل را به‌دنبال داشته باشد. با این حال باید منتظر ماند تا گذر زمان نتیجه این تصمیم را مشخص کند.

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت خبر داد:

تدوین برنامه ۲۰ ساله زغال‌سنگ با همکاری مشاوران بین‌المللی

برنامه ۲۰ ساله زغال‌سنگ کشور و مطالعات درخصوص سایر کاربردهای زغال‌سنگ (تولید برق، سوخت مایع و...) با همکاری مشاوران بین‌المللی تهیه و تدوین می‌شود.

به گزارش دنیای معدن، مهدی کرباسیان، معاون وزیر و رییس سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران اعلام کرد: پیگیری استفاده از خدمات فنی و مهندسی شرکت‌های خارجی به خصوص روسیه، کانادا و لهستان برای فعالیت‌های پژوهشی از دیگر برنامه‌های در دست انجام ایمیدرو است.

وی گفت: همچنین طرح تجهیز معدن بزرگ خمرود با وام بانک توسعه اسلامی و طرح تجهیز معدن زغال‌سنگ کردآباد، کارخانه زغال‌شویی و کک‌سازی در منطقه محروم سوادکوه از دیگر طرح‌های ایمیدرو به‌شمار می‌آید.

کرباسیان تصریح کرد: تجهیز معادن زغال‌سنگ از طریق جذب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، وام و فاینانس در برنامه کاری این سازمان قرار دارد.

وی درباره پیگیری و ساماندهی طرح‌های بلاتکلیف تجهیز و توسعه معادن زغال‌سنگ، گفت: برنامه‌ریزی برای انجام اکتشافات تکمیلی و زیرساخت‌های معادن طبس با هدف تولید ۲/۵میلیون تن کنسانتره ازجمله برنامه‌های امسال ایمیدرو است.

وی با اشاره به افزایش چهار برابری نیاز کشور به زغال‌سنگ کک‌شو در سال‌های آینده، افزود: اکتشافات تکمیلی معادن کک‌شو در منطقه پروده طبس و معادن حرارتی در منطقه مزینو با سرمایه‌گذاری ایمیدرو در سال ۹۳ آغاز خواهد شد.

به گفته کرباسیان، حجم عملیاتی حفاری اکتشافی معادن مذکور ۱۰۰هزار متر پیش‌بینی شده و با توجه به نیاز کشور به زغال‌سنگ و لزوم افزایش تولید در منطقه طبس از ۵۰۰هزار تن فعلی به حدود ۲/۵میلیون تن، تکمیل زیرساخت‌های لازم برای توسعه معادن شامل تامین آب و برق و احداث راه‌های دسترسی با سرمایه‌گذاری ایمیدرو انجام می‌شود.

وی درباره طرح تجهیز معدن زغال‌سنگ کردآباد اظهار کرد: مطالعات فنی و اقتصادی طرح تجهیز معدن زغال‌سنگ کردآباد با ذخیره بیش از ۲۰میلیون تن و میزان استخراج سالانه ۲۳۰هزار تن انجام شده و اکنون انتخاب پیمانکار اجرایی در دست اقدام است که تا پایان خردادماه امسال پیمانکار اجرای طرح انتخاب خواهد شد. پیش‌بینی سرمایه‌گذاری تجهیز این طرح بیش از ۱۱۰۰میلیارد ریال است. کرباسیان درباره طرح تجهیز معدن بزرگ خمرود گفت: پس از انجام عملیات اکتشاف و مطالعات بهره‌برداری معدن خمرود، منابع مالی مورد نیاز پروژه با اخذ وام از بانک توسعه اسلامی به مبلغ ۵۶میلیون یورو انجام شد. به‌زودی پیمانکار اصلی معدن انتخاب و عملیات اجرایی آغاز خواهد شد.

وی افزود: با تحقق برنامه‌های اشاره شده، علاوه بر اشتغالزایی بیش از ۴۰هزار نفر در مناطق محروم، از خروج ۵۰۰میلیون یورو ارز از کشور جلوگیری خواهد شد.

رییس هیات عامل ایمیدرو همچنین اقدامات انجام شده درباره تحقق توسعه تولید و بهره‌برداری از معادن زغال‌سنگ، اظهار کرد: ساماندهی تولید در معدن زغال‌سنگ پروده ۱

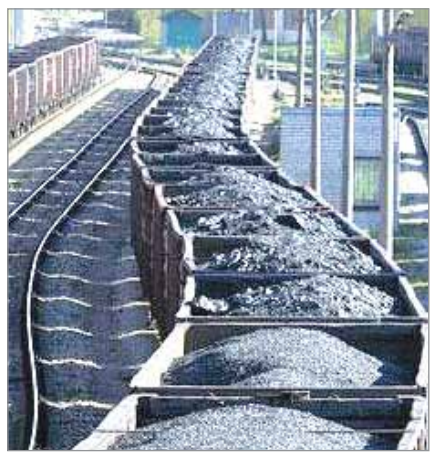

طبس به‌عنوان بزرگ‌ترین معدن زغال‌سنگ کشور به روش مکانیزه با همکاری یک شرکت لهستانی به‌عنوان الگو و نمونه با استاندارد روز جهانی که تولید آن از متوسط کمتر از ۱۵۰۰ تن به ۵۰۰۰ تن افزایش یافته و این افزایش از بهمن ۱۳۹۲ انجام شده است.

کرباسیان گفت: واگذاری استخراج و فروش بیش از ۲۰میلیون تن ذخیره زغال‌سنگ در دو معدن در منطقه طبس به مصرف‌کنندگان زغال‌سنگ در نیمه دوم سال ۱۳۹۲ برای رفع مشکل تامین مواد اولیه از دیگر اقدامات انجام شده سال گذشته است.

بازار فولاد در هفته گذشته:

رمضان رمق بازار را گرفت

می‌توان تنها خبر خوشحال‌کننده این هفته را برای تولیدکنندگان فولاد، آزاد شدن صادرات تولیدات فولادی بدون سقف زمانی دانست.

به گزارش «فولاد نیوز»، در هفته‌ای که گذشت، قیمت بیلت در بازار ایران با کاهش اندک روبه‌رو شد، شنبه عرضه بیلت ذوب‌آهن اصفهان در قیمت پایه ۱۶۰۰ تومان با سردی روبه‌رو شد و معامله‌ای صورت نگرفت. شمش ۱۵۰ میلیمتر در انزلی هم از ۱۷۲۰ تومان پایین‌تر نیامد، چون عرضه بسیار محدود بود، ولی سایز ۱۲۵ میلیمتر داخلی تا ۲۰ تومان هم کاهش داشت و به ۱۶۲۰ تومان هر کیلو رسید. توقف معاملات در بازار مقاطع باعث شده تا تولیدکنندگان فولاد در اندیشه راه‌حلی باشند. تردیدی نیست که این شرایط باعث کاهش قیمت خواهد شد. سه‌شنبه مشخص شد که ذوب‌آهن ۳۰هزار تن شمش را در هفتم تیرماه در قیمت ۱۵۴۵ تومان عرضه خواهد کرد؛ این به معنی بازگشت به قیمت‌های سال قبل است، در حالی که تمام هزینه‌های تولید و حمل‌ونقل افزایش یافته است.

با توجه به محدود بودن تقاضای مقاطع، افت قیمت شمش به سردتر شدن بازار منتهی خواهد شد، هنوز روحیه بازار برای خرید مثبت نیست، بنابراین کاهش قیمت شمش ذوب‌آهن بین دست‌اندرکاران به معنی نوعی بازی بین کارخانه‌ها تلقی می‌شود تا دوران رکود را پشت‌سر بگذارند.

از اول هفته تمام مقاطع روند نزولی داشت. تنها بعضی سایزهای تیرآهن دو روز اول هفته با افزایش قیمت روبه‌رو شد که ناشی از عدم تحویل از سوی ذوب‌آهن بود اما از دوشنبه به بعد بازار این کالاها هم نزولی شد، در حالی که همچنان عدم تحویل کالا از طرف ذوب‌آهن باقی بود. میلگرد ثابت ماند، چون دیگر به کف قیمت خود رسیده است ولی خریداری در بازار نبود. همچنین با توجه به پایین بودن تقاضا در ماه مبارک رمضان امیدی به بهبود قیمت ورق گرم نیست.

ورق سرد با بازار ضعیف و عرضه پایین روبه‌روست، بعضی ضخامت‌ها مثل ۲ میلیمتر بسیار نایاب است. کیفیت‌های خاص که مدت‌هاست با مشکل عرضه روبه‌روست. با این حال خریدار آنها هم بسیار کم است، به همین علت قیمت تغییر جدی نداشت.

ورق گالوانیزه بازاری مشابه ورق سرد دارد با این تفاوت که عرضه در آن قوی‌تر است و همین امر باعث کاهش نسبی قیمت تا مرز ۳۰ تومان هر کیلو روی این کالا شد.

حسینی، نماینده مردم اهواز:

خوزستان قطب اول تامین فولاد کشور است

نماینده مجلس شورای اسلامی خوزستان را با تولید ۲۵درصدی فولاد کشور یکی از قطب‌های اول تامین فولاد کشور اعلام کرد.

به گزارش دنیای معدن، سیدشریف حسینی، نماینده مردم اهواز، باوی، کارون و حمیدیه در مجلس شورای اسلامی گفت: کار تحقیق و تفحص از فولاد کشور در مجلس شورای اسلامی تصویب شد.

وی بیان کرد: پس از تصویب این کار، من نیز عضو هیات رییسه کمیته تحقیق و تفحص از فولاد کشور انتخاب شده‌ام.

عضو هیات رئیسه مجلس شورای اسلامی اضافه کرد: با توجه به اینکه قسمتی از فولاد کشور در استان خوزستان تولید می‌شود، من به‌عنوان نماینده این کمیته برای انجام تحقیق و تفحص از شرکت‌های فولاد خوزستان انتخاب شده‌ام.

حسینی بیان کرد: در حال حاضر ۲۵درصد از فولاد کشور در خوزستان تولید می‌شود که فولاد خوزستان بزرگ‌ترین و توانمندترین شرکت در این زمینه است.

وی با بیان اینکه از هفته آینده کار تحقیق و تفحص از شرکت فولاد خوزستان آغاز می‌شود، افزود: این کار را با هماهنگی اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل آن شرکت در زمینه‌های مختلف شروع خواهیم کرد.

حسینی تاکید کرد: تحقیق و تفحص از شرکت فولاد خوزستان را انجام می‌دهیم تا بتوانیم واقعیت‌های موجود در این شرکت را به اطلاع مردم عزیز برسانیم.

عضو هیات‌رئیسه کمیته تحقیق و تفحص از فولاد کشور اضافه کرد: کار تحقیق و تفحص از شرکت فولاد خوزستان را به خاطر یاری رساندن به مدیران و اعضای هیات‌مدیره این شرکت انجام می‌دهیم.

وی تصریح کرد: در این زمینه ما پیش داوری نمی‌کنیم و با نظر مثبت یا منفی کار خود را شروع نخواهیم کرد، بلکه می‌خواهیم شرایطی ایجاد کنیم که شرکت فولاد خوزستان از این وضعیتی که دارد بهتر شود.

این نماینده مجلس با بیان اینکه هم‌اکنون ۲۵درصد از فولاد کشور در خوزستان تولید می‌شود، گفت: امیدوارم در آینده شاهد باشیم که شرکت فولاد خوزستان کار خود را بهتر از گذشته انجام دهد و بتوانیم از ظرفیت آن در کشور و استان بهتر استفاده کنیم.

یادداشت

آلومینیوم، گزینه برتر برای صادرات انرژی

مجید پورعطار
مدیر فلزات غیرآهنی ایمیدرو

آلومینیوم پس از اکسیژن و سیلسیوم، سومین عنصر فراوان و فراوان‌ترین فلز در پوسته زمین است که جایگاه ویژه در اقتصاد و توسعه جهانی دارد، مصرف آلومینیوم تابعی مستقیم از شاخص‌های اقتصاد کلان بوده و بیشترین رشد مصرف را در مقایسه با سایر فلزات نسبت به رشد اقتصادی (GDP)، درآمد و به ویژه شهرنشینی از خود نشان داده است.

همچنین آلومینیوم را به‌دلیل توان ۹۵درصدی در نگهداشت دائمی انرژی صرف شده در مرحله تولید و قابلیت بازیافت ۱۰۰درصدی، بانک انرژی و ماده نام نهاده‌اند که با توجه به سهم بالای انرژی در بهای تمام‌شده آن و ماهیت و قابلیت آن در تبدیل انرژی از یک طرف و جایگاه نخست ایران در ذخایر گازی جهان به میزان ۳۳/۶تریلیون مترمکعب از طرف دیگر، می‌توان گفت تولید این فلز ادامه مزیت انرژی کشور به حساب آمده تا جایی‌که با تبدیل هر ۹هزار مترمکعب گاز طبیعی به ۱ تن آلومینیوم، امکان صادرات انرژی جامد را پیش‌روی اقتصاد و آیندگان کشور قرار داده است. به بیان دیگر، ایران تنها با تبدیل انرژی ۲ فاز میدان مشترک پارس جنوبی به بیش از ۵میلیون تن آلومینیوم، طی ۱۰ سال آینده می‌تواند و باید در جایگاه نخست تولید آلومینیوم جهان قرار گیرد.

ایران علاوه بر برخورداری از مزیت انرژی، امتیاز بهره‌برداری از ۶۰۰میلیون تن بوکسیت به‌عنوان ماده اولیه معدنی آلومینیوم در کشور گینه کوناکری به‌عنوان بزرگ‌ترین ذخیره‌گاه بوکسیت جهان را در اختیار داشته و از این‌رو در موقعیت بی‌نظیر و رقابتی تولید این فلز در سطح منطقه و جهان قرار گرفته است.

با این همه ایران در سال ۲۰۱۳ با تولید ۳۵۰هزار تن آلومینیوم تنها ۰/۷درصد از تولید جهانی را به خود اختصاص داده و با ۴ پله ارتقا در جایگاه هفدهم قرار گرفته است. پیشی گرفتن مصرف از تولید با آهنگ رشد ۲ برابری و نیز استقبال فزاینده بازارهای جهانی از این فلز پرکاربرد، سبب شد تا طی سال گذشته با کمبود آن مواجه باشیم.

مواد اولیه عمده مورد نیاز برای تولید فلز آلومینیوم شامل ذخایر هیدروکربنی و ذخایر معدنی با نسبت سهم مساوی در هزینه تمام‌شده تولید است. امروزه تنها عامل تعیین رقابت‌پذیری در توسعه صنعت آلومینیوم، دسترسی به منابع انرژی فراوان است و با آنکه ایران در ذخایر معدنی این فلز مزیت ندارد، اما در ذخایر هیدروکربنی از موقعیت ممتاز و بی‌نظیری برخوردار است.

بازار رو به رشد داخل از دیگر مزایای رقابتی توسعه صنعت آلومینیوم در ایران به حساب می‌آید.

براساس برآوردها، تقاضای کمینه آلومینیوم اولیه کشور برای پایان برنامه پنجم ۶۰۰هزار تن و در حالت بیشینه از مرز یک میلیون تن خواهد گذشت. این برآوردها برای افق چشم‌انداز در سال ۱۴۰۴ در حالت کمینه مصرف ۱ میلیون و در حالت بیشینه آن نزدیک به ۲ میلیون تن است. از این‌رو بهره‌گیری بیشینه از مزیت بازار داخل و کاهش تهاتر شمش آلومینیوم تا میزان نیاز به تامین مواد اولیه وارداتی، ضرورتی اجتناب ناپذیر به حساب می‌آید.

یکی از چالش‌های همیشگی این صنعت انرژی‌بر و دارای مزیت، ناشناختگی آن نزد بسیاری از مسئولان و تصمیم‌گیران کشور به‌ویژه طی چند سال گذشته بوده که پیامد آن از دست دادن فرصت‌ها و سپردن آن به کشورها و کانون‌های رقیب به‌ویژه در حوزه جنوبی خلیج‌فارس بوده است، به‌طوری‌که تولید کنونی این کشورها بیش از ۱۰برابر ایران، به‌عنوان نخستین تولیدکننده آلومینیوم در خاورمیانه است. چالش دیگر این صنعت به ساختار و مدیریت آن برمی‌گردد. دیگر چالش مهم این صنعت، عدم‌توجه کافی به موضوع تامین پایدار برق از طریق نیروگاه‌های اختصاصی به‌عنوان بخش جدایی‌ناپذیر آن، در سال‌های گذشته از سوی مسئولان کشور و شرکت‌ها و مجتمع‌های تولیدکننده آلومینیوم بوده است تا جایی که ناشی از این کوتاهی و در شرایط کنونی، نزدیک به ۵۰درصد از ظرفیت طرح هرمزآل از زمان راه‌اندازی آن در سال ۸۷ همچنان وارد مدار تولید نشده و از این رهگذر خسارت‌های جبران‌ناپذیری متوجه آن شده است. همچنین تجربه اجرای فاز نخست هدفمند کردن یارانه‌ها نشان داد که میزان آسیب‌پذیری این صنعت با وجود ماهیت انرژی‌بر آن، نسبت به سایر فلزات و محصولات اساسی، پایین‌تر بوده است. خوشبختانه با آغاز به کار دولت جدید و در سایه نوع نگاه آن به انرژی و صنعت آلومینیوم، سیاست‌ها، برنامه‌ها و تدابیر مهمی برای برون‌رفت از وضعیت پیش‌آمده و فائق آمدن بر چالش‌های مذکور اندیشیده شده است که ازجمله مهم‌ترین آن می‌توان به گشایش اعتبار طرح ۳۰۰هزار تنی آلومینیوم جنوب با فناوری ۴۰۰ کیلوآمپر، آغاز عملیات اجرایی نیروگاه‌های سیکل ترکیبی به روش BOO، تعریف بسته کامل سرمایه‌گذاری آلومینیوم و آلومینا با استفاده از بوکسیت گینه و گاز عسلویه، مطالعه و برنامه‌ریزی برای شکل‌گیری زنجیره این صنعت در مناطق ویژه و آزاد کشور در حاشیه خلیج‌فارس از ساخت کارخانه تولید پترولیوم کک در منطقه آزاد اروند در خوزستان گرفته تا احداث اسملتر در منطقه آزاد چابهار در سیستان و بلوچستان و نیز تولید آلومینا و نمک‌های صنعتی از نفلین سینیت در سراب. گفتنی است ظرفیت تولید آلومینیوم کشور طی سال‌های آینده به بیش از یک‌میلیون تن و با اجرای طرح‌های بوکسیت گینه، آلومینای خلیج‌فارس در عسلویه و تولید آلومینا از نفلین سینیت سراب در آذربایجان‌شرقی، ظرفیت تولید آلومینای کشور به ۲میلیون تن خواهد رسید.

یادداشت

فرصت‌های طلایی پیش‌روی صادرکنندگان

ولی‌الله افخمی‌راد

رییس سازمان توسعه تجارت ایران

آینه یک‌سال و اندی فعالیت دولت یازدهم در حوزه سیاسی و اقتصادی، گویای این واقعیت است که دولت تدبیر و امید با پرهیز از تصمیمات شتابزده و غیرعقلانی، هرم واژگون شده آرامش و ثبات را بر قاعده نشانده و فضای به ستوه‌آمده کشور از قانون‌شکنی را به سمت اعتدال، عقلانیت و نظم سوق داده است. از سوی دیگر، دولت یازدهم با تغییر دیپلماسی ایران درخصوص روابط با کشورهای دیگر، به‌ویژه کشورهای همسایه، سیاست آشتی‌جویانه و صلح‌دوستانه را در پیش گرفته است. بازخورد این سیاست‌ها، علاوه بر تقویت روابط ایران با دیگر کشورهای جهان، غرب را نیز برای به رسمیت شناختن حقوق کشورمان پای میز مذاکره نشانده و سایه سنگین تحریم‌ها را کمرنگ‌تر کرده است.

اما برآیند این تحولات بیش از هر چیز فضای تجاری کشور را تحت‌الشعاع قرار داده است، به‌طوری که در همین برهه زمانی یک ساله، بسیاری از کشورها علاوه بر تقویت روابط سیاسی خود با ایران، بر استراتژی گسترش تجارت نیز تمرکز کرده‌اند و با رفت‌وآمد مقامات عالی‌رتبه و هیات‌های تجاری خارجی به ایران، تهران کانون توجه کشورهای مختلف برای بسط تبادلات تجاری و اقتصادی شده است.

حضور سفرا، وزرا، رایزنان بازرگانی و هیات‌های تجاری کشورهای مختلف در سازمان توسعه تجارت، برگزاری کمیسیون‌های اقتصادی مشترک دو و چندجانبه و برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی نشان از فضای باز و امن ایجاد شده برای افراد حقیقی و حقوقی فعال در عرصه تجارت و اقتصاد دارد.

در همین راستا، رویکرد اصولی وزیر صنعت، معدن و تجارت در جهت افزایش تعداد رایزنان بازرگانی در کشورهای هدف اتخاذ شده است تا با رصد بازار این کشورها، فعالان اقتصادی امکان استفاده بهینه از فرصت‌های داخلی در ایران را نیز داشته باشند. اما در کنار رایزنی تجاری با کشورهای مختلف و بازاریابی برای محصولات، مصنوعات و خدمات داخلی، سایر سیاست‌های تجاری نیز دستخوش تغییراتی شده است تا علاوه بر اینکه فرآیندهای تجاری و صادراتی در مسیر راحت‌تر و روان‌تری صورت پذیرد، مقدمات پیوستن ایران به سازمان تجارت جهانی نیز فراهم شود.

سازمان توسعه تجارت ایران برای بهبود و تسریع فرآیندهای صادراتی و وارداتی در کنار تعهد به ثبات در سیاست‌ها، الزام به حذف مقررات زاید و دست و پاگیر را مدنظر قرار داده و در تلاش است که تا حد ممکن، این‌گونه مقررات را برای همیشه از سر راه صادرکنندگان و واردکنندگان بردارد. مجموعه اقدامات صورت گرفته که به همراه دیگر گزینه‌ها و راهکارهای در دست بررسی است، نه‌تنها بزرگراهی طلایی از فرصت‌ها را پیش‌روی فعالان اقتصادی و تجاری قرار می‌دهد، بلکه در سایه اقتصاد مقاومتی، نیل به اهداف بالادستی، شکستن رکود حاکم بر اقتصاد کشور و رونق صنعتی ایران اسلامی را نیز محقق می‌سازد.

کوتاه از تجارت

معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: با ورود همه استان‌های کشور به عملیات خرید تضمینی گندم، خرید این محصول از ۳/۷میلیون تن گذشت و این مقدار نسبت به خرید سال گذشته درهمین موقع، افزایش ۷۸درصدی دارد.

ایسنا- هیات دولت به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی اصلاح برخی از مواد آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی را تصویب کرد. این مصوبه از سوی اسحاق جهانگیری، معاون اول رئیس‌جمهوری ابلاغ شده است.

ایرنا- در اجرای توافق‌نامه سال ۲۰۱۳ ریاست‌جمهوری اسلامی ایران و نخست‌وزیر ژاپن و در راستای گسترش همکاری‌های آموزشی گمرک ایران و آژانس همکاری‌های بین‌المللی ژاپن (جایکا)، جلسه مشترکی میان دوطرف در تهران برگزار شد.

ایرنا- رسانه‌های امریکایی در حالی از احتمال سرمایه‌گذاری شرکت‌ها در ایران با رفع تحریم‌ها می‌نویسند که بازرگانان ایرانی در تهران به این موضوع علاقه‌مندی خود را به همکاری با سرمایه‌گذاران امریکایی بیان کرده‌اند. این در حالی است که تیم‌های اکتشافی شرکت‌های جهانی همزمان با گفت‌وگوهای ایران و ۶ قدرت جهانی، با شرکای ایرانی احتمالی خود ملاقات می‌کنند.

ایرنا - با تصویب وزیران عضو شورای عالی مناطق آزاد تجاری – صنعتی و ویژه اقتصادی، در جلسه اول تیر ماه امسال برخی اعضای هیات مدیره مناطق آزاد تجاری – صنعتی کشور تعیین شدند. این مصوبه با تایید رییس‌جمهوری از سوی معاون اول رییس‌جمهوری ابلاغ شده است.

تسنیم- برخی از مسئولان اقتصادی و بازرگانان بخش خصوصی در سفر به کشور قطر، راهکارهای توسعه مناسبات اقتصادی و تجاری استان بوشهر با این کشور را مورد بررسی قرار دادند و تفاهم‌نامه‌ای در این زمینه منعقد کردند. بر این اساس هیات قطری در حوزه‌های مختلف به ویژه صنایع تبدیلی ،کشاورزی و معادن مصالح ساختمانی وبندرداری سرمایه‌گذاری کند و کالاهای موردنیاز خود را از طریق بندر بوشهر وارد کند.

رویکرد دولت یازدهم به مراودات خارجی

نگاه جهان به ایران مثبت شد

زهرا طهرانی- سرویس تجارت:

دولت یازدهم زمانی که روی کار آمد سیاست‌های تجارت خارجی را در چارچوب ارتباط با دنیا تنظیم و اعلام کرد، دروازه‌های کشور بسته نخواهد بود. همان سبک و سیاقی که دولت قبلی از آن بی‌بهره بود و رشد صادرات غیرنفتی را در کاهش واردات کشور می‌دانست. حال با نگاهی به آمار تجارت سه ماه نخست امسال و مقایسه با مدت مشابه سال گذشته، به روند تغییرات و رونق تجارت ایران خواهیم رسید.

موفق‌ترین کشورهای دنیا هم مانند امریکا علاوه بر اینکه بزرگ‌ترین صادرکننده هستند، بزرگ‌ترین واردکننده دنیا نیز تلقی می‌شوند، بنابراین نباید واردات که عمدتا مواد اولیه تولید و کالاهای اساسی هستند را کاهش داد.

اواسط سال گذشته با روی کار آمدن دولت یازدهم، در واقع فصل جدیدی در تجارت خارجی کشور ایجاد شد که رفت‌وآمدهای چشمگیر بازرگانان، هیات‌های اقتصادی و تجاری کشورهای مختلف دنیا، بهبود روابط خارجی با ایران، تسهیل در ترخیص گمرکی، حذف پیمان‌سپاری و مقررات زاید در مسیر صادرات ازجمله عوامل موثر در رونق تجارت ایران محسوب می‌شود.

گام‌های اساسی در بهبود روابط تجاری

معاون بازاریابی و تنظیم روابط سازمان توسعه تجارت، برنامه کلی این سازمان را همسو با سیاست‌های دولت یازدهم اعلام کرد و گفت: تصمیمات تجاری کشور براساس تنش‌زدایی و تسهیل در روابط با کشورهای دیگر اتخاذ می‌شود.

میرابوطالب بدری در گفت‌وگو با «گسترش صمت» با اشاره به اینکه در شرایط حساس کنونی از تجربه کشورهای موفق دنیا استفاده می‌کنیم، تصریح کرد: کاهش تاثیر تحریم‌ها، تحکیم روابط و مراودات خارجی به‌خصوص با کشورهای همسایه، برگزاری کمیسیون‌های مشترک ایران و کشورهای دیگر و ثبات در سیاست‌های تجاری کشور ازجمله برنامه‌های سازمان توسعه تجارت است.

به گفته وی، به صادرکنندگان اطمینان خاطر می‌دهیم که تا پایان سال قوانین و تصمیمات اخذشده تغییر نخواهد کرد.

بدری ادامه داد: برگزاری جلسه شورای‌عالی صادرات نیز تاثیر بسیاری در تسهیل تجارت داخلی و خارجی دارد، به نحوی که در جلسه اخیر مقرر شد ۱۰۰میلیارد تومان جایزه صادراتی به فعالان تجاری اختصاص یابد. ضمن اینکه اولویت تخصیص جوایز با بخش خصوصی و صنایع های تک است.

معاون بازاریابی و تنظیم روابط سازمان توسعه تجارت افزود: دولت یازدهم در همین مدت فعالیتش، سعی در بهبود روابط تجاری ایران داشت که در همین راستا اقدامات بسیاری را در این زمینه انجام داد.

به گفته وی، طبقات تعرفه‌ای امسال به ۱۴ طبقه کاهش یافت که سال آینده به ۱۰ طبقه و در سال ۹۵ به ۷طبقه خواهد رسید.

حضور چشمگیر هیات‌های تجاری

رییس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی تهران نیز با بیان اینکه رویکرد دولت یازدهم اصلاح روابط بین‌المللی است، اظهار کرد: مذاکرات ۱+۵ تاثیر بسزایی در سطح ارتباطات تجاری ایران با دنیا داشت، چون بعد از توافقات اولیه، هیات تجاری بسیاری به ایران آمدند. محسن بهرامی‌ارض‌اقدس به خبرنگار صمت گفت: حضور شرکت‌های بزرگ صاحب‌نام و رفت‌وآمد هیات‌های تجاری اروپایی و آسیایی، گویای آن است که آرامشی در بازار داخل و فضای کسب‌وکار با امید بالا ایجاد شده است. وی با اشاره به گسترش تجارت فرامرزی اعم از صادرات و واردات، ادامه داد: پس از حل و فصل مذاکرات هسته‌ای، دولت تلاش می کند تا موانع فضای کسب‌وکار و مشکلات مربوط به سرمایه‌گذاری را با اتخاذ روش‌های مدبرانه در داخل ایجاد و افزایش دهد.

بهرامی‌ارض‌اقدس تصریح کرد: جلوگیری از تصمیمات شتاب‌زده که در دولت قبلی مکررا ایجاد می‌شد، یکی از اقدامات مهم دولت یازدهم محسوب می‌شود که در واقع فضای مثبتی را برای فعالان اقتصادی رقم می‌زند.

رییس کمیسیون تجارت اتاق بازرگانی تهران با بیان اینکه اقتصاد پیش‌بینی‌پذیر شده است، اظهار کرد: اجرای قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار، اصلاح و حذف قوانین مزاحم تجاری و تصویب قوانین پشتیبان، افق خوبی را برای آینده اقتصاد نوید می‌دهد.

وی لغو تحریم‌های کشتیرانی و حمل‌ونقل را عاملی موثر در بهبود روابط تجاری دانست و گفت: واردات باید مدیریت شده باشد نه اینکه حذف شود و دروازه‌های کشور را روی دنیا ببندیم. هرچند سیاست کلی، استراتژی توسعه صادرات غیرنفتی است اما برای تولید صادرات‌محور هم باید واردات رونق گیرد، چون عمده آنها مواد اولیه و کالاهای اساسی است.

رشد ۹۳ نسبت به ۹۲

در سه ماهه سال گذشته ایران ۲۱میلیون و ۶۹۹ هزار تن صادرات و ۶میلیون و ۶۰۳ هزار تن واردات داشت که به ترتیب ۹میلیارد و ۷۵۱ میلیون دلار و ۹میلیارد و ۳۹۵ میلیون دلار ارزش داشته است. اما در بهار ۱۳۹۱ صادرات ۱۸میلیون و ۷۶۰ هزار تن و واردات ۹میلیون و ۷۳۷ هزار تن بود.

سال گذشته ۴۰ میلیارد و ۳۷۶ میلیون دلار صادرات غیرنفتی و ۴۸ میلیارد و ۳۶۴ میلیون دلار واردات داشتیم. در این مدت میزان وزنی صادرات غیرنفتی ۹۰ میلیون و ۸۳ هزار تن بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل افزایش داشته است. براساس این گزارش، در ۱۲ ماه سال‌جاری، ۳۳میلیون و ۸۵ هزار تن کالا به ارزش ۴۸ میلیارد و ۳۶۴ میلیون دلار وارد کشور شده است که این میزان از لحاظ وزنی ۱۶/۲۰ درصد و از لحاظ ارزش دلاری، ۹/۵۲درصد کاهش نشان می‌دهد.

همچنین سال گذشته واردات مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای ۳۴میلیارد دلار، کالاهای سرمایه‌ای ۷میلیارد دلار و کالاهای مصرفی ۷/۴ میلیارد دلار بوده است.

۱۰ کشور نخست مقاصد صادراتی در سال گذشته به ترتیب چین، عراق، امارات متحده عربی، هند، افغانستان، ترکیه، ترکمنستان، پاکستان، مصر و آذربایجان هستند و نسبت صادرات غیرنفتی به واردات از لحاظ ارزشی در سال گذشته ۶۴ درصد و از لحاظ وزنی ۲۳۹ درصد بوده است.

همچنین سهم ایران از کل صادرات جهان در سال ۲۰۱۳، به میزان ۶۱.۲۲ بیلیون دلار بوده است. به گزارش مرکز اطلاعات امریکا، سال گذشته میلادی، میزان صادرات کشورهای دنیا، ۱۸.۷۱ تریلیون دلار بوده است که اتحادیه اروپا، چین، ایالات متحده امریکا و آلمان رتبه اول تا چهارم این بخش را به خود اختصاص دادند.

به هر حال به نظر می‌رسد با رویکرد دولت یازدهم، چشم‌انداز مثبتی در انتظار اقتصاد ایران باشد و در آینده‌ای نزدیک شاهد رفت‌وآمدهای بسیار کشورهای صاحب‌نام دنیا به ایران باشیم. اما راه سختی پیش‌رو داریم چراکه درحال حاضر از افق ۱۴۰۴ در حجم تجارت عقب هستیم و فرصت زیادی هم برای پرکردن این خلأ نداریم.

آمار چه می‌گوید؟

براساس آمار بهاره امسال، مجموع صادرات غیرنفتی و واردات ایران نسبت به سال گذشته ۵میلیارد و ۲۷۴میلیون دلار افزایش داشت و به رقم ۲۴میلیارد و ۲۴۵میلیون دلار رسید. ۱۱میلیارد و ۸۵۹ میلیون دلار صادرات غیرنفتی و ۱۲میلیارد و ۳۸۶میلیون دلار هم واردات داشتیم. بر این اساس، پیش‌بینی می‌شود که تحت‌تاثیر افزایش نرخ ارز در سال‌های اخیر و همچنین بهبود سیاست‌های تجاری دولت یازدهم، شاهد بهبود روند و رشد صادرات باشیم. در این مدت، صادرات با رشد ۲۰/۵۳ و وادرات نیز با رشد ۳۵/۶۳ درصدی مواجه شد. همچنین صادرات کالاهای غیرنفتی از نظر وزنی رقم ۲۵میلیون و ۵۱۸هزار تن را پشت‌سر گذاشته و رشد ۱۶/۶۷درصدی را نسبت به مدت مشابه سال گذشته تجربه کرده است. در سه ماه نخست امسال، واردات ۹میلیون و ۷۵۵هزار تن کالا نیز نسبت به مدت مشابه سال گذشته رشد ۴۸/۱۰درصدی داشته است.از فروردین تا خرداد امسال، پروپان مایع شده به ارزش ۵۲۷میلیون دلار و سهم ارزشی ۶/۵۳درصد، متانول به ارزش ۴۰۶میلیون دلار و سهم ارزشی ۵/۰۴درصد و قیر نفت به ارزش ۳۴۴میلیون دلار و سهم ارزشی ۴/۲۶درصد، جزو عمده محصولات صادراتی بودند. در این مدت ۲میلیارد و ۱۳۷میلیون دلار کالای غیرنفتی به چین، ۱میلیارد و ۴۴۲میلیون دلار به عراق، ۹۴۴میلیون دلار به امارات متحده عربی، ۵۵۲ میلیون دلار کالا به افغانستان و ۵۱۷میلیون دلار کالا نیز به کشور ترکیه صادر شده است. واردات هم مانند قبل در کالاهای اساسی خلاصه می‌شود که البته ۵۲۷ میلیون دلار نیز بیش از صادرات امسال بود. امارات متحده‌عربی با سهم ارزشی ۲۷/۱۹ درصدی، چین با سهم ارزشی ۲۲/۱۹ درصدی، هند با سهم ارزشی ۸/۲درصدی، ترکیه با سهم ارزشی ۶/۸۶درصدی و کره‌جنوبی با سهم ارزشی ۶/۵۳درصدی، مهم‌ترین کشورهایی هستند که کالاهایشان به ایران وارد شده است.

برنامه‌های دولت برای گسترش تجارت؛

صادرات به عراق رونق می‌یابد

با ایجاد شرایط ویژه در عراق، اکنون فرصت تازه‌ای پیش‌روی تجار و بازرگانان ایرانی قرار گرفته است تا بتوانند کالاهای خود را به این کشور صادر کرده و جایگاه مفقوده خود در بازار عراق را مجدد به‌دست آورند.

این در حالی است که با پیگیری‌های دولت، امکان افتتاح اعتبار اسنادی، صدور ضمانت‌نامه و انتقال وجه با نرخ روز بازار در بغداد فراهم شده است. در روزهای اخیر دولت عراق تلاش کرده تا با صدور مصوبات و تشویق بازرگان و تجار ایرانی، راه را برای حضور در بازار عراق هموار کند و در گام اول، این کشور برخی از ضوابط ورود کالا از ایران را برداشته است.

مدیرکل دفتر خدمات بازرگانی سازمان توسعه تجارت ایران گفت: با توجه به شرایط کنونی عراق و مسدود بودن مبادی ورودی کالا از اردن و ترکیه، هیات وزیران این کشور برخی از ضوابط ورود کالا از ایران را برداشته است.

به گزارش مهر، سیدحسین حسینی‌محمدی افزود: هیات وزیران عراق عدم الزام ارائه گواهی انطباق (COC) برای واردات کالا به عراق را به‌صورت موقت تصویب کرده و این اقدام در جهت تسهیل و افزایش واردات از ایران انجام شده است.

وی تصریح کرد: شرایط ایجاد شده یک فرصت مناسب و ویژه برای صادرکنندگان کالای ایرانی است تا با حفظ کیفیت و برند ملی کالای ایرانی در بازار عراق، موانع غیرتعرفه‌ای در مسیر صادرات را تعدیل و حذف کنند.

همچنین ابراهیم محمدرضازاده، رایزن بازرگانی صنعتی و معدنی جمهوری اسلامی ایران در عراق گفت: با پیگیری‌های به عمل آمده، امکان افتتاح اعتبار اسنادی، صدور ضمانت‌نامه و انتقال وجه با نرخ روز بازار در شعبه بغداد بانک پارسیان فراهم شده است. صادرکنندگان می‌توانند با مراجعه به مدیریت شعب خارج از کشور بانک پارسیان درخواست خود را مطرح کنند.

قائم‌مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت:

کمبودی در توزیع سبد کالای ماه رمضان نداریم

«کمبودی در توزیع سبد کالای ماه رمضان نداریم»، این خبری است که به نقل از قائم‌مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور بازرگانی روی خروجی خبرگزاری‌ها قرار گرفته است. این دومین مرحله توزیع سبد کالاست. مرحله اول این سبد شب عید سال گذشته توزیع شد و با تمام حاشیه‌هایی که به همراه داشت اما گامی موفق در جهت تحقق وعده‌های دولت به‌شمار می‌رود. حالا دولت قصد دارد به مناسبت ماه رمضان، مرحله دوم توزیع سبد کالا را اجرا کند.

مجتبی خسروتاج در گفت‌وگو با تسنیم درخصوص مرحله دوم توزیع سبد کالا، گفت: وزارت جهاد کشاورزی برنامه‌ریزی و سازماندهی خوبی را برای سبد کالای مردم در ماه مبارک رمضان داشته و همکاران ما در وزارت صنعت، معدن و تجارت هم توزیع آنها را برعهده دارند. به گفته وی، کالا به میزان مورد نیاز و حتی بیشتر از آن موجود است و هیچ‌گونه کم و کاستی در این زمینه وجود ندارد، فقط منتظر حضور خریداران این کالاها هستیم.

خسروتاج تصریح کرد: کم و کاستی‌های موجود به لحاظ تامین کالا را باید مسئولان وزارت جهاد کشاورزی پاسخگو باشند، اما در بحث توزیع آنها نیز وزارت صنعت، معدن و تجارت طوری مدیریت کرده که محصولات دریافتی به‌طوری تقسیم شود که جوابگوی مردم در تمامی استان‌ها باشد.

معاون توسعه بازرگانی داخلی وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: هدف ما این است که مردم در ماه مبارک رمضان بتوانند به بهترین شکل ممکن به عبادت‌های خود بپردازند و بر همین اساس سعی کردیم بسیاری از نیازهای مادی را برطرف کنیم.

وی تصریح کرد: هیچ‌گونه نگرانی در بحث سبد کالای ماه رمضان وجود ندارد و اگر در این زمینه کمبود یا تخلفی را مردم مشاهده کردند به همکاران ما در استان‌ها گزارش دهند تا در کوتاه‌ترین زمان ممکن رسیدگی شود.

گپ تجارت

نماینده خانه ملت در گفت‌وگو با صمت خبر داد:

بررسی قانون تجارت در مجلس

«چراغ راه یا همان استراتژی در اقتصاد» جزو ضرورت‌هایی محسوب می‌شود که برای رسیدن به رشد و توسعه نیازمند چنین برنامه‌هایی هستیم. بخش تجارت کشور نیز مانند بخش‌های دیگری اقتصادی نیازمند استراتژی توسعه‌ای است تا نقشه راهی برای پیشبرد اهداف کلان داخلی و خارجی ایجاد شود. ضمن اینکه دولت یازدهم نیز تصمیمات بسیاری درخصوص بهبود روابط تجاری با دنیا در دست اجرا دارد که بخشی از آن را در همین مدت کوتاه شاهد بودیم. در همین زمینه با سیدناصر موسوی‌لارگانی عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی گفت‌وگویی انجام دادیم که در ادامه می‌خوانید.

سیاست تجارت خارجی دولت یازدهم را در مقایسه با دولت قبل چگونه ارزیابی می‌کنید؟

مراودات تجاری نسبت به دولت نهم و دهم بهتر شده است و به نظر می‌رسد به‌طور کلی سیاست خارجی هم ملایم‌تر باشد. اما هنوز تغییر جدی و ویژه‌ای نسبت به گذشته مشاهده نشده است، هرچند به آینده اقتصادی و تجاری ایران امیدوار هستیم. اما با صراحت معتقدم گفتمان سیاست خارجی نسبت به گذشته بهبود یافته است.

در حال حاضر مجلس برنامه یا لایحه‌ای درخصوص تجارت در دست اقدام دارد؟

بله، قانون تجارت در کمیسیون مشترکی در حال بررسی است که ۱۳۰۰ ماده هم دارد. این لایحه از دولت دهم به مجلس آمده است که هنوز هم زمان نهایی شدن آن مشخص نیست. با تصویب این قانون بسیاری از مشکلات فعلی رفع می‌شود که می‌تواند برنامه روشنی برای تجارت کشور نیز ترسیم کند. این لایحه در گذشته به تایید شورای نگهبان نرسید و مجددا در حال بررسی براساس اصل ۸۵ است.

دیدگاه شما نسبت به واردات چیست؟ آیا دروازه‌های کشور باید بسته شوند؟

باید حجم تجارت خارجی یعنی صادرات و واردات متوازن باشد و تنها به واردات محض متمرکز نشویم، چراکه در این صورت به ضرر و زیان می‌رسیم که برای اقتصاد کشور سم است. با توجه به اینکه هدف، خروج کشور از اتکا به نفت است، باید صادرات غیرنفتی بر دیگر عوامل ارجحیت داشته باشد. اما این به معنای بسته شدن دروازه‌های کشور نیست، چراکه بیشتر واردات شامل مواد اولیه تولید و کالاهای اساسی می‌شود.

خبرخوان

اولویت‌بخشی به مبارزه با قاچاق کالا

در سال اقتصاد و فرهنگ با عزم ملی و مدیریت جهادی و در راستای نهادینه‌سازی گرایش به تولید باید از شکل‌گیری رفتارهای غلط اجتماعی مانند قاچاق، تقلب، تبانی و رشوه که زیرساخت‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی جامعه را تخریب می‌کند، جلوگیری به عمل آورد.

به گزارش ایلنا، رییس ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز گفت: شکی نیست که گسترش پدیده قاچاق و تاثیر مخرب آن در امر تولید، تجارت قانونی، سرمایه‌گذاری و اشتغال خطر جدی و بزرگی است که باید با جدیت تمام با آن مبارزه کرد و بر همه دستگاه‌هایی که به نحوی می‌توانند در این امر دخیل باشند واجب است که سهم خود را در این مبارزه ایفا کنند.

حبیب‌الله حقیقی افزود: مسئولان این ستاد در راستای تحقق اهداف مورد نظر با همفکری و هم‌اندیشی تمام دستگاه‌های عضو ستاد و موثر در امر مبارزه، با تهیه طرح‌های اقدام راهبردی در تلاش هستند تا با اجرای دقیق این طرح‌ها، پدیده مخرب قاچاق کالا و ارز را در کشور به حد قابل قبولی کاهش دهند.

به گفته وی، تلاش برای فرهنگ‌سازی و نهادینه‌کردن حمایت از تولید داخلی در مقابل کالای خارجی و قاچاق، برنامه‌ریزی برای توانمندسازی مرزبانان و مرزنشینان، جدیت در ایجاد هماهنگی و همدلی بین دستگاه‌های عضو ستاد و شدت برخورد با باندهای قاچاق، از محورهای اصلی ستاد در مبارزه با قاچاق کالا و ارز به‌شمار می‌رود.

بهبود محیط کسب‌وکار روی میز هیات دولت

هیات وزیران در ادامه جلسه مشترک با استانداران سراسر کشور، تعدادی از پیشنهادهای دستگاه‌های اجرایی را که به رفع برخی از مشکلات صاحبان کسب‌وکار در امر تجارت توجه دارند و می‌توانند به بهبود محیط کسب‌وکار کمک کنند، پس از بحث و بررسی به تصویب رساند.

پایش مداوم و بهبود محیط کسب‌وکار در کشور به‌منظور ارتقای جایگاه ایران در شاخص‌های جهانی کسب‌وکار از جمله مصوبات جلسه هیات وزیران بود که بر اساس آن تمامی دستگاه‌های دولتی به‌منظور بهبود جایگاه ایران در رتبه‌بندی‌های جهانی کسب‌وکار موظف به ارتقا و ارائه شاخص‌های مرتبط شدند.

از دیگر مصوبات جلسه هیات دولت، بهبود فضای کسب‌وکار و رویکرد گسترش تجارت فرامرزی بود که به‌منظور کسب اطلاعات لازم در جهت پایش مداوم و بهبود مستمر فضای کسب‌وکار با رویکرد گسترش تجارت فرامرزی تصویب شد. براساس این مصوبه، وزارت صنعت، معدن و تجارت و گمرک جمهوری اسلامی ایران به‌منظور تسهیل بیشتر تجارت خارجی موظف به اجرای اقدامات لازم شدند.

نظرگاه

موج نوسان قیمت‌ها آرام گرفته‌است

قاسم حسنی
رییس اتحادیه بنکداران مواد غذایی

متاسفانه بازار اقلام خوراکی و مواد غذایی مدت‌هاست که در فاز رکود قرار دارد. شاید بشود این دلیل را به رکود جهانی ربط داد که به تازگی ابرهای آن به آسمان اقتصاد ایران رسیده و بازار داخلی را هم با رکود مواجه کرده است. البته نباید از سیاست‌های مثبت دولت یازدهم چشم‌پوشی کرد. بی‌شک بخش مهمی از این اتفاق به روابط تازه بین‌المللی و سیاست‌های آشتی‌جویانه دولت مربوط است. مردم در سایه همین سیاست به آرامش نسبی رسیده‌اند چراکه به راحتی می‌توان کاهش قیمت‌ها یا بهتر است بگویم تثبیت آنها را در بازار ملاحظه کرد. پیش از روی کار آمدن دولت اعتدال، در هر فصل یا هر ماه تغییرات عمده‌ای در قیمت کالاها به وجود می‌آمد و رشد صعودی آن بر قدرت خرید جامعه تاثیر می‌گذاشت. اما یک سالی می‌شود که این فضا از بین رفته است. بر همین اساس میزان عرضه کالا بیشتر از تقاضا شده است. شاید این مسئله برای جامعه لذت‌بخش باشد اما برای کسبه و فروشندگان دوران سختی است که تفاوت چشمگیری با گذشته دارد. حالا و با توجه به شرایط حاکم در بازار برگزاری نمایشگاه‌های طرح ضیافت، تاثیر خاصی در بازار ندارد. چراکه در سایه تدابیر ویژه دولت تدبیر و امید، قیمت‌ها به ثبات رسیده‌اند و تفاوت قیمت زیادی بین نرخ‌های اقلام کالا در نمایشگاه‌های طرح ضیافت با بازار آزاد وجود ندارد. حتی اگر این طرح تا نیمه ماه مبارک به طول بینجامد، پس از آن هم تغییری در قیمت‌های بازار ایجاد نخواهد شد. با این اوصاف طرح ضیافت تقریبا از لحاظ قیمت‌ها ناکارآمد است اما این برگ برنده‌ای برای دولت به‌شمار می‌رود. چراکه دولت توانسته در یک سال گذشته ثبات را به بازار بازگرداند و از افزایش قیمت هر روزه اقلام خوراکی جلوگیری کند. شاید تنها دلیلی که می‌تواند مردم را برای خرید روانه نمایشگاه‌های طرح ضیافت کند، تجمع تمام اقلام در یک فضا باشد. این در حالی است که در سال‌های قبل مردم با امید خرید ارزان‌تر در صف‌های طویل غرفه‌های نمایشگاه ضیافت قرار می‌گرفتند. می‌توان گفت خرید از نمایشگاه برای مردم راحت‌تر است. اما تا چه حد این طرح در سود کسبه و غرفه‌داران تاثیر داشته سوالی است که باید بعد از پایان این نمایشگاه پرسید. اگر هزینه ۱۵ روز اجاره غرفه و هزینه رفت‌وآمد، کارگر، کرایه وانت و... را مدنظر گرفت، به نظر نمی‌رسد سود زیادی برای کسبه داشته باشد.به هرحال برپایی این نمایشگاه‌ها هرچه نداشته باشد بار روانی جامعه را بهبود می‌بخشد و می‌تواند در همین بخش تاثیر فراوانی داشته باشد.

خبرخوان

برخوردار عضو هیات‌رییسه اتاق بازرگانی تهران :

سرمایه‌گذاری نیازمند بسترسازی است

سال‌هاست که بخش صنعت به‌خاطر روابط خاکستری ایران با سایر کشورها شرایط بدی دارد؛ چراکه چرخ این بخش از اقتصاد ایران تنها با سرمایه‌های داخلی می‌چرخد. اما از زمانی که دولت یازدهم بر سر کار آمده، روابط بین‌المللی ایران بهبود یافته است. روابطی که می‌تواند نجات‌دهنده اقتصاد، خصوصا بخش صنعت باشد؛ چراکه یکی از اصلی‌ترین نیازهای بخش صنعت تعدد سرمایه‌گذاری خارجی است. نکته مهم اینجاست که برای تحقق این آرزو باید امنیت برای سرمایه‌گذاران فراهم شود که از جمله آنها باید به جلوگیری از التهاب در بازار ارز، مقابله جدی با قاچاق، جلوگیری از رانت و ... اشاره کرد. اما به گفته برخوردار، رییس مجمع واردات ایران یکی از مشکلات در این حوزه بی‌اعتنایی به بخش خصوصی است. او می‌گوید که برای رهایی از این مشکل باید جنبه‌های دیگری هم بررسی شود. برخوردار می‌گوید: انتقال سرمایه‌ها از بخش خارج کشور به بخش تولید و تجارت شناسنامه‌دار داخلی به‌خودی خود نمی‌تواند مهیا شود و انجام این کار مقدماتی می‌خواهد که با عنوان زمینه‌های حضور سرمایه‌گذاران خارجی از آن یاد می‌شود.

او می‌گوید: یکی از این عوامل که از جنبه‌های گوناگون قابل بررسی است، بی‌اعتنایی و بی‌توجهی به بخش خصوصی در تنظیم و تدوین سیاست‌های اقتصادی و عدم پایبندی دولت‌ها به سیاست‌گذاری خود در قبال فعالان بخش خصوصی است، که بیشترین نقش را در عدم توانمندسازی بخش خصوصی ایفا می‌کند. حال آنکه ورود سرمایه خارجی با ارزیابی شرکای خارجی از شرایط بخش خصوصی داخلی همراه است. عضو هیات‌رییسه اتاق بازرگانی تهران افزود: واقعیت آن است که مشکلات اقتصادی کشور عمدتا ناشی از مشکلات ساختاری اقتصاد است. مشکلاتی که مربوط به این دولت یا آن دولت نمی‌شود بلکه دارای عقبه‌های تاریخی و دیرینه‌های قابل تامل حتی به اندازه عمر اقتصاد مدرن در کشورمان هستند. بنابراین نباید فرصت را ازدست دهیم و به امید گشایش اقتصادی از طریق مذاکره با هیات‌های تجاری خارجی، از اصلاح ساختارهای اقتصادی کشورمان غفلت کنیم. وی معتقد است: تعدد رفت و آمدهای هیات‌های خارجی سایه امنیت سرمایه‌گذاری را کاهش می‌دهد. او می‌گوید: هرچند ترافیک رفت و آمدهای خارجی‌ها نوید دورخیز کشورهای خارجی برای مشارکت در سرمایه‌گذاری در کشورمان است ولی نباید از این نکته غفلت کنیم که خوشه‌چینی از رفت و آمد هیات‌های تجاری در قالب تدوین ابزارهای نوین مالی و بانکی، کاهش مقررات زائد اداری و اعتماد دولت به بلوغ بخش خصوصی قابل تشریح است.

نگاهی به دومین تجربه دولت یازدهم در کنترل بازار

رمضان بدون گرانی می‌گذرد

بعد از پشت سر گذاشتن موفق «بازار شب عید»، حالا «بازار اقلام کالا و خوراکی رمضان» سال ۱۳۹۳ دومین تجربه‌ای است که دولت روحانی برگزار کرده است. از همین حالا و پیش از تمام شدن این ماه می‌شود موفقیت دولت را پیش‌بینی کرد، چراکه طبق آمار بانک مرکزی و گواه بازار هنوز افزایش قیمتی بر نمودار قیمت کالا و خدمات اقتصاد خانوار رقم نخورده است.این ارقام در مقایسه با شرایط سال گذشته، از زمین تا آسمان متفاوت است. رمضان سال گذشته، سفره‌های افطار با نرخ تورم ۴۰ درصدی پهن شد و نابه‌سامانی بازار تا آنجا پیش رفت که تهیه اقلام پرمصرف حتی برای طبقه متوسط دشوار شد.اما امسال هیچ نشانه‌ای از آنچه سال گذشته در بازار کالا حاکم بود، وجود ندارد. به گواه آمار؛ از زمان روی کار آمدن دولت یازدهم، نرخ تورم در مسیر معکوس قرار گرفته و میانگین افزایش قیمت‌ها به حد یک درصد در ماه رسیده است.

طرحی برای کمک به اقتصاد خانواده

اجرای «طرح ضیافت» برای اولین بار در سال ۸۵ کلید خورد. هدف اصلی مقامات وزارت بازرگانی و مسئولان اصناف، کنترل قیمت کالاها در بازار بود. اما دقیقا عکس این سیاست در بازار پیاده شد؛ به‌طوری که در اولین روزهای شروع این ماه به یکباره قیمت‌ها روند صعودی به خود گرفت و در همان آغاز راه این طرح، طرحی شکست‌خورده نام گرفت. عملا اجرای طرح ضیافت تا سال ۹۲، هیچ وقت با موفقیت همراه نبود؛ چراکه یا از کیفیت کالاها کاسته می‌شد یا تخلفات متعددی در بازار صورت می‌گرفت. امسال مردان دولت روحانی بعد از تجربه ناموفق سال‌های گذشته، برای کنترل بازار و کمک به اقتصاد خانواده به میدان آمدند، به امید اینکه این بار شاید «طرح ضیافت» که برای عرضه بهتر کالاهای پرمصرف در ماه رمضان طراحی شده است، اعتماد متقاضیان را برای کنترل قیمت‌ها جلب کند. به علاوه پیش از این تجربه موفق کنترل بازار در ایام پرتقاضای شب عید نشان داده که می‌توان چنین روزهایی را بدون ایجاد شوک در بازار سپری کرد.

تلاش مردان روحانی برای رفع نگرانی

سال‌هاست که تامین مایحتاج ضروری با قیمت‌های متعادل برای روزهای مبارک به یکی از دغدغه‌های اصلی مردم تبدیل شده است. سیدجواد تقوی معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از اجرای طرح مشترک نظارت بر اقلام با همکاری دستگاه‌های مرتبط از جمله فرمانداری‌ها، استانداری‌ها، سازمان استاندارد و مجموعه‌های مرتبط در سراسر کشور از اول تیر تا ششم مردادماه خبر داده است.

به گفته تقوی؛ مجموعه اقلامی که در ماه مبارک رمضان مورد توجه است عمدتا کالاهای پرمصرف مانند مواد پروتئینی، میوه و سبزیجات، تنقلات، انواع شیرینی، خرما، لبنیات و نیز روغن، شکر، برنج و نان است که در طرح ویژه این ماه مورد توجه و نظارت است. از سوی دیگر معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت از نظارت بر بازار سخن گفته و تاکید کرده که مسئولان وزارتخانه تمام تلاش‌شان را کرده‌اند تا با تمرکز نیروها در مراکز عمده عرضه و تقاضا و ایجاد ارتباط تنگاتنگ با انجمن‌ها و تشکل‌ها و اصناف به گونه‌ای عمل کنند تا تخلفی صورت نگیرد. در این بین سنجش میزان موفقیت دولت یازدهم در دومین تجربه کنترل بازار در ایام خاص به گذشت زمانی نه‌چندان طولانی نیاز دارد. هر چند با بررسی قیمت کالاهای اساسی در بازار می‌توان تا حدی میزان موفقیت دولت در یک هفته گذشته از ماه رمضان را محک زد.

مواد پروتئینی پرحاشیه

مواد پروتئینی از پرسروصداترین اقلام خوراکی است که در ماه‌های خاص مانند شب عید و ماه رمضان بیشتر از دیگر ایام سال با نوسان و افزایش قیمت مواجه می‌شوند و در عین حال نوسان قیمت این بازار با حساسیت بالایی از سوی مصرف کنندگان دنبال می‌شود.

گوشت و مرغ که یکی از اصلی‌ترین اقلام این بخش است، سال گذشته با افزایش قیمت شدیدی روبه‌رو بود. این افزایش قیمت به‌دنبال اجرای مرحله اول هدفمندی یارانه‌ها و مشکلات ایجاد شده برای مرغداران به‌وجود آمد. اما این بار مسئولان سازمان صنعت، معدن و تجارت تاکید دارند که با تمهیدات صورت گرفته در طول ماه مبارک، هیچ‌گونه کمبودی در خصوص مرغ در بازار ایجاد نخواهد شد. به گواه بازار، مرغ منجمد داخلی در نمایشگاه‌های ضیافت ماه مبارک رمضان با قیمت هر کیلو پنج‌هزار و ۵۰۰ تومان عرضه می‌شود و کمبودی در بازار وجود ندارد. نبض بازار گوشت نیز مانند مرغ در دست دولت است. علی‌اصغر ملکی، رییس اتحادیه گوشت گوسفندی درباره وضعیت گوشت در ماه مبارک می‌گوید: بازار گوشت امسال در وضعیت خوبی قرار دارد و من قول می‌دهم هیچ کمبودی از میزان گوشت در بازار این ماه در سطح کشور نخواهیم داشت چون با توجه به این موضوع که فصل جاری، زمان عرضه دام‌ها توسط دامداران به بازار است، موجودی در بیشترین حالت خود و بالاتر از میزان تقاضا قرار دارد. او با بیان اینکه قیمت گوشت در هفته جاری نسبت به هفته‌های قبل کاهش داشته است، می‌گوید: به‌طور تقریبی ۹ ماه است که نوسانات قیمتی در گوشت دیده نشده و این نشان از عملکرد مثبت اتحادیه بوده است. وی در خصوص قیمت گوشت در نمایشگاه ضیافت مختص ماه مبارک بیان می‌کند: در این نمایشگاه‌ها گوشت منجمد وارداتی برزیل با قیمت هر کیلوگرم ۱۶ هزار و ۵۰۰ تومان و گوشت منجمد داخلی با قیمت هر کیلو ۱۵ هزار و ۵۰۰ تومان به شهروندان ارائه می‌شود. اما جالب اینجاست که با وجود متوقف شدن روند صعودی قیمت گوشت، همچنان جزء کمترین اقلامی است که مردم خریداری می‌کنند. اغلب معتقدند، قیمت گوشت بیش از حد توان خرید است و حتی اگر قیمت‌ها بالا نرود باز هم توان خرید آن وجود ندارد.

بازار قند و شکر در آرامش

جدا از اقلام پروتئینی، مواد غذایی دیگر از جمله قند و شکر نیز از اقلامی هستند که در ماه مبارک با مصرف بالا روبه‌روست. محمد آقاطاهر، رییس اتحادیه بنکداران مواد غذایی در خصوص وضعیت موجودی قند و شکر در بازار ماه رمضان می‌گوید: موجودی بازار در شرایط مطلوبی قرار دارد. هر کیسه ۱ کیلوگرمی شکر در بازار ۲۱۰۰ تومان و در نمایشگاه‌های ضیافت ۲۰۰۰ تومان عرضه می‌شود. اگر مشکلی در روند بازار ایجاد نشود، تا پایان سال تغییری در قیمت قند و شکر به وجود نخواهد آمد. این امر مستلزم ثبات در سایر شرایط حاکم بر قیمت این اقلام است که در کنترل ما قرار ندارد.

قیمت نان؛ بدون تغییر

نان نیز یکی دیگر از اقلام پرمصرف ماه رمضان است که نیاز به نظارت دقیق و ثبات در قیمت‌ها دارد. جواد کرمی رییس اتحادیه نان‌های حجیم با بیان اینکه قیمت آرد از سال ۹۱ تاکنون ثابت بوده است، گفت: ثابت بودن قیمت آرد، ثابت شدن قیمت نان را در پی داشته است و امسال نیز شاهد افزایش قیمت نخواهیم بود. وی با بیان اینکه در ماه مبارک رمضان مصرف نان حجیم حدود هفت درصد افزایش می‌یابد، تصریح کرد: قیمت نان بربری که پرمصرف‌ترین نان فانتزی به‌ویژه در این ماه است، ثابت می‌ماند و به قیمت همان ۷۰۰ تومان عرضه می‌شود.

دولت موفق‌تر از گذشته

نگاهی به آمارهای ارائه‌شده نشان می‌دهد که اهداف دولت برای ارتقای سطح معیشت خانوار طبق آنچه که روحانی در نخستین نشست هیات دولت در سال ۹۳ اعلام کرد در حال اجرایی شدن است. اصولا در ماه‌هایی از جمله رمضان و فروردین به‌دلیل میزان بالای تقاضا، همواره نرخ کالاها با نوسانات بسیار زیادی همراه بوده است اما حالا با توجه به کاهش ۲۰ تا ۲۵ درصدی قیمت اقلام در طرح ضیافت، مشخص است که قیمت اقلام افزایش نداشته و اگر همین روند ادامه پیدا کند دولت به یکی از مهم‌ترین اهدافش که کنترل تورم است، رسیده است.

در کیفیت کالاهای طرح ضیافت حرفی برای گفتن نداریم!

رییس اتاق اصناف ایران دیروز در تشریح شرایط کیفیت نمایشگاه‌های طرح ضیافت اعلام کرد که نه کیفیت اجناس مورد تایید بوده است و نه محل‌هایی که برای برپایی درنظر گرفته شده است. علی فاضلی می‌گوید: وزارت جهاد کشاورزی و وزارت صنعت، معدن و تجارت مسئول تامین ۵ قلم کالای اساسی در نمایشگاه ضیافت هستند و تمام کالاهای اساسی موجود در نمایشگاه از طریق آنها تایید شده است.

وی به این نکته اشاره کرد که تمامی قیمت کالاها در این نمایشگاه‌ها کنترل‌شده بود و در برخی اقلام تا ۴۰ درصد به مردم تخفیف ارائه می‌شد ولی در بحث کیفیت حرفی برای گفتن نداریم. به اعتقاد رئیس اتاق اصناف کشور، برگزاری نمایشگاه ضیافت در مکان‌های مناسبی صورت نگرفته تا جایی که با بارش باران در سال گذشته چند غرفه در بوستان ولایت آسیب دیده‌اند. زیرساخت برای این‌گونه نمایشگاه‌ها آماده نیست و مردم از گرمای هوا و مکان برگزاری گلایه دارند.

رییس اتاق اصناف ایران همچنین با بیان اینکه امسال تعداد بازرسان اصناف در سطح شهرها دوبرابر شده، گفت: با گذشت ۶ روز از ماه مبارک رمضان شکایتی در باب کالاهای صنفی نداریم و در موارد خرید مردم از زولبیا و بامیه یا مواردی شبیه به آن کمترین شکایت را نسبت به سال‌های قبل داشته‌ایم.

گوشت	قیمت طرح ضیافت	قیمت بازار
گوشت گوساله (ران) بسته‌بندی	۲۲۰۰۰	حدود ۲۶۰۰۰
گوشت گوساله (راسته) بسته‌بندی	۲۳۸۰۰	۲۷۰۰۰
گوشت چرخ‌کرده مخلوط	۱۸۶۰۰	۲۴۵۰۰
گوشت گوساله مخلوط	۲۰۵۰۰	۲۶۰۰۰
سردست گوساله	۲۲۰۰۰	۲۵۰۰۰
گوشت گوسفند تازه (ران) بسته‌بندی	۲۲۵۰۰	۲۷۵۰۰
گوشت گوسفند سردست	۲۲۰۰۰	۲۶۰۰۰
قلوه‌گاه بی‌استخوان	۱۶۵۰۰	حدود ۲۱۰۰۰
راسته با استخوان	۱۸۰۰۰	۲۲۰۰۰
گوشت گردن	۱۷۰۰۰	۲۱۰۰۰
گوشت گوساله منجمد	۱۶۹۰۰	۲۴۰۰۰
گوشت گوساله گردن منجمد	۱۶۲۰۰	۲۰۰۰۰
گوشت گوساله سردست منجمد	۱۶۷۰۰	۲۱۰۰۰

*قیمت‌ها به تومان محاسبه شده است

زیر ذره‌بین

تحقق وعده‌های دولت

تورم خرداد کاهش یافت

کنترل تورم؛ این شعار طیب‌نیا، وزیر امور اقتصادی و دارایی است. با شروع سال ۱۳۹۳ و اعلام برنامه دولت بارها اعلام شد که مردان روحانی قصد دارند پس از ۸ سال (دو دوره ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد) تورم که ماه به ماه صعود می‌کرد را متوقف کنند. حالا و در حالی که از ماه تیر ۱۴ روز می‌گذرد، مرکز آمار ایران تمام شاخص‌های مختلف تورم را بررسی کرده است. براساس گزارشی که از سوی این موسسه اعلام شده، رشد تورم نسبت به ماه قبل کاهش یافته است. نرخ تورم خردادماه (تورم نقطه به نقطه) ۱۴/۷ درصد و نرخ تورم در دوازده ماهه منتهی به خردادماه امسال، برابر ۲۶/۲ درصد بوده است. جدا از اینکه بررسی میزان تورم در ماه‌های اخیر نشان از ادامه سیر نزولی رشد تورم از آبان‌ماه گذشته تاکنون دارد، بررسی نرخ تورم ماهانه اقلام خوراکی، غیرخوراکی و خدمات چگونگی تغییر میانگین این قیمت‌ها در ماه گذشته نسبت به اردیبهشت را مشخص می‌کند.

بر این اساس، تورم ماهانه گروه عمده خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات و همچنین گروه عمده خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها برابر صفر بوده است. بنابراین می‌توان گفت، قیمت خرید این اقلام به‌طور میانگین در ماه گذشته تغییری نداشته است و نشان از ثبات قیمت در این دسته دارد. از سوی دیگر، تورم گروه اصلی خوراکی‌ها نسبت به ماه پیشین آن یعنی اردیبهشت، منفی یک دهم درصد بوده است که نشان از کاهش جزئی قیمت در این گروه در ماه گذشته دارد. همچنین تورم ماهانه نان و غلات، گوشت قرمز و سفید و فرآورده‌های آنها، گوشت قرمز و گوشت ماکیان و ماهی‌ها و صدف‌داران به ترتیب، ۷ دهم، ۱/۲، ۱/۲ و ۹ دهم درصد بوده که نشان‌دهنده افزایش قیمت این گروه در ماه گذشته نسبت به اردیبهشت است. شیر و پنیر و تخم‌مرغ نیز در ماه گذشته با تورم ۱,۱ درصدی نسبت به اردیبهشت مواجه شده است که به این ترتیب قیمت این اقلام به‌طور میانگین با افزایش کمی مواجه بوده است.

بیشترین تورم ماهانه در خردادماه گذشته مربوط به روغن‌ها و چربی‌ها و همچنین گروه آب و برق و سوخت با تورم ماهانه ۴ درصد برای این دو گروه بوده است.

در عین حال گروه میوه، خشکبار، سبزیجات و حبوبات به ترتیب با تورم ماهانه منفی ۲,۱ و منفی ۳,۳ درصد مواجه بوده‌اند، بنابراین قیمت متوسط این گروه در خردادماه نسبت به ماه اردیبهشت با کاهش مواجه بوده است.

تورم ماهانه قند و شکر و شیرینی‌های دیگر، خوراکی‌های طبقه‌بندی‌نشده در جای دیگر و گروه چای، قهوه، کاکائو، نوشابه و آبمیوه رقم ۹ دهم درصد را نشان می‌دهد. همچنین براساس این گزارش، میانگین قیمت دخانیات در ماه گذشته نسبت به اردیبهشت‌ماه ثابت بوده است. گروه عمده کالاهای غیرخوراکی و خدمات نیز در خرداد ماه با تورم ماهانه ۱/۱ درصدی مواجه بوده است. از سوی دیگر پوشاک و کفش نیز در ماه گذشته تورم ماهانه یک درصدی را تجربه کرده‌اند. مسکن، اجاره، خدمات نگهداری و تعمیر واحد مسکونی و همچنین مبلمان و لوازم خانگی و نگهداری معمول آنها نیز به ترتیب تورم ماهانه ۱/۱، یک، ۱/۸ و ۹ دهم درصدی را داشته‌اند.

بهداشت و درمان، حمل‌ونقل، ارتباطات و تفریح و فرهنگ نیز با تورم ماهانه ۲/۲، ۹ دهم، شش‌دهم و ۴ دهم درصدی مواجه بوده‌اند که نشان از رشد قیمت این اقلام در خرداد ماه نسبت به اردیبهشت‌ماه دارد. تورم ماهانه آموزش، هتل و رستوران و کالاها و خدمات متفرقه نیز به ترتیب ۱، ۱/۱ و منفی ۲ دهم درصد بوده است، بنابراین گزارش‌ها حاکی از آن است که میانگین قیمت کالاها و خدمات متفرقه نیز در خردادماه نسبت به اردیبهشت‌ماه کاهش یافته است.

یادداشت

به امید روزهای روشن

نگار خسروی
خبرنگار گروه تجارت

«بازرگانی و تجارت»؛ دو بخشی که بار سنگینی از اقتصاد را بر دوش می‌کشند و بیراه نیست که بگوییم موتور محرک اقتصاد کشورها این دو بخش است. حال می‌خواهد داخلی باشد یا خارجی. بررسی هرچند کوتاه در اقتصاد کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد که بیش از ۶۰ درصد از موفقیت آنها توسعه دادن بازرگانی و تجارت است. دو بخشی که متاسفانه در ایران فراموش شده است. شاید بتوان دلیل‌اش را به روابط خاکستری بین‌المللی ایران ربط داد و قبول کرد که نیمه کاره‌ها شدن آنها به خاطر شرایط سختی است که تحریم‌ها برای کشور به وجود آورده است. اما واقعیت تلخ اقتصاد ایران، نفت است؛ نفتی که از درآمدهای حاصل از فروش‌اش، ۹۰ درصد بودجه ایران تامین می‌شود و قطعا ادامه روند فروش‌اش زنگ خطری است برای اقتصاد ایران که هر روز به بلندی صدایش می‌افزاید. با این اوصاف می‌توان گفت که منابع سرشار نفتی ایران موجب شده نگاه غیرمنصفانه‌ای به تمام بخش‌های اقتصاد ایران ازجمله بازرگانی و تجارت ایران شود اما نگاهی موشکافانه نشان می‌دهد اهمیت به این دو، تحولات گسترده‌ای را در پی خواهد داشت. بعد از دولت اصلاحات که یکی از موفق‌ترین دولت‌های پس از انقلاب در اقتصاد است، شرایط تجارت و بازرگانی با مشکلات متعددی مواجه شد. عدم تخصیص بودجه، تحریم‌های اقتصادی، قوانین سخت و دست‌وپاگیر و هزاران دلیل دیگر موجب شد که دو بخش بازرگانی و تجارت سیر نزولی‌ای را طی کند. براساس آمارهایی که از سوی سازمان آمار منتشر شده در سال ۱۳۸۵ تنها ۱۴ میلیارد دلار از درآمدهای کشور از بخش بازرگانی و صادرات بوده است. این رقم تا سال ۱۳۹۰ با نوسانات بسیاری روبرو بوده تا جایی که به‌طور عجیب از سوی دولت دهم رقم ۴۴ میلیارد دلار اعلام شد که البته صحت آن هنوز تایید نشده است. اما بررسی آخرین وضعیت آمار تجاری نشان می‌دهد که صادرات در ابتدای سال ۱۳۹۱ با کاهش فزاینده‌ای روبه‌رو بود و حتی در ۳ ماهه نخست این سال به رقم ۱۷- رسید و صادرات کالاهای غیرنفتی تنها یک‌سوم صادرات نفتی را تشکیل می‌دهد. هرچند ابهاماتی در خصوص ملاک تقسیم‌بندی صادرات نفتی و غیرنفتی وجود دارد اما در هر حال این ترکیب بیانگر سیاست صادراتی مبتنی بر محصولات با منشای نفت است. استراتژی کشور برای توسعه صادرات سایر کالاها، به‌خصوص کالاهای صنعتی و کشاورزی، ناکارآمد بوده و می‌توان گفت که سیاست‌های اتخاذ شده در بخش‌های تولیدی در جهت حمایت از تولید در حوزه‌های مختلف نتوانسته در بهبود وضعیت تجاری کشور در بازارهای جهانی اثرگذار باشد. اما یکی از اصلی‌ترین نکاتی که در دولت دهم وجود داشت (صرف‌نظر از رقم صادرات) محدود بودن بازار فروش بود. براساس آمار منتشرشده، بیش از ۷۵ درصد وزن صادرات کشور و حدود ۶۵ درصد ارزش صادرات به ۵ کشور عراق، امارات، چین، افغانستان و هند صورت گرفته است. این مسئله کشور را به‌شدت آسیب‌پذیر کرد.

علاوه بر مشکلات برون‌مرزی، یکی دیگر از مهم‌ترین مشکلات این دو بخش، فعالیت‌های داخلی است. فعالیت‌هایی که بخش خصوصی نقش بسیار مهمی را ایفا می‌کند اما در سال‌های اخیر به دلیل شرایط نامناسب عقب‌نشینی کرده است. بارها از سوی فعالان این بخش شرایط نامناسب، عدم توجه دولت و ... دلیل عقب‌نشینی اعلام شده است. حقیقت این است که یکی از چالش‌های اقتصاد ایران، برای تحقق رشد اقتصادی، رشد سریع سرمایه‌گذاری و تولید و پایین بودن میزان بهره‌وری سرمایه است. جالب اینجاست که این مشکل در بخش‌های دیگر اقتصادی هم نفوذ کرده است. از جمله آن می‌توان به افزایش بیکاری اشاره کرد. اقتصاد کشور به‌دلیل وفور بی‌نظیر درآمدهای نفتی، ظرفیت شغلی جدید مورد نیاز را ایجاد نکرده و بنابراین فشار سنگین افزایش سرمایه‌گذاری و تولید و اشتغال به سال‌های آینده موکول شده است که مهم‌ترین ویژگی آن را می‌توان در کمبود قابل توجه منابع خلاصه کرد. اما با روی کار آمدن دولت یازدهم بارها از سوی روحانی و مردان هیات دولت‌اش اعلام شد که سیاست اقتصادی، توازن بین درآمدهای نفتی با سایر بخش‌های اقتصادی کشور به‌خصوص کمک به حضور دوباره بخش خصوصی است. تا جایی که از سوی طیب‌نیا، وزیر امور اقتصادی و دارایی اعلام شد که چالش مهم دولت در اقتصاد، تجهیز منابع ارزی برای رشد سرمایه‌گذاری و تامین نیازهای فعالان خصوصی بخش بازرگانی و تجارت است. به نظر می‌رسد که با اجرایی کردن اهداف دولت یازدهم می‌توان به روزهای روشن بازرگانی و تجارت امیدوار بود. از این پس، در این صفحه از روزنامه به جایگاه بخش خصوصی در تجارت و بازرگانی ایران می‌پردازیم و موفقیت و کاستی‌های تجارت بخش خصوصی را در کنار مشکلات و راه رفع آنها بیان می‌کنیم تا آینه‌ای باشیم برای انعکاس واقعیت‌ها!

کوتاه‌تر از خبر

شب عید، بدون پرتقال

تغییرات آب‌وهوایی کشور و سرمای بی‌سابقه در زمستان سال گذشته موجب شده است بسیاری از درختان پرتقال شمال آسیب ببینند. سیدحسین مهاجرانی، رییس اتحادیه میوه و سبزی‌فروشان در این رابطه به ایسنا می‌گوید: با سرمایی که در اواخر سال گذشته شاهد بودیم، درختان شمال و حتی پوست و برگ آنها نیز ریخته و آسیب دید. بنابراین پرتقال ذخیره شب عید از بین رفته و مسئولان از حالا باید به فکر تامین آن باشند. وی تاکید کرد: مسئولان باید راهکارهای لازم را در این زمینه بیندیشند. راهکارهای لازم برای این موضوع باید از اکنون پیاده‌سازی شود و از اوایل پاییز در این زمینه اقدامات لازم صورت گیرد چون با روالی که در پیش داریم، پرتقال شب عید به میزان بسیار ناچیز و با قیمت بالا یافت خواهد شد.

یادداشت

راه رونق تولید از بورس می‌گذرد

مهدیه انوشه
دبیر سرویس اقتصادی

این روزها بحث‌های زیادی درخصوص راهکارهای رونق اقتصادی مطرح می‌شود و رونق تولید و صنعت را یکی از این راه‌حل‌ها می‌دانند.

امـا رونق اقتصادی چیسـت؟ رونـق اقتصادی چیزی نیسـت به‌جز رونـق در وضعیـت کسـب‌وکارها، بهبود شاخص‌های اشـتغال جامعه و رضایت‌مندی نسبی افراد از سطح درآمد و هزینه‌ای خود.

یا اینکـه در اصطـلاح عامیانه دخـل و خرج‌ها به هم بخواند. چیزی که به نظر می‌رسـد در ۵ سال اخیر از آن فاصله معناداری پیدا کرده‌ایم و افزایش فشار اقتصادی به عموم افراد جامعه را موجب شده است.

این رونـق از مولفه‌هـای مختلف سیاسـی، اقتصادی، اجتماعی و باورهای فرهنگی مردم تاثیر می‌پذیرد اما در مقطع فعلی تحولات و رخدادهای سیاسـی موجب شده که انتظارها از رونق اقتصادی بسـیار پررنگ‌تر از گذشته شود.

اما آنچه که مسلم است، آن است که نه تنها مردم، بلکه دولت هم از رونق تولیـد نفع می‌برد. از آنجا که ظرفیت صادرات محصولات باکیفیت و برخی اقلام با توجه به نرخ برابری ارز بیش از پیش فزونی یافته است، با گشایش‌های جزئی فعلی در مسیر تبادلات بین‌المللی و رفع تحریم‌ها می‌توان از ظرفیت صادرات به نحو مناسبی بهره‌مند شد و گردش چرخ اقتصاد و تولید در کشور را تسریع کرد.

ورود سـرمایه‌گذار خارجی در صـورت نگران نبودن از کاهش چشـمگیر ارزش ریال نیـز از دیگر محرک‌هایی اسـت که به بهبـود وضع مالی شـرکت‌ها و تامین مالی ارزان‌قیمت آن‌ها می‌تواند کمک‌رسان باشد.

از سـوی دیگر بررسـی نقش صنعت در اقتصاد نشـان می‌دهد که نسـبت تولیـد بخش صنعت بـه کل تولید ناخالـص داخلی در حال افزایش اسـت. در حوزه اقتصاد خرد نیز حضور بی‌بدیل و پررنگ صنایع در بازارهای مالی و تـلاش بازار پول برای تامین مالی صنایع نشـان‌دهنده جایگاه ویژه صنعت در اقتصاد کشور است.

همین جایگاه ویژه باعث شده است تا بازار پول و سرمایه در رقابتی نانوشـته بیشترین تلاش را برای افزایش سهم تامیـن مالـی صنایـع از آن خود کنند. عـلاوه بر این‌ها آرمان‌های سند چشم انداز ۱۴۰۴ نیز به اندازه زیادی در گرو فعالیت‌های بخش صنعت است.

به همین دلیل اسـت که در سال‌های اخیر تلاش برای جذب سرمایه‌ها در حوزه صنعت بیشتر از همیشه افزایش یافته اسـت، چراکـه در برنامه پنجم توسـعه برای حل مشکل صنعت، بر رونق بازارهای مالی تاکید شده است.

تجربه کشـورهای نوظهور نیز نشان می‌دهد که بخش صنعت در رشـد اقتصادی آن‌ها نقش بااهمیتی داشـته اسـت و به‌منظور سـرمایه‌گذاری بیشـتر در این بخش، بازارهای مالـی خود را از طریق فرهنگ‌سـازی عمومی و به‌کارگیـری ابزارهای هدایت مالـی منابع خانواده‌ها و استانداردهای نوین رونق بخشیدند.

اما در بررسـی وضعیت صنعت در اقتصاد کشـور علاوه بر بررسـی سهم صنعت از تولید ناخالص داخلی که دائما در حال فزونی است، باید نگاهی به چالش‌های بنگاه‌های صنعتی در شـرایط فعلی و همچنین مشـکلات صنایع به‌دنبال تصمیم‌گیری‌های یک شبه و خلق‌الساعه داشت که البته آسیب‌شناسی آن در این نوشتار نمی گنجد.

با ایـن حال باید اهمیـت بخش صنعـت را از دیدگاه توسعه و رشـد اقتصادی ارزیابی کرد؛ چراکه رسیدن به رشـد اقتصادی مـورد هدف در گـرو فعالیت‌های بخش صنعت است.

بر همین اسـاس اسـت که رفع چالش‌های صنعتگران بـا بازار پول یکـی از اولویت‌هـای اصلی حـوزه اقتصاد اسـت. کاهش نرخ تسـهیلات، راهکارهایی برای شـروع تامیـن مالی بنگاه‌های تولیدی و رفع معضلات نقدینگی تولیدکنندگان همیشه دغدغه اصلی دولتمردان اقتصادی کشور بوده است.

در حوزه بازار سرمایه نیز گردهمایی ۳۹ صنعت در قالب یک بازار مالی نیاز به ثبات بیشتر در تصمیم‌گیری‌ها دارد تـا دل‌نگرانی‌هایی از جنس نوسـان در درآمدها و بهای تمام‌شده بنگاه‌های اقتصادی پیش نیاید و ثروت مردمی که با هدف تزریق نقدینگی‌هایشان به بخش مولد کشور وارد بازار سرمایه شده‌اند، به خطر نیفتد.

در این بین چند رخداد سیاسی وعده داده شده در دولت جدید ازجمله به نتیجه رسـیدن پرونده هسته‌ای ایران و چشم‌انداز کاهش نرخ تورم در صورت وقوع می‌تواند امید را در جامعه زنده نگه دارد و پوششی باشد بر برخی نگرانی‌ها و دلواپسی‌های بجا و بعضا نابجای اخیر.بدیهی است، حفظ این روحیه مثبت در جامعه، دسـتیابی به برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته را تسهیل خواهد کرد؛ چراکـه آحاد جامعه به‌دلیل اعتماد بیشـتر به مسـئولان امر، بـه راحتی خود را در سـفته‌بازی‌های غیرسـازنـده مثل سرمایه‌گـذاری در بازارهای غیرشـفافی همچون ارز، طلا و سـکه درگیر نمی‌کنند. در این شرایط بازار سرمایه بهـترین گزینـه برای جمع آوری سرمایه‌های مردمی و تزریق این سرمایه ها به بخش های مولد جامعه است. این بازار می تواند با حمایت دولت ، در تامین مالی صنایع و بنگاه های اقتصادی نقشی مهم و اثر گذار داشـته باشد.در نهایت به نظر می‌رسد که راه رونـق تولید از بازار سـرمایه عبور می‌کنـد، این بازار شـفاف هم قابلیت کنترل تورم را دارد و هم نقدینگی‌های سـرمایه‌گذاری شده در آن به بخش تولید تزریق می‌شود، پس دولـت برای رونق کسـب‌وکار و تولید چـاره‌ای جز تقویت و اولویت بخشی به بازار سرمایه ندارد.

با اعمال سیاست‌های انقباضی دولت یازدهم

کلید صنعت در قفل اقتصاد می‌چرخد

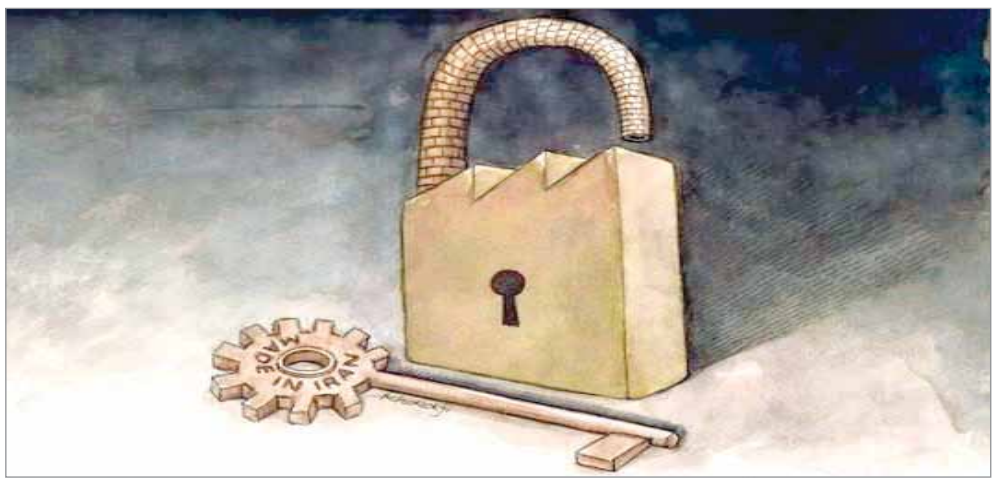

سمیرا کرمی - سرویس اقتصاد کلان:

سال‌ها از شروع همزمان برنامه حمایت از صنایع نوپا در ایران و کره‌جنوبی می‌گذرد و صنایع نوزاد در ایران به ۳۰ساله تبدیل شدند. این در حالی است که در صنعتی مثل خودرو، کره‌جنوبی تبدیل به یکی از غول‌های بزرگ خودروسازی جهان شد و با چنان سرعتی به سمت صنعتی شدن پیش رفت که در جهان با عنوان معجزه اقتصادی از آن یاد شد. با نگاهی به آمار بانک مرکزی و بررسی سهم صنعت در مقایسه با سایر بخش‌های اقتصاد می‌بینیم در تمام این سال‌ها سهم صنایع و معادن کمتر از دیگر بخش‌ها بوده و همان‌طور که از کشورهای دچار بیماری هلندی انتظار می‌رود بخش غیرمبادلاتی و به‌خصوص بخش خدمات در حال رشد روزافزون است. سهم بخش صنعت در تولید ناخالص داخلی از ۱۰ درصد فراتر نرفته و این در حالی است که بخش صنعت با افزایش سهم خود در تولید ناخالص داخلی با افزایش بخش مولد منجر به کاهش بیکاری خواهد شد.

بررسی‌های کارشناسان نشان می‌دهد که بهره‌وری تولید در کشور سیر نزولی دارد، که خود مهر تاییدی بر لزوم بازگشت به صنعت و بازبینی سیاست‌های صنعتی توسط دولت یازدهم است. چنانکه در آمار بانک مرکزی آمده است نرخ بهره‌وری که براساس برنامه چهارم توسعه - باید سالانه ۵/۲ درصد افزایش می‌یافت. در این سال‌ها روند نزولی داشته و از ۰/۳۷ در سال ۱۳۸۴ به ۰/۲۵ در سال ۱۳۸۹ رسیده است.

در پاسخ به چرایی این موضوع دکتر مهدی تقوی استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی درخصوص عملکرد دولت دهم در حمایت از صنایع در گفت‌وگو با خبرنگار ما گفت «دولت دهم خلاف مفاد برنامه چهارم و پنجم توسعه عمل کرد و سهم صنعت نسبت به سایر بخش‌های اقتصادی کاهش یافت.» همچنین دکتر زهرا کریمی عضو هیات علمی دانشگاه مازندران و استاد اقتصاد توسعه معتقد است؛ حمایت از صنایع ضروری است و لازمه خودکفایی در هر بخشی از اقتصاد حمایت دولت است. وی معتقد است؛ وقتی ما در بخشی از صنعت هیچ نوع مزیت نسبی نداریم حمایت دولت‌ها یک ضرورت است اما باید قاعده‌مند بوده و محدودیت زمانی داشته باشد.

غرق شدن کشتی صنعت در چاه‌های نفت

یکی از علت‌های رشد نکردن صنعت در ایران درآمدهای نفتی است که در ادبیات اقتصادی دنیا با عنوان «شومی منابع طبیعی» یا «بیماری هلندی» از آن یاد می‌شود. تا وقتی که منابع مالی بخش‌های صنعتی مورد حمایت دولت از درآمدهای نفتی تأمین می‌شوند سهم ارزش افزوده صنعت در تولید ناخالص ملی لاغرتر شده و شاهد فربه شدن بخش‌های غیرمبادلاتی هستیم، اتفاقی که در تمامی کشورهای با ثروت نفتی تکرار شده است. تمام موانعی که تاکنون برای صنعت و سرمایه‌گذاری در ایران برشمرده‌اند در دو گروه موانع نهادی و موانع غیرنهادی طبقه‌بندی می‌شود.

دیوارهای پیش روی صنعتی شدن

> یکی از علت‌های رشد نکردن صنعت در ایران درآمدهای نفتی است که در ادبیات اقتصادی دنیا با عنوان «شـومی منابـع طبیعی» یا «بیماری هلندی» از آن یـاد می‌شـود. تا وقتی که منابع مالی بخش‌هـای صنعتی مورد حمایت دولت از درآمدهای نفتی تأمین می‌شوند سهم ارزش افزوده صنعت در تولید ناخالص ملی لاغرتر شده و شاهد فربه شدن بخش‌های غیرمبادلاتی هستیم، اتفاقی که در تمامی کشورهای با ثروت نفتی تکرار شده است.

در ادامه بررسی محدودیت‌های صنعت در اقتصاد کشور باید به موانع موجود نیز اشاره کرد:

موانع اقتصادی

در همین رابطه مهم‌ترین موانع، موانع اقتصادی هستند. محدودیت‌هایی از قبیل گسترش بیش از حد بخش دولتی که حتی خصوصی‌سازی نتوانست از اندازه آن بکاهد. بی‌ثباتی‌ها در نرخ ارز و چندنرخی شدن که به فرار بیشتر سرمایه از بخش صنعت و معدن منجر شد و همین دولتی که با خصوصی‌سازی هم کوچک نشد، نیز نتوانست سیاست‌های تجاری کارآمدی را پی‌ریزی کند، بی‌ثباتی بستر سرمایه‌گذاری در کشور و همزمانی آن با ضعیف بودن در زیرساخت‌ها، همه و همه منجر به حذف سرمایه‌گذاران ما از رقابت‌های جهانی و کاهش قدرت رقابت‌پذیری بنگاه‌های اقتصادی شد. علاوه بر اینها کمبود نقدینگی‌های ناشی از تحریم‌های اقتصادی و ایجاد موانع بر سر راه صادرات با قوانین و مقررات بیش از حد دست‌وپاگیر از دیگر عوامل موثر بر این معضل است. همچنین نبود تسهیلات و اعتبارات برای تامین مواد اولیه، کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای مورد نیاز بخش‌های تولیدی، کمبود اعتبار مالی لازم برای گسترش تولیدات کالاهای صادراتی از دیگر مشکلات اقتصادی پیش روی صنعت است.

موانع حقوقی

در نگاهی دیگر باید به موانع حقوقی در این زمینه پرداخت. موانعی مانند نبود قوانین و مقررات و خط‌مشی‌های روشن مرتبط با سرمایه‌گذاری خارجی که از این جمله می‌توان به قوانین گمرکی، مالیاتی و تجاری و... اشاره کرد که شکل‌های تسهیل‌کننده سرمایه‌گذاری خارجی در ایران هستند، ولی کشور ما دارای قوانین و مقرراتی است که موانع و محدودیت‌های جدی را در راه جذب سرمایه‌گذاری ایجاد کرده است.

موانع فرهنگی

شاید ازجمله موانعی که جزو موانع نهادی و تغییر آن زمانبر بوده موانع فرهنگی است. موانع فرهنگی شامل داشتن ذهنیت منفی نسبت به سرمایه‌گذاران خارجی و سرمایه خارجی، ارتباط و تعامل ضعیف بین ایرانیان و اتباع خارجی است. باید اشاره کرد که سیاست‌های دولت دهم در عرصه مذاکرات بین‌المللی با دامن زدن به آتش تحریم‌ها این موانع راه را پررنگ‌تر کرده و موجب تشدید آن در بلندمدت شد.

استراتژی صنعتی شدن

معمولا توسعه‌یافتگی را همان صنعتی شدن می‌دانند و اصطلاح کشورهای توسعه‌یافته و کشورهای صنعتی شده را با یکدیگر جایگزین می‌کنند. راهکارهای زیادی برای صنعتی شدن مطرح گردیده که در کشورهای مختلف نتایج متفاوتی را با خود به همراه داشته است. زهرا کریمی مهم‌ترین استراتژی صنعتی شدن در ایران را استراتژی جایگزینی واردات می‌داند؛ یعنی دولت یک صنعت نوپا را مورد حمایت خود قرار می‌دهد. از نظر این اقتصاددان، باید صنعت را در فاصله پنج ساله یا ده ساله به حرکت درآوریم و این امر کار کارشناسی جدی می‌خواهد. وی لازمه صنعتی شدن را عوامل بین‌المللی، نرخ ارز، قوانین و مقررات و نرخ سود بانکی می‌داند. همچنین در ادامه می‌افزاید که درآمدهای نفتی روزی تمام می‌شوند و مردم ایران تمایلی به «نفت فروش دنیا بودن» ندارند. دولت یازدهم از بدو کار یکی از اساسی‌ترین محورهای عملکرد خود را چه در عرصه داخلی چه در عرصه بین‌المللی بر جذب سرمایه‌گذاری گذاشته و با پیشبرد مذاکرات هسته‌ای به سمت و سوی تعامل‌های بیشتر با جهان و همچنین با سخنرانی‌های داخلی و خارجی و درخواست از سرمایه‌گذاران برای برگرداندن سرمایه‌های خود به جرگه اقتصاد چرخ‌های صنعت را به گردش درآورده است. پاسخ سرمایه‌گذاران به رویکرد دولت یازدهم و همچنین واکنش آن‌ها به خوابیدن تب قیمت‌ها و شاخص‌های کلان اقتصادی مثل تورم و شاخص سهام و نرخ ارز، کم‌کم خود را در آمار نشان می‌دهد. یکی دیگر از راهکارهای مهم دولت، اعمال سیاست‌های پولی انقباضی است که ازجمله می‌توان به افزایش نرخ سودهای بانکی اشاره کرد و این افزایش نرخ سودهای بانکی اثرات مستقیم و غیرمستقیم زیادی بر حجم سرمایه در گردش دارد. جمع‌آوری سرمایه‌های سرگردان و حجم نقدینگی احتیاطی یا سوداگری در دست مردم پس از اعمال این سیاست‌ها به سمت سرمایه‌گذاران برگشته و منجر به تحرک بیشتر واحیای قلب ایستاده صنعت خواهد شد.

یادداشت روز

رشد صنعت حال اقتصاد را خوب می‌کند

زهره محسنی‌شاد- خبرنگار بانک و بیمه: اقتصاد ایران در سال‌های اخیر روزهای بسیار سختی را گذراند و این روزها دیگر جانی برایش باقی نمانده اسـت، این را آمار و ارقام به جای مانده می‌گوید. رشد اقتصادی منفی ۶/۸درصدی، تورمی که تا ۴۰درصد پیش رفت، نرخ رشد بیکاری دو رقمی، نرخ رشد نقدینگی حدود ۳۰درصدی تنها یک واقعیت را نشان می‌دهد که اقتصاد ایران اوضاع و احوال چندان خوبی را در سال‌های اخیر نداشته و به گفته بسیاری از اقتصاددانان، اقتصاد دچار بیماری شده اسـت که باید هرچه سریع‌تر آن را درمان کرد. در چنین شرایطی مسئولان و اهالی اقتصاد، عزمشان را جزم کرده‌اند که این اقتصاد بیمار را هرچه سریع‌تر در مسیر بهبودی قرار دهند. البته با روی کارآمدن دولت یازدهم این امید که وضعیت اقتصادی کشور از یک ثبات نسبی برخوردار شـود و اوضاع تولید و صنعت به‌عنوان موتور محرک اقتصاد با تغییر سیاسـت‌های صنعتی رو به بهبود رود، نیز افزایش یافت.

بی‌شک بخش صنعت و تولید یکی از ارکان مهم چرخه اقتصادی در دنیا به‌شمار می‌آیند. کشورهایی هستند که از داشتن نفت و گاز و معادن مختلف محروم‌اند اما سرعت پیشرفت‌شان بسیار خوب است. ولی در کشور ما بخش صنعت و تولید، حتی با داشتن ذخایر غنی، با مشکلات متعددی دست و پنجه نرم می‌کنند و صاحبان صنایع در شرایط نه‌چندان خوبی فعالیت می‌کنند که البته شاید بخش زیادی از این مشکلات را بتوان به همین مشکلات و ساختار اقتصادی، مرتبط دانست. تولید و صنعت در سالهای گذشته بیشترین تاثیر را از این وضعیت نابسامان اقتصادی گرفته است اما به‌طور حتم رشد آن می‌تواند به‌عنوان بخش پیشرو، اقتصاد را از وضعیت فعلی خارج کند.

البته ناگفته نماند که این امر مستلزم رفع موانع پیش روی فعالان این بخش است. مشکلاتی همچون کمبود نقدینگی، گران بودن تسهیلات بانکی، نبود سرمایه‌گذاری مناسب در بخش صنایع مادر و زیربنایی و بسیاری از عوامل دیگر موجب شده آن‌طور که باید این بخش از رشد و توسعه مناسبی برخوردار نباشد. کارشناسان بر این باورند که بهترین راه‌حل این مشکلات رساندن صدای فعالان بخش تولید و صنعت به گوش مسئولان امر است. ضمن آنکه لازم است متولیان امر اقتصاد نیز، راهکارهای‌شان را برای برون‌رفت از این شرایط بیان کنند تا بلکه راهی برای رفع مشکلات این بخش از اقتصاد گشوده شود. روزنامه صدا هم با توجه به رسالتی که در پیش گرفته است، در نظر دارد در صفحه بانک و بیمه و اقتصاد کلان خود از این طریق پلی ارتباطی بین بخش تولید و صنعت با مسئولان و سیاست‌گذاران عرصه اقتصاد باشد و ضمن رساندن صدای فعالان این حوزه، راهکارهایی برای بهبود این شرایط ارائه دهد. باشد که این تعامل سه‌جانبه بتواند چرخ اقتصاد کشور را در مسیر اهداف بلندمدت به حرکت درآورد.

روی خط خبر

- علی طیب‌نیا وزیر امور اقتصادی و دارایی با اشاره به روند کاهشی نرخ تورم، نوید بهبود شرایط اقتصادی ایران را داد و سه عامل رکود اقتصادی را ساختارهای اقتصادی نامتعادل و نامتجانسی دوران قبل از انقلاب، اعمال سیاست‌های غلط و نادرست اقتصادی از سوی برخی دولت‌های قبلی و تحریم‌های بین‌المللی دانست.
- وجود موانع در عرضه کالا از دلایل اصلی رکود و تورم اقتصادی است که با توجه به برنامه‌های دولت برای رفع این موانع، پیش‌بینی می‌شود با شوک تورمی جدیدی روبه‌رو نشویم. این را اکبر کمیجانی قائم‌مقام بانک مرکزی می‌گوید.
- وال‌استریت‌ژورنال با اشاره به اینکه اقتصاد ایران در حال ترمیم خود نسبت به تبعات تحریم‌هاست، نوشت: از زمان توافق موقت ژنو، ایران تقریبا هر روز میزبان نمایندگانی از شرکت‌های خارجی فعال در زمینه انرژی و خودروسازی بوده است و شرکت‌های جهانی در حال مطالعه بازار ایران هستند.
- رییس سازمان خصوصی‌سازی گفت: نه‌تنها باشگاه‌های استقلال و پرسپولیس بلکه هر شرکتی که در فهرست واگذاری‌ها قرار می‌گیرد، اعمال حقوق مالکانه و برگزاری مجامع عمومی آن به وزارتخانه اقتصاد و دارایی واگذار می‌شود.
- وزارت امور اقتصادی و دارایی با انتشار گزارشی ضمن بررسی نتایج اجرای فاز اول هدفمندسازی یارانه‌ها اعلام کرد که پس از اجرای این قانون، قدرت اقتصادی خانوارهای کشور ۲۵درصد کاهش یافته و هم‌اکنون ۳۱درصد خانوارها زیر خط فقر هستند.
- هیات وزیران در جلسه مشترک با استانداران سراسر کشور، تعدادی از پیشنهادهای دستگاه‌های اجرایی را که به رفع برخی از مشکلات صاحبان کسب‌وکار در امر تجارت توجه دارند و می‌توانند به بهبود محیط کسب‌وکار کمک کنند، پس از بحث و بررسی به تصویب رساند.
- کاهش بهره‌وری ارتباط مستقیم با نبود امنیت شغلی دارد. در صورتی که وزارت کار به دنبال افزایش بهره‌وری نیروی کار است، در جایی که ۹۰درصد قراردادهای کار، موقت هستند چگونه بهره‌وری افزایش می‌یابد. ابوالفضل فتح‌اللهی، نایب‌رییس کانون عالی انجمن‌های صنفی کارگران ایران گفت: پس از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها بسیاری از بنگاه‌ها با مشکلاتی متعدد روبه‌رو هستند. بسیاری از واحدهای تولیدی بزرگ نیز پس از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها اقدام به انعقاد قراردادهای ماهانه سفید امضا می‌کنند و از افزایش قیمت‌های حامل انرژی سوء استفاده کردند. برای مدیران این‌گونه بنگاه‌ها، انعقاد قراردادهای نادرست این اطمینان را به‌وجود می‌آورد که به محض افزایش دوباره قیمت‌ها و همچنین ناتوانی در اداره بنگاه، از هزینه‌های مربوط به نگهداری نیروها بکاهند.

دیدگاه

صنعت در راه آزادی

دکتر سید محمد فاتح
استاد دانشگاه تهران

در سـال های گذشته اقتصاد ایران به خاطر شرایط داخلی و بین المللی درگیر نوسـانات چشمگیری بوده است.

پس از نابسـامانی های سال های بعد از انقلاب که به افت تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده بخش صنعت انجامید، تولید این بخش با افزایش میزان واردات مواد اولیـه و کالا های واسـطه ای دور صعودی را طی کرد. اما از سـال ۶۳ به علت کمبود ارز در کشور که ناشی از جنگ تحمیلی بود بار دیگر این بخش دچار رکود شد.

با پایـان بحران آن هم در سـال ۱۳۶۷ اقتصاد ایران توانسـت جان تـازه ای بگیرد و با ورود ارز به کشـور، واردات کالاهای واسطه ای و مواد اولیه رشد چشمگیری پیدا کرد و به تبع آن، بخش صنعت هم با بهره برداری از ظرفیـت های موجود و تازه ، به رشـد قابل ملاحظه ای دست یافت.

در طول دوره دولت سـازندگی به خاطـر ورود ارز و گرفتن وام از کشور های توسعه یافته، پایه های صنعت بنا شد و اقتصاد منتظر شکوفایی این بخش بود. از سویی در گـزارش برنامه اول توسـعه اقتصـادی و اجتماعی، ساختار بخش صنعت را توسعه نیافته خواندند و دولت باید برای توسعه دادن آن برنامه ریزی می کرد.

باید این را اضافه کرد که این توسـعه نیافتگی معلول سـهم پایین صنعـت در ارزش افـزوده تولید ناخالص داخلی، سـهم پایین تر صنایع واسـطه ای صنعتی در تولید و فقدان توانایـی رقابت در بازار های بین المللی و منطقه ای بود.

آمار بانک مرکزی ایران هم حاکی از آن است که رشد تولید ناخالص داخلی در برنامه اول در حدود ارقام پیش بینی شده یعنی نزدیک به ۷/۴ در سال بوده ولی رشد صنعت به هدف برنامه نرسـیده بود و بـه جای ۱۴/۲ درصد رشـد متوسط سـالانه از ۹/۲ بالاتر نرفت. رشد بخـش صنعتـی از ۱۸ درصد در سـال ۱۳۷۰ به یک درصد در سال ۱۳۷۲ کاهش یافته است. این در حالی است که از سـال ۱۳۶۸ به بعد میزان واردات کالاهای واسطه ای که اغلب در بخش صنایع مورد استفاده است، نسبت به پنج سال قبل از آن رشد چشمگیری داشت.

با گذر از دوران سـازندگی، بـار دیگر دولت به خاطر بدهکاری به کشـورهای توسـعه یافته نیازمند به بهره برداری بیشتر از درآمد های نفتی بود. اما کاهش شدید قیمت نفت، بار دیگر اقتصاد را شـوک زده کرد. در دور اول دولت اصلاحات، کمبود بودجه سـبب شد که رشد صنعت متوقف شود .

اما با شـروع دوره دوم اصلاحات و بازگشت به حداقل بودجـه مورد نیاز، صنعت جان تـازه گرفت و می توان گفـت بیش از هر دوره ای مترصد بالا رفتن از پله های رشد بود.

شـروع دولـت اصولگرا، بـه خاطر تغییـر رفتارهای اقتصادی تا حدی مسـیر اقتصـاد را متوقف کرد. برای درک این مطلب باید بار دیگر به بررسی سال های ۵۸ برگشـت. بخش صنعت دچار اختلالات ناشی از نظام سیاسی و اقتصادی کشور شد.

این اختلالات که در اثر دخالت دولت در همه مباحث اقتصـادی به ویژه در تخصیص کالا به مصرف‌کنندگان بر اسـاس سهمیه بندی و قیمت های غیر واقعی پدید آمد منابع کشور را به سوی تولید کالاهای سوق داد که با مزیت های نسـبی ایران رابطه ای نداشتند. دقیقا در دولت احمدی نژاد هم همین اتفاق تکرار شد.

سیاسـت هایی که از سـویی دولت اتخاذ شد و باعث کاهش روز افزون عرصه کالا و تغییر رفتار دستگاه های اقتصادی به سوی فعالیت های غیر مولد و یا بهتر است بگوییم سـفته بازی و واردات شـد. این روند تا شـروع دولت یازدهم ادامه داشت. آسیب هایی که در طول این مدت به اقتصاد ایران وارد شد نه تنها در بخش صنعت بلکه در اغلب حوزه ها، ایران را به عقب برد.

باید بگویم که نمی شـود به راحتـی از این عقبگرد اقتصادی چشم پوشی کرد چرا که شرایطی که در زمان انقلاب و جنگ در کشور برقرار بود نباید بعد از سال ها تلاش برای بهبود شرایط بار دیگر در کشور برپا می شد. شـاید آن روزها جامعه توان تحمل مشکلات را داشت اما حالا و درسـت زمانی که کشور باید به مرحله بعدی اقتصاد وارد می شد، هیچ قشری تحمل ندارد.

در پایان نباید از مشکلات داخلی چشم پوشی کنیم. در کشـوری مثل ایـران که به عنوان کشـور در حال توسعه خوانده می شود، بخش صنعت نباید کارایی اش را به خاطر مقررات دست و پا گیر از دست دهد.

صاحبـان صنایع نمی توانند داده ها و سـتانده های خـود را به صورت مطلوب انتخاب کنند. صحنه رقابتی آن ها کوچک اسـت و سیاست بازرگانی خارجی رقابت خارجی را محدود می کند و از سویی رقابت داخلی هم کار ساده ای نیست.

حتـی اگـر مشـکلات اداری و ... رفع شـود، گرفتن اعتبارات بانکی مشـکل تازه ای اسـت. البته باید گفت که دولت اعتدال، رویه تازه و متفاوتی نسبت به دولت نهم و دهم در پیش گرفته اسـت. تسهیلات این گونه وام های صنعتی نسـبت به گذشته بهتر شده است اگر دولت بتواند بر بی اعتماد اهالی صنعت غلبه کند، انتظار برای رشد دوباره این حوزه خیلی طولانی نخواهد شد.

دیدگاه

خصوصی سازی طرح‌های توسعه‌ای در بستر بازار سرمایه

حسن قالیباف‌اصل

مدیرعامل شرکت بورس

برای سرمایه‌گذاران در همه بازارها، فضای کسب‌وکار بسیار مهم است تا شرایط به گونه‌ای باشد که سرمایه‌گذاران مولفه‌هایی برای پیش‌بینی آینده در اختیار داشته باشند و در بازاری رقابتی و شفاف اقدام به سرمایه‌گذاری کنند.

هر میزان که مفروضات موثر در عملکرد اقتصادی یک سرمایه‌گذار شفاف‌تر باشد، قطعا به توسعه هرچه بیشتر سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه و سایر بازارهای مالی می‌انجامد.

در شرایط حاضر بازار سرمایه، انتظاری که فعالان این بازار و سرمایه‌گذاران از دولتمردان و وزرای اقتصادی و صنعتی دارند، ایجاد شفافیت در فضای کسب‌وکار برای سرمایه‌گذاران است.

نباید فراموش کرد که بازار سرمایه نسبت به تصمیم‌های دولتمردان به‌خصوص در حوزه صنعت، معدن و تجارت عکس‌العمل نشان می‌دهد، چراکه این بازار آیینه تمام‌نمای اقتصاد کشور است. در این شرایط اگر قصد داشته باشیم مردم را برای سرمایه‌گذاری بلندمدت در بازار سرمایه تشویق کنیم، باید ابهام‌های صنایع کمتر شود.

ابهام در مفروضات سرمایه‌گذاری نگاه سرمایه‌گذار را کوتاه‌مدت می‌کند، برای مثال موضوع خوراک شرکت‌های پتروشیمی که به‌طور سالانه در بودجه دولت مطرح می‌شود و تغییر می‌کند، مجال سرمایه‌گذاری بلندمدت را به سرمایه‌گذاران این صنعت نمی‌دهد. همین موضوع برای شرکت‌های معدنی و بهره مالکانه نیز صدق می‌کند؛ با تغییر سالانه این قوانین در بودجه دولت، سرمایه‌گذار نمی‌تواند در یک افق چندساله سرمایه‌گذاری کند.

از سوی دیگر، ایجاد انگیزه برای سرمایه‌گذاران بازار سرمایه یکی از اهداف مهم در اقتصاد کشور است. این در حالی است که سرمایه‌گذار همیشه برای تزریق نقدینگی‌هایش به‌دنبال مزیت‌های نسبی است و در صورتی‌که بازار مورد نظرش آن مزیت‌های نسبی را نداشته باشد، به‌طور قطع سرمایه‌های مردمی نیز راهی آن بازار نمی‌شوند. شفافیت و ثبات از مهم‌ترین ویژگی‌هایی هستند که سرمایه‌گذاران برای ورود در هر بازاری به آن توجه می‌کنند. درخصوص بازار سرمایه نیز همه می‌دانیم که بنگاه‌های صنعتی حاضر در این بازار در برخی موارد طرف حساب دولت قرار می‌گیرند و گاهی مطالبات سنگینی از ارگان‌های دولتی دارند که وصول آنها با مشکلات زیادی روبه‌رو است. در این شرایط وزارتخانه‌ها می‌توانند به این بنگاه‌های اقتصادی برای وصول مطالباتشان کمک کنند. به یاد داشته باشیم که اگر جریان نقدینگی نباشد، بازار سرمایه از بین می‌رود. همچنین بازار سرمایه نقش تامین مالی در اقتصاد را نیز برعهده دارد، به این ترتیب که سرمایه‌ها را جمع کرده و به سمت فعالیت‌های مولد اقتصادی هدایت می‌کند. علاوه بر این‌ها با توجه به تاکید مقام معظم رهبری به اجرای اصل۴۴ قانون اساسی و خصوصی‌سازی در کشور، دولت نمی‌تواند در طرح‌های توسعه‌ای و پروژه‌های نیمه‌تمام سرمایه‌گذاری کند، به همین دلیل این پروژه‌ها نیازمند منابع مالی بخش خصوصی هستند که بازار سرمایه محل مناسبی برای جذب این منابع و تامین مالی طرح‌های توسعه‌ای است. بازار سرمایه می‌تواند نقش هدایتی برای تامین مالی داشته باشد، مشروط به اینکه طرح‌ها در بستر بازار سرمایه به بخش خصوصی واگذار شوند. با چنین واگذاری‌هایی علاوه بر اینکه سرعت اتمام طرح‌های توسعه‌ای و به بهره‌برداری رسیدن پروژه‌های نیمه‌تمام دولت افزایش می‌یابد، سبد بازار سرمایه نیز پربارتر خواهد شد.

زیر ذره‌بین

بازار پول، بازار سرمایه را زمین زد

مصطفی مهماندار حقیقی

عضو شورای‌عالی بورس

تالار حافظ در سال‌جاری روزهای سختی را پشت‌سر گذاشته است تا جایی که در اکثر روزهای امسال شاهد افت قیمت‌ها و بازدهی منفی صنایع بود. در این شرایط نگرانی‌ها از تداوم این روند شدت گرفته و ترس از سقوط ادامه‌دار بازار سهام به صف‌های فروش دامن زده است.

در آسیب‌شناسی افت ادامه‌دار بازار سرمایه باید گفت، یکی از علل پایین آمدن نرخ سهام و افت شاخص در بازار، افزایش نرخ سود بانکی است. با آغاز افزایش سود سپرده‌های بانکی در ماه‌های پایانی سال گذشته، آغاز روند نزولی بازار سرمایه نیز کلید خورد. زمانی‌که سود تضمین شده، ثابت و بدون ریسک با تبلیغات گسترده بانک‌ها به بیش از ۲۳درصد رسید، انتظارات مردم از بازار سرمایه با توجه به ریسک این بازار از سود بانکی فراتر رفت.

در این شرایط سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی برای جلب اعتماد به زمان نیاز دارند، البته نباید فراموش کرد در بازار این روزها ترس و بی‌اعتمادی وجود ندارد اما از آنجایی که جاذبه بازار پول بیشتر شده و سرمایه‌گذار همیشه نقدینگی‌اش را به بازار کم‌ریسک‌تر هدایت می‌کند، بازار دچار این افت و بی‌اقبالی شده است.

هرچند که به‌طور قطع در شرایط حاضر سود بازار سرمایه از بازار پول بیشتر است اما ریسک بازار سرمایه باعث شده تا سرمایه‌گذاران سود ثابت و بدون ریسک بازار پول را ترجیح دهند.

در حال حاضر تامین مواد اولیه صنایع و مشکلات تولید همچنان پابرجاست. هزینه‌های تولید بالا رفته و بخشی از مواد اولیه مثل خوراک پتروشیمی‌ها و مواد اولیه‌ای که دولت باید تامین کند با افزایش روبه‌رو شده که در بهای تمام‌شده صنایع تاثیرگذار است.

البته پیش‌بینی می‌شود بخش قابل‌توجهی از این ابهامات در ماه‌های پیش‌رو برطرف شود و در نیمه دوم سال‌جاری بازار سرمایه روزهای بهتری را تجربه کند.

رییس سازمان بورس و اوراق بهادار:

۴ درخواست از وزیر صنعت، معدن و تجارت

سرویس بورس: بازار سرمایه با حضور ۳۹ صنعت و بیش از ۴۰۰ بنگاه اقتصادی بزرگ، یکی از قطب‌های مهم اقتصاد کشور است که همواره از تصمیم‌های کلان اقتصادی و صنعتی دولتمردان و مجلس‌نشینان تاثیر می‌پذیرد. بر همین اساس است که وزارت صنعت، معدن و تجارت کشور به‌عنوان متولی این امور، یکی از نهادهای مهم و تاثیرگذار در بازار سرمایه به‌شمار می‌رود و اهالی این بازار همیشه گوش به‌زنگ تصمیم‌های این ارگان مهم دولتی هستند تا تاثیر آن‌را بر روند صنایع و بنگاه‌های اقتصادی تحلیل کنند. این روزها نیز شرایط به مراتب سخت‌تر از همیشه است. افت ادامه‌دار شاخص‌ها و قیمت‌ها در بازار سرمایه باعث شده تا حساسیت سرمایه‌گذاران به خبرهای پیرامونی بیشتر شود و همچنین متولیان این بازار بیشتر از همیشه در تلاش هستند تا با کمک دیگر ارکان دولت از آشفتگی روند معاملات بکاهند.

سرمایه‌گذاران تالار حافظ این روزها شاهدآب شدن سرمایه‌های خود در بازار سهام هستند و یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های مردمی که پس‌اندازهای خود را با امیدهای فراوان راهی این بازارکرده‌اند تصمیم‌های دولتمردان اقتصادی در حوزه صنعت است.چراکه این تصمیم‌ها به راحتی حاشیه سود بنگاه‌های اقتصادی را دگرگون کرده و توانایی پیش‌بینی همراه با سرمایه‌گذاری بلند مدت را از سهام‌داران سلب می‌کند.

بر همین اساس است که علی صالح‌آبادی، رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار به عنوان سکاندار بورس‌های کشور در گفت‌وگویی با خبرنگار ما درخصوص درخواست‌های سازمان بورس از متولی صنعت، معدن و تجارت کشور اظهار کرد: من ۴ درخواست مشخص از وزیر صنعت، معدن و تجارت دارم:

۱- حوزه صنعت، معدن و تجارت کشور باید از بورس کالا حمایت کند و شرایطی را به وجود آورد تا معاملات این بورس به‌طور کاملا شفاف و در چارچوب عرضه و تقاضا انجام شود. به این ترتیب اگر کالایی در بورس کالا عرضه می‌شود، نباید سقف قیمتی داشته باشد تا معاملات در محیطی شفاف باشد. من از وزیر صنعت، معدن و تجارت تقاضا دارم تا در ایجاد محیطی شفاف در معاملات بورس کالا ما را یاری کند و شرایطی فراهم شود تا عرضه‌کنندگان فقط از طریق بورس کالا اقدام به فروش محصولات خود کنند تا بازارهای دلالی و سفته‌بازی حذف شود.

علاوه بر این‌ها عرضه کالاها در بورس باید ضمانت اجرایی داشته باشد، سازمان حمایت مصرف‌کنندگان می‌تواند ضامن اجرا برای الزام تولیدکنندگان به فروش محصولاتشان در بورس کالا باشد. همچنین حذف کنترل قیمتی از دیگر الزامات است. در حال حاضر مسئولان بورس کالا با برگزاری جلسه‌هایی با کمیته تنظیم بازار توانستند دامنه قیمت دو محصول پروپیلن و پی‌وی‌سی را افزایش دهند که با منطقی شدن قیمت‌ها در همه محصولات به طور قطع عرضه‌کنندگان نیز تمایل بیشتری برای فروش محصولات خود در بورس خواهند داشت.

۲- سازمان‌های توسعه‌ای با توجه به کمبود منابع، تعداد زیادی طرح و پروژه‌های نیمه‌تمام دارند که می‌توانند این طرح‌ها را با مشوق‌هایی به بخش خصوصی و هلدینگ‌های توانمند واگذار کنند تا بخش خصوصی این طرح‌ها را به بهره‌برداری برساند. با چنین واگذاری‌هایی علاوه‌بر کوچک‌سازی دولت، پروژه‌های نیمه‌تمام نیز با مشوق‌هایی توسط بخش خصوصی سرمایه‌گذاری شده و به بهره‌برداری می‌رسند.

۳- سومین درخواست بازار سرمایه از مهندس نعمت‌زاده در مورد دریافت حق پروانه بهره‌برداری از معادن است. مسئولان بازار سرمایه در این خصوص با مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت اختلاف مبنایی دارند، چراکه شرکت‌هایی که در بورس پذیرش و سهام آنها فروخته شده است با پروانه بهره‌برداری واگذار شدند، اما بعدها این پروانه از آنها گرفته شد. بنابراین ما اعتقاد داریم این شرکت‌ها هیچ مبلغی را نباید به‌عنوان بهره مالکانه پرداخت کنند. در امیدنامه این شرکت‌ها اخذ پروانه بهره‌برداری از دولت قید شده و این امیدنامه‌ها موجود است.

البته با وجود این اختلاف نظر پیشنهاد ما به وزیر صنعت، معدن و تجارت این است که در ازای دریافت منابع با عنوان حق پروانه این شرکت‌ها، آنها پروتکل‌هایی با دولت امضا کنند تا منابع شرکت‌ها صرف توسعه سرمایه‌گذاری‌ها در بخش خصوصی شود و به جای آن‌که منابع به صندوق دولت واریز شود، در اختیار این شرکت‌ها باقی بماند تا از طریق آن پروژه، طرح‌های توسعه‌ای خود را اجرایی کنند.

این نوع سرمایه‌گذاری می‌تواند به رونق و توسعه بازار سرمایه کمک کند، علاوه بر این طرح‌های توسعه‌ای و پروژه‌های کشور اجرایی شده که به رشد اقتصادی نیز می‌انجامد.

۴-موضوع آخر به دریافت عوارض ۳۰ درصدی از صادرات سنگ‌آهن اختصاص دارد که هنوز اجرایی نشده است. نباید فراموش کرد که سنگ‌آهن نیاز به عوارض صادراتی ندارد، چراکه به دولت حق پروانه و عوارض دولتی پرداخت می‌کند و وزیر صنعت، معدن و تجارت باید این موضوع را در نظر بگیرد.

تحلیل

سایه ابهامات سیاسی بر بازار سرمایه

فیروزه عسگری

کارشناس سهام و بورس

سیاست یک وزنه اصلی در حوزه اقتصاد است. برای مثال نتایج مذاکرات هسته‌ای در ایران ازجمله مواردی است که ابهاماتی را در حوزه صنایع و معادن به وجود آورده است.

این موضوع باعث شده تا بسیاری از سرمایه‌گذاران به‌دلیل طولانی شدن روند این مذاکرات با هدف اطمینان‌بخشی به سرمایه‌گذاری‌های خود در تولید، سرمایه‌شان را در بانک‌ها انباشت کرده و ورود آن به چرخه تولید را به زمان اعلام نتایج مذاکرات هسته‌ای موکول کنند که این مهم باعث رخوت و کسادی در بازار بورس تهران شده است.

مشخص نبودن نرخ‌گذاری جدید خودرو در فاز افزایشی یا کاهشی، مدلی از ارادی بودن کنترل تورم در صنعت خودرو است. این تعلل در تصمیم‌گیری‌های بخش دولتی عامل بی‌رمقی در بازار سرمایه است. به موازات این شرایط، طیفی از منتقدان بر این باور هستند که این رویه دولت، ارادی نیست، بلکه از ضعف دولت در تصمیم‌گیری و تاکید زیاد بر کارشناسی بودن ناشی می‌شود که موجب بی‌تصمیمی یا تاخیر شده است.

دولت تدبیر و امید با شعار خود قصد غلبه بر نگرانی‌های ناشی از تعدد تصمیم‌های غیرکارشناسی را داشت و برای جبران، روی کار آمد، از این‌رو این وجه را آنچنان غلظت بخشیده که اکنون دیگر نمی‌تواند تصمیم‌گیری کند. باید توجه داشت این تعلل‌های عمدی یا ناخواسته در نهایت به بی‌رمقی و رکود در فضای اقتصادی ازجمله بورس تهران انجامیده است.

از سویی کارشناسان دیگر اعتقاد دارند، ابهامات در حوزه بازار و تولید منابع، با مذاکرات هسته‌ای مرتبط نیست زیرا تحریم‌ها و مسائلی از این دست در ۳۰ سال گذشته بر کشور حاکم بوده است.

این ابهامات در بازار سرمایه نتیجه اتفاقاتی است که از سال گذشته در حال وقوع است و باید ریشه‌یابی شود. رشدهای بی رویه در بازارهای سرمایه‌گذاری و صنایعی چون خودرو، طلا، دلار و سایر بازارهای موازی در دولت قبل رخ داده و اکنون دولت فعلی به سیاست کنترل قیمت‌ها و کاهش تورم بسنده کرده که این مهم باعث رکود اقتصادی شده است. ظاهرا تا زمانی‌که دولت در این زمینه به تعادل مدنظر خود دست نیابد، این وضع ادامه دارد.

امروزه بازار سرمایه از عواملی مانند تبلیغات کاذب رسانه‌ها در سال گذشته، ورود افراد کم‌تجربه به بازار بورس و همسو نبودن تدابیر اقتصادی دولت در صنایع تولیدی با دولت قبلی، به وضوح با سختی روبرو شده سات. تا زمانی‌که سیاست‌های دولت برای سرمایه‌گذار مشخص نباشد، نرخ انرژی برای شرکت‌ها و کل اقتصاد افزایش یابد و در مقابل دولت به صنایع اجازه ندهد نرخ محصولات را افزایش دهند و اختلاف بین مجلس و سیاست‌های دولت شفاف نباشد، نباید انتظار ورود یا نبود خروج سرمایه‌های هوشمند را داشت.

در حالی‌که اعتماد سرمایه‌گذاران سلب شده، مسئولان بر سرمایه‌گذاری بلندمدت و دریافت سود سالانه تاکید دارند، این درحالی است که کمتر شرکتی را در بورس تهران می‌توان یافت که در مجامع سالانه سود ۲۰درصدی نسبت به قیمت سهام تقسیم کند و باوجود سود بانکی ۲۲درصد بدون ریسک، آیا انتظار سرمایه‌گذاری پر ریسک در بازار سرمایه در حال حاضر انتظار درستی است؟

روی خط خبر

- شاخص بورس تهران در هفته گذشته تحت‌تاثیر افت قیمت‌ها هزار و ۳۷۳ واحد معادل ۲درصد افت کرد و از ۷۲هزار و ۲۴۹ واحد به ۷۰هزار و ۸۷۶ واحد رسید. به این ترتیب دماسنج بازار سرمایه از ابتدای سال تاکنون بیش از ۸هزار واحد ریزش کرد و بازدهی این بازار به ۱۰/۲درصد رسید.علاوه بر این در هفته گذشته ارزش و حجم معاملات به ترتیب ۴۸ و ۸۱درصد رشد کرد و در مجموع ۲هزار و ۴۳۷میلیون سهم به ارزش ۵هزار و ۸۸۰میلیارد ریال مورد معامله قرار گرفت.
- به‌دنبال افت ادامه‌دار شاخص‌های بازار سرمایه و نگرانی از ادامه‌دار شدن روند ریزشی بازار سرمایه، دولتمردان اقتصادی و بهارستان‌نشینان به تکاپو افتادند. این بار صالح‌آبادی در جلسه‌ای با رییس مجلس شورای اسلامی به بررسی روند بازار سرمایه و دلایل افت ادامه‌دار این بازار پرداختند. در این دیدار، راهکارهای توسعه بازار سرمایه و نقش قوه مقننه در این زمینه، مورد بررسی قرار گرفت.
- شرکت سرمایه‌گذاری صنعت نفت در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱خردادماه ۹۳ فقط خریدار تعدادی از سهام چند شرکت بورسی بود و سهام هیچ شرکت بورسی را واگذار نکرد. بهای تمام‌شده این شرکت در دوره یاد شده با ۱۰میلیارد و ۳۱۳میلیون ریال افزایش به ۱۸۵میلیارد و ۲۷۳میلیون ریال رسید و ارزش بازار آن نیز با کاهش یک‌میلیارد و ۵۶میلیون ریال در پایان دوره معادل ۱۵۵میلیارد و ۳۹۹میلیون ریال محاسبه شد.
- شرکت سرمایه گذاری امید در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱خردادماه ۹۳ فقط خریدار تعدادی از سهام چند شرکت بورسی بود و سهام هیچ شرکت بورسی را واگذار نکرد.شرکت مدیریت سرمایه‌گذاری امید با انتشار صورت وضعیت پرتفوی سرمایه‌گذاری در دوره یک ماهه منتهی به ۳۱ خردادماه ۹۳ اعلام کرد؛ تعدادی از سهام چند شرکت بورسی را با بهای تمام شده ۱۸هزار و ۸۷۱میلیارد و ۲۶۷میلیون ریال و ارزش بازار ۹۱هزار و ۱۷۵میلیارد و ۳۹۳میلیون ریال در سبد سهام خود داشت.
- شرکت کارخانجات داروپخش در دوره سه ماهه نخست سال با اختصاص ۲۷۵ ریال سود به ازای هر سهم معادل ۱۸درصد از پیش‌بینی‌هایش را پوشش داد.شرکت کارخانجات داروپخش پیش‌بینی سود هر سهم سال مالی منتهی به ۲۹ اسفندماه ۹۳ را در بهمن‌ماه ۹۲ به‌صورت حسابرسی شده و همچنین در تیرماه امسال مبلغ ۱۵۵۲ ریال اعلام کرده است و طی دوره سه ماهه نخست سال با اختصاص ۲۷۵ ریال سود به ازای هر سهم معادل ۱۸درصد از پیش‌بینی‌هایش را پوشش داد.

نگاه

کشف قیمت کالای وارداتی در بورس کالا

حسین پناهیان

مدیرعامل بورس کالای ایران

بورس کالای ایران به‌عنوان یک بازار شفاف و کارآمد می‌تواند در تامین مواد اولیه تولیدکنندگان و حذف بازارهای دلالی و سفته‌بازی نقش پررنگ و تاثیرگذاری داشته باشد اما برای رسیدن این مهم نیازمند حمایت‌هایی است.وزارت صنعت، معدن و تجارت به دلیل تولی گری بخش تولید و بازرگانی کشور، می‌تواند سهم قابل توجهی از برنامه‌های راهبردی خود را با تقویت، همراهی و همکاری بورس کالای ایران محقق کند.از آن جمله می‌توان به محورهای زیر اشاره کرد:

۱-اصلاح نظام قیمت‌گذاری و شفاف‌سازی اقتصاد ایران
۲-ساماندهی بازارهای کالایی
۳-تامین مالی واحدهای صنعتی و تولیدی
۴-توسعه صادرات غیرنفتی
۵-کشف قیمت محصولات وارداتی و استانداردسازی آنها

حال برای تحقق اهداف مذکور به نظر می‌رسد که وزارت صنعت، معدن و تجارت ضمن حمایت از حضور حداکثری تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان در بورس کالا و هرچه رقابتی‌تر شدن این بازار متشکل کالایی، می‌تواند اصلاح نظام قیمت‌گذاری دولتی را با تکیه بر کشف قیمت عادلانه در بورس کالا انجام دهد.چنین رویکردی در گام‌های بعد به اصلاح ساختار بازارهای سنتی اقتصاد ایران و نیز کاهش هزینه مبادله در آن می‌انجامد و نیز این وزارتخانه را در اجرای سیاست تنظیم بازار یاری خواهد کرد.در واقع با اجرایی شدن بند «واو» ماده ۹۹ قانون برنامه پنجم توسعه مبنی بر عدم قیمت‌گذاری محصولات عرضه شده در بورس کالا، نظام کشف قیمت جایگزین قیمت‌گذاری دستوری فعلی خواهد شد.این قدم اصلاح مهمی است که در مواد ۱۷ و ۱۸ قانون توسعه ابزارها و نهادهای مالی جدید نیز بر آن تاکید شده است.از سوی دیگر به واسطه نقش ابزارهای مالی بورس کالا در تامین مالی بخش صنعت و تولید، حمایت و همراهی بیشتر وزارت صنعت، معدن و تجارت در توسعه روزافزون بورس کالا، می‌تواند مشکل دیرینه این بخش را در کمبود نقدینگی تا سطح بالاتری مرتفع کند.برای مثال در سال گذشته بورس کالا توانسته در بخش تولید از طریق معاملات سلف، ۲۰هزار میلیارد تومان تامین مالی کوتاه‌مدت انجام دهد.

همچنین در ادامه روند مرجع قیمتی شدن کالاهایی همچون قیر و سنگ‌آهن صادراتی مورد معامله در بورس کالای ایران، وزارت صنعت، معدن و تجارت با حمایت بیشتر از ساز و کار صادرات از طریق بورس کالا، ضمن جهانی کردن قیمت کالاهای ایران و مقابله با ارزان‌فروشی، می‌تواند زمینه شفاف‌سازی هرچه بیشتر روند صادرات کشور و جریان نقل و انتقال مالی و ارز را فراهم کند.در مقابل مشکلاتی همچون ورود کالاهای گران و بی‌کیفیت خارجی می‌تواند با اقدام وزارت صنعت، معدن و تجارت در الزامی کردن کشف قیمت محصولات وارداتی از طریق بورس کالا حل شود. زیرا هم کالاهای صادراتی و هم کالاهای وارداتی حاضر در بورس کالا باید استانداردهای لازم ملی و بین‌المللی را دارا باشند.

در مجموع با تحقق اهداف فوق، ضمن کمک به شفاف‌سازی در بخش تولیدی اقتصاد ایران، وزارت صنعت، معدن و تجارت می‌تواند اخذ مالیات عادلانه از این بخش را ممکن کند. از این‌رو زمینه‌های همکاری گسترده‌ای میان بورس کالای ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت وجود دارد که این شرکت برای توسعه این همکاری‌ها آمادگی لازم را داراست.

پیشنهاد

یک پیشنهاد به وزیر صنعت، معدن و تجارت

علی اسلامی‌بیدگلی

کارشناس ارشد بازار سرمایه

با توجه به حضور بیش از ۳۹ صنعت در بازار سرمایه، بسیاری از تصمیم‌های کلان دولتی به‌خصوص تصمیم‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت تاثیر مستقیمی در سود و زیان بنگاه‌های اقتصادی حاضر در این بازار دارد. در همین راستا نیز اهالی بازار سرمایه و سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی همیشه چشم به تصمیم‌های این ارگان دولتی دوخته‌اند تا تاثیر آن را بر روند معاملات سهام شرکت‌ها در بازار سرمایه بررسی کنند. در این شرایط یکی از توصیه‌های اصلی و مهم من به وزیر صنعت، معدن و تجارت این است که کارگروه یا کمیته‌ای را در درون وزارتخانه تشکیل دهند که اثربخشی تصمیم‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت را در سود و زیان بنگاه‌های اقتصادی و قیمت سهام بررسی کنند. بررسی این موضوع‌ها می‌تواند به بازنگری در تصمیم‌ها قبل از اجرا بینجامد، چراکه تصمیم‌های این وزارتخانه در تولید ناخالص ملی تاثیرگذار است، به‌عنوان مثال تغییر روش محاسبه بهره مالکانه منجر به تغییر سود و زیان بسیاری از صنایع کشور نظیر تولیدکنندگان سنگ‌آهن، مشتقات سنگ‌آهن، فولادی‌ها و مصرف‌کنندگان این محصولات می‌شود. بنابراین به نظر می‌رسد بهتر است قبل از اتخاذ این گونه تصمیم‌ها، اثرات سود و زیان آن در شرکت‌های بازار سرمایه بررسی شود. مثال بارز این موضوع قیمت‌گذاری خودروهاست. نحوه قیمت‌گذاری خودرو تاثیر قابل توجهی در سود و زیان بسیاری از شرکت‌های بازار سرمایه دارد و ثروت بسیاری از سهامداران متاثر از این تصمیم‌ها افزوده یا کاسته می‌شود. مثال‌های متعددی در این خصوص مطرح است. من به‌عنوان یکی از اهالی بازار سرمایه از وزیر صنعت، معدن و تجارت تقاضا دارم در زمان اتخاذ تصمیم‌های کلان از اهالی بازار سرمایه نظرخواهی کنند یا ساختاری تشکیل دهند تا قبل از اجرای چنین تصمیم‌هایی، تبعات آن در بازار سرمایه و صنایع این بازار بررسی شود. علاوه بر این فاصله زمانی بین تصویب و اجرای تصمیم‌ها قرار دهند تا صنایع و بنگاه‌های اقتصادی خود را با شرایط جدید هماهنگ کنند. در غیر این صورت چنین تصمیم‌هایی سرمایه‌های مردمی را در بازار سرمایه تهدید می‌کند و باعث می‌شود سرمایه‌گذاران به‌دلیل نگرانی و ترس از تصمیم‌های یک‌شبه به این بازار اعتماد نکنند.

دیدگاه

روزنامه‌ای که از شاخسار فکر می‌روید

مینو بدیعی
min_badiee@yahoo.com

بار دیگر، به روزنامه آمدم تا شاهد رویش جوانه‌هایی باشم که بر شاخسار تفکر، اندیشه، پویایی حرکت و... جوانه می‌زنند. بار دیگر به روزنامه آمدم که حیات روزنامه‌نگاری در کشور را در نمایش تازه‌ای از خلاقیت‌ها، استعدادها و گام‌های جوان ببینم. بار دیگر به روزنامه آمدم که نسل جدیدی را مشاهده کنم که پرشورند و پر از امید و سرشار از تلاش، کار، کوشش، مهارت و توانایی. روزنامه‌ای که با اندیشه‌ای شکل گرفته که تخصصی بودن، گام نهادن در عرصه گسترده صنعت، قدم زدن در فضای ناشناخته و دشوار و سخت معدن، گردش در دنیای عظیم و پرزرق و برق تجارت و بازرگانی و... را دنبال می‌کند و در این راه از هیچ تلاشی کوتاهی نمی‌کند. به روزنامه، بار دیگر آمدم که زندگی را در کلام بارور کلمات و واژه‌ها معنا کنم. اولین روزی که به روزنامه صمت آمدم، بوی کهنگی، بوی خستگی، بوی خاک‌های تلنبار شده روی هم، آزارم داد اما زمانی که از پله‌ها بالا رفتم سیمای متبسم و مهربان مدیر مسئول روزنامه، به من امیدی تازه داد. او از اهداف و برنامه‌هایش برای انتشار دوباره و ارتقای سطح کیفی - کمی روزنامه‌ای که انتشار آن از اسفندماه سال گذشته متوقف شده بود، سخن گفت. او گفت و گفت و من شور و شوقی را در او دیدم که سال‌ها بود که دیگر ندیده بودم. او سخن از انتشار یک روزنامه گفت، روزنامه‌ای متفاوت که با اینکه در کنار دولت است و همگام با وزارت صنعت، معدن و تجارت، در کنار مردم نیز هست و پس از سال‌ها بار دیگر روزنامه‌ای می‌خواهد شکل بگیرد که حکایت همبستگی بین دولت و مردم می‌سراید. و من باور کردم که به روزنامه بیایم و پس از چند سال تردید و چند سال در حاشیه بودن به روزنامه‌ای آمدم که روزهای کار را در دهه ۶۰ برایم تداعی می‌کند. روزهایی که هیچ نگرانی از این نداشتی که بمب و موشکی بر سرت ببارد و در پارکینگ بدون هوا و خفه روزنامه کیهان که در آن زمان بیش از ۴۰ سال بود ساخته شده بود از هنر عشق ورزیدن به کار روزنامه‌نگاری بنویسی و از مردمی که برای خرید روزنامه در صف می‌ایستادند و امروز چقدر بیگانه‌اند با روزنامه. به روزنامه، بار دیگر آمدم تا بار دیگر از مردم و دولت، برای مردم و همه مخاطبان بنویسم. بار دیگر به روزنامه آمدم تا در کنار نسل جوان روزنامه‌نگار، روزهای بهتری را تجربه کنم، روزهایی که دریچه تازه‌ای شاید به سوی مطبوعات کشور گشوده شود.

این را یک امید و یک آرزوی تازه می‌دانم، بار دیگر، روزنامه‌نگاری برای مردم و با شکوفایی شاخسارهای اندیشه و همه در سایه آزادی.

دیدگاه

ضرورت پایه‌ریزی اقتصاد هنر و فرهنگ

بیش از ۱۵۰ سال پیش، اقتصاددانانی در عرصه زندگی اجتماعی - سیاسی بشر ظهور کردند که اقتصاد را پایه، رکن و اساس همه حرکت‌های جامعه بشری دانستند.

قرن‌ها پیش از آنکه بشر به دستاوردها و میراث‌های گرانقدر فرهنگی دست یابد، به‌دنبال کسب راه‌هایی برای سروسامان دادن به زندگی اقتصادی خود بود و از این‌رو از دوران مختلف تاریخی و عصرهای «نوسنگی»، «پارینه سنگی» و... گذر کرد و به موجود «ابزارساز» تبدیل شد تا بدین طریق بهترین راه‌ها را برای تهیه غذا، مسکن، معیشت و... خویش بیابد. با وقوع انقلاب صنعتی و پا نهادن به عصر رنسانس، انسان به «دانش» دست یافته و به «معرفت» رسیده، زیربنای جوامع صنعتی و فراصنعتی را بنا نهاد و به موازات آن بود که بشر غارنشین با تلاش‌های بسیار و پایه‌ریزی اقتصادهای کهن و مدرن، توانست در قالب «انسان فرهنگی» ظاهر شود. این «انسان» برآمده از گودال «ناآگاهی» و رها شده از جهل به فرهنگ و هنر روی آورد تا تمایز خود را در جهان با دیگر موجودات زنده به اثبات برساند اما در این راه نیز متکی به اقتصاد و نظام اقتصادی خویش بود. در این میان، هنر از دل و مغز انسان غارنشین سربرآورد تا بر دیوارهای سنگی غارها، حکایت روح جست‌وجوگر انسانی باشد و پس از قرن‌ها و سالیان دراز، هنرهای هفتگانه از دل فرهنگ‌های جوامع سربر آوردند تا انسان، به‌دنبال ماندگاری نام خویش در عرصه گیتی باشد. هنرهای گوناگون در عصر مدرنیته و پسامدرنیته، با اتکا بر توانایی‌ها و خلاقیت‌های انسانی، شور و شعور او، تنها بر مدار فرهنگی - هنری حرکت نمی‌کند بلکه بحث اقتصاد که زیربنای همه پدیده‌های اجتماعی - سیاسی است، به‌عنوان مهم‌ترین پایه فعالیت‌های هنری و فرهنگی مطرح است. به بیان دیگر ضرورت توجه به اقتصاد فرهنگ ازجمله اساسی‌ترین راه‌های پیشبرد سیاست‌های فرهنگی در کشور است. در حیطه صنعت فرهنگی و هنری نیز هنرمند صنعتگر یا صنعتگر هنرمند برای ادامه زندگی اقتصادی خویش نیازمند تامین معاش، برآورد هزینه‌ها و مخارج، محاسبه درآمدهای ضروری و حیاتی و در یک کلام پی‌افکنی نظمی برای زندگی اقتصادی خویش است. در عرصه سیاست‌های کلان فرهنگی - هنری نیز توجه به مقوله اقتصاد بسیار مهم است زیرا موفق‌ترین هنرمندان صنعتگر افرادی هستند که به زندگی اقتصادی اهمیت ویژه بدهند. هم‌اکنون بسیاری از صنعتگرانی که در گذشته‌های نه‌چندان دور به مشاغلی مانند آهنگری، ساخت طلا و جواهر، شیشه‌گری و... اشتغال داشتند، هنرمندان صنعتگری هستند که آثار هنری و صنعتی خود را به بازار عرضه می‌کنند. آهنگران امروز دیگر مانند دیروز کار نمی‌کنند، آنان در واقع مبتکر و خلاقان صنعتی هستند که با هنر و صنعت دستی خویش به رشد و پیشرفت هنری و تاثیرگذاری بر جامعه می‌اندیشند. راه را برای این صنعتگران هنرمند از طریق توجه به رفاه و زندگی اقتصادی آنها باز کنیم.

تعظیم فلز سخت به دستان ماهر صنعتگر هنرمند

چکش‌کاران و آهنگران قدیمی، صنعتگرانی بودند که خود را هنرمند نمی‌دانستند اما امروزه سازندگان و صنعتگرانی که با فولاد کار می‌کنند، هنرمندان قابلی دانسته می‌شوند، از این‌رو است که صنعتگران آهنگر، کوفته‌گر و قفل‌ساز روزهای هنرمندی خویش را با برگزاری نمایشگاه تجربه می‌کنند.

مریم نظری- سرویس گزارش:

اینک هنرمندان چلنگر، کوفته‌گر و قفل‌ساز با نبوغ و مهارت خویش و با استفاده از چکش و سندان و بهره‌گیری از آتش به فرم دادن فولاد پرداخته و آن را به‌صورت احجامی زیبا شامل هنرهای تزیینی و هنرهای کاربردی ارائه می‌دهند. آهنگری می‌تواند با سلیقه مردم امروز نیز تطبیق داده شود و هنرمندان چیره‌دست مانند سال‌های گذشته با اره و سوهان، تندیس‌ها و قفل‌های فولادی زیبا و تحسین‌برانگیزی بیافرینند و تزیینات طلاکوبی و نقره‌کوبی را به زیبایی روی فولاد بنشانند.

درشرایط امروز برای این‌که فرهنگ و صنعت فرهنگی، کاربرد اقتصادی پیدا کند باید آثار هنرمندان صنعتگر از قالب صرف نمایشگاه خارج شود.

محمدحسن گلچین‌پور مدیر گالری مس‌نگار در گفتگویی با خبرنگار ما درباره نمایشگاه مجسمه‌های فولادی توضیح می‌دهد.

■ در این نمایشگاه چه تعداد هنرمند حضور داشتند؟

- این نمایشگاه به آثار هنرمندان چلنگر(آهنگر)، کوفته‌گر و قفل‌ساز اختصاص داشت. این هنرها در گروه هنرهای صناعی و سنتی جای می‌گیرند و کم‌کم داشتند از یادها می‌رفتند ولی خوشبختانه با فعالیت گروهی در بخش خصوصی و همچنین گروهی دیگر در سازمان‌های ذی‌ربط، این هنرمندان برای ادامه کار علاقه‌مند شدند و سعی کردند هنر خود را با زمانه امروز تطبیق بدهند و ما نمایشگاه آثارشان را برگزار کردیم. حسین ماهرانی، برادران کیانی و مرتضی افضلی از اصفهان و همایون حیدری از شهرکرد هنرمندانی هستند که آثار خود را در این نمایشگاه عرضه کردند. تعداد آثار ارائه شده در این نمایشگاه حدود ۱۰۰ قطعه کار بود. این آثار از فلز سخت فولاد ساخته شده‌اند که کار بسیار سخت و طاقت‌فرسایی است و این هنرمندان نیز به نوبه خود نابغه هستند، از این‌رو نام نمایشگاه را «تعظیم فلز سخت به نبوغ و مهارت هنرمند»انتخاب کردم. به نظر من اعوجاج به وجود آمده روی فلز سخت فولاد توسط این هنرمندان و انعطافی که این فلز با وجود سختی‌اش در مقابل کار این هنرمندان از خود نشان داده و در نهایت به‌صورت حجم‌ها و مجسمه‌های مختلف درآمده است، در واقع یک نوع تعظیم و تکریم فولاد به این هنرمندان و نبوغ‌شان است.

■ آیا این هنرمندان فقط روی فولاد کار کرده بودند؟

- بله. فولاد بعد از پتینه به رنگ سیاه درمی‌آید، از این‌رو آقای ماهرانی برای اینکه رنگی به آثار خود داده باشد و آن‌ها زیباتر به نظر برسند، بعضی از مجسمه‌های پرندگانش را از فلز برنج ساخته و رویش پتینه کرده بود ولی این مجسمه‌ها را هم روی پایه‌هایی از فولاد با شکل‌ها و حجم‌های مختلف قرار داد.

■ این هنرمندان به لحاظ سنی جوان هستند یا جزو پیشکسوتان این صنعت به‌شمار می‌آیند؟

- آقایان صادق و سعید کیانی بسیار جوان هستند و یکی از افتخارات ما این است که طی ۱۰ سال اخیر گروه زیادی از جوانان به کارهای فلز کاری سنتی مانند قلم‌زنی علاقه‌مند شده‌اند و بیشتر هم روی آثار فاخر کار می‌کنند. کار فاخر باعث می‌شود دیگران هنرمندان را تشویق کنند و این تشویق‌ها به هنرمندان انگیزه کار بیشتر و بهتر می‌دهد. تفاوتی که کاملا در این آثار مشهود است متمایز بودن آن‌ها از صنایع‌دستی است؛ این کارها با خلاقیت و فکر ساخته شده‌اند و به این ترتیب از شکل کارگاهی خارج شده و به هنر نزدیک‌تر می‌شوند. به‌طور مثال در آثار پرندگان آقای ماهرانی هیچ دو پرنده‌ای را نمی‌توانید پیدا کنید که مثل هم باشند و هریک با دیگری متفاوت است.

■ دیگر هنرمندان در چه سن و سالی هستند؟

- دیگر هنرمندان در سنین ۴۵ تا ۵۵ ساله هستند

عده ای هستند که با صرف هزینه‌های زیادی کالاهای تزیینی بدون کیفیت و غیراصیل ساخت کشور چین را می‌خرند، در حالی‌که این آثار ارزشمند و اصیل ایرانی نسبت به کاری که روی آن‌ها انجام گرفته و وقتی که برای‌شان صرف شده با قیمت‌های بسیار نازل، عرضه شده‌اند. هنرمندان ما کمبود بودجه و مشکلات معیشتی دارند. اگر آنها از طریق مراجع ذی‌ربط دولتی تشویق شوند و به مشکلات اقتصادی آن‌ها رسیدگی شود، شایستگی‌های بسیاری را از خود نشان خواهند داد

■ شما چگونه این هنرمندان را برای نمایشگاه خود گرد هم آوردید؟

- آقای حسین ماهرانی محور نمایشگاه ما بود که با آثار وی در اصفهان آشنا شدم. به اصفهان رفته بودم و در مغازه‌ای اثری از ایشان را دیدم. وقتی از مغازه‌دار درباره این کار سوال کردم، گفت؛ کار متعلق به آقای ماهرانی است و آن‌را برای فروش در آنجا به نمایش گذاشته است. از ماهرانی حدود ۵ کار در آنجا بود که من همه آن‌ها را خریدم و از مغازه‌دار خواهش کردم او را به من معرفی کند. وقتی آقای ماهرانی را ملاقات کردم از او خواستم با توجه به توانایی و استعدادی که دارد از آثارش نمایشگاهی در گالری «مس نگار» برگزار کند اما چون تعداد کارهایش برای پر کردن یک گالری کافی نبود، تصمیم گرفتم یک نمایشگاه گروهی از آثار فولادی چند هنرمند با هم برگزار کنم و آثار وی نیز جزو این آثار باشد. در واقع انگیزه اصلی برگزاری چنین نمایشگاهی را آقای ماهرانی به من داد. آقای همایون حیدری خود وزنه‌ای در شهرکرد است و احتیاج نبود که من معرفی‌شان کنم. آقای افضلی هم سال‌هاست در زمینه طلاکوبی و نقره‌کوبی فعالیت می‌کند و آقایان کیانی هم این هنر را به‌صورت سینه به سینه و در نهایت از پدرشان که یکی از استادان بزرگ در این زمینه است، به ارث برده‌اند. برادران کیانی با وجود جوانی‌شان با نبوغ و خلاقیت خود کارهای اعجاب‌انگیزی خلق می‌کنند. من این توفیق را داشتم که در خانه‌ای به نام «جواهری» در اصفهان، برادران کیانی را ملاقات کنم و از آن‌ها خواهش کردم که در این نمایشگاه شرکت کنند. در واقع من فقط با آقای ماهرانی به صورتی‌که شرح دادم آشنا شدم و دیگر هنرمندان شرکت‌کننده در این نمایشگاه را از قبل کم و بیش می‌شناختم. با این وجود هیچ‌گاه به فکر برگزاری نمایشگاهی از کارهای آن‌ها نیفتاده بودم. آن‌ها وقتی کاری را تمام می‌کردند بلافاصله می‌فروختند، به همین دلیل هیچ‌وقت کارهای‌شان آنقدر زیاد نبود که بتوان از آثارشان نمایشگاهی برپا کرد. آثار این هنرمندان در این نمایشگاه هم کارهایی است که از حدود ۶ ماه پیش خلق کرده‌اند.

■ آیا این هنرمندان کارگاه یا مغازه‌ای دارند؟ به عبارت دیگر اقتصاد فرهنگ در زندگی آنها چه جایگاهی دارد؟

- خیر. تا آنجا که من اطلاع دارم، آقای ماهرانی در کارگاهی در زیرزمین منزلش کار انجام می‌دهد ولی آقایان کیانی در منزل «جواهری» - خانه‌ای که گویا یک سازمان دولتی در اختیار هنرمندان قرار داده- یک کارگاه قفل‌سازی و تندیس‌سازی دارند. قفل‌هایی که آن‌ها می‌سازند شکل انواع حیوانات را دارد و بیشتر جنبه هنرمندانه این قفل‌ها و زیبایی آن‌ها مورد توجه است تا جنبه کاربردی‌شان. مجموعه‌داران بسیاری مانند آقای پرویز تناولی کلکسیونی از این قفل‌ها را گردآوری کرده‌اند یا مثلا کسی که صندوق زیبایی دارد یکی از این قفل‌ها را خریداری کرده و صندوق را با آن قفل می‌کند و با این کار زیبایی این دو در کنار هم، دوچندان می‌شود. حتی بسیاری افراد این قفل‌ها را خریداری می‌کنند تا آن‌ها را به‌عنوان مجسمه و وسیله تزیینی در دکوراسیون خانه‌شان به کار ببرند چون در بعضی از این قفل‌ها طرح‌های اصیل دوره صفوی به کار رفته است.

آقای افضلی هم در اصفهان علاوه‌بر یک کارگاه، مغازه‌ای هم دارد و کارهایی که در این نمایشگاه ارائه کرده بود از کارهای جدید ایشان و با سبک و سیاق خاص بود. آقای حیدری هم در منطقه «چالشتر» که یک منطقه توریستی در شهرکرد است کارگاهی را در اختیار دارند. در چالشتر کارگاه‌های مختلفی است و هنرمندان صناعی و سنتی در آن منطقه کار می‌کنند.

■ آیا هیچ‌یک از این هنرمندان سابقه یادگیری هنر را از قبل داشته‌اند؟

- تا جایی‌که من اطلاع دارم برادران کیانی هنرشان را از پدرشان یاد گرفته‌اند. آقای افضلی بعد از حدود ۳۰ سال شاگردی به درجه استادی رسیده‌اند. آقای حیدری هم در زمان جنگ از آبادان به شهرکرد مهاجرت و شروع به کار کرده‌است. استاد حسین ماهرانی هم کارهای آهنگری می‌کرد اما کارش را به ساخت این آثار تغییر داد تا آثارش مطابق کارهای روز باشد و گالری مس‌نگار برای نخستین‌بار کارهای او را به نمایش گذاشت و قصدمان این بود که او را به جامعه هنری معرفی کنیم.

■ آثاری که هنرمندان این نمایشگاه ارائه‌کرده بودند، شامل چه آثاری بود؟

- آقای ماهرانی بیشتر کارهای تزئینی از فولاد تهیه کرده بود، مجسمه‌هایی از ماهی و پرنده و اغلب به‌خاطر اینکه کاربردی شوند، به شکل زیبایی پای آن‌ها شمعدان قرار داده بود. آقای همایون حیدری از شهرکرد یکی از استادان بی‌نظیری است که با جوش کاربیت فلز و فولاد، قهرمان‌های اسطوره‌ای مثل رستم و افراسیاب یا مثلا ایلیات‌هایی که در روستا هستند را به‌صورت مجسمه به تجسم در آورده بود. آقایان کیانی هم قفل‌ها و تندیس‌های بسیار زیبایی را با سوهان‌کاری روی فولاد انجام داده بودند که کار بسیار وقت‌گیری است. آن‌ها طرح‌های مشبکی را روی این آثار به وجود آورده بودند که نیاز به اندیشه دارد و محاسبات شگفت‌انگیزی را می‌طلبد. آقای مرتضی افضلی هم روی حجم‌های فولادی نقوش طلاکوبی و نقره‌کوبی را ایجاد کرده و به این صورت، احجام بسیار زیبا و چشم‌نوازی را به وجود آورده بودند.

اشاره به این جزئیات می‌تواند قابل توجه کسانی باشد که با مبالغ زیادی کالاهای تزیینی بی‌کیفیت و غیراصیل ساخت کشور چین را می‌خرند، در حالی‌که این آثار ارزشمند و اصیل ایرانی نسبت به کاری که روی آن‌ها انجام گرفته و وقتی که برای‌شان صرف شده با قیمت‌های بسیار نازل، عرضه شده‌اند. من مطلع هستم که هنرمندان ما کمبود بودجه و مشکلات معیشتی دارند. اگر این هنرمندان از طریق مراجع ذی‌ربط دولتی تشویق شوند و کمی به آن‌ها رسیدگی شود، قطعا هنرمندان نامدار کشورمان بیش از آنچه که اکنون داریم، خواهند بود.

صنعتگران هنرمند زمانی می‌توانند در عرصه های هنری- فرهنگی فعال‌تر و خلاقانه‌تر حضور داشته باشند که سیاست‌گذاران فرهنگی، اقتصادی به مسائل اقتصادی، رفاه امور معیشتی و ... این هنرمندان صنعتگر توجه کاملی مبذول کنند. در شرایط کنونی مشکلات اقتصادی این صنعتگران را دچار مضیقه ساخته است.

گذری بر نمایشگاه «جواهرات شاعرانه»

آنجا که هنر و صنعت با هم درمی آمیزند

«جواهرات شاعرانه» عنوان هشتمین نمایشگاه انفرادی «امیرحسین دلبری» است که به‌گونه‌ای هنر و صنعت را با هم درآمیخته است.

در این نمایشگاه، علاوه‌بر ارائه جواهرات هنری، کتاب «جواهرات شاعرانه» او هم با مقدمه آیدین آغداشلو رونمایی شد. این کتاب که توسط انتشارات «کوله پشتی» به چاپ رسیده، مشتمل بر گزیده‌ای از معروف‌ترین مجموعه‌های او در فاصله سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۲ است.

باران رادمنش- سرویس گزارش:

صنعتی که با هنر آمیخته شود، جلوه‌گاه رشد و تعالی انسانی است، از این‌رو جواهرات امیرحسین دلبری او را درعین جوانی به هنرمندی صاحب سبک در این زمینه بدل ساخته است. زاویه نگاه متفاوت و دقت‌نظر این هنرمند سبب شده است که جواهرات ساخت دست وی در زمره هنرهای تجسمی جای گیرند و مانند مجسمه‌های کوچک کاربردی در قالب گردن‌آویز، گوشواره، انگشتر و... به نظر آیند. در همان حال او صنعتگری است که گویی به ارزیابی هنر نیز نشسته است.

دلبری که متولد ۱۳۶۱ در سبزوار است، تاکنون در چندین نمایشگاه گروهی داخل و خارج از کشور شرکت کرده است. با امیرحسین دلبری به گفتگو نشسته‌ایم.

■ چه شد که به جواهرسازی روی آوردید؟

- شغل خانوادگی ما جواهرسازی بود اما من به‌دلیل خشک و بازاری بودن این شغل علاقه چندانی به آن نداشتم. دوم ابتدایی بودم که به کلاس خوشنویسی رفتم و وقتی بزرگ‌تر شدم در کلاس‌های سفالگری و حجم شرکت کردم. خوشنویسی و مجسمه‌سازی را بیشتر از جواهرسازی سنتی‌مان دوست داشتم و بعدها کارهایی را ساختم که ترکیبی از حجم و سفال و جواهرسازی بود اما این کارها را ارائه نمی‌کردم چون چندان مخاطب‌پسند نبود. در همین زمان، دوستی که در ایتالیا تحصیل کرده بود بعد از دیدن کارهایم گفت؛ به این هنر در اروپا جواهرسازی معاصر می‌گویند و تو نوع ایرانی آن‌ها را می‌سازی. این موضوع باعث شد در کارم اعتماد به نفس پیدا کرده و روی این شیوه بیشتر کار کنم. در ابتدا من فقط به دنبال آشنایی مخاطب با کارهایم بودم اما به مرور و با وارد کردن خوشنویسی به آثارم، کارم روند صعودی پیدا کرد و آثارم از سوی مخاطب دیده شد. در نهایت با ترکیب حجم و خوشنویسی، کارهایم در زمینه جواهرات هنری شکل گرفت.

■ ویژگی‌های جواهرات ساخته دست‌تان چیست؟

- سعی من همیشه این بوده که ساخت جواهراتم به مجسمه‌سازی نزدیک باشد و در واقع حجم‌هایی کاربردی باشند که در زندگی روزمره هم بتوان به‌عنوان جواهرات تزئینی و در عین حال با ارزش از آن‌ها استفاده کرد. در بسیاری از این آثار ویژگی‌های هنری را بیشتر از جنبه راحتی آن‌ها مورد توجه قرار داده‌ام. در این آثار برای جلب مخاطب بیشتر از خوشنویسی استفاده کرده‌ام چون خوشنویسی در بسیاری از هنرهای سنتی ایران بوده و در واقع جزو علایق فرهنگی مردم است. ادبیات نیز چنین خصوصیتی دارد به همین دلیل انتخاب این دو در کنار هم بهترین راه بود که جواهرات معاصر را در نمایشگاه‌هایم ازجمله همین نمایشگاه «جواهرات شاعرانه» به مخاطب معرفی کنم. من حتی از نقوش دوره ساسانی هم در آثارم استفاده کرده‌ام و به نظرم این کار باعث می‌شود که مردم با این «موتیف»ها بیشتر آشنا شوند. من معتقدم هنرمندان ما به جای نگاه به غرب و تقلید از آثار آن‌ها باید به منابع بصری فراوان شرقی خودمان توجه کنند. با توجه به نقوش خودمان است که متوجه می‌شویم نقوش پیش از اسلام بیشتر نقوشی انسانی هستند و این نقوش بعد از اسلام به‌دلیل محدودیت‌ها به نقوش گیاهی و اسلیمی تبدیل شدند اما با این حال همچنان می‌توان فیگورها را در درونمایه نقوش گیاهی دوره اسلامی تشخیص داد. بر همین اساس من نیز در بعضی آثارم با اضافه و حذف کردن بعضی از عناصر به نقش‌های اسلیمی، فرم یک فیگور را به آن‌ها داده‌ام.

■ شکل تولید آثارتان به چه صورت است؟

- مرحله نخست طراحی و پیدا کردن ایده اولیه است. سپس طرح تکمیل شده روی موم اجرا می‌شود و بعد از تهیه نمونه مثبت مومی، از آن یک قالب گچی منفی تهیه می‌کنیم و قالب مخصوص گچی را در دمای ۷۵۰ درجه سانتی‌گراد به مدت ۸ ساعت می‌پزیم و فلز مذاب را داخل قالب گچی می‌ریزیم، سپس قالب گچی را می‌شکنیم و نمونه فلزی را از آن خارج می‌کنیم و با سوهان‌کاری، سمباده‌کاری و فرزکاری، نمونه فلزی را صیقلی می‌کنیم و بعد پولیش‌کاری دقیق روی قطعات انجام می‌شود و سپس کارگذاری سنگ‌ها و میناکاری و درنهایت پولیش نهایی و آبکاری روی آن‌ها صورت می‌گیرد. من از هر کار حداکثر ۲۰ نسخه تولید می‌کنم. با این روش قیمت اثر پایین‌تر می‌آید و مخاطب راحت‌تر می‌تواند آن‌ها را تهیه کند اما نسخه‌های سه و پنج‌تایی نیز در میان آثارم وجود دارد. البته کارهای تک‌نسخه‌ای هم هست که مخاطبان خودش را دارد، مثل یک تابلوی نقاشی که نمی‌توان از روی آن نسخه دومی خلق کرد.

در این نمایشگاه ۱۲۰ اثر که اغلب آن‌ها هم در کتاب «جواهرات شاعرانه» چاپ شده‌اند به نمایش درآمده است. جواهرات این نمایشگاه از جنس نقره و برنز یا ترکیبی از این دو هستند.

در اینجا می‌توان از تلفیق صنعت و هنر سخن گفت و این هماهنگی و زیبایی را ستود.

اینجا ایستگاه ژیان است!

حسن فرازمند
سرویس گزارش

مسافرانی که هر روز در مسیر تهران- ورامین حرکت می کنند گاهی می‌شنوند که برخی از مسافران بین‌راه از راننده اتوبوس یا خودروهای خطی تهران- ورامین می‌خواهند که آن‌ها را در ایستگاه ژیان پیاده کنند، ایستگاهی که حدفاصل شهر قرچک و منطقه زیباشهر قرار دارد و اکنون در کنار بلوار اصلی شهر و محل ایستگاه ژیان عمارت شورای اسلامی شهر قرچک هم ساخته شده است. هنوز مردم قرچک به این نقطه می گویند «ایستگاه ژیان».

در پاییز سال ۵۵ به بعد، در حدفاصل قرچک و زیباشهر که بیابان‌های اطراف شهر قرچک به حساب می آمدند، یک خودروی ژیان که دچار نقص فنی شده بود، در حاشیه جاده رها شد و روزها، هفته‌ها، ماه‌ها و حتی سه چهار سال پس از آن لاشه‌اش در آن منطقه به‌جا ماند. آن روزها هم نه پلیس ۱۱۰ و نه پلیس آگاهی ضدسرقت خودرو فعال بود که به‌دنبال پیدا کردن علت این ماجرا باشد و هر کس که آن روزها می خواست در این نقطه (که مقابلش شهرکی هم در دست ساخت بود) پیاده شود، می گفت، «ایستگاه ژیان پیاده می‌شوم» و به تدریج نام «ژیان» روی این ایستگاه باقی ماند و از زمانی هم که لاشه آن ژیان قراضه از آنجا برده شد، تاکنون نیز به آن می گویند ایستگاه ژیان! بی آن که کسی فکر کند، ژیان را چه کسی وارد ایران کرد؟ چه کسی ساخت و چرا ژیان دیگر در خیابان‌ها دیده نمی‌شود؟ در حالی که می گویند کم‌مصرف‌ترین خودروهای جهان بوده است.

دوازدهم تیر (سوم ژوئیه) سالگرد درگذشت خالق ژیان یعنی آندره سیتروئن است.

آندره گوستاو سیتروئن، صنعتکار فرانسوی که بیشتر از آنکه خودرو یا کارخانه‌اش به نام سیتروئن معروف شوند، خلاقیت او در تولید یک خودروی کم‌مصرف، نظر همه جهان را به خود جلب کرد. آندره فرزند پنجم یک بازرگان یهودی تبعه هلند بود که به تجارت الماس می‌پرداخت و مادر لهستانی‌اش «ماتسرا کاینمان» نام داشت.

خانواده سیتروئن به پاریس مهاجرت کردند و زمانی که آندره فقط ۶ سال داشت، پدرش به علت ورشکستگی خودکشی کرد. او دانش‌آموخته مدرسه پلی‌تکنیک پاریس بود و در خلال جنگ جهانی اول مسئول تولید انبوه جنگ‌افزار شد.

وی در سال ۱۹۱۹ کارخانه خودروسازی سیتروئن را پی‌ریزی کرد و با هدایت او این کارخانه در آغاز دهه ۱۹۳۰ به‌عنوان چهارمین کارخانه بزرگ تولید اتومبیل در جهان شناخته شد و به‌تدریج تولیداتش توانست به خارج از مرزهای فرانسه راه پیدا کند و حتی به ایران وارد شود، البته زمانی به ایران وارد شد که خیابان‌های تهران و شهرهای بزرگ کشورمان توسط پیکان‌های تولید کارخانه برادران خیامی یا همان ایران‌ناسیونال فتح شده بود و ژیان کوچولو می‌آمد که به رقابت با پیکان بپردازد.

ماجرای تولد ژیان

مونتاژ اتومبیل فرانسوی سیتروئن cv۲ یا همان ژیان در سال ۱۳۴۷ از سوی شرکت سایپا آغاز شد. خودروی ژیان در فرانسه به نام «دوشوو» معروف بود، «دوشوو» در زبان فرانسوی به معنای دو اسب به کار می‌رود که بیانگر قدرت دو اسب این خودروی همه‌پسند و سبک در مقیاس با دیگر خودروهای فرانسوی بود. شاید آن زمان که ژیان برای نخستین‌بار در نمایشگاه خودروی پاریس رونمایی شد، هیچ کس فکر نمی کرد تا ۲۰ سال بعد هم این خودرو بتواند از محبوب‌ترین اتومبیل‌های مردم دنیا به‌ویژه مردم ایران باشد.

قوطی حلبی‌های کوچولو

شرکت سیتروئن در سالیان متمادی با ایجاد مدل‌های جدید، ژیان را به بازارهای جهان معرفی کرد تا بالاخره آخرین مدل آن در سال ۱۹۹۰ به جهان خودرو معرفی شد. خودروی ژیان از زمان ۱۹۴۸ که برای نخستین‌بار در سی‌وپنجمین نمایشگاه «اتول پاریس» به نمایش گذاشته شد، آمریکایی‌ها به طعنه به آن «cin-can» یعنی قوطی حلبی گفتند و زمانی هم که به ایران آمد، برخی به شوخی به آن لقب «لگن» دادند و این همزمان بود با روزگاری که آلمانی‌ها لقب «اردک کوچک» و انگلیسی‌ها به آن لقب «حلزون» داده بودند.

اما کمپانی سیتروئن تا سال ۱۹۹۰ حدود پنج‌میلیون دستگاه از همین لگن‌ها را فروخت و یک صف طولانی پنج‌ساله نیز برای خرید دستگاه‌های جدیدتر آن بین خانواده‌های کم‌درآمد و فقیر و متوسط دنیا ایجاد کرد.

البته در سال‌های ابتدا این تولید، اکثرا کشاورزان یا جوانان فرانسه بودند که مشتری اصلی ژیان کمپانی سیتروئن بودند، حتی برخی در فرانسه ژیان‌های دست‌دوم را گران‌تر و حتی دوبرابر قیمت نو آن می خریدند تا پنج سال در نوبت دستیابی به ژیان نمانند! نمونه‌های اولیه ژیان را فرانسوی‌ها از ترس اینکه آلمان‌ها و هیتلر از آن‌ها به‌عنوان ماشین‌های نظامی استفاده نکنند، در چند مزرعه قایم کرده بودند که می گویند پس از پایان جنگ آن‌ها را از زیر خاک درآوردند. مدل‌های اولیه ژیان فقط یک چراغ جلو داشت و با کمک هندل روشن می‌شد، بعدها دوچراغه شد و دارای استارت‌های مدل امروزی و آن‌طور که در عکس‌های سیاه و سفید باقی‌مانده از آن روزگار مشاهده می‌شود، آینه بغل هم نداشته است. در آن روزگار ژیان‌های تولیدی سیتروئن در فرانسه و فولکس‌های قورباغه‌ای در آلمان، دو قارقارک کوچولوی ارزان‌قیمت در زمان جنگ جهانی دوم بودند که تقریبا هیچ نیازی به تعمیر نداشتند و همین باعث کسادی بازار کارخانه‌های اتومبیل‌سازی جهان در آن روزگار شده بود.

ژیان‌های ایرانی

وزارت اقتصاد ایران در سال ۱۳۴۲ با صدور مصوبه‌ای در مورد چگونگی ساخت و مونتاژ خودروهای خارجی در ایران، زمینه ورود ژیان به ایران را فراهم کرد. در آن روزها شرکت‌های ایرانی ایران‌ناسیونال و سایپا (شرکت سهامی ایرانی سیتروئن در ایران) و حتی شرکت جنرال‌موتورز ایران (پارس‌خودروی امروزی) خواستار واردات و مونتاژ کردن ژیان در ایران بودند که خود شرکت سهامی سیتروئن ایران موفق به اخذ این پروانه شد.

شرکت سهامی ایرانی سیتروئن در سال ۱۳۴۴ در زمینی به مساحت ۲۴۰هزار مترمربع و زیربنای ۲۰هزار مترمربع و با سرمایه اولیه ۱۶۰میلیون ریال به‌وسیله فردی به نام مهندس «آلفرد آیسه» تاسیس شد و با صدور پروانه تاسیس و تعیین اعضای هیات‌مدیره در اواخر ۱۳۴۵ شرکت به‌صورت رسمی فعالیت خود را آغاز کرد.

تهیه زمین، احداث نخستین سالن تولید بدنه و رنگ پاشی آن، تهیه و تدارک لوازم مورد نیاز و ثبت علامت به همراه کلمه Saipc که ماخذ آن فرانسوی بود و نیز تقاضای ثبت کلمه «ژیان» از جمله اقدام‌هایی بود که تا سال ۱۳۴۷ و زمان بهره‌برداری از آن شرکت صورت گرفت و بالاخره نخستین محصولات این شرکت که «آکا» نام داشت در مدت چهار سال -از ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۰ - تعداد یک‌هزار و ۳۵ دستگاه بودند، به‌تدریج روانه بازار ایران شدند و سپس ژیان‌های شرکت وارد خیابان‌ها شدند و به دنبال استقبال کم‌نظیر جوانان ایرانی از ژیان در سال ۱۳۵۵ در قراردادی با شرکت فرانسوی رنو- تولید رنو۵ هم به تولیدات شرکت سیتروئن ایرانی اضافه شد.

با گذشت سال‌ها، هنوز هم مردم قرچک و ورامین یاد و خاطره ژیان را تا همیشه گرامی داشته‌اند و با نامگذاری یک ایستگاه در شهر خود به نام ژیان بیشتر از همه جهان به سیتروئن ادای احترام کرده‌اند، اگرچه مردم پاریس سال‌هاست که به یاد این کارخانه‌دار بزرگ شب‌های زیبایی را در پارک معروف سیتروئن پاریس، خوش می گذرانند.

از گذر تاریخ صنعت

نخستین لاستیک‌هایی که در ایران تولید شد

هر صنعتی، یک پشتوانه تاریخی پشت‌سر دارد، تاریخی که با کار، تلاش، رنج و خلاقیت مردمان درهم آمیخته است، شناخت این پشتوانه کمک می کند که راه آینده صنعت هموار تر شود، لاستیک نیز به عنوان یک محصول صنعتی، تاریخ پر فراز و نشیبی را پشت سر گذاشته است.

اختراع لاستیک مصنوعی یا صنعتی، قرن‌ها بعد از استفاده‌های مختلف بشر از لاستیک طبیعی یا همان «کائوچو» رخ داد و محققان و دانشمندان زیادی روی تولید صنعتی یا مصنوعی لاستیک آزمایش‌های بسیاری انجام دادند و در گوشه و کنار جهان کم نیستند کسانی که مدعی‌اند لاستیک را برای نخستین‌بار کشف یا اختراع کرده‌اند. اما نام چارلز گودیر آمریکایی بین همه مدعیان اختراع لاستیک نامی موثق‌تر و معروف‌تر است. زیرا کسانی که از ماحصل تلاش‌های او بهره‌گیری لازم و صحیح را انجام دادند یکی از بزرگ‌ترین واحدهای تولید لاستیک در جهان را به نام او افتتاح کردند و آن را «بی.اف. گودریچ» نام نهادند.

در اوایل سده ۱۸۰۰ میلادی نیز چند دانشمند و مخترع با انجام آزمایش‌هایی تلاش کردند که به لاستیک بادوام‌تری دست یابند که مشهورترین آن‌ها «گودیر» بود که توانست چسبندگی لاستیک را در مخلوط کردن با پودرهای خشک مختلف کاهش دهد. وی آزمایش‌هایی را انجام داد و در سال ۱۸۳۸ میلادی توانست دانشمندی به نام «ناتانیل هیوارد» را ملاقات کند، او کسی بود که فرآیندی را در صفحات لاستیکی با محلولی از سولفور و سقز ایجاد و آن‌ها را در مقابل نور خورشید خشک کرده بود، لاستیک خشک‌شده با نور خورشید متعلق به هیوارد سخت‌تر و بادوام‌تر شد که حق امتیاز این فرآیند را ثبت کرد و نام آن «سولاریزاسیون» بود؛ چارلز گودیر حق ثبت‌اش را از آن دانشمند خرید و شروع به انجام آزمایش‌هایی روی آن با ترکیبات سولفوری کرد و با آزمون و خطاهای این مخترع، لاستیک لاتکس با سولفور و اکسید سرب ترکیب شد و می گویند روزی «چارلز گودیر» عصبی شد و نتایج تمام کشفیات و آزمایش‌های خود را روی اجاقی انداخت تا آن‌ها را نابود کند، اما ناگهان متوجه شد که لاستیک ساخته شده او سخت‌تر، بادوام‌تر و منعطف‌تر شده است و این فرآیند تصادفی سرانجام با نام «والکانیزاسیون» یا جوش به رسمیت شناخته شد و با نام او به ثبت رسید. او همچنین پی برد که هر چه سولفور بیشتری استفاده می کند، لاستیک مورد نظر او بادوام‌تر و سخت‌تر می‌شود و به این ترتیب بود که اختراع لاستیک را به خود نسبت داد، اما این تمام ماجرای اختراع و به خط تولید افتادن لاستیک نیست و بسیاری معتقدند که حتی کریستف کلمب هم در کشف و شناخت این عنصر دستی بر آتش داشته است. او زمانی که امریکا را کشف کرد، با چشمان خود دید که بومی‌های این سرزمین با توپ‌های لاستیکی (کائوچویی) بازی می کنند، اشیایی که می گفتند از چاه مقدسی به نام «آیادربوکاتان» به دست آمده بود و به این دلیل است که نام لاستیک از قرون گذشته با نام امریکا عجین شده است، اما هنوز هم عده‌ای معتقدند اگر کائوچو به سرزمین‌های خاوردور نمی‌رسید و در این سرزمین‌ها کشف نمی‌شد، شاید به این زودی‌ها توسعه نمی‌یافت و از آن کائوچوها «لاستیک سنتزی» یا لاستیک صنعتی به دست نمی‌آمد، اما جهان برای رسیدن به عنصری به نام لاستیک که امروز از آن در تمام خودروها استفاده می‌شود، مدیون بسیاری از کاشفان، مخترعان و بزرگان دیگر است، افرادی چون توماس هنکوک، رابرت ویلیام تامسون، جان بوید دانلوپ، جوزفی باتیستاپیرلی، هاروی ساموئل فایرشتون، آندره و ادوارد میشلن که هر یک به نوبه خود در حرکت کردن لاستیک به سوی صنعتی‌تر شدن سهم بسزایی داشته‌اند و بدین گونه بود که هر کشور به فراخور نیازهایش در زمینه تولید لاستیک و تایر، اقدام به تاسیس کارخانه‌ای کرد. در ایران نیز کارخانه‌ای که با نام «کیان تایر» که به گفته مسئولان فعلی این شرکت (که امروز لاستیک البرز است) با شماره ثبت ۶۵۶۳ در خردادماه ۱۳۳۷ تاسیس به ثبت رسید و در اسفند ۱۳۳۹ مورد بهره‌برداری قرار گرفت.

آغاز تولید لاستیک در ایران

پنجم اردیبهشت ۱۳۴۰ مدیران و موسسان نخستین کارخانه لاستیک را در ایران راه‌اندازی کردند، این کارخانه با سرمایه ۲۱۰ میلیون ریال که ۴۵ درصد آن متعلق به سهامداران ایرانی و ۵۵ درصد بقیه مربوط به کمپانی بی.اف. گودریچ یکی از کارخانه‌های بزرگ لاستیک‌ساز امریکا بود، تاسیس شد.

در روز افتتاح «کی ثر» به عنوان رئیس کل شرکت‌های گودریچ، «گولیک» رئیس شرکت بین‌المللی گودریچ، «ایزبرگ» مدیر عامل شرکت گودریچ در ایران و حریری عضو هیات‌مدیره شرکت در تهران از جمله افرادی بودند که در مراسم افتتاح این کارخانه حضور داشتند. در آن مراسم دکتر طاهر ضیایی وزیر صنایع و معادن وقت گفت: مصرف کالاهای صنعتی طی سال‌های اخیر (سال‌های پایانی دهه ۳۰) مرتبا در حال افزایش است و ظرف سال‌های ۱۳۳۶، ۳۷ و ۳۸ به ترتیب حدود هفت‌هزار و ۸۰۰ تن، ۱۱هزار تن و ۱۲ هزار تن لاستیک به کشور وارد شده است. به ترتیب حدود ۹۰۰میلیون (در یک سال) و یک‌هزار و ۴۰۰میلیون ریال در سال‌های بعد ارز در این زمینه به مصرف رسیده است. در آن زمان اعلام شد که تقلیل واردات و تامین نیازمندی‌های عمومی از طریق تولیدات داخلی رخ داده است و جمعی از صاحبان سرمایه بر این اساس به تاسیس کارخانه لاستیک‌سازی اقدام کردند که مورد توجه دولت قرار گرفت و در همان حال قانون جلب حمایت و حمایت از سرمایه‌های خارجی به تصویب رسید و از ثمرات سیاست «حمایت از صنایع» کشور تصویب این قانون بود.

برای تاسیس کارخانه بی.اف. گودریچ در ایران ۱۲۰ میلیون ریال وام از محل مازاد ارزیابی پشتوانه اسکناس و مبلغ ۷۵ میلیون ریال وام از طرف بانک توسعه صنعتی و معدنی ایران برای اجرای طرح پرداخت شد که با این اوصاف ارزش طرح اجرایی افزون بر ۴۰۵ میلیون ریال شده است. با توجه به مبلغ قابل توجهی که این صنعت برای تنخواه‌گردانی نیاز دارد، افزون بر پنج‌میلیون و ۳۹۷ میلیون ریال از طرف بانک ملی، شرکت بی.اف. گودریچ امریکا و سایر سازمان‌های بانکی و صنعتی اعتبار در اختیار شرکت قرار گرفت، به‌طوری که مجموع سرمایه، وام و اعتبارات این شرکت برای اجرای طرح و تنخواه‌گردان افزون بر پنج‌میلیون و ۸۰۲هزار ریال شد.

نیروی برق مورد نیاز کارخانه توسط دو مولد برق دیزل هر یک به قدرت یک‌هزار کیلووات تامین و کارخانه در زمینی به مساحت ۱۶۰هزار مترمربع و زیربنای معادل ۱۶هزار مترمربع احداث شد. محصول سالانه کارخانه در سال‌های اول بهره‌برداری حدود ۵۰۰تن لاستیک مرکب از تعداد تقریبا ۲۰۰هزار حلقه لاستیک رویی و ۲۰۰هزار حلقه لاستیک تویی برای اتومبیل سواری وسایط نقلیه تجارتی و اتوبوس و کامیون و ۱۰۰ تن مواد لازم برای تعمیر لاستیک و روکش‌سازی بود که این میزان محصول حدود یک‌سوم احتیاجات کنونی کشور (دهه ۳۰ و ۴۰) به لاستیک را تامین می کرد و محصول کارخانه پس از توسعه قادر بود تا حدود ۵۰درصد احتیاجات آتی کشور را از نظر لاستیک مرتفع کند و تاسیس این کارخانه موجب شد که با ظرفیت کنونی سالانه حدود ۴۰۰ میلیون ریال از مصارف ارزی کشور صرفه‌جویی شود، ضمنا حدود ۵۰۰ نفر کارگر ایرانی و هشت نفر متخصص در آن مشغول فعالیت شدند.

یادداشت

امنیت‌سازی برای جذب سرمایه و سرمایه‌گذار

محمدعلی عرفی‌نژاد
orfinejad@yahoo.com

سرمایه‌گذاری‌های بزرگ در جوامع توسعه‌یافته یک نگاه برد- برد است.

سرمایه‌گذار با ورود به جامعه‌ای پر از نیروی کار، نگاه فعال و وجود معادن کشف شده و کشف نشده، پول و فکر و خواسته‌اش را وسط می‌گذارد و از سوی دیگر جامعه پذیرای سرمایه و سرمایه‌گذار، به اتکای نیروی‌های کاری و تحصیلکرده، زمینه را برای دستیابی به فرآیندهای اشتغالزایی و ارزش‌باوری اجتماعی آماده می‌کند و از این طریق چه بسیار خانواده‌هایی که به سرپناه، غذا، تحصیل و البته دارو و درمان دسترسی پیدا می‌کنند.

این چشم‌انداز البته به همین ساده‌انگاری میسر نمی‌شود چراکه در این میان بزرگترین عامل حفظ و حراست از این رویدادهای خوش و آینده‌ساز، در اتکا به امنیت اجتماعی و امنیت سرمایه و سرمایه‌گذار به دست می‌آید، هر سرمایه‌گذاری براساس برنامه حساب‌شده‌ای که توسط نهادهای اقتصادی در اختیارش قرار می‌گیرد، در نگاه به بخش‌ها و آیتم‌های طراحی شده نخست فرآیند «امنیت» را بررسی می‌کند، برنامه‌ای که در بسیاری از کشورها و جوامع توسعه‌یافته یا روبه‌توسعه مورد بررسی و تحقیق قرار می‌گیرد، به عبارتی مدیران بخش‌های حمایت از سرمایه و سرمایه‌گذار که درآمدشان از همکاری با کشورهای دارای زمینه‌های صنعتی و فراصنعتی و بالاتر از آن سرمایه‌گذاران فعال در تولید پول و اشتغال، باورپذیر می‌شود، نمی‌شود فراموش کرد که در بسیاری از مواقع به قول افراد اندیشمند و صاحب‌نظر این پول است که در سایه برنامه‌ریزی حساب شده دست به دست شده و به قولی در بازار می‌چرخد، برای نمونه به گفته‌ای از یک دوست کارشناس توجه کنیم که می‌گفت...

در یکی از انبارهای بزرگ در حومه شهر، میلیاردها سرمایه از لحاظ ارزش نهادینه شده به صورت میلگرد و دیگر شاخه‌های نوردشده فلزی ده‌ها سال است که تنها به کمک دو انباردار حقوق‌بگیر حفاظت می‌شود و چه بسیار سرمایه‌داران و نقدینه به دستانی که با خرید و فروش این میلیاردها سرمایه بدون گردش تنها از طریق یک گوشی همراه، می‌خرند و فردا و پس‌فردایش می‌فروشند و به جای تولیدات و آهن و میلگرد و شاخه‌های فلزی پول از این جیب به آن جیب و از این حساب به آن حساب می‌شود و حتی لازم نیست که کارگرانی نسبت به خاک‌گیری و تمیزکاری این سوله‌ها یا انبارها اقدام کنند. این در حالی است که باید با یک برنامه‌ریزی حساب‌شده، از این سوله‌های آهنی و سرمایه‌های سپرده شده در بانک‌ها در جهت اشتغالزایی و به کارگیری کارگران فراوان و نیروهای فعال گوشه‌گیر استفاده کرد، کارگرانی که می‌خواهند نان حلال بخورند و همسر و فرزندانشان زندگی آرام و معمولی داشته باشند و سال به سال در حال اسباب‌کشی از این خانه به آن خانه نباشند. به قول همان دوست اندیشمند، چرا سرمایه‌گذاری در شهرهای کوچک و روستاها به صورت گروه‌های بافنده فرش، گروه‌های صنعتی در ساخت قطعه‌های مورد نیاز برای خودرو و... صورت نمی‌گیرد تا عاملی نشود در جهت گریز نیروهای جوان از روستاها که این روزها و شب‌ها کیسه و چهارچرخه در دست، کوچه به کوچه می‌گردند و پلاستیک و خرده نان جمع می‌کنند تا روزگار بگذرانند. نگاه کنیم به کودکان و نوجوانان رها شده در چهارراه‌های شهری که به طور حتم بعضی‌های شان در حال فراگیری راه و روش بزهکاری و به دست آوردن پول زحمت نکشیده هستند. چرا حادثه‌ها را قبل از وقوع پیشگیری نکنیم.

تاریخ

ورود کالسکه و اتومبیل به ایران

کالسکه که در قرن چهارم میلادی در فرانسه اختراع شده بود در قرن هجدهم در زمان فتحعلی‌شاه قاجار و از طریق روسیه وارد ایران شد. در این دوره همچنین یک کالسکه زرنشان توسط انگلستان و کالسکه دیگری توسط ناپلئون به فتحعلی‌شاه هدیه شد. علی‌رغم قدمت تاریخی ایران از نقطه‌نظر ساخت وسایل حمل‌ونقل در گذشته، ورود خودرو سواری به ایران سال‌ها بعد از اختراع آن اتفاق افتاد. براساس مدارک موجود، ناصرالدین‌شاه قاجار در سفرهایش به خارج از کشور با اتومبیل آشنا شده بود ولی هیچ‌گاه تمایلی به ورود آن به ایران از خود نشان نداد و ورود نخستین خودروی سواری به ایران ۱۵ سال بعد از اختراع آن در سال ۱۹۰۰ به سفارش مظفرالدین‌شاه قاجار صورت پذیرفت. خلاصه اینکه مظفرالدین‌شاه قاجار در نخستین سفر خود به اروپا دو دستگاه اتومبیل از نوع «رنو» خریداری کرد و این چنین بود که در مردادماه ۱۲۷۹ هجری شمسی اتومبیل وارد ایران شد. به‌دلیل اینکه کوچه و خیابان‌های تهران آن روز برای حرکت اتومبیل مناسب نبود این خودرو قادر به حرکت در شهر نبود و فقط اغلب روزها در میدان مشق به دستور مظفرالدین‌شاه به‌وسیله راننده فرانسوی آن یعنی «موسیو وارنه» به حرکت درآمده و موجب حیرت و شادی مردم می‌شد. شرح اولین حادثه اتومبیل که در ایران منجر به فوت شد، بسیار غم‌انگیز است. در نخستین تصادف اتومبیل، درویش‌خان استاد نامدار موسیقی با خودرویی که از خیابان عبور می‌کرد، مواجه شد و درگذشت.

صادرات خودرو حمایت جدی می‌طلبد

محمود مقدس- سرویس تجارت: صادرات خودرو در یک دهه اخیر و به‌خصوص بررسی دستاوردهای صادراتی شرکت سایپا، یکی از محصولات صنعتی است که می‌تواند با حمایت مسئولان اقتصادی کشور و نیز حمایت و وسایل ارتباط جمعی راه پرفراز و نشیب صادرات را هموار کند، از این‌رو روزنامه صمت به‌عنوان رسانه تخصصی تلاش دارد تا در مسیر هموارسازی صادرات گامی هر چند کوچک بردارد. نگاهی اجمالی به دستاوردهای صادراتی شرکت سایپا ما را بر آن داشت تا با معاون صادراتی و امور بین‌الملل این شرکت به گفتگو بنشینیم، اما لازم می‌دانم قبل از اظهارات مهندس محسن جوان اشاره‌ای کوتاه به دستاوردهای صادراتی داشته باشیم.

کسب مقام صادرکننده نمونه در ۷ دوره، رتبه اول فروش در بازار عراق از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۱، رتبه اول صادرات خودرو کشور از سال ۱۳۸۸، دستیابی به صادرات ۱۲ درصد از محصولات تولیدی، تجربه صادرات بیش از ۱۷۵ هزار دستگاه خودرو، ایجاد شبکه نمایندگی‌های فروش و خدمات پس از فروش در بازارهای صادراتی، ایجاد بازارهای صادراتی در چهار منطقه خاورمیانه، آفریقا، کشورهای آسیای میانه و آمریکای لاتین، ایجاد چهار سایت تولیدی در کشورهای سوریه، ونزوئلا، سودان و عراق.

قبل از شروع بحث اصلی، مختصری از تاریخچه صادرات خودرو را بیان کنید.

صنعت خودرو از دهه ۴۰خورشیدی شکل گرفت. در آن زمان سرمایه‌گذارانی به ایران آمدند و خطوط تولیدی برای خودروهای امریکایی که امروزه آن‌ها را با نام پارس‌خودرو می‌شناسیم، بنا نهادند. بعد از آن شرکت ایران ناسیونال برای تولید خودروهای تجاری شکل گرفت و پس از آن شرکت سایپا توسط یک شرکت فرانسوی برای تولید خودروهای سیتروئن تشکیل شد. در آن زمان، برخی از این تولیدات براساس تعاملاتی که با شرکت‌های مادر سازنده‌شان مانند جنرال موتور و سیتروئن داشتند، به‌صورت صادرات مجدد به کشورهایی مانند امارات متحده، مصر، سودان و برخی کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا صادر می‌شد. البته این کار استمرار نداشت. یعنی به صورت موردی و براساس تبادلاتی که شرکت‌های مادر برای تولید داشتند، انجام می‌شد.

سابقه صادرات خودرو به دو دهه پیش بازمی‌گردد، زمانی که شرکت‌ها دولتی شدند و نهضتی در دولت شکل گرفت که صادرات صنعتی را شکل دهند که خودرو هم در راس آن‌ها بود. همه سازمان‌ها شروع به ایجاد ساختار واحدی به نام صادرات کردند و بر مبنای تجربه، تجارت سنتی صادرات صنعتی را شروع کردیم. به‌صورت جسته و گریخته و پراکنده فروش‌هایی داشتیم اما به‌دلیل پیشتازی صنعت خودرو به‌عنوان یک صنعت مولد، به آن به‌صورت استراتژیک نگاه کردند. بخش‌های استراتژیک بنگاه تصمیم گرفت که صادرات را به‌عنوان بخشی از فعالیت‌های اصلی سازمان در نظر بگیرد. دیگر مانند گذشته به واحد صادرات تنها با آمار و ارقام ظاهری نگاه نمی‌شد و از حالت ویترینی خارج شد.

صادرات از چه زمانی آغاز شد؟

سابقه صادرات ما در زمینه مونتاژ قطعات به پیش از انقلاب برمی‌گردد و بعد از آنکه بنگاه‌ها تحت نظر دولت قرار گرفتند، دولت به این جمع‌بندی رسید که برای عدم اتکا به درآمدهای نفتی باید به صادرات غیرنفتی روی آورد و درنهایت این کار به بخش‌های زیرمجموعه‌اش هم تسری پیدا کرد. از یک زمانی هم به‌دلیل اشباع برخی از کالاها و ایجاد ارزش‌افزوده بیشتر در بازارهای صادراتی، بخش خصوصی هم به صورت جدی فعال شد. شرکت در نمایشگاه‌های خارجی، ایجاد مشوق‌های صادراتی و جوایز برای صادرکننده‌ها به‌خصوص برای بخش خصوصی انگیزه‌ای شد تا در صادرات صنعتی فعالیت کنند.

آیا صادرات صنعتی خودرو بخش خصوصی را هم شامل می‌شود؟

خودرو یک کالاست که توسط خودروسازان تولید می‌شود و بازار آن در اختیار خودروسازان است. بخش خصوصی در بحث بازاریابی صادرات خودرو یا صادرات قطعات خودرو که زیرمجموعه خودرو به‌شمار می‌آید، می‌تواند فعالیت کند. در چند حوزه اتفاق افتاده که بخش خصوصی به تامین‌کننده بنگاه‌های خارج از کشور تبدیل شد که اشتغال به خودروسازی داشته‌اند. در ایران به‌دلیل ارزانی انرژی، پایین بودن مزد کارگر، حمل‌ونقل ارزان و نزدیکی به بازار هدف باعث شده تا سازنده‌های اروپایی و منطقه‌ای به بنگاه‌های تامین قطعات ایرانی روی بیاورند و ایران را از این منظر دارای مزیت نسبی کرده است، بنابراین بخش خصوصی در حوزه قطعات خودرو فعال شد و این فعالیت ادامه پیدا کرد.

> **به‌دلیل ارزانی انرژی، پایین بودن مزد کارگر، حمل‌ونقل ارزان و نزدیکی به بازار هدف باعث شده تا سازنده‌های اروپایی و منطقه‌ای به بنگاه‌های تامین قطعات ایرانی روی بیاورند و ایران را از این منظر دارای مزیت نسبی کرده است، بنابراین بخش خصوصی در حوزه قطعات خودرو فعال شد و این فعالیت ادامه پیدا کرد**

مزیت ما در صادرات خودرو چیست؟

به‌دلیل مزیت نسبی در منطقه و ارزان بودن هزینه حمل‌ونقل، نخستین بازارهای ما بازارهای همسایه بودند. البته نباید نادیده بگیریم که برخی از بازارهای ما فرمایشی و سیاسی بودند که از نظر من امر نامیمونی نیست، چراکه بسیاری از کشورهای دنیا با بستن پیمان‌های منطقه‌ای بازارهای همدیگر را حفظ و از ورود رقبا به میدان جلوگیری می‌کنند. بسیاری از این قراردادهای فرمایشی مثبت بود. با تشکیل بازار و تمرکز روی بازارهایی که احتمال نفوذ محصول در آن‌ها وجود داشت، از پراکنده‌کاری پرهیز کردیم. تمرکز باعث شد تا محصولات خود را در بازارهایی به فروش برسانیم که دارای مزیت نسبی هستیم و همین امر باعث شد از مجموع نیم میلیون خودرویی که در طول این دوران از کشور خارج شده به جرات بگوییم هر چه به سمت جلو حرکت کردیم، این آمار افزایش یافته است.

جایگاه ایران در منطقه و جهان چگونه است؟

تا سال ۲۰۱۳ در مقام بیستم بودیم. در بحث تولید در منطقه هم مقام نخست را داریم. در اینجا لازم می‌دانم که راجع به مدل‌های خودرو توضیح کوتاهی بدهم.

مدل‌های خودروسازی در جهان متفاوت است. مدل صنعت خودروسازی ایران شبیه پاکستان و مصر است. ما همزمان با هم شروع به فعالیت کردیم اما صنعت خودروسازی مصر هنوز هم در جایگاه مونتاژکاری است و به حوزه تولید وارد نشده است. خودروسازان در ترکیه نیز تولید برند می‌کنند. یعنی به جای اینکه در کشورهای اروپایی تولید صورت گیرد در ترکیه این امر انجام می‌شود و با سرمایه مشترک اروپایی‌ها و ترکیه خودروهای برند اروپا و امریکا تولید می‌شود. ترکیه حدود یک دهه قبل تولید خودروی ملی خود با نام «توفاش» را رها کرد و تنها به برندسازی تکیه کرد. پس از آن صنعت قطعه‌سازی را نیز شکل داده است. ترکیه استراتژی خود را روی صنعت قطعه‌سازی و تولید خودرو برند خارجی گذاشته است. کره‌جنوبی نیز با مونتاژ کار خود را شروع کرد. آن‌ها با اقتباس از صنعت امریکا و اروپا و سرمایه‌گذاری مستقیم‌شان در کره، خودروسازی را فعال کردند، به نحوی که خودروسازی داخلی خود را تقویت کرده و توسعه دادند. سپس با ایجاد برندهای داخلی، تولید خود را شکل دادند.

تولید برای صادرات در ایران چگونه است؟

بعد از انقلاب در ایران بحث خودکفایی مطرح شد و بعد از یک دوره مونتاژکاری، صنعت خودرو وارد عرصه جدیدی به‌عنوان «مهندسی معکوس» شد.

پس از داخلی‌سازی پیکان و پراید، خودروسازی ایران شروع به تولید خودرو ملی کرد و سپس سمند، تیبا و خودروهای دیگر را تولید کرد. تفاوت خودروسازی ایران و ترکیه نیز در همین تولید خودروهای ملی در کشورمان است.

برنامه‌ریزی صادرات خودرو از چه سالی آغاز شد؟

از سال ۱۳۸۰ تا سال ۱۳۸۵ برنامه «راه سایپا» در دستورکار قرار گرفت، از سال ۸۵ تا ۹۰ برنامه «سمت ۹۰» و برنامه بعدی نیز در سال‌های ۹۰ تا ۹۵ که به نام «پرواز ۹۵» بود به‌صورت استراتژیک شکل گرفته شد. البته از ابتدای دهه ۸۰ برنامه‌ریزی صادرات خودرو به‌صورت اصولی و آکادمیک و برنامه‌ریزی شده، جزو اهداف اصلی سازمان قرار گرفت.

در دهه ۸۰ خودروسازان به صورت جدی برنامه صادرات را به‌عنوان رکنی سازمانی در اولویت کار خود قرار دادند. آن‌ها برای ایجاد تولید رقابتی و اقتصادی می‌بایستی تیراژ را بالا می‌بردند که در این صورت ممکن بود بازار داخل گنجایش لازم را نداشته باشد. در حقیقت این آرزوی خودروسازی در دهه اخیر بوده است که بتواند ۲۰درصد از تولیدات خود را به صادرات اختصاص بدهد که البته در صورت تحقق شرایط پیش‌فرض، امکان وقوع آمال و هدف‌گذاری وجود دارد. البته این پیش‌فرض‌ها باید در سیاست‌گذاری‌ها جاری شود تا به مرحله تحقق برسد اما از آنجایی که ما همیشه حلقه مفقوده در این عرصه داشتیم، طبیعی است که رسیدن به این ۲۰درصد به‌صورت آرزو باقی بماند و همچنان جزو اهداف باشد.

اما اکنون از صرف نگاه کردن به‌عنوان یک هدف خارج شده و در دستورکار وزیر صنعت، معدن و تجارت قرار گرفته است و بیشتر زمانی که ایشان صرف می‌کنند به صادرات اختصاص یافته است.

به‌طور میانگین ماهی یک بار به دستور وزیر بازارهای صادراتی بررسی می‌شود، در واقع «پرواز۹۵» به یک برنامه قابل دسترس تبدیل شده است. ازجمله برنامه‌های تعیین شده و هدف ما، رسیدن به صادرات ۵۸ هزار خودرو در طول سال ۹۳ است و صادرات ۵۰میلیون دلار قطعات و خدمات فنی مهندسی.

چه نسبت از اهدافی که پیش‌بینی کردید، تحقق یافته است؟

اگر نرخ ارز واقعی باشد خیلی فضا را محقق می‌کند تا به هدف خود دست پیدا کنیم، برای مثال آن سالی که ارز از ۱۱۰۰ تومان در فاصله یک سال به ۳۸۰۰تومان رسید دقیقا در همین فاصله آمار صادرات صنعت خودرو به شدت صعودی شد، یعنی همزمان با واقعی شدن نرخ ارز، صادرات افزایش چشمگیری یافت. بنابراین اگر ارز به نرخ واقعی برسد، صادرات و تولید می‌تواند در کشور به جایگاه واقعی خود دست یابد.

اگر نرخ ارز چند هزار تومان تعیین شود، آیا شما توان صادرات را دارید یا خیر؟

در هر دو حالت تلاش خود را خواهیم کرد که صادرات داشته باشیم اما صرف صادرات هدف نیست، بلکه دستیابی به هدف اصلی مهم است. ما فکر می‌کنیم اگر دلار نزدیک چهار هزار تومان شود، هدف ما محقق می‌شود.

> **از مجموع نیم میلیون خودرویی که در طول این دوران از کشور خارج شده به جرات بگوییم حدود ۹۰ درصد آن در طول یک دهه اخیر صورت گرفته و هر چه به سمت جلو حرکت کردیم، این آمار افزایش یافته است**

یعنی با شرایط فعلی به هدف نهایی خود دست نمی‌یابید؟

فاکتورهای لازم برای تحقق این اهداف، یکی نرخ ارز است و دیگری بهره‌وری و افزایش تولید در خودروسازی. چراکه ما در دو سال گذشته شرایط خیلی سختی را تجربه کردیم به دلیل شدت تحریم‌ها به‌خصوص تحریم خاص صنعت خودرو که توسط رییس‌جمهوری امریکا صادر شد و صنعت خودرو را از جولای ۲۰۱۳ تحریم کرد، طبیعتا شرایط خیلی سخت شد و قیمت تمام‌شده به دلیل کاهش تولید به شدت بالا رفت. زمانی که قیمت تمام‌شده بالا می‌رود قیمت نهایی بالا می‌رود پس رقابت سخت‌تر می‌شود و در نهایت غیرممکن.

به نظرم برخی از اقلام خودروسازی به‌منظور کاهش قیمت باید از خارج تامین شود، چراکه باید صرفه اقتصادی را در نظر بگیریم، زیرا اگر خودروسازان با هزینه کمتر موفق به تولید شوند رقابت آسان‌تر می‌شود.

در حال حاضر مشکلات صنعت خودروسازی به منظور صادرات چیست؟

در وهله نخست زیرساخت‌هاست که توسط حکومت و دولت ایجاد می‌شود؛ یعنی اینکه وقتی کشوری نگاهش اقتصاد برون‌گراست و توسعه صادرات را دنبال می‌کند باید ارزش پولش را بالا ببرد. برای این منظور باید نگاه تولیدی و صنعتی بر کشور حاکم باشد نه تجاری. این به این معناست که اول باید صنعت را توسعه داد و به روز نگه داشت. ما به دلیل مشکلات مربوط به تحریم‌ها و عدم برقراری ارتباط مناسب با بنگاه‌ها و شرکت‌های مادر در دنیا، بسیاری از تجهیزات‌مان فرسوده شده که بهره‌وری تولید ندارد. بنابراین قیمت تمام شده ما را زیاد کرده و محصول نهایی ما خودبه‌خود گران تمام می‌شود.

پس ربطی به مدیریت شرکت‌ها ندارد فقط به تجهیزات فرسوده و عدم دستیابی به فناوری و علم روز مربوط است. مشکل بعدی بحث قوانینی است که به تصویب می‌رسد و بیمه‌ها و تصویب‌هایی که می‌تواند به صنعت خودروسازی کمک کند تا این صنعت تقویت شود به عنوان مثال بحث تحقیق و نوآوری(R&D) است.

ما در همه جای دنیا می‌بینیم که بودجه خاص برای تحقیق و نوآوری اختصاص می‌دهند و حتی این بودجه حالت تشویقی پیدا می‌کند و برای آن مالیات نمی‌گیرند. اما در کشور ما، شرکت‌های بزرگ نتوانستند دولت را قانع کند که ما این هزینه‌ها را برای توسعه (R&D) خرج می‌کنیم تا خود را از مالیات معاف کنند. بنابراین زیرساخت‌های ما هنوز با ایراد همراه است.

چه مشکلاتی دیگر مانع صادرات است؟

مشکل دیگر، بحث زیان‌های صادراتی است. کشور چین برای اینکه بتواند خود را به‌عنوان خودروساز معرفی کند، طبیعتا از یک سری سیاست‌های خاص پیروی می‌کند تا بتواند در بازارهای هدف نفوذ کند. برای انجام این امر باید در بازارهای هدف سرمایه‌گذاری کنیم؛ یعنی برای ورود به آن بازار هزینه کنیم. برای مثال خودروی نمونه صادر یا در تبلیغاتش شرکت کنیم که در نهایت منجر می‌شود که در سال اول نسبت به خودرویی که صادر کردیم و هزینه‌ای که متقبل شدیم، ضرر کنیم؛ درحالی‌که نامش سرمایه‌گذاری و ایجاد بازار هدف بوده است.

اما شرکت مالیاتی بدون در نظر گرفتن این موضوع، تنها صادرات خودرو را محاسبه کرده و برای این نوع صادرات هم طلب مالیات می‌کند. این مغایر با سیاست‌های تشویقی دولت است.

نکته دیگر بحث مشوق‌های صادراتی است. اکثر کشورهای دنیا مانند چین، کره، مالزی، امریکا و بسیاری از کشورهایی که در صادرات موفق هستند، سیاست‌های تشویقی دارند.

موضوع دیگر دیگر روابط بانکی است. در این حوزه به دلیل تحریم‌ها ما در زیر صفر قرار داریم. در ایران چون بانک‌های‌مان تحریم هستند و هیچ‌گونه ارتباط بانکی با خارج از کشور نداریم. بسیاری از امکانات فروش را از دست دادیم. مشکل دیگر ریسک بالای واسطه‌هاست. یعنی شما به واسطه پول می‌دهید که کار را انجام دهد، اما ممکن است نه از پول خبری شود و نه از خود واسطه. این مشکل در کل صنعت تجارت وجود دارد اما فرق حوزه خودروسازی با دیگر صنایع این است که مبالغ بسیار بالاست و امکان ریسک را به ما نمی‌دهد، به‌خصوص اینکه بخشی از سرمایه ما دولتی است و باید جوابگوی بسیاری از سازمان‌های نظارتی باشیم. پس به دلیل نبود روابط بانکی، ما از چند جهت دچار خسران هستیم.

اوضاع منطقه چه تاثیری بر صادرات شما داشته است؟

ما در منطقه‌ای قرار داریم که آبستن حوادث است و کشورهایی که ما به عنوان بازار هدف در آنجا سرمایه‌گذاری کردیم، دچار عدم ثبات هستند؛ برای نمونه می‌توان کشورهای عراق، سوریه و مصر را نام برد. همه اینها روی فعالیت اقتصادی ما اثر می‌گذارد. وضعیت محدودیت‌های بین‌المللی و تحریم‌ها هم به نحوی نیست که ما اجازه حضور در همه جای دنیا داشته باشیم.

از سوی دیگر تحریم‌های شدید برای بنادر و کشتی‌ها باعث شده تا آنها نتوانند در بنادر پهلو بگیرند و بارشان را خالی کنند. این بزرگ‌ترین مصیبت برای صادرات به‌خصوص در بحث خودرو است.

در این حوزه، هم هزینه‌هایی اضافه شده و هم ریسک آن بالا رفته است، برای نمونه ما محموله را به ترکیه می‌فرستادیم و در آن کشور محموله را تخلیه و با مدارک و نام کشور ثالث که ترکیه باشد، به کشور مقصد صادر می‌کردیم.

حال تصور کنید این روند چه هزینه گزافی برای ما به همراه دارد، ضمن اینکه با چنین شرایطی ما نمی‌توانیم از امکانات و تسهیلات بیمه استفاده کنیم.

با بیمه نمی‌توان هزینه‌های حمل‌ونقل را کاهش داد؟

درصد افزایش بیمه به حدی بالاست که ما ریسک بیمه نکردن را می‌پذیریم. برای نمونه در مورد سوریه به این نتیجه رسیدیم که بیمه جنگی را انجام ندهیم و تنها بیمه معمولی کنیم زیرا هزینه آن بسیار بالا بود. زیرساخت‌های ما در حوزه حمل‌ونقل در داخل کشور دارای مشکلات بسیاری است؛ یعنی کشور ما به دلیل مشکلات حمل‌ونقل، آمادگی صادرات ۲۰ تا ۳۰ درصدی محصولات خودرویی را ندارد. نه کشتیرانی آمادگی رقابت با دنیا را دارد، نه حمل‌ونقل ریلی و نه جاده‌ای؛ یعنی ناوگان ما برای چنین صادراتی تجهیز نشده است.

در مورد برخی از خودروهای صادراتی که گفته شده، «بازگردانده شده‌اند»، لطفا توضیح دهید.

بسیاری از مسائلی که در میان مردم مطرح می‌شود، شایعه‌های بی‌پایه و اساس است. شاید شما بارها شنیده باشید که خودروهای صادرشده با قیمت بسیار ناچیز صادر می‌شوند که این کاملا اشتباه است.

در حوزه خودرو از ما سوال می‌شود که آیا خودروهایی که برای ایران ساخته می‌شود با خودروهایی که صادر می‌گردد، تفاوت دارد؟ یا قطعات خارجی روی آن نصب می‌شود؟ که این موضوع را می‌توانیم با مدرک ثابت کنیم که نه تنها این مسئله درست نیست بلکه به دلیل الزامات و اجبار «پلیس راهور ناجا» بسیاری از استانداردها در ایران اجباری است که در کشورهای هدف ما اجبار نیست که از آن جمله می‌توان به نصب ترمز ABS ، نصب کیسه ایمنی هوا و... اشاره کرد. این بدین معناست که برخی از خودروهایی که صادر می‌کنیم نه‌تنها به جهت استاندارد کیفیتی مانند خودروهای داخل نیستند بلکه دارای استانداردهای پایین‌تری هستند.

> **به‌طور میانگین ماهی یک بار به دستور وزیر بازارهای صادراتی بررسی می‌شود، در واقع «پرواز ۹۵» به یک برنامه قابل دسترس تبدیل شده است. ازجمله برنامه‌های تعیین شده و هدف ما، رسیدن به صادرات ۵۸ هزار خودرو در طول سال ۹۳ است و صادرات ۵۰ میلیون دلار قطعات و خدمات فنی مهندسی**

از نظر مقایسه قیمتی با سند می‌گویم که در ایران قیمت پراید ارزان‌تر از قیمت صادراتی آن است و البته معیار ما در همه زمان‌ها محاسبه ارز با نرخ روز است.

اوج صادرات شما به چه سالی برمی‌گردد و علتش چیست؟

اوج صادرات ما به سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۱ بازمی‌گردد و دوم پذیرش محصول ما به‌عنوان یک محصول اقتصادی در نگاه مصرف‌کننده و سوم بهره‌برداری از شرایط و خدمات پس از فروش و درنهایت تیراژ بالا و قیمت ارز است که در آن سال‌ها ارز از ۱۱۰۰ تومان شروع شد و تا ۳۰۰۰ تومان رسید.

مطلب پایانی شما چیست؟

وابسته بودن به تک‌محصولی چون نفت، فراز و نشیب‌های فراوانی را همراه دارد و همیشه برای اقتصاد ما آزاردهنده است، ما هیچ راهی نداریم مگر آنکه حاشیه‌های امنیتی اقتصاد کشور را افزایش دهیم و با جدیت به صادرات روی آوریم.

صادرات خودرو یکی از راهکارهای اساسی است که به دلیل شرایطی که به آن اشاره شد، می‌توانیم جایگزین بخشی از درآمدهای نفتی بکنیم، امیدوارم با نگاه مثبت مسئولان به صادرات خودرو و رفع مشکلات ارزی، بانکی، حمل‌ونقل و روابط خارجی هر چه سریع‌تر به اهدافی که برای صادرات برنامه‌ریزی کردیم، دست یابیم. ان‌شاءالله

به مناسبت بزرگداشت روز صنعت و معدن

دستاوردهای سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

حمایت همه‌جانبه از صنایع پیشرفته، ایجاد و توسعه، تکمیل و راه‌اندازی پروژه‌های صنعتی با تاکید بر مناطق کمتر توسعه‌یافته همسو با سیاست‌های دولت و در جهت ایجاد توازن منطقه‌ای از نظر توسعه صنعتی، مشارکت با بخش خصوصی در سرمایه‌گذاری‌های صنعتی در چارچوب سیاست‌های اجرایی اصل ۴۴ قانون اساسی در جهت توسعه و نوسازی صنایع کشور، جذب و تجاری‌سازی و ارائه تکنولوژی، مدیریت و اجرای پروژه‌های بزرگ صنعتی، ارائه کمک‌های مدیریتی، فنی، آموزشی و پژوهشی به واحدهای صنعتی کشور و پرورش کادر مدیریت برای بخش صنعت از مهم ترین ماموریت‌های «سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران» به‌عنوان مهم‌ترین و باسابقه‌ترین «سازمان توسعه‌ای» در صنعت کشور محسوب می‌شود.

توسعه صنایع پیشرفته

باتوجه به تاکید اسناد بالادستی به‌ویژه سند چشم انداز و نقشه جامع علمی کشور و وجود توانمندی‌های علمی و فناوری، توسعه صنایع پیشرفته از ملزومات توسعه صنعتی و توسعه اقتصادی کشور است. ازجمله راهکارها و برنامه‌های توسعه صنایع پیشرفته در سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) می‌توان به مدیریت و سیاستگذاری نظام‌مند، حمایت از ایجاد و توسعه بنگاه‌های صنایع پیشرفته (اصلاح و بهبود سازوکارها و شیوه‌های جاری حمایت از طرح‌های کسب‌وکار و ایده‌های نوآور)، سازماندهی و بازتعریف فعالیت‌های صنایع پیشرفته از مرحله ایده تا بازار، تقویت تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی در حوزه صنایع پیشرفته، تدوین و توسعه دانش فنی‌های کاربردی با ماهیت ایجاد صنایع پیشرفته و بازارهای جدید، تدوین قوانین مناسب و برنامه‌ریزی برای حضور در بازارهای جهانی، تشخیص نیازهای بازار و اولویت‌های حوزه صنایع پیشرفته از طریق ایجاد تیم‌های مطالعات بازار و کارگروه‌های تخصصی اشاره کرد.

همکاری با دانشگاه‌ها

از سال ۱۳۸۲ تاکنون تعداد ۲۸۵ قرارداد با مجموع اعتبار ۱۵۵میلیارد ریال با دانشگاه‌ها در حوزه‌های مختلف صنایع پیشرفته منجر به قرارداد شده که از این تعداد در حال حاضر تعدادی پروژه فعال بوده و مابقی خاتمه یافته‌اند. شایان ذکر است معیار انتخاب این پروژه‌ها «تقاضا محوری» و «رفع نیاز صنعت» از طریق بخش دانشگاهی بوده است.

طرح‌های نوآوری

در بخش نوآوری تاکنون تعداد ۱۱۰ طرح در حوزه‌های متعدد و متنوع صنایع پیشرفته با مجموع اعتبار ۵۶۰میلیارد ریال منجر به قرارداد شده و در حال حاضر تعدادی طرح فعال در حال اجراست. لازم به ذکر است فرآیند اجرای این طرح‌ها از ایده تا بازار طراحی شده تا پس از تدوین دانش فنی، فرآیندهای تجاری‌سازی و سرمایه‌گذاری آنها اجرایی شود.

تجاری‌سازی فناوری‌های نوین

در سال‌جاری پیش‌بینی می‌شود طرح‌های ذیل که در فرآیند نوآوری و SBDC، دانش فنی آنها تکمیل شده است، مراحل تجاری‌سازی را طی کرده و به‌عنوان طرح سرمایه‌گذاری به کمیته‌های معین و توسعه صنعت سازمان به‌عنوان طرح‌های سرمایه‌گذاری توجیه‌پذیر معرفی شود:

- طرح تولید سیستم‌های حرارتی مبتنی بر مشعل‌های HICOT
- طرح راه‌اندازی و توسعه سیستم ارتباطات هوشمند خودرویی (CVT)
- طرح تولید گلوکومتر و کیت تشخیص طبی

همچنین در حال حاضر تعداد ۱۱ طرح از طرح‌های نوآوری و SBDC که قابلیت تجاری‌سازی دارند و مجریان آنها نیز در این مورد اعلام آمادگی کرده‌اند و در مواردی متقاضی بالفعل دارند، شناسایی شده و مراحل ارزش‌گذاری و تدوین راهبرد کسب‌وکار در مورد آنها در دست انجام است.

صنایع دریایی

بهره‌گیری، دارا بودن سهم و تسلط بر دریا، برای ایران با داشتن بیش از ۳۰۰۰ کیلومتر مرز آبی در شمال و جنوب و قرار گرفتن در منطقه استراتژیک جغرافیایی بین خلیج‌فارس و دریای خزر، صنایع دریایی را به دلایل متعدد و روشن، در زمره صنایع کلیدی و بسیار حائز اهمیت قرار می‌دهد.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران نیز در همین راستا و به‌عنوان سازمانی یادگیرنده، پویا و همسو با تحولات جهانی و بهره‌مند از راهبری و مدیریت در کلاس جهانی، در راستای ماموریت سازمان یعنی «جهانی‌سازی صنایع ایران»، صنایع دریایی را یکی از مناسب‌ترین محورهای صنعتی برای تحقق این مهم و توسعه صنعتی کشور دانسته و آن را در اولویت‌های برنامه‌ها و اهداف خود قرار داده است.

این سازمان بهره‌برداری از توانمندی‌های موجود صنایع دریایی کشور و حمایت از آنها در عرصه‌های داخلی و بین‌المللی را به‌عنوان ماموریت خویش تعریف کرده و بر این اساس، باتوجه به در اختیار داشتن سهام بزرگ‌ترین مجتمع صنایع دریایی کشور یعنی شرکت مجتمع کشتی‌سازی و صنایع فراساحل ایران (ایزوایکو) و دیگر شرکت‌های ساخت و تعمیر شناور در گذشته نزدیک و برخورداری از اختیارات قانونی، به‌عنوان مهم‌ترین مجموعه صنعتی و اثرگذار در حوزه صنعت کشتی‌سازی، سیاست‌های اجرایی متناسب با ماموریت فوق را براساس مطالعات انجام‌شده وضعیت جاری صنعت کشتی‌سازی داخلی و بررسی پیرامون نقاط قوت، ضعف، فرصت‌ها و تهدیدات این صنعت، تعریف و در برنامه کاری خود قرار داده است.

ساخت شناور:

- تحویل موفق شناورهای کانتینربر TEU ۲۲۰۰ «ایران اراک» و «ایران شهرکرد» ساخته شده در شرکت ایزوایکو به شرکت کشتیرانی جمهوری اسلامی ایران مطابق با استانداردهای بین‌المللی و مورد تایید موسسه رده‌بندی GL آلمان
- به آب‌اندازی یک فروند دیگر شناور کانتینربر TEU ۲۲۰۰ پس از طی مراحل ساخت و اخذ تاییدیه‌های لازم و انجام اقدامات لازم جهت تحویل شناور
- تحویل ده‌ها فروند شناورهای آلومینیومی، فولادی نظیر یدک‌کش، کروبوت، لندینگ، لایروب، جنرال کارگو و غیره در شرکت‌های زیرمجموعه این سازمان

همچنین سازمان گسترش در راستای گسترش و توسعه صنعت کشتی‌سازی و ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز آن طرح ذیل را در برنامه خود داشته و دارد.

وضعیت کلی طرح‌های سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران

نوع طرح		تعداد طرح	میلیارد ریال	میلیارد دلار
سرمایه‌گذاری	حوزه صنایع پیشرفته	۱۱	۶۰۲۴/۴۹	-
	مناطق کمترتوسعه‌یافته	۱۰	۱۵۳۹۴/۳۹	
پژوهشی	نوآوری	۱۷	۵۳۵/۲۲	-
	توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان کوچک(SBDC)	۱۵	۲۶/۶۱۳	
پیمانکاری عمومی	میدان گازی پارس جنوبی	۲	-	۹/۲۶۴
ایجاد مناطق ویژه اقتصادی	جهرم	۱	۸۸	-
	گرمسار	۱	۷۹	
جمع		۵۷	۲۲۱۴۷/۷	۹/۲۶۴

وضعیت پروژه‌های سرمایه‌گذاری در دست اجرا تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۹۳

عنوان طرح	حجم سرمایه‌گذاری	سهم سازمان (درصد) ارقام به میلیارد ریال
طراحی و ساخت دو حوض خشک در بندرعباس (فاز یک)	۴۱۰۰	۱۰۰
طرح تکمیلی اسفراین	۳۴۸۷	۱۰۰
ایجاد خط نورد و تولید تسمه، میلگرد و مفتول‌های سایزشده آلیاژی (مقاطع‌فولادی)	۵۳۱/۶۶	۴۰
تولید جداگر لرزه‌ای	۱۱۵/۶	۳۵
تولید موتورهای دریایی	۱۲۰	۴۹
ایجاد واحد تولید بیواتانول، نشاسته و پلیمرهای گیاهی	۱۱۱۷	۱۰۰
تولید الیاف شیشه	۲۹۵۵/۵۶	۱۰۰
ایجاد واحد تولید ممبران	۶۹۳/۹۵	۱۰۰
طرح ایجاد و توسعه مجتمع‌های تولیدی صادرات گرا در سواحل جاسک گواتر	۱۶۰۰	۱۰۰
تولید مکمل خوراک دام پروبیوتیک	۶۷۳/۶۱	۴۹
جمع	۱۵۳۹۴/۳۹	----

وضعیت پروژه‌های سرمایه‌گذاری در دست اجرا در حوزه صنایع پیشرفته تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۹۳

عنوان طرح	حجم سرمایه‌گذاری	سهم سازمان (درصد) ارقام به میلیارد ریال
تولید الیاف پیشرفته کربن	۴۹۰	۴۹
تولید حلال‌های صنعتی	۱۵۸۲/۳	۴۲
تولید دایکست منیزیم	۱۹۹/۱۹	۴۰
تولید داروهای امراض پوستی با پایه گیاهی	۳۴/۹۹	۴۹
تولید ۷ مرکز بیوایمپلنت	۸۵۳/۴۶	۴۰
تولید دستگاه همودیالیز	۲۱/۶۴	۴۹
ایجاد مرکز ملی تولید آنتی‌بادی‌های منوکلونال درمانی	۵۹۳/۷۷	۴۰
تولید توربین‌های گازی	۷۰۰	۴۹
تولید آنزیم‌های خوراک دام، طیور و آبزیان	۴۹۱/۹۸	۴۰
تولید محصولات الیاف کربن	۷۱۵/۸۷	۴۹
تولید سیستم‌های اندازه‌گیری و سنجش دقیق	۳۴۱/۳	۴۹
جمع	۶۰۲۴/۴۹	-

وضعیت برخی از پروژه‌های پژوهشی در دست اجرا در حوزه SBDC تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۹۳

نام پروژه	مبلغ قرارداد (میلیارد ریال)
تولید نیمه‌صنعتی مواد اولیه دارویی (۱۰ ماده اولیه دارویی و ۱۱ ماده پیش ساخت)	۳/۷۵
تدوین دانش فنی و ساخت واحد نیمه‌صنعتی تولید پودر ژل آلوئه‌ورا	۱/۶۱۳
تولید آنتی‌بادی منوکلونال ضدسرطان تخمدان با کایمرازیسیون آنتی‌بادی منوکلونال موشی ضد ۱ror انسانی	۶
طراحی و ساخت دستگاه اندازه‌گیر ذرات ایروسل به روش برخوردی	۰/۶۴
تدوین دانش فنی استفاده از ذرات نانوسیلیس در ترکیبات سنگ مصنوعی جهت ارتقای خواص فیزیکی و تولید نیمه‌صنعتی	۱/۴
تدوین دانش فنی و تولید منسوجات ضدآتش	۰/۴۷۱
دستیابی به دانش فنی تولید رکتیفایر صنعتی آمپر بالا	۱/۸۷
تولید کربوکسی متیل سلولز (cmc) خوراکی در مقیاس پایلوت	۱/۵
تدوین دانش فنی داروی ضدسرطان ارلوتنیب هیدروکلراید در مقیاس پایلوت	۱/۲۴۴
دار قالی نیمه خودکار	۰/۹۷
پایش ارتعاشات راه دور Remote Vibration Monitoring	۱/۳۷۹
سنتز و به‌کارگیری کاتالیست سوپر اکتیو کبالت موثر در تبدیل گاز سنتز به فرآورده‌های سوختی مایع از مقیاس آزمایشگاهی تا پایلوت	۱/۱۴
تدوین دانش فنی تولید کاتالیست HDS بر پایه گاما آلومینای کروی داخلی در مقیاس bench	۲/۳
تدوین دانش فنی و تولید پایه جیپسوم (gypsum-bonded investment) در مقیاس پایلوت	۱/۴۸۶
تدوین استراتژی مالکیت فکری با رویکرد تجاری‌سازی	۰/۸۵
جمع	۲۶/۶۱۳

وضعیت طرح‌های پژوهشی مربوط به حوزه نوآوری تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۹۳

نام پروژه	مبلغ قرارداد (میلیارد ریال)
توسعه دانش فنی و تولید یک کیلوگرم از ۶ نوع کاتالیست	۱۵
پژوهش و احداث واحد ۱۰ هزار لیتری اتانول سوختی از باگاس نیشکر	۵۳/۱۱
بهسازی نمونه اتوبوس هیبرید، انجام تست‌های عملکردی و کیفیت مطابق با استانداردهای تجاری‌سازی و اخذ تاییدیه از مراکز معتبر	۱۹/۰۶
طراحی و پیاده‌سازی ارتباطات هوشمند خودرویی	۵۵
طرح ملی روباتیک الهام یافته از طبیعت (روبات انسان‌نما)	۲۷/۶۰
تدوین دانش‌فنی و ساخت غشاء اسمز معکوس به‌صورت مدول حرارتی جهت تصفیه آب دریا در مقیاس پایلوت صنعتی با ظرفیت ۵۰۰۰ مدول در سال	۴۴/۶۲
تولید سه نمونه خودروی هیبریدی	۹۰
تولید انبوه نماتدهای پاتوژن جهت کنترل آفات زراعی	۳/۷۵
راه‌اندازی و راهبری پایلوت GTL یک بشکه در روز به مدت ۳ ماه	۱۸/۴۹
پژوهش، توسعه دانش فنی و ساخت نمونه صنعتی موتور توربینی ۴ مگاوات قابل بهره‌برداری در سامانه تولید همزمان برق و گرما	۹۹
طراحی و ساخت یک دستگاه توکامک	۴۸/۱۴
طراحی و ساخت واحد پایلوت تولید پیوسته با ظرفیت ۵۰ تن در سال و تدوین دانش فنی تولید سوپرجاذب‌های پایه بهداشتی	۶/۷۳۷
طراحی و ساخت پایلوت با ظرفیت ۳۰ تن در سال و تدوین دانش فنی تولید NBR به روش پلمریزاسیون امولسیونی	۷/۶۰۵
طراحی، ساخت و تدوین دانش فنی کمپرسورهای جدید دوار	۲
تولید آنزیم‌های صنعتی شوینده	۴۰
تولید تزریق کننده فاقد سوزن	۲/۰۹۷
نمونه‌سازی Tap Changer	۳
جمع	۵۳۵/۲۲

وزیر صنعت معدن و تجارت با تشریح ۵ راهکار این وزارتخانه برای خروج از رکود خبر داد:

توقف روند کاهشی تولید

سابقه برگزاری نخستین مراسم روز «صنعت» به سال ۱۳۷۶ برمی‌گردد. استادیوم ۱۲ هزار نفری آزادی در روزهای آخر فعالیت دولت سازندگی، میزبان صنعتگرانی بود که خواستار تقدیر و تشکر از رییس دولت وقت بودند. در این روز بیش از ۱۰ هزار نفر از مدیران، کارکنان، صنعتگران و فعالان این حوزه از بخش‌های مختلف صنعت دور هم جمع شدند و خواستار نامگذاری این روز به نام «صنعت» شدند که در نهایت با هماهنگی‌های صورت گرفته و تایید رییس‌جمهوری وقت (آیت‌الله هاشمی‌رفسنجانی) این روز به همین نام در تقویم به ثبت رسید. سال‌ها بعد و با ادغام معدن به وزارت صنایع سابق، این روز به نام «صنعت و معدن» تغییر نام داد. از آنجا که هرساله این روز با حضور روسای جمهور وقت‌ها تشکیل شده، همواره آثار مثبتی به همراه داشته است. به گفته وزیر صنعت، معدن و تجارت، هدف از برگزاری این روز، بزرگداشت افرادی است که در این عرصه زحمت کشیده و سهمی در سازندگی و تولید ناخالص ملی و ایجاد اشتغال داشته‌اند.

وزیر صنعت، معدن و تجارت در نشستی خبری با خبرنگاران که به مناسبت روز ملی صنعت و معدن برگزار شد، با یادآوری خاطرات روند نامگذاری روز صنعت، پیشنهاد کرد که از سال آینده همزمان با این روز از تعدادی از مصرف‌کنندگان که در زمینه تبلیغ و ارتقای محصولات به این وزارتخانه کمک کرده‌اند، تقدیر شود. مهندس محمدرضا نعمت‌زاده در ادامه این نشست با اشاره به تلاش مسئولان دولتی مبنی بر کاهش تورم در سال گذشته، اظهار کرد: تمام تلاش‌ها در سال گذشته بر این بود که تورم که به زیان تولید و مصرف است، به شکلی چشمگیر مهار شود و به سطح قابل قبولی ظرف یک مدت زمانی مشخص برسد. وی با تاکید بر اینکه در سه ماه نخست امسال این روند رو به کاهش بود، تصریح کرد: در سه ماه امسال روند کاهشی تورم به خوبی مشهود بوده است. به‌طوری‌که در خردادماه این روند ۰/۸ درصد، در اردیبهشت ماه ۰/۷درصد و از حیث تورم نقطه به نقطه به مرز ۱۴/۵ درصد در خردادماه، در اردیبهشت ۱۷ درصد و فروردین‌ماه ۱۶ درصد را نمایانگر بوده است.مهندس نعمت‌زاده با بیان اینکه صاحبان حرفه‌ها و رشته‌های صنعتی مختلف در شرایط رکود، امید خود را از دست نداده و با وجود عدم دریافت مساعدت‌های مالی همچنان پیشتازانه عمل می‌کنند، اظهار کرد: سال گذشته تمامی هم‌وغم دولت و دست‌اندرکاران اقتصادی کشور موضوع مهار تورم بوده که به حال تولیدکننده و مصرف‌کننده زیان‌آور بوده و خوشبختانه طی ۷ تا ۱۰ ماه گذشته روند افزایشی تورم متوقف شده است. وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: در شرایطی که کشور هنوز در شرایط رکود به‌سر می‌برد، ضمن توقف کاهش تولید، شاهد رشد تولید در برخی از رشته‌های صنعتی هستیم.

مهندس نعمت‌زاده با بیان اینکه در حال حاضر مشکل اصلی رکود است، ادامه داد: قرار است راهکارهایی با هدف خروج از این وضعیت پیش‌بینی شود که هم‌اکنون کارگروه‌هایی متشکل از صاحبنظران اقتصادی روی این موضوع کار می‌کنند که براساس پیش‌بینی‌ها مقرر شده نتایج این کارگروه تا پایان تیرماه مشخص شود. در همین راستا در وزارت صنعت، معدن و تجارت نیز از اواخر سال گذشته با کمک صاحبنظران بخش خصوصی، تشکل‌ها و معاونت برنامه‌ریزی کار روی این موضوع آغاز شده و در یک ماه گذشته نظرات، جمع‌بندی و به رییس‌جمهوری و وزرای اقتصادی ارائه شد. وی پیشنهادهای مطرح‌شده برای خروج از رکود را شامل پنج محور دانست و تصریح کرد: کمک به تامین مالی و سرمایه در گردش واحدهای تولیدی، اصلاح مقررات دست‌وپاگیر، چگونگی پشتیبانی و حمایت از تولید در راستای رونق گرفتن، ایجاد تحرک در بازارهای داخلی و ایجاد تحرک در بازارهای خارجی و توسعه صادرات از جمله محورهای این بسته حمایتی است.

روند افزایشی تولید محصولات صنعتی

نعمت‌زاده ادامه داد: طی سه ماه امسال آمار تولیدات صنعتی به‌خصوص در صنایع مادر کشور به‌طور متوسط روند افزایشی پیدا کرده، به‌طوری‌که در تولید فولاد شاهد رشد ۹درصدی، محصولات پتروشیمی رشد ۶ درصدی، خودروی سبک رشد ۹۰ درصدی و تولید انواع لوازم خانگی رشد ۳۰ درصدی را نسبت به سه ماه نخست سال گذشته شاهد بوده‌ایم. اما با این حال همچنان در رکود به‌سر می‌بریم البته این روند نشان می‌دهد که صاحبان صنایع امیدوار و در تلاش هستند تا با امکانات تحت اختیار، روند منفی را مثبت کنند.

وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه این نشست اقدام به پاسخگویی به خبرنگاران کرد. نخستین سوال درخصوص نارضایتی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان خودرو بود که او در پاسخ گفت: صنعت خودرو یکی از صنایع جدی کشور است و در سال‌های ۹۱ و ۹۲ دلایل مختلف از جمله کاهش تولید، تفاوت قیمت بازار و کارخانه، دخالت دستگاه‌های مختلف، محدودیت تولید و تنوع به‌خاطر تحریم‌ها، محدودیت‌های مالی، قطع روابط بانکی با خارج باعث شد بازار با شرایط غیرعادی مواجه شود.

وی ادامه داد: در این راستا تلاش کردیم با اعزام معاون تولید به گروه کارشناسی کشورهای ۱+۵ نسبت به رفع تحریم صنعت خودرو حتی برای دوره ۶ ماهه اقدام کنیم. بنابراین خودروسازان توانستند در طول ماه‌های اخیر عملکرد قابل قبولی از خود نشان دهند که افزایش دوبرابری تولید، حاکی از روند رو به بهبود وضعیت صنعت خودرو است.

مهندس نعمت‌زاده تصریح کرد: افزایش تولید و بهبود کیفیت خودروهای داخلی دو موضوعی بود که در دستورکار قرار گرفت علاوه بر اینکه تلاش کردیم در کنار این موضوعات به دیپلماسی سیاسی نیز توجه ویژه‌ای داشته باشیم.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر اینکه هم‌اکنون شرایط در صنعت خودرو رو به بهبود است، اظهار کرد: ما ده‌ها هزار خودرو ناقص در کارخانه‌ها داشتیم که در انتظار قطعه بودند و امروزه خوشبختانه ۱۰۰درصد تکمیل و به بازار عرضه شده‌اند، امروز دیگر اجازه نخواهیم داد خودرویی به بهانه نبود قطعه ناقص تولید شود، بلکه به‌جای تولید خودروی ناقص باید نسبت به کاهش میزان تولید اقدام کنند. وزیر صنعت، معدن و تجارت در پاسخ به سوال دیگری درخصوص راهکارهای حمایتی دولت از واحدهای تولیدی پس از اجرای فاز دوم قانون هدفمندی یارانه‌ها و دستور ثبات قیمت‌ها، اظهار کرد: عمده منابع حاصل از فاز دوم هدفمندی به‌دلیل کمبود بودجه عمومی صرف پرداخت نقدی هدفمندی یارانه‌ها شد که این امر باعث شد رقم ناچیزی برای حمایت از تولید باقی بماند، این در حالی است که ۱۰هزار میلیارد تومان برای حمایت از بخش تولید و صرفه‌جویی در مصرف انرژی و حمل‌ونقل عمومی در نظر گرفته شده بود. نعمت‌زاده افزود: با برگزاری جلساتی با مسئولان هدفمندی یارانه‌ها تصمیم گرفته شد تا حمایت واحدها در دو بخش صورت بگیرد، اول اینکه از این منبع بتوانیم اعتباراتی را به واحدهایی که در پروژه‌های خود کاهش شدت انرژی داشته باشند، پرداخت کنیم. دوم اینکه بخشی از آن پول را در بانک‌ها سپرده‌گذاری کرده و از این تسهیلاتی با نرخ پایین در اختیار واحدها بگذاریم تا کمکی در راستای تامین سرمایه در گردش واحدها انجام شود.

وی ادامه داد: در این راستا تسهیلات بلاعوض تنها صرف پروژه‌هایی که منجر به کاهش مصرف انرژی شود، خواهد شد. البته در این زمینه هنوز وجهی دریافت نکرده‌ایم اما با بانک صنعت و معدن قراردادی منعقد کرده‌ایم که یک برابر از این منبع را نزد بانک سپرده‌گذاری کرده و تا سه برابر از آنها تسهیلات بگیریم، در این حالت قادر خواهیم بود تا چهار برابر منابع در اختیار تولیدکنندگان بگذاریم.

مسابقه افزایش قیمت نداشتیم

مهندس نعمت‌زاده با تاکید بر اینکه هم‌اکنون هیچ کنترلی بر واحدهای تولیدی انجام نمی‌شود، افزود: افزایش غیرمتعارف قیمت‌ها نه مورد قبول وزارت صنعت، معدن و تجارت است و نه مصرف‌کننده. آنچه که این وزارتخانه و برخی از دست‌اندرکاران خواهش کردند این بود که برای سه ماه ابتدای امسال مسابقه افزایش قیمت به بهانه نرخ حامل‌های انرژی نداشته باشیم که در عمل نیز این اتفاق رخ نداد و به همین دلیل شاهد کاهش نرخ تورم بودیم.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به ایرادهای قانون فعلی تجارت ایران، گفت: بزرگ‌ترین ایراد این قانون چهارساله بودن و موقتی بودن آن است، چراکه در این قانون ۸۰ساله به جنبه‌های مختلف قانون تجارت پرداخته شده بود و حال تنها با انجام اصلاحاتی می‌توان این قانون را اجرا کرد.

وی یکی از مزایای این قانون را نگارش مناسب آن دانست و تصریح کرد: این قانون به اندازه‌ای خوب نوشته شده که تنها در دو یا سه مرحله، تغییرات جزئی داشته است. حال اگر می‌خواهیم

امسال ۶۰۰هزار میلیارد تومان ارزش فعالیت‌های صنعتی ارزیابی شده که اگر سالانه سیستم بانکی ۲۱درصد به بخش تولید اختصاص دهد طی ۲ سال می‌توانیم ۵۰درصد مذکور را محقق کنیم. سال گذشته حدود ۵۰درصد مانده بدهی تسهیلات بانکی به فعالیت‌های خدماتی و ۲۹درصد به صنعت اختصاص یافت

یک قانون موقت چهارساله را جایگزین یک قانون ۸۰ساله کنیم، بزرگ‌ترین ضرر آن، ایجاد بلاتکلیفی است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه برای توسعه و برنامه‌ریزی در زمینه بهبود فضای کسب‌وکار نمی‌توان از قانونی استفاده کرد که موقتی و چهار ساله است، ادامه داد: از همین رو مجلس و شورای نگهبان نیز ایرادهایی وارد کرده‌اند که امیدواریم به‌زودی نتیجه اعلام شود. در همین حال کارگروهی برای اصلاحات ضروری این قانون تشکیل شده است، زیرا امروز مکانیزم‌های جدید کسب‌وکاری در اختیار داریم که در گذشته وجود نداشته و متاسفانه مجلس بدون توجه به این موضوعات اقدام به نگارش قانون کرده است.

مهندس نعمت‌زاده در پاسخ به سوال دیگری درخصوص میزان پرداخت تسهیلات ریالی و ارزی به تولیدکنندگان از محل صندوق توسعه ملی، گفت: براساس قانون در زمینه تسهیلات ریالی حدود ۱۰درصد دریافتی‌های صندوق برای بخش کشاورزی و ۱۰درصد نیز برای بخش صنعت در نظر گرفته شده است. وی افزود: در سال‌های گذشته قراردادهایی که صندوق توسعه ملی با بانک‌ها منعقد می‌کرد، در نیمه دوم سال اتفاق می‌افتاد که بر اساس پیش‌بینی‌ها مقرر شد تا آخر خردادماه قراردادهای بانک‌های عامل بسته شده و امیدواریم تا نیمه‌دوم تیرماه بانک‌ها در این زمینه فعال شوند؛ ضمن اینکه قراردادهای ارزی نیز با تعدادی بسته شده و تعدادی هم در دست اقدام است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت به وضعیت ۸ طرح فولادی اشاره کرد و گفت: از این طرح‌ها یک طرح در دولت قبل به بخش خصوصی واگذار شده بود و آنچه در اختیار سازمان ایمیدرو قرار گرفت، ۷ طرح فولادی بود ولی به‌دلیل اینکه منابع آن در اختیار این سازمان قرار نگرفت، ۶۵درصد این طرح‌ها به بخش خصوصی واگذار شد تا گشایش اعتبار صورت بگیرد. در حال حاضر این اقدامات انجام شده و روند اجرای آنها در جریان است که ال‌سی تعدادی از آنها باز شده و تعدادی هم در حال گشایش است.

وی همچنین از آغاز طرح جدیدی با مسئولیت بنیاد مستضعفان خبر داد و افزود: براساس این طرح، بخشی از ماشین‌آلاتی که وارد کشور می‌شود در داخل کشور ساخته خواهد شد، در همین راستا مذاکراتی با سازندگان این ماشین‌آلات صورت گرفت تا این تجهیزات در ایران ساخته شود که با این روند شاهد کاهش قیمت تمام‌شده این تجهیزات خواهیم بود. مهندس نعمت‌زاده درخصوص سیاست دولت مبنی بر افزایش، کاهش یا تثبیت قیمت‌ها گفت: سیاست دولت مهار تورم است و در این راستا از هیچ تلاشی فروگذار نخواهد کرد.

کیفیت تولیدکنندگان رو به افزایش است

وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه در پاسخ به سوال خبرنگار گسترش صمت مبنی بر اینکه آیا شما به‌عنوان متولی بخش صنعت، ضامن قول و قرارهای خودروسازان با مصرف‌کنندگان هستید؟ اظهار کرد: هم خود واحدهای صنعتی و تولیدی جوابگوی مصرف‌کننده هستند و هم ما نظارت‌کننده بوده و این کار را انجام خواهیم داد. مهندس نعمت‌زاده با تاکید بر اینکه در حال حاضر کیفیت محصولات خودروسازان بدون شک رو به بهبود است، افزود: همین که کالایی مستقیم از خط تولید مستقیم به بازار می‌رود نشان‌دهنده کیفیت کار است، در غیر این‌صورت باید در خط تولید بایگانی می‌شد و به‌طور قطع تلاش خودروسازان افزایش کیفیت محصولات تولیدی است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت تصریح کرد: بنده در وزارتخانه از دو خودروی تولید ایران‌خودرو و سایپا استفاده می‌کنم که ایمنی و کیفیت آنها را تایید می‌کنم ضمن آنکه این خودروها به هیچ عنوان سفارشی ساخته نشده است اما کیفیت مناسبی دارد. البته نباید این خودروها را با خودروهای چندصد میلیونی مقایسه کرد.

وی در ادامه یکی از نیازهای صنعت جهت رفع رکود را سرمایه در گردش دانست و گفت: ممکن است برخی از تسهیلاتی که به‌عنوان سرمایه در گردش دریافت می‌کنند، استفاده دیگری کنند اما برای جهش تولید باید نقدینگی اضافه شود که در این راستا چند راهکار پیشنهاد شده که امیدواریم دولت نیز به زودی تصویب کند.

ارزش ۶۰۰ هزار میلیارد تومانی فعالیت‌های صنعتی

وزیر صنعت، معدن و تجارت درخواست خود مبنی بر افزایش میزان تسهیلات پرداختی به بخش تولید را مطرح کرد و گفت: از شورای پول و اعتبار درخواست کردیم تا میزان تسهیلات پرداختی به تولید افزایش یابد و ۵۰درصد از تسهیلات بانکی به بخش تولید اختصاص یابد.

نعمت‌زاده افزود: امسال ۶۰۰هزار میلیارد تومان ارزش فعالیت‌های صنعتی ارزیابی شده که اگر سالانه سیستم بانکی ۲۱درصد به بخش تولید اختصاص دهد طی دو سال می‌توانیم ۵۰درصد مذکور را محقق کنیم.

وی همچنین افزود: سال گذشته حدود ۵۰درصد مانده بدهی تسهیلات بانکی به فعالیت‌های خدماتی و ۲۹درصد به صنعت اختصاص یافت، این درحالی است که در شرایط عادی حدود ۳۷درصد تسهیلات به صنعت و معدن اختصاص پیدا می‌کرد. نعمت‌زاده ادامه داد: ولی در شرایط رکود باید سهم بیشتری به تولید اختصاص یابد، چراکه برای خروج از رکود باید به جای اینکه سهم بیشتری به خدمات اختصاص یابد، تولید از تسهیلات بیشتری بهره‌مند شود. وزیر صنعت، معدن و تجارت با تاکید بر استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه اظهار کرد: راهکار دیگر این است که صاحبان سهام که منابعی در اختیار دارند، وارد تولید کنند. برای نمونه ایران‌خودرو و سایپا با فروش بخش زیادی از دارایی‌های خود توانستند با تزریق نقدینگی بیشتر نسبت به افزایش تولید اقدام کنند. همچنین این روند باعث شد که بدهی آنها به قطعه‌سازان که بیش از یک‌سال به طول انجامیده بود به نصف کاهش یابد.

مهندس نعمت‌زاده با بیان اینکه امروز که دولت خواستار کنترل تورم است، نمی‌توان از بانک‌ها انتظار داشت نسبت به ارائه منابع مالی به خودروسازان و دیگر بخش‌ها اقدام کنند، تصریح کرد: بخش خصوصی در گذشته امید به آینده نداشت به همین دلیل منابع مالی از صنعت خارج و وارد سایر بخش‌ها می‌شد، حال اگر صنعت را آزاد بگذاریم، کار سودده و مستمر خواهد شد. این در حالی است که با افزایش جمعیت، بازار داخلی خوبی در اختیار داریم که با رفع انحصارات ناشی از تحریم‌ها، به‌راحتی قابل رونق است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به هدف‌گذاری این وزارتخانه در افزایش حجم صادرات غیرنفتی گفت: در سه‌ماهه نخست امسال ۱۱/۸میلیارد دلار صادرات غیرنفتی در کشور صورت گرفته که این رقم در مقایسه با سال قبل که ۹/۸ میلیارد دلار بود، رشد ۲۱درصدی را نشان می‌دهد.

وی افزود: همچنین بیش از ۳۰ مورد مذاکره با هیات‌های خارجی برای سرمایه‌گذاری داشته‌ایم که به محض برداشته شدن تحریم‌ها سرمایه‌گذاری‌ها آغاز خواهد شد، اگرچه سرمایه‌گذاری‌های کوچک در حال انجام است.

واگذاری بابت رد دیون ممنوع شد

وزیر صنعت، معدن و تجارت در ادامه به موضوع خصوصی‌سازی و نحوه اجرای آن در دولت اشاره کرد و گفت: عملکرد گذشته مشکلات زیادی را باعث شد که هنوز گریبانگیر برخی از بخش‌هاست و برخی واگذاری‌های نامناسب را به ارمغان داشته است. برای نمونه واحدی با عنوان رد دیون واگذار شده اما هنوز آن واحد واگذارشده تحویل گرفته نشده است که برای نجات این واحدها تقاضا کردیم، واحدهای بزرگ بازگشت داده شود تا سروسامان پیدا کند و پس از بهبود وضعیت واگذار شود.

به گفته وی، چند اصل در این مسیر تقاضا شده که مورد نخست این بود که خریدار واحدها اهل این کار باشند، بنابراین واحدها را باید به کسی واگذار کرد که بتواند امور را اداره کند. همچنین براساس مصوبه دولت، واگذاری بابت رد دیون ممنوع شد و در بودجه امسال نیز به‌صورت قانون درآمد.

وزیر صنعت، معدن و تجارت درخصوص وضعیت سرمایه‌گذاری در صنعت با وجود تحریم‌ها، اظهار کرد: در حال حاضر یک‌سری سرمایه‌گذاری کوچک وجود دارد که در سال‌های تحریم هم انجام می‌شود. اما تعدادی از سرمایه‌گذاری‌ها عمده است و این شرکت‌های معتبر تابع شرایط کشور خود هستند و باید از بانک خود تسهیلات دریافت کرده و بیمه‌های صادراتی نیز محصولات آنها را پوشش دهد که در حال حاضر به‌دلیل تحریم‌ها چنین امکانی وجود ندارد، بنابراین مذاکرات اولیه صورت گرفته و کار انعقاد قرارداد به پس از رفع تحریم‌ها موکول خواهد شد.

وی در ادامه در پاسخ به سوال یکی از خبرنگاران مبنی بر هزینه‌کرد تسهیلات دریافت شده از سوی سرمایه‌گذاران در راه‌هایی به غیر از صنعت نیز اظهار کرد: آماری از تسهیلاتی که به نام سرمایه‌گذاری در بخش صنعت از بانک‌ها دریافت اما صرف کارهای دیگر شده در اختیار نداریم، این مهم وظیفه بانک مرکزی است تا هنگام ارائه تسهیلات نظارت کافی را داشته باشد. اما تلاش می‌کنیم تا هر کسی که به نام سرمایه‌گذاری صنعتی و معدنی وامی را دریافت و در آن مسیر استفاده نکرده، بازپس بگیریم، چراکه خیانت کرده و باید آن را از حلقومش بیرون کشید. نعمت‌زاده همچنین درباره ممنوعیت تعرفه‌ای و گروه‌بندی واردات کالا نیز تصریح کرد: براساس برنامه پنجم توسعه به‌جز ممنوعیت تعرفه نباید موضوع دیگری موانعی را برای واردات ایجاد کند. به اعتقاد من، ممنوعیت اعمال‌شده در دولت قبل اشتباه بود و در دولت فعلی این ممنوعیت را رفع کردیم و فقط گروه دهم همچنان این ممنوعیت را در واردات خودروهای بالای ۲۵۰۰ سی‌سی دارند. وی ادامه داد: تعرفه‌های غیرمعقول حجم قاچاق کالا را به کشور افزایش می‌دهد، چراکه هزینه قاچاق کمتر از هزینه تعرفه قانونی بوده است و این امر قاچاق را سودآور می‌کند.

رییس‌جمهوری در مراسم روز ملی صنعت و معدن:

صنعت باید روی پای خود ایستادن را بیاموزد

رییس‌جمهوری در مراسم روز ملی صنعت و معدن با قدردانی از زحمت‌های صنعتگران، آنها را به رقابت با یکدیگر دعوت کرد و مذاکرات برد-برد بین مسئولان و صنعتگران را خواستار شد. حسن روحانی از عملکرد بانک‌ها در رابطه با بخش تولید انتقاد کرد و از آنها خواست تا از بنگاه‌داری دست بردارند. وی همچنین از عملیاتی کردن بسته حمایتی دولت برای خروج از رکود تا پایان تیرماه خبر داد و گفت: باید مطمئن شویم که این دولت توانمند و قادر است ثبات و آرامش بازار را حفظ کند.

به گزارش گسترش صنعت، رییس‌جمهوری اظهار کرد: اگر بسیاری از کشورها صنعتی شدند به‌خاطر معادن غنی آنها بود، اگر بسیاری از کشورها می‌توانستند با جهان خارج در ارتباط باشند به خاطر منطقه جغرافیایی خاص‌شان بود و اگر بسیاری از کشورها توانستند صنعتی شوند، به‌خاطر توسعه انسانی و داشتن دانشگاه‌های بزرگ و محققان و تلاشگران فراوان آنها بود، اما کشوری که همه اینها را دارد، هم توسعه انسانی دارد، هم دارای بزرگ‌ترین مخازن نفت و گاز جهان است و هم در حدود دوهزار کیلومتر به آب‌های آزاد جنوب متصل است و آن همه نابغه، صاحب‌نظر و دانشجو دارد و بیش از نیم قرن سابقه حرکت صنعتی را در داخل دارد، چطور نمی‌توانیم بگوییم ما صنعتی شده‌ایم؟ رییس‌جمهوری با طرح این پرسش که باید بررسی کنیم که اشکال کجاست و آیا اشکال از برنامه است، از برنامه اول، دوم، سوم، چهارم، پنجم، اشکال از برنامه‌ریزی دولت یا اشکال از قانون مجلس است، گفت: کلاه خود را یک بار قاضی کنیم و ببینیم اشکال از کجاست؟ من جمله‌ای را می‌خواهم بگویم و خواهش می‌کنم این جمله را گزنده تلقی نکنید. اگر انرژی را به قیمت جهانی تحویل تولید دهیم، تولید کشور ما قدرت صادرات دارد؟ اگر دروازه‌های کشور را باز کنیم و تعرفه‌ها را کنار بگذاریم و حمایت از تولید را کنار بزنیم آیا تولید کشورمان توان رقابت با منطقه و جهان را دارد؟

نمی‌شود برای همیشه از صنعت حمایت کرد

روحانی ادامه داد: مگر می‌شود در یک کشور برای همیشه از صنعت حمایت کرد؟ نوزاد و نوجوان نیاز به حمایت دارد، اما جوان بالغ، توانمند و رشیدی که بیش از ۴۰ یا ۵۰ سال از عمرش گذشته است، باز هم نیاز به حمایت دارد؟ آن وقت می‌توانیم بگوییم این جوان در مسیر پیشرفت قرار می‌گیرد؟

وی خطاب به صنعتگران حاضر در مراسم گفت: بدانید اگر حمایت در کنار رقابت نباشد، حمایت مخرب است. چرا بسیاری از صنایع ما بعد از گذشت ۴۰ یا ۵۰ سال قدرت رقابت ندارند و تمام نامه‌های صنعتگران به رییس‌جمهورشان و دولت‌شان در چند ماه اخیر این بوده است که اگر دو مرکز بزرگ برای این صنعت وجود دارد مبادا مرکز سومی تاسیس شود اما چرا این تفکر و تا کی؟

رییس‌جمهوری با بیان اینکه باید از یک صنعت حمایت شود اما صنعت باید چگونه روی پای خود ایستادن را بیاموزد، اظهار کرد: آنهایی که تجربه بلند و طولانی از تولید و صنعت دارند، بیایند با هم بنشینیم و گفت‌وگو کنیم. گفت‌وگو اصلا برای همین است. مذاکرات برد-برد که تنها با خارجی‌ها نیست. برد-برد باید در مذاکره دولت و بخش خصوصی، دولت و تولیدگر، قانون‌گذار و تولیدگر هم باشد. باید در کنار هم بنشینیم و ببینیم مشکل از کجاست؟

روحانی ادامه داد: ما به سرمایه طبیعی، سرمایه انسانی و سرمایه اجتماعی نیاز داریم. اگر سرمایه طبیعی ما نبود و نباشد و جایگاه جغرافیایی نیز نباشد و اتصال کشور ما به آب‌های آزاد جنوب و همچنین مسیر هوایی کشور که ما را به همه جا متصل می‌کند، نبود، ما در مضیقه بزرگی بودیم. ما در کنار این دو سرمایه نیاز به سرمایه اجتماعی داریم. به گفته رییس قوه مجریه، باید به یکدیگر و آینده اعتماد داشته باشیم و همه به قانون احترام بگذاریم. باید ثبات و امنیت را در آینده کشور ببینیم و مطمئن شویم دولت، دولتی نیست که در یک جلسه آن هم بدون مشورت و مطالعه تصمیم بگیرد.

دولت به وعده خود عمل می‌کند

روحانی با بیان اینکه باید مطمئن شویم این دولت توانمند و قادر است ثبات و آرامش بازار را حفظ کند، به اقدامات دولت در زمینه کاهش تورم نقطه به نقطه اشاره کرد و افزود: امروز دولت در موضوع تورم به آنچه قول داده و اعلام کرده، عمل کرده است و اگر گفته تورم در سال ۹۲ و ادامه آن در سال ۹۳ قابل مهار است امروز تورم نقطه به نقطه را به ۱۴/۷ درصد رسانده است. یعنی تورم نقطه به نقطه از ۴۳ و ۴۴ درصد به زیر ۱۵ درصد رسیده و این باید برای صاحبان سرمایه، کارآفرینان و صنعتگران اطمینان‌بخش باشد.

وی افزود: ما روند کاهش تورم را در سال جاری ادامه خواهیم داد. در ماه خرداد مواد خوراکی نه تنها افزایش نداشته، بلکه در مواردی نیز کاهش داشته است. البته ممکن است این خبر برای کارآفرینان خوش نباشد، اما برای کل ملت ایران و ایجاد ثبات در بازار یک خبر خوش است.

نرخ تورم ماهانه به‌طور متوسط حدود یک درصد یا زیر یک‌درصد بوده است. در خردادماه ۸/۰ درصد بوده و در بعضی ماه‌ها یک‌درصد بوده یا در بعضی از ماه‌ها ۱/۲ بوده است و در کل تورم یک واحد درصد بوده و این به معنای یک اطمینان به جامعه ماست که می‌خواهد کار و تلاش کند و نوعی ثبات و حرکت معقولانه و کنترل شده رو به جلو است.

روحانی تصریح کرد: همیشه گفته می‌شود در ماه‌های اخیر وقتی رکود با تورم همراه است، دولت هر کدام را که آغاز کند، اعتراض می‌کنند، دومی چه شد. اگر دنبال شکستن رکود بودیم الان می‌گفتند دولت همه‌اش به دنبال رونق تولید است. تورم چه شد؟ افسارگسیخته ۴۵ و ۵۰ درصد شد. رییس‌جمهوری با بیان اینکه ما با مشورت با کارشناسان به این نظر رسیدیم، زمانی‌که تورم بسیار فزاینده است و حرکت آن سریع است و همزمان رکود هم داریم در قدم نخست باید تورم را مهار کنیم، گفت: در کنار زدن تورم به دنبال شکستن رکود -که البته از مهار تورم سخت‌تر است- نیز خواهیم بود.

روحانی با بیان اینکه نخستین قدم برای شکستن رکود برداشته شده است، گفت: وزیر محترم امروز به رشد تولید در خودروی سبک، رشد تولید در فولاد، رشد تولید پتروشیمی و رشد تولید در لوازم خانگی اشاره کردند و این به معنای آن است که نخستین قدم برای شکستن رکود برداشته شده است.

وی با بیان اینکه امروز در زمینه گاز و تولید نفت، قدم‌های مهمی برداشته شده است، اعلام کرد: چهار فاز را در پارس جنوبی تا پایان سال به تولید خواهیم رساند و چهار فاز دیگر در سال بعد به تولید می‌رسد.

روحانی اظهار کرد: رشد تولید در نفت هم شروع و آغاز شده است و برای اجرای بند «ق» وزیر نفت اعلام کرد که سرمایه کافی برای تغییر همه وسایل گازسوز در اختیار گذاشته می‌شود و این موضوع هم در بحث‌های حمل و نقل و مترو این‌چنین است. رییس‌جمهوری تصریح کرد: نمی‌توانیم خواهش کنیم و بگوییم در زمینه خودرو یک حرکت کیفی رخ دهد و در نهایت این حرکت هم رخ ندهد.

روحانی همچنین به ایجاد برخی از محدودیت‌ها و عدم محدودیت‌ها در بعضی از حوزه‌ها اشاره کرد و گفت: در زمینه صنعت، دولت محدودیت‌هایی را ایجاد می‌کند که این محدودیت‌ها به نفع کشور است و البته یکسری محدودیت‌هایی وجود دارد که به ضرر است و باید برداشته شود. وی تاکید کرد: بعضی از محدودیت‌ها عقلانی نیست و ناصحیح است و برخی از محدودیت‌ها هم درست و عقلانی است.

محدودیت‌های غیرعقلانی برداشته می‌شود

رییس‌جمهوری افزود: در زمینه تولید اگر پیچ‌وخم‌های غیرضروری برای دادن مجوز پیش پای ما باشد، به معنای محدودیت غیرعقلانی و ناصحیح است و باید آن را برداریم و اگر در بخش‌هایی از سیستم اداری فساد وجود دارد، آن به‌معنای محدودیت غلط و غیرعقلانی است و باید با آن مبارزه کنیم.

روحانی با بیان اینکه اگر رانت وجود داشته باشد معنای آن محدودیت ناصحیح و غیرعقلانی است، افزود: از این‌رو باید با آن مقابله کنیم؛ یکسری از محدودیت‌ها عقلانی و درست است؛ یعنی اگر برای صنعت محدودیت قائل می‌شویم، این محدودیت لازم و ضروری است و هدف نهایی از صنعت باید نفع مردم باشد.

وی با بیان این مطلب که دولت باید در برخی از موارد محدودیت ایجاد کند و این محدودیت‌ها به نفع جامعه و مردم است، گفت: محدودیت‌ها برای سلامت، امنیت، فرزندان و نسل‌های آینده است. اما اگر در جایی محدودیت‌ها مشکل‌آفرین شود، دولت باید در برابر آن مقابله کند.

رییس‌جمهوری با اشاره به اینکه امروز در شرایطی هستیم که دولت در تولید با مشکلاتی مواجه است، اظهار کرد: برخی از مشکلات را دولت باید حل کند. ضمن اینکه ما باید در روابط خارجی فضای مناسبی را قرار دهیم تا شما (صنعتگران) راحت‌تر مواد اولیه و فناوری‌ها را وارد کنید.

روحانی به سیاست خارجی دولت یازدهم اشاره کرد و با بیان اینکه دولت در زمینه سیاست خارجی قدم‌های درستی را در ۱۱ ماه گذشته برداشته است، اظهار کرد: تحریم توانست در بخشی از حوزه‌ها حتی در صنعت خودرو اثر خود را بگذارد اما امروز قدم‌های خوبی در این زمینه برداشته شده است و قدم‌های دیگر نیز برداشته خواهد شد و بنده این قول را می‌دهم که کاسه تحریم شکسته شده است و هیچ کس و هیچ بندزنی قادر نیست کاسه شکسته‌شده را به صورت اول برگرداند.

وی تصریح کرد: به همه دوستان، ارزشمداران و به همه عزیزان با زبان روان و آرام عرض می‌کنیم که انقلاب و ارزش‌ها را می‌شناسیم و می‌دانیم، عزت ملی را پاس می‌داریم. خیلی غصه نخورید؛ ما می‌دانیم که چه کار می‌کنیم.

رییس‌جمهوری به دفاع از تیم مذاکره‌کننده هسته‌ای ایران پرداخت و اظهار کرد: وزارت خارجه ما و تیم مذاکره‌کننده کاملا تخصص لازم را برای حرف زدن در برابر شش قدرت که روبه‌روی آنها ایستاده‌اند دارند، سبک و سیاق مذاکره را می‌دانند و تجربه لازم را هم دارند و ما راه را به حول و قوه‌الهی تا موفقیت نهایی ادامه خواهیم داد.

روحانی درخصوص روابط ایران با کشورهای منطقه نیز گفت: ما روابط خود را با کشورهای همسایه نزدیک‌تر خواهیم کرد. البته یکی، دو همسایه داریم که آنها هنوز تمایل‌شان را نشان نداده‌اند، اما ما علامت لازم را برای رابطه خوب به آنها داده‌ایم و می‌خواهیم با همسایگان خود روابط دوستانه، برادرانه با حسن همجواری و صمیمانه داشته باشیم، چراکه این روابط را به نفع کشور، همسایگان و ملت‌های منطقه می‌دانیم.

وی تاکید کرد: برای ایجاد ثبات، آرامش و جلوگیری از جنگ در منطقه توان خود را به کار گرفته‌ایم و می‌گیریم و می‌بینیم افراطی‌گری، خشونت، درشت‌گویی، دخالت در امر این و آن به نفع هیچ کشوری نیست.

رییس‌جمهوری اضافه کرد: امنیت و ثبات در منطقه نه تنها برای صنعت کشور، بلکه برای آرامش مردم ضروری است و ما این راه را همچنان ادامه خواهیم داد.

بانک‌ها توانمند نیستند

روحانی همچنین با اشاره به اینکه دولت باید به بخش تولید کمک کند و این کار را هم انجام خواهد داد، افزود: بانک‌ها توانمند نیستند. از این‌رو بانک‌ها باید توانمند شوند و ما در این زمینه جلسات متعددی را گذراندیم و حتی جلساتی را هم پیش‌رو داریم. برای تامین آنچه شما سرمایه در گردش می‌دانید.

وی با اشاره به اینکه برای کمک به بخش تولید نمی‌توانیم همه را به یک چشم ببینیم، ادامه داد: آنهایی که در سخت‌ترین شرایط کشور و در تحریم و شرایط مشکل توانستند خود را نگه دارند، اگر امروز برای رشد تولید نیاز به کمک دارند در اولویت قرار دارند. اولویت دوم هم مربوط به بخش‌های تولیدی می‌شود که دچار مشکل شده‌اند، مشکل آنها از درون نبود بلکه از بیرون بود. یعنی مربوط به تحریم کشتیرانی و تحریم بانک‌ها بوده است.

ارائه بسته حمایتی برای شکستن رکود تا پایان تیرماه

رییس‌جمهوری در از تشکیل کارگروهی برای رونق و اینکه از رکود خارج شویم، خبر داد و گفت: کارگروهی در این زمینه کار می‌کند و من از اقدامات آنها مطلع هستم. در برخی از موارد با هم اتفاق‌نظر و در بعضی از موارد اختلاف‌نظر دارند. در شورای هماهنگی اقتصادی موارد اختلافی را بررسی می‌کنیم تا پایان تیر بسته حمایتی برای رونق و شکستن رکود را آماده، عملیاتی و اجرایی کنیم.

روحانی با بیان اینکه دولت بر اعتقاد خود ثابت است، از این رو باید تولید را قدم به قدم در اختیار بخش خصوصی قرار دهیم، به تفاوت برخی از بنگاه‌ها در داخل کشور با کشورهای دیگر اشاره کرد و افزود: برخی از بنگاه‌ها بزرگ متولد شده‌اند؛ یعنی در ۴۰ سالگی متولد شدند. البته بعضی هم حرکت مناسب داشتند. مشکل ما در زمینه بخش خصوصی این است که از نگاه کوچک حرکت نکردیم. در کشورهای بزرگ بنگاه‌های بزرگ صنعتی ۵۰ سال پیش کارگاه کوچک بودند، اما امروزه به کارخانه عظیم تبدیل شدند و مراحل رشد را طی کردند؛ در کشور ما این‌طور نبوده است؛ از این رو ما باید در این زمینه حرکت درست را انجام دهیم. وی تاکید کرد: شرکت‌هایی که جنبه ملیتی دارند وقتی وارد کشور می‌شوند باید حواسمان را به آنها جمع کنیم، به این شرط بیایند تا تکنولوژی‌های نو را وارد کنند و ما این تکنولوژی‌ها را بومی کنیم و دنبال نوآوری هم باشیم. نباید هم فقط دنبال برند باشیم. به گزارش خبرنگار ما، روحانی در بخش دیگری از سخنانش با بیان اینکه باید دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی، بخش خصوصی و صنعت و معدن همه دست به دست هم دهند تا پرچم عظیم صنعت ایرانی و صنایع ظریف و غیرظریف یکبار دیگر در نقطه‌های ایران عزیز و محبوب ما به اهتزاز درآید، گفت: این کار شدنی است و ما می‌توانیم. باید اراده لازم برای این کار را داشته باشیم.

سال‌های ۸۴ تا ۹۲ تکرار نمی‌شود

وی گفت: سرمایه‌مان را به داخل کشور بیاوریم، والله، بالله، تالله سال‌های ۸۴ تا ۹۲ گذشت، تکرار نمی‌شود. دولت یازدهم خود را خادم مردم می‌داند و هیچ تصمیم فردی‌ای اتخاذ نمی‌کند و بدون مشورت و شور آن هم با شورهای چندباره تصمیمی را اعلام نمی‌کند و اگر اعلام کرد و اشتباه کرد، برای آنهایی که دولت را نقد کنند و فریاد بکشند و بگویند دولت اشتباه کرده است ما هم احترام و هم تواضع می‌کنیم و هم دست آنها را می‌بوسیم.

رییس‌جمهوری با بیان اینکه باید خود را آماده کنیم و بانک‌های ما کمربندهای‌شان را برای کمک ببندند و بازار سرمایه ما وارد عمل شود، اظهار کرد: بنگاه‌های بزرگ به بازار سرمایه تکیه کنند و بنگاه‌های کوچکی که خود به خود توان ندارند، باید به بانک‌ها متکی شوند.

بانک‌ها باید قدم به قدم دست از بنگاه‌داری بردارند

روحانی ادامه داد: بانک‌های ما باید قدم به قدم دست از بنگاه‌داری بردارند. اینکه پول مردم را جمع کنند. امانت‌دار باشند و واسطه خوبی بین مردم و بنگاه‌های اقتصادی باشند.

وی با بیان اینکه باید راه و روش بانک‌ها اصلاح شود، گفت: بازار سرمایه ما باید فعال‌تر شود. البته ما زمینه را برای ورود سرمایه خارجی آماده خواهیم کرد؛ چراکه سرمایه داخلی ما برای همه طرح‌هایی که پیش‌رو داریم، کافی نیست. سرمایه خود ایرانیان که برخی آن‌ور آب گذاشته‌اند همه را به داخل بیاورند و ما نیز باید آنها را تشویق کنیم که سرمایه‌گذاری کنند. خارجی‌ها را نیز برای سرمایه‌گذاری تشویق کنیم و آنچه لازم است دولت تصویب کند، آن را دنبال خواهیم کرد و آنچه لازم است مجلس شورای اسلامی تصویب کند، دولت به صورت لایحه تقدیم مجلس می‌کند.

روحانی در ادامه گفت: به نظر من امروز هیچ اختلاف نظری بین دولت و مجلس و قوه قضائیه در سیاست‌های کلی مصوب مقام معظم رهبری از جمله اقتصاد مقاومتی و چشم‌انداز ۲۰ ساله برای هدف بلندمان که شکستن رکود و ایجاد رونق و صنعتی کردن کشور است، وجود ندارد.

روحانی تصریح کرد: کشاورزی نیز باید صنعتی شود، بردن آب به مزارع و باغستان‌ها هم باید صنعتی شود. صنعت باید همه جا را فرا گیرد و کشور ما کشور صنعتی شود و این کار را به حول و قوه الهی با دست‌های پر کار و بازوان پرتوان صنعتگران و به‌خصوص با کمک مدیرانی که سابقه دارند، انجام خواهیم داد.

وی با بیان اینکه ما نیاز به توسعه و رشد داریم، اظهار کرد: امسال یعنی سال ۹۳ باید رشدمان مثبت شود. ما سال گذشته رشدمان مثبت نبود، سال قبل از آن هم که ۹۱ بود، خبر دارید چه خبر بود. حالا ما می‌گفتیم منفی ۵/۸ اما اخیرا بانک مرکزی با محاسبات دقیق می‌گوید منفی ۶/۸.

رییس‌جمهوری خاطرنشان کرد: ان‌شاالله سال ۹۳ را با رشد مثبت حرکت خواهیم کرد و در مسیر رونق خواهیم بود. همه باید دست به دست هم دهیم و ان‌شاالله این کار را انجام خواهیم داد و کشوری آباد و توسعه‌یافته پیش روی ایرانیان عزیز ما خواهد بود.

۱۷ درخواست صنعتگران از رییس‌جمهوری

در پایان این مراسم صنعتگران با صدور بیانیه‌ای درخواست‌های خود را از رییس‌جمهوری و دولت در قالب ۱۷ بند مطرح کردند.

۱. اجرای دقیق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و عملیاتی کردن این سیاست‌ها با استفاده از ظرفیت‌های نهادها و تشکل‌های بخش خصوصی به‌منظور افزایش بهره‌وری و کاهش آسیب‌پذیری اقتصاد و صنعت کشور.

۲. تدوین استراتژی توسعه صنعتی کشور با همکاری تشکل‌های صنعتی و کارشناسان اقتصادی و تصویب آن در نهادهای قانونی.

۳. تصویب و اجرایی شدن لایحه «حمایت از تولید» با لحاظ کردن پیشنهادهای ارائه شده از سوی بخش خصوصی.

۴. بازبینی و بازنگری در اجرای سیاست‌های اصل ۴۴ و بازبینی فرآیندها و برنامه دستگاه‌های اجرایی در رابطه با اجرای این سیاست‌ها و نیز حضور حداکثری بخش خصوصی در فعالیت‌هایی که امکان واگذاری آنها توسط دستگاه‌های دولتی وجود دارد.

۵. ارتقای سهم معدن و صنایع معدنی در تولید ناخالص ملی و اولویت دادن به تامین مواد مورد نیاز صنایع داخلی کشور و نیز تصویب و اجرایی کردن «استراتژی توسعه معدن» کشور از طریق ساماندهی امکانات و ظرفیت‌های موجود حول نقشه راه مشخص.

۶. بازنگری قوانین کار، بیمه و تجارت، به‌گونه‌ای که این قوانین منطبق با استانداردهای جهانی باشند، قابلیت اجرا با فناوری روز دنیا را داشته باشند و از اظهارنظر سلیقه‌ای مجریان دور باشد.

۷. استقرار عدالت مالیاتی جهت ارتقای درآمد ملی از طریق شناسایی منابع جدید و نامشهود درآمدی و وصول مالیات از آنها در مسیر کاهش فشارهای مالیاتی از واحدهای تولیدی و اعمال منصفانه قانون و مأخذ قرار دادن دفاتر قانونی شرکت‌ها.

۸. مدیریت منابع ارزی با تاکید بر تامین نیازهای تولید ملی و کارآفرینی و ثبات ارزش پول ملی و همچنین حمایت از تولید محصولات صادرات محور.

۹. اجرای دقیق قانون هدفمند کردن یارانه‌ها به‌نحوی که تخصیص منابع مربوط به بهینه‌سازی مصرف انرژی در واحدهای تولیدی و حمایت از تولیدکنندگان بخش صنعت براساس دو شاخص میزان آسیب‌پذیری و میزان بهره‌وری مصرف انرژی در زیر بخش‌های مختلف صورت پذیرد.

۱۰. ضرورت افزایش جذب سرمایه‌گذاری خارجی و کاهش موانع ذهنی و عینی این مولفه مهم توسعه اقتصادی. موانعی همچون ذهنیت منفی نسبت به سرمایه‌گذاری خارجی، توسعه نامناسب بازار مالی، ضعف امنیت مالی و بیمه سرمایه‌گذاری، مقررات اداری پیچیده و دیوان‌سالاری گسترده، قوانین و مقررات نامناسب.

۱۱. تسریع در ایجاد تحول اساسی در ساختارهای بخش عمومی و دستگاه‌های اجرایی و طراحی ساختار مطلوب با توجه به رتبه نازل کشورمان در امر شفافیت و مبارزه با فساد اداری و اقتصادی.

۱۲. تقویت صندوق توسعه ملی و تبدیل این صندوق توسعه‌ای به محور اصلی تامین سرمایه و توسعه کشور با تاکید بر تامین نیازهای سرمایه‌ای بخش خصوصی.

۱۳. عدم مداخلات اداری دولت در امر قیمت‌گذاری و متابعت از شیوه‌های بازارهای رقابتی در این حوزه در کنار خلق ابزارهای مناسب ازجمله استفاده از توانمندی‌های تشکل‌های مردم نهاد به‌منظور رعایت حقوق مصرف‌کنندگان.

۱۴. کاهش مداخله دولت در بازار پول و اتخاذ سیاست‌های مناسب در این حوزه به‌منظور هدایت منابع مالی به سمت تولید و تامین نیازمندی‌های مالی تولیدکنندگان کشور.

۱۵. ارتقای بهره‌وری نیروی کار و سرمایه در بخش تولید با اجرای ماده (۷۹) قانون برنامه پنجم توسعه و آیین‌نامه مصوب آن.

۱۶. بازبینی اهداف و ارقام مشخص شده در اسناد توسعه‌ای کشور نظیر برنامه پنجم توسعه، تعیین اهداف واقع‌بینانه در برنامه ششم توسعه با توجه به عقب‌ماندگی‌های اخیر در تحقق اهداف مشخص شده در این اسناد.

۱۷. فراهم آوردن امکان دسترسی هرچه سهل‌تر به آمار و اطلاعات به‌روز و دقیق صنعتی و معدنی و ایجاد زمینه‌های لازم برای تاسیس و فعالیت موسسات خصوصی معتبر جهت جمع‌آوری، تنظیم و انتشار آمار و اطلاعات اقتصادی و صنعتی مورد نیاز.

افزایش سهم صنعت از تسهیلات بانک‌ها

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه از دولت درخواست می‌کنیم تا تصمیم مناسبی را برای افزایش سرمایه بانک‌ها و تامین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی بگیرد، گفت: در حال حاضر سهم بخش صنعت از تسهیلات بانکی بسیار اندک است.

مهندس محمدرضا نعمت‌زاده در مراسم روز صنعت، معدن و تجارت اظهار کرد: دولت یازدهم در طول فعالیت خود اقدام‌های موثری برای شناسایی و رفع موانع پیش‌روی واحدهای تولیدی برداشته، به‌نحوی که با ابلاغ مصوبه ۳۵ بندی رفع موانع تولید برای برطرف کردن مشکلات واحدها و رشد و توسعه صنعت و تولید کشور فعالیت‌های موفقی را انجام داده است.

وی با بیان اینکه برنامه‌های دولت در کنترل و مهار تورم با در نظر گرفتن شرایط مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تدوین می‌شود، افزود: در کنار این موضوع باید از ریاست‌جمهوری به‌دلیل دیپلماسی موثر خود در لغو تحریم‌های بین‌المللی تقدیر کنیم. البته امیدواریم تا لغو تحریم‌های بین‌المللی علیه صنایع کشور به نتایج نهایی دست پیدا کرده و در راستای آن بتوانیم با گسترش تعاملات بین‌المللی خود اقدام‌های اساسی را برای رفع مشکلات پیش روی صنعتگران کشور به کار گیریم.

مهندس نعمت‌زاده به تشکیل کارگروه مشخص شناسایی عوامل موثر بر خروج از رکود که توسط دولت تشکیل شده است، اشاره کرد و گفت: امید است با بررسی و تصویب پیشنهادات مختلف از سوی وزارتخانه‌ها به این کارگروه بتوانیم تصمیم‌ها و سیاست‌های کاربردی را برای خروج سریع کشور از رکود به کار بگیریم.

وی در ادامه به ارائه لایحه حمایت از تولید که اخیرا توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت پیشنهاد و با در نظر گرفتن نظرات کارشناسان و به‌ویژه کمیسیون صنایع و معادن مجلس برای تصویب نهایی به هیات دولت ارائه شده است، اشاره و تصریح کرد: سرمایه‌گذاران شرایط فعلی کشور را درک می‌کنند و امیدوارم با اقدام‌های معکوس اثرات تحریم را بر کشور کاهش داده و موجبات رشد و توسعه صنعت را فراهم آورند.

نعمت‌زاده با تاکید بر اینکه بخش صنعت و معدن از دولت یازدهم انتظار دارد تا تصمیم‌های مناسبی را برای تامین سرمایه در گردش واحدهای تولیدی به کار گیرد، اظهار کرد: سال گذشته براساس آمار بانک مرکزی فقط ۲۹ درصد از تسهیلات بانکی به صنعت اختصاص پیدا کرد، در حالی‌که در شرایط متعارف باید میزان تسهیلات بانکی به بخش صنعت ۳۸ درصد می‌رسید.

وی اضافه کرد: در همین راستا به شورای پول و اعتبار پیشنهاد کردم تا علاوه بر ایجاد بستر مناسب برای افزایش سرمایه بانک‌ها، نقدینگی مورد نیاز واحدهای تولیدی را در قالب ارائه تسهیلات مناسب به وجود آورد.

وزیر صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اینکه این وزارتخانه با ابلاغ سیاست‌های ابلاغی رهبر معظم انقلاب در اقتصاد مقاومتی، برنامه خود را به دولت ارائه داده و پس از تایید شورای اقتصاد به اجرا خواهد گذاشت، افزود: برای حمایت از صادرات غیرنفتی دولت باید بودجه مناسبی را برای جوایز صادراتی تعیین کند، چراکه از سال ۹۰ تاکنون هیچ اعتباری برای جوایز صادراتی اختصاص پیدا نکرده است.

وی تصریح کرد: در کنار این موضوع دولت باید تصمیم مناسبی را برای تعیین تکلیف مطالبات بانکی و توقف ارائه تسهیلات بانکی به واحدهای تولیدی به‌کار گیرد؛ چراکه سیستم بانکی از ارائه تسهیلات به واحدهای تولیدی به دلیل معوقات زیاد جلوگیری می‌کند.

دریافت مبلغی اندک برای تولید

وزیر صنعت، معدن و تجارت در حاشیه مراسم روز ملی صنعت و معدن در جمع خبرنگاران با تاکید بر اینکه برای حمایت از واحدهای تولیدی در فاز دوم هدفمندسازی یارانه‌ها مبلغ اندکی را از معاونت برنامه‌ریزی دریافت کردیم، گفت: با ابلاغ این مصوبه مبلغ مذکور مشخص خواهد شد و با دریافت این مبلغ و واریز آن به بانک صنعت و معدن می‌توانیم سه‌برابر وام دریافت کنیم که این موضوع خود می‌تواند راهگشایی برای حل مشکلات تولیدی باشد.

نعمت‌زاده اضافه کرد: البته تسهیلات مذکور را به واحدهای تولیدی که در کاهش مصرف انرژی اقدام‌های موثری انجام داده و کالاهای صادرات‌محور تولید کرده‌اند، پرداخت می‌کنیم.

وی با تاکید بر اینکه هدف دولت یازدهم هدایت فعالیت‌ها به‌سمت بخش خصوصی است، اظهار کرد: متاسفانه در دولت گذشته بیشتر فعالیت‌ها در چارچوب دولت انجام می‌شد که این موضوع آسیب‌های جدی را بر تقویت بخش خصوصی در کشور وارد کرده بود، به همین منظور دولت یازدهم درصدد ادامه اقدام‌های دولت گذشته نیست.

نعمت‌زاده با بیان اینکه نرخ تورم نیز در سه‌ماهه نخست امسال روند کاهشی را تجربه کرده است، گفت: این امر نشان از آن دارد که قیمت کالاها نیز به‌صورت کلی کاهش پیدا کرده است.

رییس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران با تاکید بر اینکه از دولت می‌خواهیم قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار را اجرایی کند، تصریح کرد: صنعت در شرایط کمبود نقدینگی قرار دارد و دولت باید در این رابطه تصمیم مناسبی بگیرد. غلامحسین شافعی در مراسم روز صنعت و معدن با بیان اینکه با نگاهی به برنامه‌های گذشته توسعه اقتصادی کشور می‌توانیم به آمارهای قابل تاملی دست پیدا کنیم، اظهار کرد: از سال ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۱ به علت اعمال سیاست‌های پولی و تجاری و سیاست‌های حمایت از بخش خصوصی، صنعت با رشد بالای ۱۰ درصدی و نرخ تورم ۱/۹ درصد مواجه شد و سهم بخش خصوصی از اقتصاد به بالای ۷/۴ درصد رسیده بود که این موضوع در کنار کارهای توسعه دولت برای حمایت بخش تولید و صنعت بسیار مناسب بود. وی با اشاره به اینکه دولت باید در برنامه توسعه‌ای خود نخست سرفصل توسعه را فراهم کرده و سپس اقتصاد را به بخش خصوصی بسپارد، افزود: در برنامه‌های توسعه‌ای بعد از انقلاب به‌ویژه در برنامه اول و دوم حضور بخش خصوصی بسیار پررنگ بود اما به دلیل عدم انضباط پولی و مالی و انسجام برنامه‌های حمایتی دولت این برنامه در نهایت به شکست منتهی شد.

رییس اتاق بازرگانی ایران تصریح کرد: در برنامه سوم توسعه پایبندی دولت به اجرای برنامه و تعیین منابع مناسب از حساب ذخیره ارزی به بخش‌های مختلف ضمن تدوین قانون جدید مالیات‌ها و ایجاد شفافیت نسبی باعث شد تا تولیدکنندگان در این برنامه به اهداف خود رسیده و تاحدودی می‌توان گفت، برنامه سوم برنامه‌ای بسیار قابل اهمیت برای توسعه بخش خصوصی و تولید کشور به‌شمار می‌آید. شافعی در ادامه با بیان اینکه اما در برنامه چهارم تصدی‌گری دولت ادامه داشته و حضور بخش خصوصی در تصمیم‌گیری‌ها کم‌رنگ شد، اضافه کرد: تنها در برنامه پنجم توانستیم به بهره‌وری و رشد مناسب دست پیدا کنیم، به‌نحوی که به‌طور متوسط در آن مقطع ۶۰۰ هزار شغل ایجاد شد. وی تصریح کرد: در برنامه چهارم نرخ رشد عوامل تولید به صفر رسید و نرخ رشد اقتصادی و تورم به دو برابر افزایش پیدا کرد. برهمین اساس دولت نتوانست در این برنامه به عملکرد مناسبی برای هدایت متغیرهای اقتصادی برای توسعه کشور دست پیدا کند.

رییس اتاق بازرگانی با اشاره به اینکه در طول سال‌های ۸۴ تا ۹۰ کشور به درآمدهای رویایی نفت دست پیدا کرده بود، گفت: حاصل این درآمدهای رویایی برای صنعت در حد یک فاجعه بود؛ چراکه در چنین شرایطی تولید و صنعت بی‌پناه ماندند و واسطه‌گری‌های مالی رشد افسانه‌ای پیدا کرد و بازار ایران بهشت تولیدکنندگان خارجی شد.

شافعی اضافه کرد: در آن مقطع بخش بازرگانی و صنعت ۱۱۸ هزار میلیارد تومان، بخش ساختمان ۹۸ هزار میلیارد تومان، بخش صادرات فقط ۹ هزار میلیارد تومان و کشاورزی ۲۹ هزار میلیارد تومان به منابع مورد نیاز خود دست پیدا کرد. در این میان صنعت فقط ۶۰ هزار میلیارد تومان از سرمایه مورد نیاز خود را توانست دریافت کند، حال با چنین اتفاقی و افول صنعت، همت صنعتگران و تولیدگران باعث شد تا در شرایط فعلی قرار بگیریم. رییس اتاق بازرگانی ایران گفت: خواسته بخش خصوصی از دولت، اجرای صحیح قانون بهبود مستمر فضای کسب‌وکار است و از دولت و شخص رییس‌جمهوری درخواست می‌کنیم تا کتابچه قانون فضای کسب‌وکار را اجرا کنند.

نگرانی بخش خصوصی از نادیده گرفته شدن رکود

رییس خانه صنعت، معدن و تجارت ایران نیز در ادامه مراسم روز صنعت و معدن با بیان اینکه نگران آن هستیم دولت به کاهش تورم دل بسته و رکود صنعت را نادیده بگیرد، گفت: از دولت درخواست می‌کنیم تا برای بخشودگی جرایم بانکی واحدهای تولیدی تصمیم مناسبی اتخاذ کند.

سیدعبدالوهاب سهل‌آبادی اظهار کرد: چالش‌های پیش‌روی صنعت ایران در حال حاضر مزمن و انباشته شده است، البته این چالش‌ها به‌تازگی اتفاق نیفتاده که به راحتی قابل حل باشد بلکه برای حل آن کل قوای کشور همکاری کرده و در یک گفتگوی بی‌پرده و جدی به یک راهکار جامع دست پیدا کنند.

وی با بیان اینکه مسئله اصلی این روزهای واحدهای صنعتی نقدینگی و بدهی‌های معوق بانکی است، تصریح کرد: بدهی‌های معوق بانکی جریمه‌های سنگینی را به تولیدکنندگان تحمیل می‌کند که در این رابطه برخی از صنعتگران راهی زندان شده‌اند.

رییس خانه صنعت، معدن و تجارت اضافه کرد: مسئله نقدینگی و جریمه‌های سنگین بانکی باعث شده تا بخش صنعت نتواند در اجرای فاز دوم هدفمندسازی یارانه‌ها به پویایی و اقدام‌های مناسبی دست پیدا کند، به همین منظور از دولت درخواست می‌کنیم تا با رفع موانع بستر لازم را برای توسعه صنعت کشور به وجود آورند.

وی با اشاره به اینکه سهم بخش صنعت در اقتصاد کشور بسیار قابل توجه است، افزود: منابع مورد نیاز واحدهای صنعتی کمتر از کسری منابع دولت در اجرای قانون هدفمندسازی یارانه‌هاست، حال چرا دولت اقدام مناسبی را در این رابطه انجام نمی‌دهد و با ملاحظه حقوق مصرف‌کنندگان و تولیدکنندگان تصمیمی را برای بخشش معوقات بانکی تولیدکنندگان به کار نمی‌گیرد.

سهل‌آبادی با بیان اینکه به‌تازگی وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی سخن از تدوین یک برنامه برای افزایش اشتغال در سطح کشور کرده است، گفت: با توجه به مشکلات ساختاری موجود در کشور هرگونه برنامه اشتغالزایی دولت نه تنها موثر واقع نخواهد شد، بلکه حجم نقدینگی مورد نیاز واحدها را افزایش داده و نرخ تورم افزایش پیدا خواهد کرد. وی اضافه کرد: بهتر است دولت هرگونه منابع مالی که برای افزایش اشتغال در سطح کشور پیش‌بینی کرده است را به بخش صنعت اختصاص داده و آنها را از گرداب معوقات بانکی رها سازد. رییس خانه صنعت، معدن و تجارت با اشاره به اینکه به اعتقاد فعالان اقتصادی لازمه خروج دولت از رکود اقدام‌های همزمان برای کاهش تورم است، اظهار کرد: هم‌اکنون دولت با سیاست‌های انقباضی درصدد کاهش نرخ تورم در جامعه است. این در شرایطی است که اعتبارات بانکی کاهش پیدا کرده و حقوق دستمزدها نیز با رشد ۲۵ درصدی روبرو شده است. این موضوع در کنار افزایش نرخ ۲۵ درصدی نرخ مالیات بر ارزش‌افزوده، افزایش قیمت‌های حامل‌های انرژی، افزایش ۱۰ درصدی نرخ ارز و افزایش نرخ سود وام‌های صنعتی از ۱۴ به ۲۲ درصد به هیچ عنوان نمی‌تواند به نتایج مناسبی دست پیدا کند. سهل‌آبادی با بیان اینکه دولت گذشته افسار کنترل تورم را رها کرده بود، گفت: نگران آن هستیم که دولت یازدهم نیز به کاهش تورم دل بسته و رکود صنعت را نادیده بگیرد.

قانون بهبود فضای کسب‌وکار محور حمایت از تولید

رییس کمیسیون صنایع و معادن مجلس در مراسم روز ملی صنعت و معدن گفت: لازمه حمایت از تولید به‌عنوان یکی از راهبردهای اساسی کشور این است که قانون بهبود فضای کسب‌وکار محور باشد و سایر سیاست‌های پولی و مالی در کنار آن باشد.

رضا رحمانی با بیان اینکه اصلاح فضای کسب‌وکار و تدوین استراتژی توسعه صنعتی دو خواسته اصلی ماست، تصریح کرد: حمایت از تولید از همان ابتدا در برنامه‌های رییس‌جمهوری بوده و منش و روش ایشان به تولید آرامش داده است.

وی با اشاره به فرمایشات رهبر معظم انقلاب ادامه داد: به گفته رهبری، صنعت باید پیشقراول توسعه باشد و در کشورهای توسعه‌یافته نیز صنعت مرکز ثقل همه سیاست‌هاست؛ در سال‌های اخیر در کشور ما صنعت شرایط متفاوتی داشت. زمانی‌که دشمنان ما سعی در متوقف کردن صنعت داشتند، برخی تصمیمات داخلی هم با این سیاست‌ها همسو بود. رحمانی تاکید کرد: در حوزه تولید امسال به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی نیاز داریم و با وجود مصوبه ۱۰ درصد ریالی صندوق توسعه ملی تا به امروز این مورد عملیاتی نشده است. وی گفت: از سهم ۳۰ درصدی تولید از درآمدهای هدفمندی یارانه‌ها که ۱۰ هزار میلیارد تومان برآورد شده بود چیزی به صنعت و تولید اختصاص نیافت. رحمانی تصریح کرد: انتظار داریم ۶۵ درصد وصولی حقوق مالکانه معدن در اختیار صنعت قرار بگیرد؛ در حالی‌که این رقم تاکنون حدود ۱۰ درصد بوده و باید ۱۵ درصد نیز در مناطق معدنی هزینه می‌شد که این رقم حدود سه‌درصد بوده است.

اجرای کامل قانون یک نیاز اساسی است

نایب‌رییس خانه معدن ایران نیز در ادامه این مراسم گفت: با بهره‌گیری کامل از منابع داخلی کشور باید اجرای کامل قانون بهبود فضای کسب‌وکار که یک نیاز اساسی تلقی می‌شود در اولویت قرار گیرد.

محمدرضا بهرامن با بیان اینکه کشور ما با داشتن منابع عظیم نفت، گاز، معدن و نیروی انسانی فراوان نباید از لحاظ اقتصادی دچار رکود و بیکاری شود، افزود: در حال حاضر مشکل اصلی، تبدیل توانایی‌های بالقوه به فعلیت بخشیدن آنها (فقدان سیاست‌های راهبردی و راهکارهای روشن و شفاف) است.

وی تصریح کرد: تمرکز واقعی سیاستمداران و دولتمردان در شرایط کنونی کشور به برونگرایی است و به‌کارگیری آنچه که در تدوین استراتژی توسعه صنعتی کشور لحاظ شده است منجر به بهبود مناسب فضای کسب‌وکار خواهد شد. نایب‌رییس خانه معدن ایران ادامه داد: با بازبینی دوباره در مواد اصل ۴۴ قانون اساسی، اولویت دادن به تامین نیاز صنایع داخل کشور، توسعه ذخایر معدنی کشور و همچنین استقرار عدالت برای اخذ مالیات بر درآمدزایی ازجمله مواردی است که می‌تواند در این زمینه کارساز باشد. بهرامن افزود: توجه به افزایش سرمایه‌گذاری خارجی، تسریع در ایجاد تحول در دستگاه‌های اجرایی و شفاف‌سازی و مبارزه با فساد اداری و اقتصادی، ارتقای بهره‌وری نیروی کار، بازبینی اهداف و ارقام مشخص شده در برنامه پنجم توسعه و در نهایت فراهم آوردن امکانات به‌منظور دسترسی به آمار و اطلاعات به‌روز صنعتی و معدنی و ایجاد زمینه‌های لازم برای انتشار آن جملگی می‌تواند به افتخارآفرینی در حوزه صنعت، معدن و تجارت بیانجامد.

نگاه

بدهی‌های ارزی تولید را زمین‌گیر کرد

حسن کاردان
مدیرعامل قالی سلیمان

این روزها خوش حسابی با مردم و بانک‌ها، مشتری‌مداری، توجه به کیفیت از طریق توجه به کارکنان می‌تواند ضامن موفقیت یک تولیدکننده باشد. علاوه بر این برنامه‌ریزی درست و دقیق با در نظر گرفتن احترام به سلیقه و خواست مشتری و مدیریت صادقانه نیز مکمل موارد دیگر است. صداقت و درستی با مردم، صبر و گذشت و تحمل مشکلات و سختی‌ها می‌تواند از مولفه‌های یک فرد یا مجموعه موفق باشد. برای به گردش درآوردن چرخه اقتصادی باید تلاش کرد.همدلی و هم‌نوا شدن با کارکنان مجموعه، حضور و نظارت مستمر مدیریت در بخش کاری، برطرف کردن اتلاف وقت و فراهم کردن امنیت شغلی و رسیدگی به مشکلات کارکنان، مجموعه عواملی است که باعث موفقیت یک فرد یا یک واحد تولیدی در جامعه می‌شود. در حال‌حاضر مشکل اصلی تولیدکنندگان، بدهی به صندوق ذخیره ارزی است که باعث زمین‌گیر شدن تولیدکننده می‌شود. علاوه بر این، آموزش در همه بخش‌ها، توجه به کیفیت و مرغوبیت محصولات تولیدی، احترام به خواست و سلیقه مشتری و همکاری همه کارکنان بی‌شک باعث موفقیت هر مجموعه خواهد شد.

نگاه

موفقیت با رقابت در بازارهای جهانی محقق می‌شود

محمد روشن‌فکر فلاح
مدیرعامل صنایع کاشی‌سازی کسری کردستان

این روزها تولید و صنعت با مشکلاتی همانند رکود و نبود نقدینگی، تحریم و تورم مواجه است. مشکلاتی که هر کدام به تنهایی هر صنعت تولیدی را فلج می‌کند. اما به‌عنوان یک تولیدکننده تلاش کردیم مسائل مالی را مدیریت کنیم و با توجه به اینکه حفظ نیروی کار و رفع نیازها و توجه به خواسته‌های آن‌ها تاثیر مستقیمی بر افزایش بهره‌وری و به‌تبع آن موفقیت می‌گذارد، بی‌وقفه در این مهم کوشیدیم. تلاش برای افزایش بهره‌وری و برآوردن نیاز مشتری داخلی و خارجی در بازارهای بین‌المللی و در ماراتن و رقابت سخت تولید، این واحد صنعتی را به درجه قابل قبولی از موفقیت رسانده است و از آنجایی که صنعت کاشی و سرامیک مانند بسیاری از صنایع دیگر از تنوع زیادی برخوردار است، بنابراین با تکیه بر نیروی متخصص توانستیم با ارائه طرح‌های متنوع و به‌روز و با حفظ کیفیت، همگام با بازارهای جهانی گام برداریم. به‌اعتقاد من اگر صنایع تولیدی نتوانند نیاز بازار داخلی را در عرصه رقابت جهانی برآورده کنند به آسانی از عرصه رقابت حذف خواهند شد.

نگاه

تولیدکنندگان با سابقه نیازمند حمایت بیشتری هستند

مهدی حیدر توکلی‌شانجانی
مدیرعامل شرکت تولیدی آی سودا

وقتی هدف یک تولیدکننده خدمت به مملکت و ملت و مردم باشد، دعای مردم بدرقه راه او بوده و موفقیت حتمی خواهد شد. سال‌های گذشته مشکلات زیادی سد راه تولید شد که تلاش کردیم با همت و پشتکار موانع را از میان برداریم. از دولت جدید هم می‌خواهیم که از تولیدکنندگان باسابقه و قدیمی حمایت کند. تولیدکنندگانی که سال‌ها در این صنعت فعالیت کرده و زمینه اشتغالزایی و توسعه صنعت ملی را فراهم کرده‌اند، نیازمند حمایت بیشتری از سوی دولت هستند. در شرایط سختی که وجود داشت توانستیم نه‌تنها نیاز بازار داخلی بلکه بازارهای خارجی را فراهم کنیم و به یقین در این راستا حمایت دولت می‌تواند این چرخه را با سرعت بیشتری به حرکت درآورد.

نگاه

نوسان قیمت ارز اصلی‌ترین مشکل صنعت داروسازی

سعید باسمنجی
مدیرعامل شرکت داروسازی شهید قاضی

سال ۹۲ و سال‌های پیش از آن سال‌های بسیار دشواری برای صنعت و تولید به‌ویژه صنعت داروسازی بود. با توجه به اینکه این صنعت رابطه مستقیم با سلامت جامعه و افراد آن دارد، بنابراین خلل در بخش تولید می‌تواند بر بدنه جامعه آسیب وارد کند. در این سال‌ها مشکل اصلی ما در این صنعت، نوسانات قیمت ارز بود. از سوی دیگر ارز مبادله‌ای جایگزین ارز مرجع شد و در مواردی تولید در انتظار ارز مبادله‌ای ماند. به همین دلیل قیمت‌ها ۳۰ تا ۴۰ درصد افزایش را تجربه کرد اما سعی کردیم منابع مالی را با برنامه‌ریزی دقیق‌تر کنترل و از ظرفیت‌های موجود به نحو احسن استفاده کنیم. تلاش براین بود تا معیارهای بهره‌وری را به بهترین شکل ممکن به کار گیریم و میزان تولید را افزایش دهیم. در بخش نرم‌افزاری و سخت‌افزاری توانمندی نیروها را افزایش دادیم و با آموزش و بالابردن توان تخصصی نیروی کار، تولید و کیفیت را افزایش دادیم. صنعت داروسازی یک صنعت وابسته و ماشین‌آلات و قطعات آن وارداتی است بنابراین نوسانات قیمت ارز رابطه تنگاتنگی با افزایش و کاهش قیمت دارو دارد این در حالی است که عمده محصولات ما تولید داخل است و سال گذشته توانستیم یک‌سوم نیاز بازار را تامین کنیم.

نگاه

تولیدکننده باید ادبیات تولید را بداند

مرتضی سلطانی
رییس هیات‌مدیره شرکت تولیدی زر ماکارون

با وجود همه مشکلات، تولیدکنندگان توانستند از پیچ‌وخم‌های جاده تحریم، کمبود نقدینگی و تورم عبور کنند. نگذاشتیم در مسیر صادرات خللی وارد شود علاوه بر اینکه از کیفیت محصولات تولیدی نیز ذره‌ای کاسته نشد. تنها کسانی می‌توانند در عرصه تولید موفق عمل کنند که ادبیات تولید را به خوبی بشناسند. تولیدکننده نمونه کسی است که قیمت تمام شده، کیفیت، توجه به نیروی انسانی و مشتری‌مداری را سرلوحه کار خود قرار دهد. من معتقدم حمایت در بخش تولید تنها یک شعار است زیرا تولید باید طبقه‌بندی شود. کسی که استحقاق فعالیت در بخش تولید را دارد باید به این صنعت ورود پیدا کند. بهره‌وری با شناخت بازارهای هدف تحقق پیدا می‌کند. اگر مجموعه‌ای به توسعه سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بیندیشد، می‌تواند همسو با برندهای معتبر دنیا گام بردارد.

نگاه

نرخ بهره بانکی برای صنعت قابل تحمل نیست

محمد شهباز نجف‌علیزاده
مدیرعامل موتورسازان تراکتورسازی آذربایجان

علت انتخاب این مجموعه صنعتی به‌عنوان واحد نمونه به عوامل متعددی بازمی‌گردد. ما در این شرکت ساخت محصولات داخل را افزایش و وابستگی خود را به مواد اولیه خارجی کاهش دادیم. در واقع قطعات گذشته را در داخل تولید کردیم. شرکت موتورسازان تراکتورسازی آذربایجان زیرمجموعه‌ای از شرکت تراکتورسازی تبریز است و موتورهای تراکتور را تامین می‌کند. از آنجا که صادرات این مجموعه افزایش داشت، ارزآوری خوبی داشتیم و با کمبود نقدینگی مواجه نبودیم. در این میان کالای در جریان ساخت (workin process) یا همان WIP را در جریان صادرات کاهش دادیم و از موجودی انبارهای مواد اولیه نیز کاستیم و بدین ترتیب بهره‌وری شرکت را در سال ۹۲ به بالاترین شاخص سرانه تولید از زمان تاسیس این شرکت رساندیم. در حال حاضر وضعیت صنعت و تولید در کشور در شرایط مطلوبی به سر نمی‌برد و از سوی دیگر نرخ بهره بانکی برای صنعت قابل تحمل نیست زیرا صنعت چنین سودی ندارد که بتواند چنین بهره‌ای بپردازد. بنابراین لازم است با اصلاح نظام مالیاتی بخشی از فشار وارده بر بخش تولید کاسته شود. ارزش افزوده و مالیات، بیمه تامین اجتماعی، بهره بانکی و... از جمله مواردی است که به دلیل بالا بودن آن به بخش تولید آسیب می‌زند. در همین حال جریمه دیرکرد تسهیلات بر دوش تولید سنگینی می‌کند و از سویی دیگر، تحریم‌ها همچنان باقی است و گشایش عملی برای واردات مواد اولیه و قطعات حاصل نشده و ناچاریم همچنان با نرخ آزاد نسبت به تامین ارز مورد نیاز برای واردات مواد اولیه اقدام کنیم. این عدم تناسب سود و هزینه بخش تولید، آسیب زیادی به چرخه فعالیت این حوزه وارد می‌کند.

نگاه

افزایش تولید شمش طلا دستاورد زرشوران

حسینعلی قوانلو
مجری طرح معدن طلای زرشوران

معدن طلای زرشوران در سال گذشته برگشت سرمایه بالایی داشت و توانست در مدت سه ماه با بالا رفتن قیمت جهانی طلا و دلار، هزینه‌های خود را جبران کند. در این راستا با پیش‌بینی راهکارهایی نسبت به دور زدن تحریم‌ها اقدام کردیم که نمونه آن بهره‌مندی از شریک چینی برای اجرای طرح‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای بود. در همین راستا به دلیل استفاده از پیمانکار بخش خصوصی مشکلات ناشی از تحریم‌ها را که بخش دولتی با آن درگیر است، تجربه نکردیم. در این میان سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) نیز برای تامین نقدینگی به خوبی از این مجموعه حمایت کرد. به این ترتیب توانستیم در مدت سه سال با سرمایه‌گذاری ۸۵میلیارد تومانی که معادل ۱۵/۲ میلیون یورو است، کار را آغاز کنیم. این طرح در شهریور سال ۹۰ کار خود را آغاز کرد و در حال حاضر با گذشت سه سال در مرحله تست آزمایشی به‌سر می‌برد، اما در برنامه‌های در نظر گرفته شده، این طرح در سال آینده به بهره‌برداری خواهد رسید. با توجه به اینکه این طرح یک طرح دولتی به‌شمار می‌رود، مشکلات سایر طرح‌ها را نداشته است اما مسئله‌ای که این روند را با کندی مواجه کرده، بوروکراسی‌های اداری و دولتی بوده است. فعالیت این طرح که سال‌های سال متوقف شده بود در دوره‌ای از زمان به دلیل واگذاری به بخش خصوصی به تعویق افتاد و سپس واگذاری طی مزایده‌ای لغو شد. اما با پذیرش این طرح از سوی طلای زرشوران با افزایش قیمت جهانی طلا، دلار و نیاز کشور به طلا و شمش، با توجه به اینکه ایران واردکننده شمش طلاست، تولید شمش در داخل افزایش یافت.

نگاه

شناسایی بازار هدف مناسب با محصول

پیام صادق‌زاده
مدیرعامل شرکت شیرخشک نوزاد پگاه

این روزها واحدی موفق است که با بررسی وضعیت بازار، محصول جدیدی را ارائه دهد که با اقبال مواجه گردید که این شرایط در این کارخانه محقق شد و به این ترتیب توانستیم ظرفیت تولید را به ۱۰۰ درصد ظرفیت اسمی کارخانه افزایش دهیم. با توجه به کارگ‌یری این نوع بازاریابی، بدون تزریق سرمایه در گردش جدید، محصولات خود را پیش‌فروش کردیم. در واقع اساس کار این شرکت بر پیش‌فروش محصولات شیرخشک نوزاد بنا شده است. تولیدکننده یا صنعتگر باید در ابتدا بازار را شناسایی کند و با پیگیری وضعیت موجود، محصولات خود را عرضه کند؛ به گونه‌ای که شرکت شیرخشک نوزاد پگاه ۹۰ درصد محصولات خود را در بازار صادراتی تعریف کرد که این مسئله باعث ارزآوری بسیار خوب و فروش حداکثری محصولات موردنظر شد. در همین حال انتخاب بازارهای صادراتی به‌عنوان هدف اصلی این مجموعه یکی از مهم‌ترین علل موفقیت آن محسوب می‌شود. در حال حاضر تسه‌یلاتی که برای نصب و راه‌اندازی کارخانه اخذ شده است، اقساط سنگینی دارد و واحدها به علت کمبود سرمایه در گردش در پرداخت اقساط با مشکلات عدیده‌ای مواجه شده‌اند که به نظر می‌رسد در این شرایط لازم است فکری به حال تولیدکنندگان شود و طول مدت پرداخت اقساط افزایش یا میزان آن کاهش یابد.

نگاه

برندی همگام با صنایع روز دنیا

علیرضا خزاعی
مدیرعامل شرکت صنایع گلدیران

استمرار همکاری برخی شرکای تجاری خارجی در طول سال‌ها با شرکت‌های تابعه نیازمند ارتباط منسجم و بسترسازی بازاری فعال و به‌روز است. اگر چه شرایط تحریم‌های بین‌المللی طی سال‌های اخیر منجر به برخی نارسایی‌ها در حوزه انتقال پول با کشور مبدع یعنی کره جنوبی شده اما شرکت صنایع گلدیران به دلیل تعامل تنگاتنگ با شریک شرقی خود موفق شد، در شرایط تحریم و تنگناهای موجود در کانال رسیدن به بازارهای هدف، موفق بوده و در تامین قطعات محصولات شرکت همچون دیگر واحدهای تولیدی با مشکل زیادی مواجه نبودیم. باید توجه داشت که اقبال از محصولات این شرکت و انتخاب شرکت صنایع گلدیران به‌عنوان واحد صنعتی نمونه، وام‌دار برندی است که موفقیت بازار آن تنها و تنها در سایه توجه به حوزه تحقیق و توسعه و به روز بودن فناوری آن همگام با دیگر برندهای معتبر دنیاست. شرکت ال‌جی شرکتی بین‌المللی است و کالاهای تولیدی آن در سراسر دنیا بازارهای وسیع خود را دارد که در کنار کسب بازارهای جهانی، نگاه ویژه‌ای به حوزه تحقیق و توسعه دارد. از این‌رو محصولات این شرکت به دلیل اینکه با بازارها و برندهای دیگر فاصله فناوری مطلوبی دارد، مورد استقبال قرار گرفته و در سطوح بالا با توجه به نیاز روز مصرف‌کننده همچنان به مسیر روبه جلو خود ادامه می‌دهد.

نگاه

بخش معدن نیاز به حمایت دارد

فریدون شیبانی
پیشکسوت معدنی

با ۴۰ سال سابقه کاری در بخش معدن کشور به تازگی مسئولان به این مسئله واقف شدند که من هم در این عرصه فعالیت کرده‌ام. من به‌عنوان تنها معدن‌دار استان خراسان‌رضوی سال‌های سال به تمام معدن‌های این استان رسیدگی می‌کردم. با اینکه در فعالیت‌های معدنی با مشکلات فراوانی روبرو بودیم اما کار معدن را به نحو احسن پیش می‌بردیم اما متاسفانه در حال حاضر معدنکاران جدید کمتر از خود مایه می‌گذارند. این همه سال فعالیت من سبب شد تا به معدنکاران نزدیکتر شوم و مشکلات را در کنار هم حل کنیم. از فعالیت خود در این مدت راضیم و خوشحالم که حداقل نام نیکی از من بین معدنکاران به جای مانده است. تنها خواسته‌ای که از مسئولان مربوطه دارم این است که امکانات بیشتری در اختیار معدنکاران قرار دهند. در حال حاضر ماشین‌آلات مشکل دارند و توجه بیشتر مسئولان در تهیه این لوازم ضروری است. ماشین‌آلات کهنه جلوی فعالیت معدنکاران را می‌گیرد. در کنار این‌ها با توجه به اینکه بخش معدن، بخش ضعیفی است، نیاز به حمایت دولت به شدت محسوس است. بنابراین دولت و مجلس باید با همکاری هم برای خروج وضعیت معدن از رکود تلاش بیشتری کنند.

نگاه

مدیریت حرفه‌ای شرایط بحران

رضا رضایی
مدیرعامل آذین خودرو

کار رهبران بنگاه‌ها در شرایط متفاوت است که معنا پیدا می‌کند. شرایط اگر مثبت باشد و قوانین کسب‌وکار و شرایط موجود با ثبات باشد، همه چیز به خوبی پیش خواهد رفت. اما آنجایی که شرایط سخت حکم فرماست، عملکرد بنگاه‌ها با سختی مواجه می‌شود. در این مرحله است که مدیر یک بنگاه تنها با یک برنامه و استراتژی مدون می‌تواند بر شرایط موجود فائق آید. یک بنگاه موفق باید آمادگی برای بحران را از پیش داشته باشد. به‌خصوص آمادگی برای بحرانی که در سال ۹۱ و ۹۲ دامان صنعت و تولید کشور را گرفت که حتی در تاریخ ایران بی‌سابقه بود. در حالت کلی حل مشکلات پیش‌روی صنعت و تولید بین مدیران بنگاه‌های صنعتی متفاوت است. یک بنگاه اقتصادی زمانی که کشور با مشکل تحریم مواجه است با تدابیر ویژه‌ای از جمله شاخص‌های موثر از نظر منابع انسانی، مدیریت بهره‌وری هزینه، منابع انسانی و ... با مشکلات مواجه می‌شود و با مدیریت حرفه‌ای شرایط بحران بر این دوره غلبه می‌کند. این موفقیت زمانی تضمین می‌شود که همکاران در آن بنگاه تولیدی با مدیریت آن همدل و همراه باشند. متاسفانه در سال ۹۱ و ۹۲ برخی از بنگاه‌ها نتوانستند دوام بیاورند یا تحلیل رفتند. اما گروه آذین‌خودرو از طریق مدیریت حرفه‌ای و برنامه مدون طی دو سال به‌عنوان بنگاه موفق شناخته شد و با تولید برای ایران‌خودرو، سایپا و رنوپارس رشد فزاینده‌ای را تجربه کرد. در حال حاضر مسئولان دولت تدبیر و امید با برنامه‌ریزی برای کنترل تورم اقدام کرده و در این راستا نیز موفق بوده‌اند. باید در نظر داشت که شرایط از این نیز سخت‌تر خواهد شد. بنابراین باید با نگاه جهانی به کیفیت، کمیت و... صنایع نگریست و علاوه بر برد صنایع در داخل کشور، در منطقه و جهان نیز وارد رقابت در بازارهای جهانی شد. به نظر می‌رسد نیاز است تا قوانین حمایتی مثل قوانین گمرک باثبات شود و مشوق‌ها نیز از تولید داخلی افزایش یابد.

نگاه

حرکت در تاریکی بدون روزنه نور

حسن دالوند
مدیرعامل شرکت سیم لاکی مرکزی

این روزها واحد نمونه صنعتی بودن تنها نیازمند انسجام در بخش‌های کلان و برنامه‌ریزی نبوده و می‌بایست در کنار تمام عوامل تولید نگاهی بی‌پروا به آینده داشت. در شرایط خاص تحریم‌های بین‌المللی و با توجه به رصد آینده تولید که هیچ پیش‌بینی از آن نمی‌توانستیم داشته باشیم تنها با تکیه بر توان خود و برنامه‌ریزی قبلی حرکتی رو به‌جلو داشتیم. این درحالی است که نه بازار کسب‌وکار مشخص بود و نه پیش‌بینی از بازار هدف برای تولید در بین سال‌های ۸۹ تا ۹۳ مشخص بود. اما با وجود اینکه تحریم‌های خارجی در کنار ناملایمات داخلی که مدام بدنه تولید را تهدید می‌کرد همچنان ناگزیر به ادامه راه دلخوش و امیدوار بودیم. با این حال با توجه به تمام گرفتاری‌ها در حوزه تولید توانستیم توانایی خود را چند برابر افزایش داده و با علم به وجود موانع بر سر راه تولید به راه خود ادامه دادیم. آنچه ما را مصمم به ادامه راه و افزایش توان تولید کرد، باور این مطلب بود که در شرایط کنونی خروج از تولید به همان اندازه دشوار و ناممکن است که ادامه دادن آن. بر این اساس تداوم تولید را در دستورکار خود قرار داده و با تمام توان در این بخش سرمایه‌گذاری کردیم و امروز شاهد آن هستیم که در کنار دیگر واحدهای صنعتی توانمند و صاحبنام، واحد نمونه صنعتی سال ۱۳۹۳ شدیم. از سوی دیگر در کنار باور و «در تاریکی بدون روزنه نوری حرکت کردن» زندگی روزمره خود را فدای باورمان کرده و با امید به روزهایی روشن به تداوم این حرکت دل سپردیم. هر واحد تولیدی برای اینکه روی پا بایستد و توان تولید بالا، افزایش بهره‌وری و جلوگیری از خام‌فروشی را در برنامه‌های خود داشته باشد، باید مورد حمایت دولت و متولیان بخش صنعتی قرار گیرد. در حال حاضر ما به‌عنوان یک بنگاه صنعتی-تولیدی به تمامی تعهدات خود در قالب تداوم تولید در شرایط خاص عمل کرده و جایگاه تولید کشور را خالی نگذاشتیم. انتظار میرود که دولت نیز در قبال این حرکت تولیدکننده با او همسو بوده و شرایط را برای ارتقا و افزایش تولید فراهم سازد. از آنجا که تولیدکننده ایرانی با توجه به شرایط خاص و داشتن منابع طبیعی فراوان از جمله معادن به راحتی میتواند دانش فنی دیگر کشورها را در حوزه‌های مختلف به کار بگیرد از این ظرفیت بهره برده و جایگاه صنعتی کشور را ارتقا دهد. در این راستا دولت باید به تعهدات خود عمل کرده و از تولیدکننده حمایت کند. در شرایطی که تولیدکنندگان معوقات بانکی داشته و مدیران ارشد بانک‌ها به دلیل احتیاط‌های بیش از حد در شرایط تحریم حاضر به همراهی با بنگاه‌های تولیدی نشده و پشت تولیدکننده را خالی کردند، انتظار می‌رود اگر دولت به واحد تولیدی، ارزی اختصاص داده و تولیدکننده این اعتبار را تحت عنوان زیرساخت مولد و اشتغال به کار برده، در سایه همین ظرفیت‌سازی تولیدکننده را حمایت کند.

نگاه

در رقابت با چین موفق عمل کردیم

عبدالمجید سعیدی‌نژاد
مدیرعامل گروه طلوع پیام ایرانیان

کسب عنوان صادرکننده نمونه کفش در پنج دوره نشانگر تلاش وصف‌ناپذیر همه کارکنان و همکاران مجموعه است. سعی کردیم مجموعه‌ای با کادری متخصص و مجرب، با هدف ارتقای کیفیت و توسعه صادرات که از محورهای شاخص ساماندهی اقتصاد کشور است را تشکیل دهیم تا امروز و پس از کسب این عنوان بتوانیم به همکاران‌مان افتخار کنیم. شاید بتوان گفت که یکی از رموز موفقیت مجموعه صنعتی طلوع پیام ایرانیان تکیه بر دانش فنی روز جهان است که از این طریق توانستیم تحولی بنیادین در صنعت کفش ایران ایجاد کنیم که زمینه حرکتی رو به رشد در بهبود کیفیت و کمیت صادرات کفش ایران را فراهم آوریم. واحد ما از سال ۷۲ راهبرد توسعه صادرات را در برنامه‌های جاری خود قرار داد و به‌صورت جدی صادرات خود را در بازارهای مختلف دنبال کرد و با افزایش سهم بازار خود در بازارهای جهانی همه‌ساله شاهد رشد صادرات شرکت در مقایسه با سال قبل بودیم. آنچه به‌صورت کلی و کوتاه می‌توان در مورد رموز موفقت این مجموعه عنوان کرد، ایجاد سیستم گردش داده و مدیریت واردات ماشین‌آلات به‌روز صنعت کفش از کشورهای صنعتی مانند آلمان و ایتالیا، رقابت با رقبای بزرگی مانند چین، تولیدات با هزینه کم ولی کیفیت بالا و حفظ فاصله نزدیک برای رقابت صادراتی در کشورهای مختلف، ایجاد فرصت‌های شغلی و رقابت با کفش‌های ارزان‌قیمت وارداتی است. گسترش نمایندگی‌های خارجی و ایجاد دفاتری در روند همکاری با اتاق مشترک بازرگانی، جلوگیری از خروج ارز و استفاده بهینه از مواد اولیه داخلی در تولیدات شرکت و صادرات به کشورهای مطرح از برنامه‌های مهم این شرکت بوده که موفقیت این مجموعه را تضمین کرده است.

نگاه

خام‌فروشی صادرات زعفران را با مشکل روبرو می‌کند

فرهاد سحرخیز
مدیرعامل گروه تولیدی سحرخیز

سال‌های سختی را پشت‌سر گذاشتیم به‌ویژه در دو سال اخیر رکود از یک سو و تورم و نبود نقدینگی از سوی دیگر، فشار دوچندانی را به واحدهای تولید وارد کرد. اما من موفقیت مجموعه را نتیجه یک برنامه‌ریزی دقیق به‌ویژه برنامه‌ریزی روی منابع بانکی می‌دانم. کار گروهی و همدلی و همکاری همه کارکنان مجموعه نخستین شرط موفقیت است. ما با برنامه‌ریزی دقیق نه تنها توانستیم بازار داخلی را حفظ کنیم بلکه صادرات را با قوت بیشتری حفظ کردیم. یکی از مشکلات بزرگ صنعت تولید زعفران، خام‌فروشی است و به اعتقاد من با ادامه این روند نمی‌توانیم در صحنه‌های بین‌المللی موفق عمل کنیم. در حال حاضر ایران ۹۵درصد زعفران جهان را تولید می‌کند، اما اگر به وضع به همین منوال پیش برود و حمایتی از سوی دولت صورت نگیرد، بی‌شک سهم ۹۵درصدی را از دست خواهیم داد. یکی دیگر از مشکلات صنعت تولید زعفران، ورود افراد متقلب به این صنعت است که باعث اخلال در بازار می‌شوند و در صورت عدم جلوگیری از این پدیده مخرب نمی‌توان به آینده این صنعت چندان امیدوار بود.

نگاه

هزینه‌های کمرشکن تولید

محمدباقر حسین‌زاده
مدیرعامل کارخانه آترا ارتوپد ارومیه

خوشبختانه در سالی‌که گذشت مشکل نقدینگی نداشتیم. کارخانه آترا ارتوپد به تولید ایمپلنت‌های ارتوپدی و ستون فقرات، پلاتین‌ها و... می‌پردازد که تولید آن در داخل کشور صورت می‌گیرد.

این کارخانه نخستین و تنها کارخانه ایمپلنت‌های ستون فقرات ارتوپدی در کشور است. این تولیدات برای دانشگاه‌ها و مراکز پزشکی استفاده می‌شود و از آنجایی که آمار تصادفات در کشور بالاست با کمبود نقدینگی روبرو نشدیم. اما از سویی برای تامین برخی از مواد اولیه از طریق تنها تولیدکننده این مواد که آلمان است، به‌دلیل وجود تحریم‌ها تا حدودی دچار مشکل شدیم که برای رفع آن از طریق کشورهای همسایه یعنی امارات و ترکیه اقدام کردیم. از دولت تقاضا داریم که برای حمایت از بخش تولید از طریق کاهش نرخ بهره تسهیلات بانکی اقدام کند زیرا این هزینه‌ها برای تولید کمرشکن است. از سویی مالیات در شهر ارومیه بر واحدهای تولیدی بسیار بالاست و موجب تعطیلی بسیاری از واحدها شده است. بهتر است این مالیات‌ها تعدیل شده و حمایتی از بخش تولید صورت گیرد.

حوض خشک

در بحث ایجاد و توسعه تجهیزات و امکانات مورد نیاز جهت ساخت و تعمیر شناورهای پهن‌پیکر، با توجه به اهمیت این حوزه به‌دلیل وجود منابع سرشار گازی و نفتی در کشور و سرمایه‌گذاری‌های عظیم صورت گرفته در این بخش، خوشبختانه در سال گذشته و سال‌جاری شاهد تحرک بسیار خوب و پیشرفت مناسب در تکمیل و ساخت دو حوض خشک در حال احداث در مجتمع ایزوایکو هستیم و مطابق برنامه‌ریزی صورت گرفته پیش‌بینی می‌شود این طرح با سرمایه‌گذاری بالغ بر ۳۰۰۰ میلیارد ریال تا کنون، به‌زودی آماده بهره‌برداری به‌منظور پذیرش شناورهای پهن‌پیکر مانند شناورهای گازبر(LNG)، نفتکش VLCC و انجام تعمیرات باشد.

این طرح پس از بهره‌برداری می‌تواند ضمن ایجاد زمینه اشتغال مناسب برای بیش از ۵۰۰۰ نفر به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم، ساخت ۴ فروند و تعمیر ۳۲ فروند شناور تا ظرفیت ۳۰۰هزار DWT در فاز اول، نقش موثری در تامین نیازمندی‌های کشور و رشد اقتصادی منطقه محروم جنوب کشور ایفا کند.

نوسازی و بازسازی صنایع

درخصوص شرکت‌های تحت نظارت، نوسازی و بازسازی در دو زمینه نرم‌افزاری و سخت‌افزاری مشتمل بر تغییرات ساختار پرسنلی، ساختار مالی، بهسازی فرآیند تولید محصولات، بازسازی خطوط تولید و تکمیل خطوط با هدف افزایش بهره‌وری، کیفیت و کمیت محصولات مدنظر است که باتوجه به نیاز برخی از این موارد به تامین منابع مالی، تلاش بر آن است تا با تبدیل دارایی‌های غیرمولد شرکت‌ها، این منابع تامین شود.

در این مسیر برخی موارد نیاز به هماهنگی و کسب مجوز از نهادهای گوناگون می‌باشد. این مهم درخصوص شرکت‌های مندرج در فهرست واگذاری از طریق سازمان خصوصی‌سازی از اهمیت بیشتری برخوردار بوده و مساعدت و همراهی مراجع ذی‌ربط را طلب می‌کند.

اقدامات انجام شده:

- بازسازی و نوسازی کشت و صنعت نیشکر هفت‌تپه
- نوسازی صنایع بافت بلوچ
- نوسازی و بازسازی کارخانه قند یاسوج

اقدامات در دست اجرا:

- تسریع در اتمام امور باقیمانده از طرح تکمیلی مجتمع صنعتی اسفراین (شامل راه‌اندازی بخش‌های پایان یافته و شروع بخش‌های مربوط به دانیلی ایتالیا)
- پروژه بازسازی و توسعه خطوط تولید شرکت لوله گستر اسفراین جهت دسترسی به ظرفیت‌های اسمی و تولید محصولات با ارزش‌افزوده بالاتر ازجمله لوله‌های درون چاهی CRA

صنعت خودرو

توسعه کمی: بر اساس اهداف صنعت خودرو در افق ۱۴۰۴ قرار است سه‌میلیون خودرو در کشور تولید شده و حداقل یک‌میلیون دستگاه از آن صادر شود. بر همین مبنا سال ۱۳۹۳ تولید ۱/۳میلیون خودرو و صادرات ۱۰۰هزار دستگاه خودرو برنامه‌ریزی شده است. برای سال ۹۵ نیز پیش‌بینی انجام شده حداقل یک میلیون و ۵۵۰هزار دستگاه تولید انواع خودرو در کشور می‌باشد.

توسعه کیفی: براساس اهداف صنعت خودرو در افق ۱۴۰۴ تولید خودرو و قطعات خودرو رقابت‌پذیر و منطبق بر استانداردهای جهانی، هدف‌گذاری شده است. تهیه و تدوین شاخص‌های کیفی بلندمدت مطابق با نیازهای روزافزون مشتریان در دست بازنگری و ابلاغ است. در این برنامه در نظر است سبد سوخت خودروهای تولیدی ارتقا یافته و نسبت تعداد تولید محصولات با سوخت‌های CNG، دیزل، بنزینی، برقی و هیبرید افزایش یابد. علاوه بر این، سبد محصول شرکت‌های خودروساز داخلی گسترده‌تر شده و طرح‌های توسعه پلتفرم و معرفی پلتفرم‌های جدید، قوای محرکه مدرن و نیز محصولات کم‌مصرف از حیث بهبود وزن و ایرودینامیک به مرحله اجرا درآید. ضمن اینکه برای محصولات جاری نیز استانداردها و مقررات مربوطه حاکم می‌باشد. نظیر:

- استانداردهای ایمنی: تولید خودرو با نظارت مستقیم سازمان ملی استاندارد صورت می‌گیرد.
- استانداردهای آلایندگی: تولید خودروهای سبک با استاندارد یورو۴ و تولید خودروهای سنگین با استاندارد یورو۳ تا چند سال آینده ادامه خواهد داشت.
- مصرف سوخت: تولید خودروهای کم‌مصرف در دستورکار قرار گرفته است. هدف در ۱۴۰۴ دستیابی به تولید خودرو با مصرف حداکثر ۴/۷ لیتر در ۱۰۰ کیلومتر می‌باشد. در حال حاضر متوسط مصرف خودروهای تولیدی دو شرکت بزرگ خودروسازی از ۷/۳ تا ۹ لیتر در یک‌صد کیلومتر است که برای سال ۹۵ پیش‌بینی شده به بین ۷/۱ تا ۷/۳۵ لیتر برسد.

سرمایه گذاری صنعتی

درخصوص مهم‌ترین برنامه‌ها و اقدامات در جهت توسعه سرمایه‌گذاری صنعتی، با توجه به دستور مقام عالی وزارت درخصوص اجرای ۳۰ طرح بزرگ صنعتی در ۳۰ منطقه از کشور طی فازهای مختلف، اقدامات زیر صورت گرفته است:

• شناسایی طرح‌های بزرگ و محوری برای مشارکت در اجرای آن‌ها؛ در این زمینه مطالعات مختلفی درخصوص پروژه‌های مرتبط صورت‌گرفته که در حال حاضر طرح‌های کک نفتی و لوله‌های بدون درز در دست مطالعه می‌باشد.

• تصویب طرح‌های توجیه‌پذیر در مناطق غیربرخوردار و اخذ مجوزهای مرتبط جهت شروع مشارکت مانند تولید تایر در سه منطقه از کشور، تولید ترمز ضد قفل، مکمل خوراکی بتاکاروتن، روغن غنی شده امگا۳، پروتیین لبنی و مشتقات لاکتوز؛ این طرح‌ها در حال حاضر آماده مشارکت می‌باشند و نحوه تامین منابع مالی آن‌ها در دست بررسی است.

• اجرای چند طرح به‌صورت ۱۰۰درصدی توسط سازمان گسترش در مناطق غیربرخوردار

توسعه مناطق کمتر توسعه یافته

مهم‌ترین اقدامات در دست اجرا برای توسعه مناطق کمتر توسعه‌یافته و غیربرخوردار به‌شرح زیر است:

• شروع عملیات اجرایی طرح تولید بیواتانول با رقم سرمایه‌گذاری ۱۲۸۰میلیارد ریال به‌صورت ۱۰۰درصد توسط سازمان گسترش در منطقه محروم در استان کرمانشاه.

• شروع عملیات اجرایی طرح تولید ممبران (یا فیلتر آب شیرین‌کن) با رقم سرمایه‌گذاری ۷۰۰میلیارد ریال به‌صورت ۱۰۰درصد توسط سازمان در منطقه محروم در استان ایلام.

• اجرایی شدن طرح تولید مقاطع فلزی سایز شده با رقم سرمایه‌گذاری ۵۳۵میلیارد ریال با مشارکت شرکت سایپا (۴۰درصد سازمان گسترش و ۶۰درصد شرکت سایپا) در منطقه محروم در استان خراسان‌شمالی.

• اجرایی شدن طرح تولید الیاف شیشه با رقم سرمایه‌گذاری ۲۹۵۶۰ میلیارد ریال به‌صورت ۱۰۰درصد توسط سازمان گسترش در منطقه محروم هرزندات شهرستان مرند.

همچنین با استفاده از مشاورین ذی‌صلاح نسبت به انجام مطالعات پروژه‌یابی و نیز تهیه طرح‌های صنعتی دارای توجیه فنی و اقتصادی و متناسب با توانمندی‌های هر یک از مناطق محروم کشور اقدامات لازم را به‌عمل آورده و نیز پیگیری‌های لازم با مسئولان استان جهت معرفی سرمایه‌گذاران واجد صلاحیت انجام شده است.

توسعه مناطق ویژه صنعتی و تجاری

منطقه ویژه اقتصادی جهرم: وسعت و مکان منطقه ویژه اقتصادی جهرم به مساحت ۳۴۰ هکتار در کیلومتر ۳۵ جاده جهرم- شیراز ممهور به مهر هیات محترم دولت ابلاغ گردید. در اجرای مصوبه هیات وزیران اراضی مذکور (۳۴۰ هکتار از اراضی ملی) در اختیار این سازمان قرار گرفته است.

پروژه‌های تهیه نقشه توپوگرافی بزرگ مقیاس منطقه (۱/۵۰۰)، مطالعات راهبردی و طراحی و متره و برآورد پروژه‌های عمرانی، مطالعات ارزیابی زیست‌محیطی از طریق شرکت‌های مهندسین مشاور صنعتی ایران انجام یافته است.

آخرین اقدامات

- برگزاری مناقصه و تعیین پیمانکار و ابلاغ قرارداد اجرای عملیات تسطیح، آماده‌سازی و اجرای خیابان‌های محوطه منطقه به مساحت ۶۱۰۰۰ مترمربع (فاز اول)
- انتخاب دستگاه نظارت و در دست ابلاغ بودن قرارداد نظارت کارگاهی بر پروژه پیمانکاری فاز اول
- در دست اقدام بودن دریافت تاییدیه و مجوز سازمان محیط زیست
- ارائه گزارش توجیهی الحاق طرح پتروشیمی جهرم با مساحت ۳۴۸ هکتار به منطقه ویژه اقتصادی جهرم به‌منظور دریافت نظر ریاست محترم هیات عامل دراین‌خصوص
- تکمیل مطالعات شرکت مهندسین مشاور صنعتی درخصوص طرح جامع منطقه با پیشرفت حدود ۷۰درصد
- در دست اقدام بودن دریافت تاییدیه دبیرخانه شورای هماهنگی مناطق آزاد تجاری، صنعتی ویژه و اقتصادی ریاست‌جمهوری

منطقه ویژه اقتصادی گرمسار: هیات محترم وزیران طی نامه شماره ۱۴۵۵۳۷/ت۴۸۴۶۱ن مورخ ۹۱/۷/۲۴، این سازمان را مسئول ایجاد منطقه ویژه اقتصادی گرمسار نموده است.

وسعت و مکان منطقه ویژه اقتصادی گرمسار در ۸۰ کیلومتری بزرگراه تهران- مشهد به مساحت بالغ بر ۳۰۰۰ هکتار ممهور به مهر هیات محترم دولت منضم به تصویب‌نامه فوق‌الذکر ابلاغ گردیده، لذا در اجرای مصوبه هیات محترم وزیران اراضی مذکور در اختیار سازمان قرار گرفته است.

آخرین اقدامات:

- تهیه نقشه توپوگرافی با مقیاس ۱/۵۰۰
- آغاز مطالعات زیست‌محیطی
- در دست اقدام بودن برگزاری مناقصه ایجاد دسترسی (جاده اصلی)
- دردست اقدام‌بودن طرح جامع منطقه (مطالعات راهبردی، طراحی زیرساخت‌ها و متره برآورد پروژه‌های عمرانی)

معرفی فعالیت‌های ایدرو در پارس‌جنوبی

رشد جهانی مصرف انرژی در سال‌های اخیر به‌ویژه استفاده از سوخت گاز طبیعی، گاز را رویای قرن ۲۱ کشورهای جهان کرده است؛ به‌طوری‌که نفت به‌عنوان انرژی قرن گذشته، هم‌اکنون جای خود را به گاز داده است. در چنین شرایطی، ایران با داشتن بیش از ۳۵ تریلیون مترمکعب گاز، اولین دارنده ذخایر گازی در خاورمیانه و دومین کشور دارنده ذخایر گازی در جهان است که به موجب موقعیت استراتژیک خاص خود در خلیج‌فارس، ایفاکننده نقش مهمی در صنایع نفت و گاز جهان بوده و به همین دلیل مورد توجه بسیاری از قدرت‌های صنعتی قرار دارد.

در این میان، میدان گازی پارس‌جنوبی به‌عنوان بزرگترین میدان گازی جهان در دل آب‌های خلیج‌فارس و بین ایران و قطر قرار گرفته است که مساحت آن حدود ۹۷۰۰ کیلومتر مربع برآورد می‌شود. از این مساحت، ۳۷۰۰ کیلومترمربع آن در آب‌های ایران و ۶۰۰۰ کیلومتر آن در آب‌های قطر واقع شده است.

سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران نیز به‌عنوان یک سازمان توسعه‌ای و براساس برنامه استراتژیک خود، حضور در پروژه‌های بزرگ و بین‌المللی، به‌ویژه در حوزه نفت و گاز به‌عنوان سرمایه‌گذار بانی یا پیمانکار عمومی را از حدود سال ۱۳۷۶ در دستورکار قرار داده است و به‌عنوان اولین پیمانکار ایرانی با مشارکت شرکت کره‌ای دایلم اولین فاز پارس‌جنوبی (فاز یک) را به اجرا درآورد و پس از آن نیز با مشارکت شرکت‌های تراز اول ژاپنی و کره‌ای در قالب یک کنسرسیوم، فازهای ۶ و۷ و۸ پارس‌جنوبی را به‌عنوان یکی از موفق‌ترین پروژه‌های ملی کشور اجرا نمود و در حال حاضر نیز وظیفه رهبری کل و اجرای بخشی از عملیات اجرایی دو پروژه بسیار مهم فاز ۱۷ و ۱۸ و فاز ۱۴ پارس‌جنوبی را به‌عهده دارد.

حضور موثر در فاز ۱۷ و ۱۸

یکی از طرح‌های توسعه‌ای فازهای پارس‌جنوبی با توانایی تولید روزانه ۵۰میلیون مترمکعب گاز طبیعی، ۸۰هزار بشکه میعانات گازی و ۴۰۰ تن گوگرد و همچنین تولید سالانه یک میلیون تن اتان و ۱/۰۵میلیون تن گاز مایع LPG (پروپان و بوتان)، فازهای ۱۷ و ۱۸ پارس‌جنوبی هستند.

پروژه فاز ۱۷ و ۱۸ پارس‌جنوبی که توسط متخصصان داخلی انجام می‌شود با مشارکت سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (IDRO) به عنوان رهبر کنسرسیوم، شرکت مهندسی و ساختمان صنایع نفت (OIEC) و شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریایی ایران (IOEC) در حال اجرا بوده و عملیات اجرایی پروژه بیش از ۹۰درصد پیشرفت فیزیکی دارد.

همچنین در بخش دریا دو رشته خط لوله ۳۲ اینچ دریایی انتقال گاز و دو خط لوله ۴ اینچ انتقال محلول گلایکول حدفاصل ساحل تا سکوهای دریایی که حدود ۱۱۰ کیلومتر است، ساخته خواهند شد.

نگاهی به وظایف سازمان گسترش و OIEC در بخش خشکی نشان می‌دهد که ۶۰درصد از آن در حیطه کار سازمان گسترش و ۴۰درصد در اختیار OIEC قرار دارد.

به‌منظور اجرای عملیات مذکور، سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران با شرکت‌های پیمانکار داخلی قرارداد امضا کرده است که حجم مهمی از قراردادهای ساخت تجهیزات را به خود اختصاص داده و موجب اشتغال هزاران هموطن ایرانی و جلوگیری از خروج مقادیر متنابهی ارز از کشور شده است.

به‌طور کلی تاسیسات فراساحلی این طرح را چهار سکو و ۴۴ حلقه چاه، دو رشته خط لوله ۳۲ اینچ دریایی انتقال گاز، دو خط لوله ۴ اینچ انتقال محلول گلایکول تشکیل می‌دهند.

همچنین پالایشگاه ساحلی این طرح در زمینی به مساحت تقریبی ۱۵۵ هکتار درحال ساخت است که شامل چهار واحد شیرین‌سازی گاز، واحد تثبیت میعانات گازی و مخازن ذخیره آن، واحد شیرین‌سازی و نمزدایی گاز، تبرید گاز و جداسازی گاز اتان، پروپان و بوتان، واحد سولفور و مرکپتان‌زدایی و تراکم گاز جهت انتقال، واحد بازیافت و دانه‌بندی گوگرد و واحد احیای مناتیلن گلایکول است؛ بخار، آب شیرین و خنک‌کردن پالایشگاه توسط واحدهای پشتیبانی پالایشگاه و برق موردنیاز نیز از نیروگاه مشترک طرح‌ها تامین خواهد شد.

فاز ۱۴ پارس‌جنوبی در یک نگاه

ارزش قرارداد فاز ۱۴ پارس‌جنوبی پنج‌میلیارد و ۲۴۹میلیون دلار و شامل حفاری، ساخت سکوها، جکت‌ها، لوله‌گذاری کف دریا و پالایشگاه خشکی است. با اجرای فاز۱۴ پارس‌جنوبی روزانه ۵۰میلیون متر مکعب گاز طبیعی، ۷۷هزار بشکه میعانات گازی، ۴۰۰ تن گوگرد، سالانه ۱/۱میلیون تن گازمایع برای صادرات و یک میلیون تن برای تامین خوراک پتروشیمی تولید می‌شود.

این پروژه توسط کنسرسیومی متشکل از سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران به‌عنوان رهبر کنسرسیوم، شرکت مدیریت طرح‌های صنعتی ایران، شرکت مهندسی و ساخت تاسیسات دریای ایران، شرکت ملی حفاری، شرکت مپنا، شرکت ایزوایکو، شرکت پایندان و شرکت ماشین‌سازی اراک در حال اجرا می‌باشد.

تاسیسات فراساحل این فاز شامل ۴۴ حلقه چاه دریایی، ۴ سکو با ظرفیت تولید روزانه ۵۰۰میلیون فوت‌مکعب گاز، خطوط لوله زیردریایی شامل ۲ خط ۳۲ اینچی انتقال گاز از سکوهای اصلی به پالایشگاه ساحلی به طول ۲۱۱ کیلومتر به همراه ۲ رشته خط ۱۸ اینچی انتقال گاز از سکوهای اقماری به خروجی سکوهای اصلی به طول ۱۶ کیلومتر و ۲ رشته خط لوله ۴/۵ اینچی تزریق ام.ای.جی است.

پیشرفت فیزیکی این فاز در حال حاضر بیش از ۵۵درصد می‌باشد.

نگاه

سازگاری خریداران آسیایی با نفت ایران

خبرگزاری رویترز با اشاره به تحولات و ناآرامی‌های اخیر عراق و تاثیر آن روی صادرات نفت این کشور، نوشت: رخدادها هرگز در انزوا فاش نمی‌شوند و افزایش اخیر خشونت‌های فرقه‌ای در عراق به نظر می‌رسد که به برخی تغییرات در بازار نفت آسیا منجر شود. در زمینه تحولات اخیر دو مسئله بیش از سایر مسائل نمود دارد که نخست، افزایش عرضه نفت ایران و دوم کاهش قیمت رسمی فروش نفت عربستان برای پالایشگاه‌های آسیایی هستند.

اگرچه هیچ یک از آنها به‌طور مستقیم با پیشروی‌های سریع گروهک تروریستی داعش در عراق مرتبط نیست اما نشان می‌دهد که بازارهای نفتی برای تضمین تقاضای انرژی به‌طور خودکار آنچه را که لازم باشد انجام می‌دهند. منابع آگاه که تردد نفتکش‌ها را رصد می‌کنند، گفتند؛ صادرات نفت خام ایران در ماه ژوئن روزانه ۱میلیون و ۲۱۰هزار بشکه بود که نسبت به صادرات ماه می (روزانه ۱میلیون و ۳۳۰هزار بشکه) کاهش یافته است. صرف‌نظر از کاهش ناچیز صادرات نفت ایران در ماه ژوئن، ایران به شکل قابل توجهی بیش از مقدار مجاز تعیین شده براساس توافق هسته‌ای ژنو نفت صادر می‌کند. چین بزرگ‌ترین مشتری نفت ایران به‌طور مشخص واردات خود از ایران را کاهش نداده و واردات این کشور از ایران در ماه می با ۳۶/۴درصد افزایش نسبت به دوره مشابه سال قبل به روزانه ۷۵۷هزار و ۹۰۰ بشکه در روز رسید. در این میان فقط چین واردات خود را افزایش نداده است. هند، ژاپن و کره‌جنوبی همگی خرید نفت از ایران را افزایش داده‌اند. در ۵ماه نخست امسال واردات چهار مشتری آسیایی نفت ایران به‌طور متوسط روزانه ۱میلیون و ۲۵۰هزار بشکه بوده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته ۲۵٫۳درصد افزایش نشان می‌دهد.

این آمارها نشان می‌دهد که سقف ۱ میلیون بشکه‌ای تعیین شده براساس توافق هسته‌ای نوامبر به شکل قابل توجهی نادیده گرفته شده است و عدم اقدام از سوی قدرت‌های غربی نشان می‌دهد آنها نیز چندان نگران این موضوع نیستند.در شرایطی که بخش زیادی از صادرات نفت عراق در جنوب این کشور انجام می‌شود که هنوز تحت کنترل دولت بغداد است، اما این نگرانی در بین خریداران نفت درباره احتمال اختلال در صادرات نفت این کشور وجود دارد. عراق در حال حاضر با خطر بزرگی در زمینه تبدیل شدن به یک کشور شکست خورده مواجه است و به‌وسیله اختلافات جاری بین دولت شیعه در جنوب، تروریست‌ها در شمال و جدایی‌طلبان کرد در شرق تقسیم شده است. در حالی‌که این سناریو قطعی به نظر نمی‌رسد اما آنچه که قطعی می‌نماید این است که خریداران نفت ثبات و امنیت در عرضه را مدنظر قرار می‌دهند و بنابراین نفت ایران را به عراق ترجیح خواهند داد. این به معنای این نیست که آنها از عراق نفت نخواهند خرید، اما به معنی این است که وابستگی خود را به آن کاهش خواهند داد و ممکن است ترجیح بدهند نفت عراق را از واسطه و در بازار خریداری کنند و خطرات این موضوع را از خود دور کنند. آنچه که افزایش صادرات نفت ایران و کاهش قیمت نفت عربستان نشان می‌دهد این است که بازارهای نفتی به شکلی حساب شده در حال سازگاری خود با تهدید ناآرامی‌ها در عراق هستند.

تازه‌ها

برزیل سرزمین فرصت‌های ناشناخته

کتاب‌های «برزیل سرزمین فرصت‌های ناشناخته» و «شرکت‌های نفتی برتر و مدیریت منابع انسانی» تالیف دکتر منصور معظمی از سوی انتشارات موسسه مطالعات انرژی وابسته به وزارت نفت چاپ و منتشر شد. دکتر منصور معظمی، معاون برنامه‌ریزی تلفیقی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت در کتاب «برزیل سرزمین فرصت‌های ناشناخته» حاصل مطالعات علمی و تجارب سیاسی خود را در سمت سفیر جمهوری اسلامی ایران در برزیل به رشته نگارش درآورده است. این کتاب یکی از جدی‌ترین و منسجم‌ترین تلاش‌ها برای شناخت اقتصاد، سیاست و اجتماع برزیل از منظر یافتن فرصت‌های تجاری برای ایران است. دکتر معظمی در مقدمه کتاب، مولفه‌های زیر را به‌عنوان دلایل انتخاب این کشور به‌عنوان مطالعه‌ای سودمند برای ایران برمی‌شمرد: تلاش برزیل در سالیان اخیر برای ایجاد توازن میان رشد اقتصادی و برابری، بهره‌برداری برزیل از ظرفیت‌های روابط خارجی با قدرت‌های جهانی و در عین تلاش برای موضع‌گیری مستقلانه در مقابل جریان‌های یک‌جانبه‌گرا و هژمونیک ایالات متحده امریکاست، موفقیت برزیل به‌عنوان کشوری چندملیتی با تنوع گسترده قومی و مذهبی در گذار به دموکراسی و استقرار نهادهای مدنی بدون درگیر شدن در تعارضات اجتماعی و... کتاب «برزیل سرزمین فرصت‌های ناشناخته» با هدف فرصت‌سازی اقتصادی، سیاسی و اجتماعی در چارچوب الگوی نو منطقه‌گرایی تعامل جهان جنوب- جنوب، اطلاعات و تحلیل‌های مفید و ارزشمند برآمده از تحلیل علمی و تجارب عملی نویسنده را برای مطالعات پژوهشگران و تصمیم‌گیران سیاست‌گذاری حوزه‌های مختلف فراهم می‌آورد. کتاب «شرکت‌های نفتی برتر و مدیریت منابع انسانی» اثر دیگری از انتشارات موسسه مطالعات انرژی است که در ۲۴۸ صفحه انتشار یافته است. کتاب «شرکت‌های نفتی برتر و مدیریت منابع انسانی» توسط دکتر منصور معظمی که در سوابق خود مسئولیت‌هایی همچون مدیریت منابع انسانی پتروشیمی، معاونت منابع انسانی و پژوهش وزارت نفت و... را دارد و با همکاری آقایان محمدمهدی رشیدی و مهدی نریمانی گردآوری و تالیف شده است.

به دنبال نبود ادله کافی

تحریم شرکت ملی نفتکش ایران لغو شد

دادگاه عمومی اتحادیه اروپا روز ۱۲ تیرماه تحریم شرکت ملی نفتکش ایران به‌دلیل نبود ادله کافی را بی‌مورد اعلام کرده و بر این اساس تحریم این شرکت را لغو کرد.

شرکت ملی نفتکش ایران که چند سال پیش چهارمین ناوگان بزرگ دنیا را در اختیار داشت هم‌اکنون با ظرفیت ۱۶میلیون تن حمل محموله‌های نفتی در رتبه دوم جهان قرار گرفته است.

اعمال تحریم و بحران اقتصادی جهانی باعث شده تا این شرکت بزرگ برای نخستین‌بار در طول تاریخ فعالیت خود با ضرر و زیان مواجه شود، هرچند که این ضرر در سال گذشته میلادی به سود تبدیل شد اما نباید با این حال اثرات منفی تحریم‌ها را نادیده گرفت. این فشارها نه‌تنها به محدود شدن بازارهای بین‌المللی منجر شد، بلکه حمل‌ونقل دریایی به‌خصوص در بخش نفت را با مشکلات عدیده‌ای مواجه کرد.

علی‌اکبر صفایی مدیرعامل شرکت ملی نفتکش شهریورماه سال گذشته، خواستار حمایت ویژه دولت یازدهم از شرکت‌های کشتیرانی به منظور کاهش هزینه‌های عملیاتی این بخش در شرایط تحریم شده و گفته بود: کاهش تعرفه‌های بندری و قیمت سوخت ازجمله مواردی است که باید به آنها توجه شود. وی به تحریم‌های بین‌المللی به‌عنوان یکی از چالش‌های مهم کشتیرانی‌های کشور اشاره کرد و افزود: اعمال ناجوانمردانه تحریم‌ها علیه کشورمان باعث بروز مشکلاتی برای ادامه فعالیت‌های شرکت‌های کشتیرانی در ایران شده است. مدیرعامل شرکت ملی نفتکش، تشکیل کارگروه‌های تخصصی در سطح بالای دولت برای تصویب راهکارهای مقابله با تحریم‌های حمل‌ونقل و صنایع دریایی، تغییرات جدی در منابع درآمدی و بازار، تنوع سبد درآمدی شرکت‌های کشتیرانی، حضور موثر در زنجیره تامین، حمایت از بخش‌های خصوصی و کشتیرانی‌های کوچک از طریق اعطای وام‌های کم‌بهره برای سرمایه‌گذاری در خدمات جانبی مورد نیاز کشتی‌های بزرگ را از دیگر مواردی دانست که می‌تواند به‌منظور رفع مشکلات این بخش مورد توجه دولتمردان کشور قرار گیرد. به گفته مدیرعامل شرکت ملی نفتکش، پیش از اعمال تحریم‌ها ظرفیت شرکت ملی نفتکش ۱۴میلیون تن بود که با افزایش ۲ میلیون تنی طی ۱/۵ سال اخیر هم‌اکنون این ظرفیت به ۱۶میلیون تن رسیده است. همچنین به گفته این مدیرعامل، در حال حاضر بیش از ۹۰درصد ظرفیت شرکت ملی نفتکش مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرد.

حال در تازه‌ترین اقدام، تحریم اعمال شده از سوی کمیسیون اروپا علیه شرکت سرمایه‌گذاری سورینت و شرکت ملی نفتکش ایران ازجمله تحریم‌هایی هستند که به اذعان دادگاه عمومی اتحادیه اروپا، به‌خاطر فقدان ادله کافی لغو شده‌اند. این دادگاه مدعی شده است که شورای اتحادیه اروپا درصورت داشتن هرگونه شکایتی در این خصوص می‌تواند مطابق زمان مشخص شده در قانون، درخواست تجدیدنظر بدهد.

این چندمین بار طی ماه‌های اخیر است که با شکایت افراد، سازمان‌ها و بانک‌های تحریم شده ایرانی، دادگاه عمومی اتحادیه اروپا به نفع طرف‌های تحریم شده رای می‌دهد. در یکی از آخرین موارد، در شهریورماه سال گذشته دادگاه اتحادیه اروپا تحریم اعمال شده علیه هفت بانک و شرکت ایرانی و همچنین کشتیرانی ایران را به‌دلیل ناکافی بودن ادله و مدارک لغو کرد.

با بهره‌برداری از فازهای جدید پارس‌جنوبی

صادرات گاز ایران به ۱۰میلیارد مترمکعب افزایش می‌یابد

براساس پیش‌بینی‌ها، مقرر شده با بهره‌برداری از فازهای جدید پارس‌جنوبی، صادرات گاز ایران به ۱۰میلیارد متر مکعب در سال‌جاری برسد.

حسین منتظر، مدیر برنامه‌ریزی شرکت ملی گاز ایران معتقد است؛ با بهره‌برداری از فازهای ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷ و ۱۸ پارس‌جنوبی ظرفیت تولید گاز کشور افزایش قابل‌توجهی داشته باشد. این در حالی است که در سال گذشته صادرات گاز ایران به ۹میلیارد مترمکعب رسیده بود. در حال حاضر خریدار ثابت گاز ایران، ترکیه است، به‌طوری‌که براساس قرارداد ۲۵ ساله، باید سالانه ۱۰میلیارد مترمکعب گاز ایران به ترکیه صادر شود. سابقه صادرات گاز ایران به ترکیه به انعقاد قراردادی در سفر نجم‌الدین اربکان رییس‌جمهوری سابق ترکیه به تهران در سال ۱۹۹۶ میلادی برمی‌گردد. در سال‌های اخیر به‌طور متوسط روزانه ۲۵میلیون مترمکعب گاز به این کشور صادر شده، البته در مقاطعی میزان صادرات گاز به ترکیه بین ۲۷میلیون مترمکعب تا هشت‌میلیون مترمکعب در روز در نوسان بوده است. همچنین براساس قراردادی که به تازگی بین تهران و بغداد به امضا رسیده، قرار است روزانه ۲۵میلیون مترمکعب گاز از ایران به عراق صادر شود. حال به گفته مدیران وزارت نفت، قرار است میزان صادرات به عراق به ۴۰میلیون مترمکعب در روز افزایش یابد. در همین راستا پاکستان کشور دیگری است که تمایل خود را برای واردات گاز از ایران اعلام و قراردادی را امضا کرده، اما تاکنون اقدامی برای احداث خط لوله انتقال گاز انجام نداده است. براساس قرارداد گازی تهران ـ اسلام‌آباد تا سال آینده ایران باید به‌طور متوسط روزانه حدود ۲۱/۵میلیون مترمکعب گاز به پاکستان صادر کند اما با وجود مراحل نهایی ساخت و آماده‌سازی خط لوله انتقال گاز ایران طرف پاکستانی هنوز ساخت لوله گاز در خاک کشور خود را آغاز نکرده است. عمان دیگر مقصد گاز صادراتی ایران است که در جریان سفر اخیر رییس جمهوری به عمان، قرارداد صدور گاز به این کشور امضا شد، به این ترتیب ایران با امضای این قرارداد وارد بازار خرده‌فروشی گاز شد. براساس این قرارداد، سالانه ۱۰میلیارد مترمکعب گاز به عمان صادر می‌شود. ایران در طرح بلندمدت قصد دارد تا در سال ۱۴۰۰ خورشیدی با در اختیار گرفتن بخش عمده بازار گاز، سالانه ۸۰میلیارد مترمکعب به کشورهای اروپایی و آسیایی صادرات گاز داشته باشد. براساس آمارها با بهره‌برداری کامل از فازهای پارس‌جنوبی و توسعه میادین گازی مشترک و مستقل، ظرفیت تولید گاز تا پایان سال ۱۳۹۷ به یک‌هزار میلیون مترمکعب در روز خواهد رسید.

۳مشوق وزارت نفت برای سرمایه‌گذاری در پروژه سیراف

شانا: - در سال «اقتصاد و فرهنگ با مدیریت جهادی و عزم ملی» و با هدف اجرایی کردن منویات رهبر معظم انقلاب درخصوص سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و اصل ۴۴ قانون اساسی، طرح احداث «فراگیر پالایشی سیراف» در قالب ۸ پالایشگاه میعانات گازی مستقل هر یک به ظرفیت ۶۰هزار بشکه در روز با مشارکت بخش خصوصی در منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس‌جنوبی به اجرا درمی‌آید. این طرح که با هدف جلوگیری از خام‌فروشی و ایجاد ارزش‌افزوده از سوی وزارت نفت و با مشارکت بخش خصوصی به اجرا درمی‌آید، در مساحتی حدود ۲۵۰ هکتار از سوی سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس در سایت ۲ عسلویه به‌صورت اجاره ۲۰ ساله به متقاضیان بخش خصوصی واگذار می‌شود و پس از انقضای زمان اجاره، با موافقت سازمان منطقه ویژه اقتصادی انرژی پارس قرارداد اجاره زمین قابل تمدید خواهد بود. قائم‌مقام معاون وزیر نفت در امور برنامه‌ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری، در جمع شرکت‌های پیمانکار، مهندسان و مشاوران بخش خصوصی با دعوت از این بخش برای سرمایه‌گذاری در طرح ساخت فراگیر پالایشی سیراف، افزود: حداکثرسازی ارزش‌افزوده، کارآفرینی و ایجاد شغل، یکی از سیاست‌های محوری وزارت نفت است که در همه طرح‌های خود به آن توجه ویژه دارد. وی با بیان اینکه ارزش سرمایه‌ای طرح ساخت فراگیر پالایشی سیراف برای احداث ۸ پالایشگاه میعانات گازی به ظرفیت ۴۸۰هزار بشکه در روز، ۳میلیارد دلار برآورده شده است، تصریح کرد: به‌منظور ترغیب سرمایه‌گذاران مشوق‌هایی پیش‌بینی شده است که از آن جمله می‌توان به مجوز وزارت نفت برای صادرات فرآورده‌های نفتی حاصل از اجرای طرح اشاره کرد. خجسته‌مهر تخصیص و تضمین ۹۰درصد خوراک طرح احداث فراگیر پالایشی سیراف در سال‌های اول طرح را از دیگر راهکارهای تشویقی برای حضور سرمایه‌گذاران علاقه‌مند به سرمایه‌گذاری در این طرح برشمرد. وی بهره‌مندی از تخفیف قیمت خوراک همانند دیگر پالایشگاه‌ها (مطابق قوانین کنونی یا قوانین آینده)، معافیت‌های مالیاتی (به‌دلیل احداث طرح درمنطقه ویژه اقتصادی) و تخصیص زمین به‌صورت اجاره را از دیگر راهکارهای تشویقی وزارت نفت برای حضور سرمایه‌گذاران بخش خصوصی اعلام کرد. خجسته‌مهر همچنین مشارکت ۲۰درصدی شرکت ملی پالایش و پخش را ویژگی دیگری برای طرح ساخت فراگیر پالایشی سیراف برشمرد و گفت: طراحی پایه مربوط به این طرح نیز در حال نهایی شدن است که در صورت تمایل می‌تواند در اختیار سرمایه‌گذاران قرار گیرد تا براساس آن زمان را در این طرح به خوبی مدیریت کنند

روی خط خبر

شانا- رضا امیری، مدیرعامل شرکت سهامی پتروشیمی بندر امام از رشد ۱۴درصدی تولید محصولات در سه ماه نخست امسال این شرکت خبر داد و گفت: در این مدت توانستیم بیش از ۱میلیون و ۳۲۳هزار تن محصولات پتروشیمیایی تولید کنیم.

تسنیم- درحالی‌که کشور با بحران در تامین آب روبه‌رو است و کارشناسان پاییز امسال را مانند تابستان، فصلی با تنش‌های آبی عنوان می‌کنند، برای جبران کاستی‌های تولید برق، منابع آبی که باید برای کشت و حتی شرب پاییز بماند، برای تولید برق آزادسازی می‌شود.

شانا- محمدحسین دانشفر، مدیر برنامه‌ریزی شرکت نفت فلات ایران گفت: با توجه به فعالیت‌های توسعه‌ای در میدان هندیجان، امسال امید به افزایش حدود ۲۲هزار بشکه‌ای در این میدان وجود دارد. هم‌اکنون جکت‌های مربوط به طرح توسعه این میدان نصب شده و به‌صورت همزمان چهار حلقه چاه در این میدان در حال حفاری است که با حفاری چاه‌ها، به زودی افزایش تولید از این میدان آغاز خواهد شد.

شانا- علی‌اکبر شعبانپور، مدیرعامل شرکت نفت و گاز پارس گفت: تلاش می‌شود تا برای زمستان امسال حداقل ۴۰ میلیون مترمکعب گاز شیرین در ۳ واحد پالایشگاهی فاز ۱۵ و ۱۶ پارس‌جنوبی تولید شود. وی با تاکید بر اینکه عملیات حفاری در فازهای ۱۵ و ۱۶ پارس‌جنوبی به پایان رسیده است، اظهار کرد: هم‌اکنون با نصب سکوی فاز ۱۶ تیم‌های عملیاتی شرکت پیمانکار برای راه‌اندازی این سکو در دریا مستقر و مشغول فعالیت هستند و در ۲ ماه آینده این واحدها به صورت آزمایشی راه‌اندازی می‌شود.

شانا- منصور ریاحی، مدیر طرح ساخت جایگاه‌های سی‌ان‌جی شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی ایران گفت: جایگاه عرضه گاز طبیعی فشرده (سی‌ان‌جی) در ۱۰ کلانشهر کشور، تا پایان امسال به بهره‌برداری می‌رسد. وی افزود: تهران، اصفهان، تبریز، شیراز، کرج، اهواز، همچنین مشهد، قم، کرمانشاه، ارومیه و رشت کلانشهرهایی هستند که تا پایان امسال ۳۵ باب جایگاه عرضه سی‌ان‌جی در آنها به بهره‌برداری خواهد رسید. وی همچنین از احداث ۶۵ باب جایگاه در محورهای مواصلاتی پرترافیک کشور تا پایان امسال خبر داد و گفت: این جایگاه‌ها نیز در محورهایی که پیش‌بینی می‌شود ساعت کارکرد کمپرسور در آنها به بیش از ۱۲ ساعت برسد، احداث خواهد شد.

شانا- محمدعلی عمادی مدیر پژوهش و فناوری شرکت ملی نفت ایران گفت: هیات ایرانی در جریان کنگره جهانی نفت با هدف تبادل اطلاعات فنی و جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی، جلسه‌های مشترکی با شرکت‌های حاضر در این کنگره برگزار کرد و تعاملات مستمری را در دستورکار قرار داد. وی به ابعاد برگزاری بیست و یکمین کنگره جهانی نفت در مسکو (۲۵ تا ۲۹ خردادماه امسال) اشاره و تصریح کرد: هیات ایرانی با هدف آگاهی از نقاط قوت و ضعف حوزه انرژی جهان، معرفی توانمندی‌های ایران در بخش انرژی و آگاهی از توانمندی‌های سایر کشورها، خنثی‌سازی عملیات روانی منفی و تحریم‌ها علیه ایران، شناسایی رقبا و بازیگران اصلی بازار انرژی و آشنایی با زمینه‌های نوین انتقال دانش و فناوری انرژی در سطح بین‌المللی در این کنگره حضور یافت.

خبرخوان

۲۰ درصد صرفه‌جویی کنید تا آب جیره‌بندی نشود

وزیر نیرو با درخواست از مردم برای صرفه‌جویی حداقل ۲۰درصدی در مصرف آب، گفت: برنامه‌ای برای جیره‌بندی و قطعی آب در تابستان امسال در هیچ یک از شهرهای کشور نداریم. حمید چیت‌چیان گفت: هرگونه قطعی مقطعی آب در برخی نقاط به‌دلیل وقوع حوادثی مانند تعمیر و ترکیدگی لوله بوده است، این در حالی است که با تلاش و جدیت شبانه‌روزی هیچ‌گونه قطعی به‌خصوص در ۱۲ کلانشهر کشور نخواهیم داشت. وزیر نیرو افزود: اگر تمام مردم و قشرهای مختلف جامعه ۲۰درصد در مصرف آب صرفه‌جویی کنند، شاهد کمبود و قطعی آب نخواهیم بود؛ ضمن اینکه تنها راه نجات کشور از بحران کم‌آبی مدیریت مصرف آن در بخش‌های مختلف است.

مصرف بیش از ظرفیت دلیل خاموشی‌ها

سیدمحمد هاشمی مدیرعامل شرکت توزیع برق تهران بزرگ در مورد خاموشی‌های پراکنده تهران، توضیح داد: با افزایش مصرف برق در ساعات پیک تجهیزات برق ازجمله ترانس گرم شده و از مدار خارج می‌شود یا حتی برخی تجهیزات برقی می‌سوزند، بنابراین از مردم می‌خواهیم در یک ماه ما را همراهی کنند و از مصارف غیرضروری در ساعات پیک صرف‌نظر شود تا از این گرمای سخت عبور کنیم. وی افزود: در ساعات ۱۱ ظهر تا ۳ بعدازظهر و ۹ تا ۱۱ شب که هوا بسیار گرم است مردم از وسایل سرمایشی مانند کولر خیلی استفاده می‌کنند و با توجه به اینکه هر تجهیزاتی از جمله ترانسفورماتور و کابل ظرفیت خاصی دارد، ممکن است ترانسفورماتور داغ کرده و کارکرد آن خود به خود قطع شود.

ورود ۱۰۰۰ دستگاه نفتکش به ناوگان سوخت‌رسانی

معاون مدیر تامین و توزیع در حمل‌ونقل شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی از ورود ۱هزار نفتکش جدید با استانداردهای اروپایی به ناوگان سوخت‌رسانی کشور خبر داد.

عباس فیلسرایی، در گفت‌وگو با ایرنا، اظهار کرد: با ورود مدل‌های جدید نفتکش‌ها به ناوگان حمل‌ونقل سوخت، ظرفیت آنها به ۳۵هزار و ۵۰۰ لیتر افزایش می‌یابد که این میزان نسبت به مدل‌های قبلی ۱۰درصد بیشتر ظرفیت دارند.

وی ادامه داد: ورود این نفتکش‌های جدید که ظرفیت بیشتری دارند به معنای کاهش تردد جاده‌ای، کاهش مصرف سوخت و افزایش حجم سوخت‌رسانی در هر سفر است. فیلسرایی تصریح کرد: کشنده‌های این نفتکش‌ها ساخت خارج و تانکرهای آنها که در داخل کشور تولید می‌شوند، دارای استاندارد اروپایی هستند. وی با اشاره به ارتقای استانداردهای ایمنی نفتکش‌های تریلر، اظهار کرد: نفتکش‌های ایران به جدیدترین استانداردهای روز اروپا مجهز شده‌اند و در آنها دستگاه‌های ضد واژگونی (RSP) نصب شده است.

فیلسرایی پیش از این در گفت‌وگو با ایرنا با بیان اینکه ایران دارای بزرگ‌ترین ناوگان حمل‌ونقل سوخت در خاورمیانه است، بیان کرد: میانگین سن ناوگان نفتکش‌های جاده‌ای ایران با ناوگان کشورهای اروپایی برابری می‌کند. این مقام ارشد شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی گفت: در سال ۱۳۹۲، حدود ۸۷میلیارد لیتر سوخت از طریق مسیر جاده‌ای توسط نفتکش‌ها جابه‌جا شد که نسبت به سال ۹۱ حدود ۷درصد رشد را نشان می‌دهد.

موافقت روسیه برای احداث نیروگاه برق در ایران

وزارت نیرو از امضای موافقت‌نامه‌ای میان مسئولان شرکت دولتی تکنوپروم اکسپورت روسیه و شرکت برق منطقه‌ای آذربایجان برای احداث ۱ نیروگاه جدید به ظرفیت ۱۴۰۰ مگاوات در این استان خبر داد. به گزارش ایرنا، برپایه این موافقت‌نامه امکان احداث واحدهای نیروگاهی جدید در قالب طرح‌های توسعه نیروگاه‌های تبریز و سهند بناب فراهم می‌شود.

نمایندگان شرکت تکنوپروم اکسپورت روسیه در هفته جاری از سایت‌های نیروگاهی بخاری تبریز و سهند بناب، بازدید کردند و با توجه به امکانات موجود از لحاظ زمین، سوخت، راه‌های ارتباطی و سایر شرایط مورد نیاز، برای اجرای توسعه این نیروگاه‌ها یا احداث واحدهای جدید نیروگاهی اعلام آمادگی کردند.

برپایه این موافقت‌نامه، پیشنهاد احداث دو واحد نیروگاه بخار با فناوری پیشرفته و سازگار با محیط‌زیست از نوع برج خنک‌کن با قدرت هر کدام ۳۵۰ مگاوات در نیروگاه تبریز، قید شده است. همچنین احداث ۲ واحد نیروگاه با ویژگی‌های یادشده در نیروگاه سهند بناب نیز پیشنهاد شده است.

در این موافقت‌نامه، شرکت برق منطقه‌ای آذربایجان تقاضای انجام مطالعه، ارائه و اجرای راهکارهای لازم جهت بازیابی توان، افزایش بازده و کاهش خروج اضطراری واحدهای نیروگاه تبریز و سهند بناب را مطرح کرده است. شرکت دولتی تکنوپروم اکسپورت روسیه، دارای سابقه ۶۰ساله در احداث نیروگاه‌های برق بوده و تاکنون در ۵۴ کشور جهان فعالیت نیروگاهی داشته است.

مردان صنعت ایران

اندیشه‌های ملی یک سماورساز بزرگ

زهرا حیدری

ششم تیرماه مصادف بود با نهمین سالروز درگذشت مصطفی عالی‌نسب، یکی از مردان عرصه صنعت، نوآوری و اقتصاد ایران که اکنون یک شهرک صنعتی و یک بیمارستان در آذربایجان‌شرقی به یاد او تاسیس شده است.

میرمصطفی عالی‌نسب در سال ۱۳۲۹ شرکت تولیدی صنایع نفت و گاز عالی‌نسب را تاسیس کرد و تولید بخشی از لوازم خانگی نفت‌سوز مورد نیاز خانواده‌های آن روزگار را به‌عهده گرفت.

پیش از به راه افتادن کارخانه عالی‌نسب، بازار لوازم خانگی به‌ویژه لوازم پخت و پز مواد غذایی و تجهیزات گرمایشی مردم ایران در اختیار و انحصار شرکت‌های انگلیسی بود که با تلاش و مدیریت بنیان‌گذار آن، موفق شد باوجود محدودیت امکانات صنعتی در آن برهه از روزگار که مقارن بود با مبارزات ملی شدن صنعت نفت، رقابت سخت و چالش‌های ایجاد شده توسط شرکت‌های خارجی را پشت‌سر بگذارد و ضمن کارآفرینی و ایجاد اشتغال در سطح جامعه بستر مناسبی را برای خلاقیت و نوآوری پدید آورد. شرکت عالی‌نسب توانست با اتکا به مدیران خلاق و پویا و سرپرستان و کارگران کوشا و زحمتکش خود، ضمن ثبت چند اختراع در زمینه لوازم خانگی، برای نخستین‌بار لوازم خانگی را مطابق سلیقه و فرهنگ مصرف‌کننده ایرانی به تولید انبوه برساند و با شبکه فروش گسترده خود تا دورافتاده‌ترین نقاط کشور محصولات خود را عرضه کند.

کیفیت، ایمنی و تنوع محصولات عالی‌نسب و علاقه روزافزون مردم به استفاده از کالاهای ایرانی موجب شد تا در اندک زمانی، حداقل یکی از محصولات شرکت عالی‌نسب، گرمابخش و تامین‌کننده آسایش و آرامش منازل ایرانیان شود.

یکی از ویژگی‌های عالی‌نسب خستگی‌ناپذیری و سخت‌کوشی‌اش بود، به گونه‌ای که حتی در آستانه ۸۰سالگی هم این جنبه از زندگی او برای هر ناظری قابل ملاحظه بود.

تجربه‌های جنگ جهانی

بر اثر اشغال ایران از سوی متفقین، میرمصطفی عالی‌نسب دوباره به تبریز بازگشت. در برخی از شرکت‌ها مشغول به کار شد، در عین حال به واسطه صلاحیت‌های تحلیلی و قدرت پیش‌بینی خارق‌العاده‌اش در امور اقتصادی به خرید و فروش سهام کارخانه‌ها نیز مشغول شد. زمانی که بورس در ایران تاسیس نشده بود برای خرید و فروش سهام در شهرهایی که واحدهای صنعتی تاسیس شده بود، بازارهای محدودی شکل گرفت. محدودیت واردات بر اثر جنگ جهانی، باعث رونق کاذب سهام واحدهای صنعتی شد و بازار سهام به شدت افزایش قیمت پیدا کرد. در حالی‌که جایگاه اقتصادی شرکت‌ها ارتقا نیافته یا تغییر کیفیتی در محصول شرکت‌ها رخ نداده بود، عالی‌نسب به‌عنوان کارگزار، خریدار و فروشنده سهام براساس تحلیلی که از شرایط اقتصادی منطقه داشت وضعیت رونق بازار سهام را پس از جنگ، ادامه‌دار نمی‌دید. این پیش‌بینی هم بعدها اثبات شد و بسیاری از سهامداران با واردات آزاد کالا متضرر شدند یا سرمایه‌های خود را از دست دادند و اعتماد فعالان اقتصادی به تحلیل‌های او افزایش یافت.

عالی‌نسب خود گفته است: به محض شروع جنگ تحمیلی خدمت آیتا... شهید دکتر بهشتی رسیدم و منطق رفتاری و مبانی نظری و نیز شواهد مورد مشاهده خود را درباره آثار اقتصادی جنگ با او در میان گذاشتم و توضیح دادم که چگونه در شرایط جنگی از یک سو عرضه کل اقتصاد به دلایل متعدد با شوک منفی روبه‌رو می‌شود و از سوی دیگر قسمت تقاضای کل اقتصاد به طرز غیرمتعارفی متورم می‌شود و این شکاف فزاینده میان عرضه کل و تقاضای کل در صورت عدم مداخله دولت کار را تا آنجا جلو می‌برد که دسترسی به نیازهای اولیه تضمین‌کننده تداوم حیات برای بخش قابل‌توجهی از جمعیت ناممکن می‌شود و فاجعه‌های انسانی بزرگ از منظر اقتصادی به این خاطر همیشه در جنگ‌ها، خود را به مردم ایران تحمیل کرده است و به دنبال این شکاف فزاینده که بیش از هر چیز معلول رواج سوداگری در زمینه مایحتاج حیاتی مردم است، همان‌گونه که تجربه‌های قبلی جنگ در ایران و سایر کشورها نشان داده، به فاجعه‌های سهمگین انسانی منجر می‌شود و شهید بهشتی پس از آنکه به دقت سخنان مرا شنیدند و چندین سوال درباره وجوه مختلف مسئله مطرح کردند، بلافاصله با شهید رجایی که آن زمان در مقام نخست‌وزیری مشغول فعالیت بودند، تماس گرفتند و جلسه‌ای طولانی در حضور شهید بهشتی و شهید رجایی در این زمینه داشتیم که نتیجه آن شکل‌گیری «ستاد بسیج اقتصادی» از همان نخستین روزهای آغاز جنگ بود.

در همان جلسه، شهید رجایی از من اجازه خواست که بلافاصله حکم مسئولیت ستاد بسیج اقتصادی را به نام من صادر کند، اما پاسخ من این بود که پیشبرد این مسئله به‌ویژه با توجه به شرایط موجود اجرایی کشور آن هم در سال‌های آغازین پس از پیروزی انقلاب تنها با اقتدار فرد شماره یک نظام اجرایی امکان‌پذیر است، بنابراین در عین تاکید بر مسئولیت مستقیم شخص نخست‌وزیر در این زمینه به او اطمینان دادم که چه در مقام مشاور اقتصادی نخست‌وزیر و چه در مقام عضو ستاد بسیج اقتصادی و چه در مقام مشاور شورای اقتصاد تا سر حد توان در کنار او و در خدمت مردم باقی خواهم ماند، البته پس از مدتی شهید رجایی به واسطه فشارهای اجرایی مضاعفی که به‌دنبال جنگ به نخست‌وزیر تحمیل می‌شد، کارهای اجرایی و پیگیری‌های عملیاتی ستاد بسیج اقتصادی را به وزیر مشاور در امور اجرایی خود واگذار کرد.

نگاهی به مراسم بزرگداشت سید مصطفی عالی‌نسب

یاد «پیر صنعت و سیاست» زنده است

در ورودی «موسسه مطالعات دین و اقتصاد» برای ورود مدعوین باز است. میزبانان و حاضران در موسسه، با روی گشاده ورود میهمانان را خوش‌آمد می‌گویند. این نهمین سالی است که در سالروز ایام درگذشت مصطفی عالی نسب، مصادف با هفتم تیر ۱۳۸۴، موسسه مطالعات دین و اقتصاد به مدیرعاملی دکتر فرشاد مومنی، مراسم سالگرد وی را برگزار می‌کند.

عاطفه خسروی- سرویس گزارش:

مراسم امسال با جمعی کوچک‌تر و صمیمی‌تر از سال‌های گذشته برگزار می‌شود. از پله‌های مارپیچ و طولانی موسسه بالا می‌روی. تنها سالن طبقه سوم که در ایامی از ماه، کلاس درس آزاد استادان اقتصاد، جامعه‌شناسی و... برای ارائه نظرات کارشناسی و پژوهشی به تشنه‌گان کسب دانش است، امروز میزبان جمعی نه‌چندان انبوه شده است که با کوله‌باری از خاطره و تجربه و دانش دور هم جمع شده‌اند تا یاد و خاطره استاد، همکار و دوست قدیمی خود را زنده نگه دارند.

حاضران در سالن از دو گروه سنی مختلف تشکیل شده‌اند. گروهی در روزگاری نه‌چندان دور از شاگردان استاد عالی‌نسب بوده‌اند. گروهی هم افتخار همکاری با او را داشته‌اند. اما نسل جوان‌تری هم در سالن دیده می‌شوند؛ نسلی که سن‌شان به دیدار حضوری با استاد قد نمی‌دهد اما آمده‌اند تا پای سخنان استادان خود بنشینند که روزگاری همکار، یار و شاگرد عالی‌نسب بوده‌اند.

شاگردان و همکاران استاد برای زنده نگه داشتن یاد و خاطره «پیر صنعت و کارآفرینی و اقتصاد» به تکرار دوباره دیدگاه‌های استاد و خاطرات ایام گذشته می‌پردازند.

قرار است این دانشجویان و خبرنگاران جوان، گفته‌های سخنرانان را به ذهن و دل بسپارند تا بدانند که در روزگاری نه چندان دور (سال ۱۲۹۶) در دیار مردان آذری‌زبان ایران(تبریز)، کودکی چشم به جهان گشود که سال‌ها بعد، عنوان بنیان‌گذار تولیدات لوازم خانگی سماور و اجاق گاز و علاءالدین را از آن خود کرد.

مردی که با تکیه بر تجربه عملی و قدرت تحلیل، در سال‌های جنگ، سکان‌دار سیاست‌های اقتصادی جمهوری‌اسلامی در نخستین دهه اول پس از انقلاب تاثیرگذارترین عضو شورای اقتصاد در این دوران بود.

تئوریسین اقتصادی دولت جنگ

در مراسم سالگرد استاد عالی‌نسب، دکتر علی رضاقلی، استاد دانشگاه و پژوهشگر حوزه جامعه‌شناسی و علوم سیاسی به‌عنوان سخنران اصلی مراسم با موضوع سخنرانی «نقش اخلاق در اقتصاد ملی» و مهندس محمود شیری، دکتر نجفی و دکتر فرشاد مومنی، مدیر موسسه مطالعات دین و اقتصاد به‌عنوان شاگردان، همکاران و دوستان قدیمی مرحوم عالی‌نسب به بیان خاطراتی از دوران همکاری با وی و بیان ویژگی‌های شخصیتی مرحوم عالی‌نسب پرداختند. بسیاری نام «عالی‌نسب» را به‌عنوان بنیان‌گذار تولیدات لوازم خانگی سماور و اجاق گاز و اجاق خوراک‌پزی علاءالدین می‌شناسند اما واقعیت آن است که اگر سیاست‌های اقتصادی دوران جنگ تحمیلی، توانست هشت سال دوام آورد، بدون شک بخش عمده‌ای از این سیاست را باید با نام آشنای «عالی‌نسب» عجین دانست. دکتر فرشاد مومنی در بیان ویژگی‌های مرحوم عالی‌نسب گفت: «او به آنچه در تئوری ایمان داشت، عمل می‌کرد، بر مفاهیم کلیدی و راهگشا برای اقتصاد بومی کشور تاکید داشت و در جهت پیشبرد راهبردهایی که برای توسعه ایران طراحی نمود، تلاش بسیاری کرد.»

دکتر مومنی که روزگاری از همکاران عالی‌نسب بود با تاکید بر اینکه عالی‌نسب ارج بسیاری برای اقتصاد خوانده‌ها قائل بود، بزرگ‌ترین امتیاز استاد عالی‌نسب در زندگی اجتماعی‌اش را نگاه مبتنی بر ارجحیت مصالح جمعی بر منافع فردی عنوان کرد. فرشاد مومنی با قدردانی از حضور جمعی از اقوام، پسران و نوادگان استاد عالی‌نسب در مراسم سالگرد وی تاکید کرد، در شرایطی که یافتن نمونه‌ای ارزشمند و راهنمایی امیدبخش برای نسل‌های جوان و حتی میانسال ما حکم کیمیا را پیدا کرده، مطرح کردن خدمات مرحوم عالی‌نسب می‌تواند چراغ امیدی باشد که ثابت کند در این موج، مردانی بزرگ می‌آیند و خدماتی شایسته از خود به جای می‌گذارند. به گفته مومنی، باید امیدوار باشیم که پس از درگذشت این انسان‌های بزرگ، پیگیری بنیان‌های اندیشه بلند آن‌ها بتواند راهگشای بسیاری از مشکلات کشورمان باشد.

از سماور عالی‌نسب تا کارتن میهن

دکتر نجفی از اقتصاد خوانده‌هایی است که تحصیلات حوزوی را هم در کارنامه علمی خود دارد. به گفته مومنی، استاد عالی‌نسب عنایت ویژه‌ای به اقتصاد داشت و تحصیلات حوزوی و معمم بودن دکتر نجفی مزید بر علت بود تا مورد توجه ویژه استاد قرار گیرد. دکتر نجفی در بیان خاطرات خود از استاد می‌گوید: میرمصطفی سیاست و اقتصاد را با هم گره زده بود. شرایط سخت اقتصادی کشور، عالی‌نسب را به فکر راه‌اندازی مجموعه‌ای صنعتی انداخته بود. در آن ایام مهم‌ترین و پیشرفته‌ترین دستگاه‌های پرس موجود در کشور دستگاه‌هایی بود که قادر به تولید محصولاتی در حد قوطی «واکس شفق» بود. این به معنای آن بود که نه سطح دانش فنی و نه سطح ماشین‌آلات موجود در ایران امکان تولید داخلی سماور و اجاق نفتی را فراهم نمی‌کرد، ضمن آنکه ریسک سرمایه‌گذاری در این زمینه هم به اندازه‌ای بالا بود که نمی‌شد از کسی توقع ورود به چنین صحنه‌ای را داشت اما در همان شرایط عالی‌نسب نخستین کارخانه صنعتی خود را برای تولید سماور راه‌اندازی کرد و نام کارخانه را «صنایع نفت‌سوز و گازسوز عالی‌نسب» راه اندازی کرده.

> **در مراسم سالگرد استاد عالی‌نسب، دکتر علی رضاقلی، استاد دانشگاه و پژوهشگر حوزه جامعه‌شناسی و علوم سیاسی به‌عنوان سخنران اصلی مراسم با موضوع سخنرانی «نقش اخلاق در اقتصاد ملی» و مهندس محمود شیری، دکتر نجفی و دکتر فرشاد مومنی، مدیر موسسه مطالعات دین و اقتصاد به بیان خاطراتی از دوران همکاری با ایشان و بیان ویژگی‌های شخصیتی مرحوم عالی‌نسب پرداختند**

سال‌ها از غروب پیرمرد می‌گذرد. موسس نامدارترین سماورهای ایرانی چند یادگار از خود برجای گذاشته است. به گواه نزدیکانش، این مرد سبک زندگی‌اش را در کمال سادگی سامان داده بود. پیرمرد در دوره‌ای رشد کرد که خبری از وسایل ارتباط جمعی نبود و در ایامی رخت از جهان برکشید که بازهم فناوری آنچنان که او می‌پنداشت پیشرفت نکرده بود

به گفته دکتر نجفی، مدتی بعد عالی‌نسب تصمیم به راه‌اندازی کسب‌وکار جدیدی گرفت. او قصد کرد تا بزرگ‌ترین مجموعه کارتن‌سازی ایران را احداث کند.

صنایع تازه تاسیس بسته‌بندی به کارتن نیاز داشتند و میرمصطفی قصد داشت، نیازهای آنان را تامین کند. با چنین انگیزه‌ای بود که کارتن‌سازی میهن نیز تاسیس شد.

تلفیق اقتصاد با سیاست

در میان خاطراتی که از دهان جمع حاضر در مراسم گفته و شنیده شد، نکات جالب توجه‌ای وجود دارد.

نکاتی که بارها پیش از این هم عنوان شده است. اینکه میرمصطفی عالی‌نسب تاثیرگذارترین عضو شورای اقتصاد در دهه اول انقلاب به‌شمار می‌رود. عالی‌نسب در دوران نخست‌وزیری دکتر محمد مصدق عضو هیات ۱۵ نفری مشاوران اقتصادی دولت بود. سمتی که در سال‌های پس از انقلاب یعنی تا سال‌های دولت هاشمی رفسنجانی هم به او رسید.

عالی‌نسب نخستین رئیس شورای‌عالی صادرات غیرنفتی، مسئول راه‌اندازی مجتمع مس سرچشمه و مجتمع فولاد اهواز و نخستین مدیرعامل شرکت ایران ناسیونال (ایران خودرو) پس از انقلاب ۱۳۵۷ بود.

وی اقتصاد آکادمیک نخوانده بود اما از طریق فعالیت صنعتی و تجارت و مهم‌تر از آن مطالعه توانسته بود به پیچ و خم‌های اقتصادی دست یابد و به نوعی فرضیه‌پردازی کند.

جمعی از دوستداران و اقتصاددانان عالی‌نسب، در سال ۱۳۷۹ مراسم بزرگداشتی برای این پیر اقتصاد و صنعت برگزار کردند که در آن مراسم، گفته شد عالی‌نسب به‌خاطر تسلطی که بر زبان آلمانی داشته کتاب «کاپیتال» کارل مارکس را به زبان اصل آن یعنی آلمانی خوانده است. در زندگی‌نامه عالی‌نسب آمده که نخستین آموزش‌های علمی خود را در «مرکز وابسته بازرگانی آلمان» در زمینه اقتصاد، حسابداری و بازرگانی دیده است.

از شهریور ۱۳۲۰ وارد کار اقتصادی مستقل در تبریز و سپس تهران شده و در سال‌های اول فعالیت‌های اقتصادی خود، فروشنده چراغ والور ساخت انگلیس بوده است. سال ۱۳۲۹به درخواست محمد مصدق با هدف «استفاده از فرآورده‌های نفتی در داخل کشور» شرکت «صنایع نفت و گازسوز عالی‌نسب» را تاسیس کرده و ساخت نخستین سماورها، چراغ‌های خوراک‌پزی و بخاری‌های نفتی ازجمله بخاری معروف «علاءالدین» حاصل تجربه‌های و دانش فنی آن روزگار است.به علاوه در همین دوران بود که میرمصطفی عالی‌نسب در مقام مشاور مصدق ایده انتشار «اوراق قرضه ملی» را مطرح کرد.

کارآفرینی که نامش زنده است

سال‌ها از غروب پیرمرد می‌گذرد. موسس نامدارترین سماورهای ایرانی چند یادگار از خود برجای گذاشته است. به گواه نزدیکانش، این مرد بزرگ سبک زندگی‌اش را در کمال سادگی سامان داده بود. پیرمرد در دوره‌ای رشد کرد که خبری از وسایل ارتباط جمعی نبود و در ایامی رخت از جهان برکشید که بازهم فناوری آنچنان که او می‌پنداشت پیشرفت نکرده بود. اینک سال‌ها پس از مرگ میرمصطفی عالی‌نسب موسس کارخانه‌های علاءالدین، سماور عالی‌نسب و کارتن‌سازی میهن دوستدارانش صفحه‌ای را در پایگاه اینترنتی فیس‌بوک به یادش راه‌اندازی کرده‌اند.

میرمصطفی به این ترتیب تنها کارآفرین ایرانی لقب گرفته که هوادارانش همچنان نامش را زنده نگاه داشته‌اند.

گذری و نظری

ارتباطات سنتی پیش‌برنده کسب‌وکار

محمدعلینژاد

مفهوم واقعیت‌های مربوط به حفظ مشاغل و صنایع بزرگ و کوچک در خانواده و جامعه، آن هم در یک قرن یا نیم قرن پیش، در فرآیند دستیابی به دستمزد مناسب، ارزش‌گذاری و ایجاد امنیت برای فرزندان یک خانواده، به نوعی راهکار اصلی گردش فعالیت و بالا بردن سطح شناخت و درآمد به‌شمار می‌آید.

برای نمونه یک تاجر بازاری همه داشته‌هایش باتوجه به خلاقیت‌ها و جلو بردن فعالیت‌ها درگرو آماده‌سازی فرزندان، به ویژه به قول آن روزگار «فرزندان ذکور» یعنی پسران بود و چشم و چراغ آینده مردان در خانواده‌ها از همین طریق میسر می‌شد. باتوجه به این‌که نسل تازه به میدان آمده، هم درس‌خوانده‌تر بوده و هم از نظر نوع ارتباط اجتماعی و حتی جهانی، به چشم‌اندازهای تازه‌ای دست یافته، چرخاندن چرخ حرکت در حجره و بازار به واقعیت‌های تازه‌تری رسیده است.

اما مهم‌ترین عامل در ادامه فعالیت‌ها، احترام نسل درس‌خوانده و تحصیلکرده به نسل قبلی بود، فرزندان پسر هیچ‌گاه اعلام نمی‌کردند بیشتر می‌دانند و بهتر می‌توانند کار چرخانی کنند.

پدر معتقد بود، کار را باید از آغاز و براساس برنامه جلو برد، برای مثال پسری که قرار بود در فردا و فرداها چرخ درآمد و تولید مثلا صنعتی و حتما اشتغالزایی را به‌خوبی روغن‌کاری کرده و جامعه کوچک حجره و بازار و به‌ویژه خانواده را به گردش درآورد، لازم بود که از کف بازار و از بیرون با کار جاروکشی صبحگاه و آب‌پاشی جلوی حجره پایینی، روشن کردن سماور و دم کردن چای و تمیز کردن مکان نشستن صاحب‌کار یا همان پدر، کار را آغاز کرده و پس از گذراندن یک دوره کامل، تازه به عنوان شاگرد حجره و پادو، حق صبحت کردن با مشتری و دیگر افراد را به دست بیاورد. مهم‌تر اینکه دستمزد هفتگی این شاگرد و پادوی عزیزکرده در خانه و خانواده، به جیب خودش نمی‌رفت و به عنوان پس‌انداز توسط مادر نگهداری می‌شد و پس از گذران دو سه ساله کار و فعالیت مستمر و شاق، اجازه می‌یافت، درون حجره و در کار یادگیری و آینده‌نگری به کلاس بالاتر برود.

این مسیر طی شده که به شکل سپرده پدر به پسر ادامه می‌یافت، باعث دوام روابط پدر و پسر می‌شد و هنگامی که پدر پس از عمری کار و فعالیت به گفته‌ای کم‌کم از روی چهارپایه و فرش زیراندازش بلند می‌شد و بیشتر به سوی استراحت، سفر، گردش و زیارت می‌رفت، احترامی بیش از اندازه کسب کرده و نقش بزرگ خانواده و فامیل را بازی می‌کرد.

از سوی دیگر اگر بار کار و زحمت و فراگیری به دوش فرزندان پسر گذاشته می‌شد، دختران خانواده هم سهم مهم و بزرگ‌شان در سایه محبت و همکاری‌های مادر و مادربزرگ به دست می‌آمد که از این طریق نظام کار و تولید و اشتغالزایی توسط پسران خانواده ادامه می‌یافت و دختران خانواده هم با کسب تجربه‌های مادر و مادربزرگ، در کار هدایت خانواده به موفقیت می‌رسیدند.

***

همه اینها را گفتیم، فقط برای اینکه به یک واقعیت نه چندان شیرین برسیم، حالا و در اوج فراگیری به اصطلاح «دهکده جهانی» چه بسیار فرزندان پسر خانواده که با انتخاب روش‌های جدید راه‌شان را از راه فعالیت‌های پدر و پسری جدا کرده و به چند دوره فعالیت و ایجاد اشتغال اکتفا می‌کنند و البته به جای حضور در حجره و نان رساندن به دیگر افراد، اقدام به راه‌اندازی یک فروشگاه خرید و فروش گوشی تلفن همراه کرده و با ویترین‌سازی چشمگیر و استفاده از تصویر و موسیقی آرام، رابطه خود را با گذشته قطع کرده و پدر خانواده- همان که بزرگ‌ترین موفقیت‌های مادی و معنوی را طی سال‌ها و سال‌ها به وجود آورده- به گوشه‌ای رانده شده و از آن حجره بازاری فقط مشتی اسکناس به دست آمده است که در بخش‌های شمالی شهر تبدیل به یک بازار مکاره شیک‌پوشی و شیک‌سازی شده و به جای بوی گونی چتایی بازاری، بوی آخرین نوع ادکلن‌های فرانسوی و ایتالیایی در فضا پخش می‌شود و آن نان حلالی که در خانواده‌ای پر از مهربانی و صفا پخش می‌شد و به جای نشستن روی تخت کنار حوض زیر درخت انگور و آب پاشی عصرانه، غذاهای فوری و سرپایی ارائه می‌شود و دیگر جایی برای حضور پدر و مادر به شکل مستمر و دائمی وجود ندارد و این‌گونه است با تیشه به ریشه کار و فعالیت‌های پدر و پدربزرگ‌ها زده و به جای تولید و ایجاد کار برای نیروهای تازه به جامعه پیوسته، یک گوشی همراه و یک کیف کوچک چرمی تبدیل به ساختمان و دفتر و محل کار شده و با زندگی در طبقات بالای برج‌های شمالی با دست خود به تعطیلی بازار و تولید و درآمدسازی کمک می‌کنیم و افسوس که...

پس از عمری کار و فعالیت نه حجره‌ای مانده، نه‌کارگران وفادار و فداکار و نه موفقیت‌هایی که به آن اندیشه کنیم...

که این مشتی از خروار است...

شهروندان خارجی از سفر به ایران می گویند

رویای سفر به ایران، نگاهی از دور دست

مهراد فرزانه‌خو: هزاران کیلومتر دورتر از آب‌های خلیج‌فارس و دریای عمان، هزاران یا شاید میلیون‌ها نفر از مردم کشورهای دیگر علاقه‌مند هستند که به ایران سفر کنند.

ایران کشوری تاریخی با هزاران جلوه پایدار و ماندنی باستانی، آثار فرهنگی- هنری و میراث‌های پایدار و جاودانه بشری، جاذبه‌های بی‌شماری برای جهانگردان خارجی دارد.

در همان حال، پایه‌ریزی و گسترش اقتصاد گردشگری یکی از زمینه‌های بسیار مهم توسعه، رشد و پیشرفت اقتصادی- صنعتی، ایجاد اشتغال، بالا بردن درآمد ملی و حرکت به سوی اقتصاد بدون نفت است. گزارش زیر زمینه‌ها و راه‌های جذب گردشگران خارجی را با نگاهی تازه مورد بررسی قرار می‌دهد.

ایران جزو ۱۰ کشور برتر دنیا از نظر قابلیت جذب گردشگر است اما رتبه هشتادم جهان را در این زمینه دارد و سالانه تعداد گردشگران خارجی‌اش به ۱ میلیون نفر هم نمی‌رسد، درحالی‌که سالانه میلیون‌ها ایرانی، خروج از مرز و سفر به کشورهای دیگر را حتی به سفرهای داخلی ترجیح می‌دهند. یعنی خروجی ما بیشتر از ورودی ماست که باعث شده سالانه چند برابر ارز از ایران خارج به جای اینکه وارد شود. یعنی ایران سهم بسیار اندکی از نزدیک به یک میلیارد نفر جهانگردی دارد که سالانه به اقصی نقاط دنیا سفر می‌کنند؛ سهمی حدود تنها ۵۰۰میلیون دلار در سال و معادل درصد کمتر از سهم جهانی. آن‌هایی هم که به ایران می‌آیند آنقدرها متمول نیستند. براساس آمار، ۷۹درصد گردشگران خارجی از طریق مرز زمینی به ایران می‌آیند، و احتمالا از کشورهای فقیر همسایه و تنها ۲۰درصد از طریق هوایی و ۰/۷درصد از راه دریا به ایران سفر می‌کنند.

اما چرا خارجی‌ها به ایران سفر نمی‌کنند. پاسخ‌دهندگان به این سوال کلیدی، به دو دسته تقسیم می‌شوند؛ یکی آن‌هایی که الزامات فرهنگی و دینی ایران را مانع بزرگی برای ورود گردشگران غربی به ایران می‌دانند. آن‌ها معتقدند که ایران با شرایط فعلی‌اش باید تنها روی گردشگران مذهبی و مقید به الزامات دینی ایران حساب باز کند اما دسته دیگر هم بر این اعتقادند که گردشگری فقط در عیش و نوش و خوشگذرانی خلاصه نمی‌شود و می‌توان با برنامه‌ریزی دقیق در حوزه‌های تاریخ، طبیعت، سلامت، ورزش و... گردشگر خارجی جذب کرد. چراکه گردشگری که هدفش از مسافرت عیش و نوش باشد، کشورهای دیگر را به ایران و هرجای دیگری در دنیا ترجیح خواهد داد.

هر دو گروه مستندات و دلایل خود را دارند. یکی از آزادی‌های فردی و تفاوت‌های فرهنگی در این‌باره می‌گوید و دیگری از جاذبه‌های علمی، تاریخی و طبیعی کشور.

به همین دلیل برآن شدیم تا نظر خارجی‌ها را بپرسیم. شهروندان معمولی کشورهای دیگر که شاید سالی یک بار قصد مسافرت کنند و در انتخاب مقصد سفرشان بسیار سخت عمل می‌کنند. سری به شبکه‌های اجتماعی زدم و چند کاربر از کشورهای مختلف دنیا انتخاب کردم و پیام دوستی دادم و پیام دوستی گرفتم.

از همه جای دنیا بودند؛ استرالیا، ژاپن، عراق. آلمان، برزیل و حتی شهروندی از ایالات متحده امریکا.

از تمام این کاربران چهار سوال را پرسیدم:

۱- آیا به ایران سفر کرده‌اید؟ ۲- چقدر ایران را می‌شناسید؟ ۳- اگر بخواهید به ایران سفر کنید دلیل سفرتان چه خواهد بود؟ ۴- آیا الزامات و تفاوت‌های فرهنگی ایران را به عنوان مانعی برای سفر به ایران می‌دانید؟

به این پرسش‌ها، کاربران شبکه‌های اجتماعی از کشورهای مختلف جواب می‌دهند.

آکو جاسم؛ عراق

آکو جاسم اهل عراق است. کشوری که اکنون درگیر جنگ با گروه تروریستی داعش است. اما او اهل کردستان عراق و به دور از تنش‌های رایج در این کشور است. پس می‌تواند زمان و وقتی برای سفر داشته باشد.

با او از مسافرت می‌گویم. ۲۸ ساله است و معلم هنرهای زیبا و اهل سفر. بارها به ایران سفر کرده است. خودش می‌گوید، ۳۰ بار به ایران آمده است. شهرهای کرمانشاه، همدان، تهران، اراک، کرج، سنندج، رشت، چالوس، لاهیجان و ساری را دیده است. ایران را خوب می‌شناسد و حتی با شرکت‌های مسافرتی ایرانی دو بار به مالزی رفته است. جاسم می‌گوید: «ایرانیان بسیار خوشگذران، خونگرم و خوش مشرب هستند.»

او ایران را مانند وطنش کردستان عراق دوست دارد و همین دوست داشتن هم پایش را به ایران باز کرده تا جایی که در بازار مبلمان ایران شروع به تجارت کرده است. اما معتقد است که ایران با تمام زیبایی‌هایش فاقد امکانات رفاهی است. می‌گوید:«وضعیت در شمال ایران بد نیست اما دیگر شهرهای ایران تقریبا هیچ امکانات رفاهی ندارند.»

برای آکو جاسم آزادی‌های فردی اهمیت دارد و راحتی در یک‌سری از مسائل را برای مسافر مهم می‌داند اما با تمام اینها مدام به ایران سفر می‌کند، اگرچه معتقد است که با حل یک‌سری از این محدودیت‌ها می‌توان گردشگران بیشتری را به ایران آورد.

هارلی لاوسون؛ آمریکا

هارلی لاوسون، ۴۰ ساله و استاد کالج ایالت کارولینای امریکاست. وقتی می‌بیند روزنامه‌نگار هستم و خواهان دوستی با او ابراز علاقه می‌کند. وقتی می‌گویم از ایران هستم ابراز خوشحالی می‌کند و می‌گوید کمتر امریکایی پیدا می‌شود که با دیدن اسم ایران دچار یک دوگانگی نشود. از سویی دشمنی و دعوای تاریخی دو کشور به یادش می‌آید و از سوی دیگر زیبایی‌ها، دوستی‌ها و پیوندهایی که بین مردمان‌شان حاصل شده است. می‌گوید، بسیاری از امریکایی‌ها ایران را می‌شناسند، چه به واسطه اخبار، چه به‌واسطه تاریخ و چه به واسطه ایرانی‌های پرشماری که در امریکا حضور دارند. او ایران را به خوبی می‌شناسد. تا به حال به ایران نیامده اما خیلی دلش می‌خواهد شهرهای ایران را از نزدیک ببیند. شنیده است که ایران یک کشور عقب‌مانده نیست و بعضی از شهرهایش بسیار مدرن هستند. از تهران می‌گوید که پایتخت ایران است و از مشهد که می‌داند شهر مهمی برای زائران و مردم مسلمان جهان است. از آنجا که در رشته محیط زیست و طبیعت‌شناسی درس خوانده است جنگل و پارک ملی گلستان را می‌شناسد و عکس‌های زیبایش را دیده است. مخصوصا که عاشق جنگل ابر است. سازه پرسپولیس هم برایش جذاب است.

می‌گوید، دوست دارد به ایران بیاید تا مدرنیته ایرانی را ببیند و البته با تاریخ باستانی ایران آشنا شود و از همه مهم‌تر طبیعت شگفت‌انگیز ایران را از نزدیک تماشا کند. اگرچه جنگل زیاد دیده است اما کویر برایش تجربه‌ای شگفت‌انگیز خواهد بود. برایش راحتی در پوشش هنگام مسافرت مهم است به‌خصوص پوشش همسرش در ایران. اما حاضر است با تمام این‌ها باز هم به ایران سفر کند به شرط آنکه به لحاظ امنیتی تضمین شده باشد. برایش ممنوع بودن نوشیدنی‌های الکلی در ایران اهمیتی ندارد، چون معتقد است که این نوشیدنی‌ها را در کشورش هر روز می‌تواند بنوشد اما به ایران می‌آید تا چیزهای جدیدی تجربه کند. فقط به شرط آنکه امنیتش تضمین شود.

آکوهیتو شوبتسو؛ ژاپن

آکوهیتو دختر ۱۸ ساله ژاپنی است. هیچ آشنایی با ایران ندارد. فکر می‌کند ایران کشوری بیابانی است. می‌داند که ایران ریشه در تاریخ دارد اما تصور نمی‌کند که ایرانی‌های امروزی تا چه میزان می‌توانند پیشرفته باشند. یک هفته‌ای طول می‌کشد تا عکس و تصاویر شهرهای مختلف ایران و مردمان ایران را به او نشان دهم تا بلکه تصویری بهتر و منصفانه‌تر از ایران و زنان و مردانش پیدا کند. با دیدن تصاویر دختران و پسران ایرانی و نحوه زندگی‌شان و مناظر طبیعی و تاریخی ایران تقریبا شوکه می‌شود. وقتی یکی دو فیلم سینمایی مانند «جدایی نادر از سیمین» و «یک حبه قند» را برایش دانلود می‌کنم و البته یکی دو آهنگ سنتی از استاد شجریان و شهرام ناظری، شگفتی‌اش بیشتر هم می‌شود. تا جایی که آدرس چند سایت دانلود فیلم و موسیقی ایرانی را از من می‌گیرد تا خودش تحقیقات بیشتری کند. پس از گذشت چند هفته دیگر با ایران آشنایی بیشتری به دست آورده و می‌گوید، خیلی دوست دارد که به ایران بیاید و از نزدیک این همه شگفتی را ببیند. شهرهای مورد علاقه‌اش هم تهران، اصفهان، مشهد و اهواز است و البته شهرهای ساحلی شمال ایران. دوست دارد غذاهای ایرانی را بچشد و سری به سالن‌های تئاتر و سینمای ایرانی بزند و هنرنمایی موسیقیدان‌های ایرانی را از نزدیک و در کنسرت ببیند.

می‌گوید عاشق موسیقی است و اخبار موسیقی دنیا را دنبال می‌کند اما متعجب است که چرا ایران با داشتن چنین استعدادها و موسیقی اصیلی در دنیا خبرساز نیست و همایشی در داخل ایران برگزار نمی‌شود تا دیوانه‌های موسیقی مانند پدر و مادرش که به همه جای دنیا می‌روند، برای شنیدن موسیقی ملل به ایران هم بیایند.

آنینها آراجو؛ برزیل

آراجو ۱۷ ساله است و سال آخر دبیرستان در منطقه سائوپولو در برزیل. همان جایی که اکنون جام‌جهانی فوتبال برگزار می‌شود. او مانند آکوهیتو هیچ شناختی از ایران نداشت تا اینکه بازی آرژانتین با ایران را در جام‌جهانی از نزدیک دید. آراجو مانند هر برزیلی دیگری عاشق فوتبال است و البته دشمن آرژانتین. زمانی که رقیب دیرینه‌شان با ایران بازی داشت او به‌طور تصادفی برای دیدن عمویش به شهر بلوهوریزنته رفته بود و با فامیل‌هایش به ورزشگاه رفتند. ایران برایش ناشناخته بود اما با دیدن محدود تماشاگران ایرانی، این کشور برایش جذاب شد و بازی فوق‌العاده عالی بازیکنان ایران او را مجبور کرد که درباره ایران تحقیق کند. او ایران را کشوری زیبا می‌داند با مردمانی زیبا. دوست دارد به ایران سفر کند و با ایرانی‌ها فوتبال بازی کند.

وقتی به او می‌گویم، در ایران شهری است به نام آبادان و تیم فوتبال این شهر خود را برزیل ایران می‌داند و شعار فوتبالی‌شان هم «برزیلته» است، می‌خندد و ابراز خوشحالی می‌کند. نام آبادان را در گوگل جست‌وجو می‌کند و می‌خواهد که سلامش را به تمام آبادانی‌های برزیل دوست ایران برسانم. ظاهرا عکسی هم از تماشاگران صنعت نفت پیدا کرده که پرچم برزیل را در ورزشگاه آورده‌اند. برایش جالب است اما وقتی از محدودیت‌های پوششی در ایران برایش می‌گویم متعجب می‌شود. دوست دارد که آزاد باشد اما می‌گوید «شاید ارزش داشته باشد برای دیدن ایرانی‌ها بعضی از محدودیت‌ها را برای چند مدتی تحمل کند» آن هم او که یک برزیلی است با فرهنگ مخصوص و متفاوت خودشان.

الیزا باکستر؛ استرالیا

الیزا باکستر مادر دو فرزند است و ۳۵ سال سن دارد. به شوخی می‌گوید، دل خوشی از ایران ندارد. اشاره‌اش به بازی مقدماتی جام جهانی ۱۹۹۸ است که ایران موفق شد استرالیا را در ملبورن شکست دهد و به جام جهانی برود. بازی را از تلویزیون تماشا کرده بود و ایرانیان را به‌خاطر بازی‌شان تحسین می‌کرد. در عین حال کرکری هم می‌خواند و می‌گوید که شانس آوردیم که توانستیم پیروز شویم. آشنایی‌اش با ایران به همان بازی محدود می‌شود تا اینکه فیلم «جدایی نادر از سیمین» را که موفق به دریافت جایزه اسکار می‌شود می‌بیند و عاشق این فیلم می‌شود. این آغاز آشنایی‌اش با ایران است. آشنایی که او را به سوی فیلم‌های کیارستمی می‌کشاند و البته فیلم زیردرختان زیتون که الیزا را عاشق طبیعت گیلان می‌کند. او اما حاضر نیست که در ایران حجاب داشته باشد و می‌ترسد که با او در ایران برخورد بدی داشته باشند. اما وقتی توضیح می‌دهم که با حجابش در ایران خیلی به او سخت نخواهد گذشت، برای سفر به ایران و دیدن مناظر طبیعی و جاذبه‌های فرهنگی و تاریخی‌اش دلگرم‌تر می‌شود.

اشتفان او تریخت؛ آلمان

اشتفان ۵۵ سال سن دارد و پزشک است. حس متضادی نسبت به ایران دارد. از یک سو با مطالعه تاریخ دریافته که ایرانی‌ها به لحاظ نژادی خود را برادر آلمانی‌ها می‌دانند و از سوی دیگر در طول تاریخ، آلمان برخلاف امریکا، روسیه و انگلیس دوست و هم‌پیمان ایران به‌شمار رفته است و حداقل ایرانی‌ها از آلمان‌ها خاطره بدی ندارند. شناخت بیشتر او از ایران به حضور علی دایی، مهدوی‌کیا، علی کریمی، خداداد عزیزی و کریم باقری در لیگ بوندس‌لیگا برمی‌گردد. چون او یک طرفدار دوآتشه فوتبال است و علی دایی و مهدوی‌کیا را به خوبی به یاد دارد. او از این‌ها به عنوان سفیران خوب ایران یاد می‌کند که خاطره‌ای خوب از خود در ذهن آلمانی‌ها برجای گذاشتند. اما هیچ یک به اندازه پروفسور سمیعی جراح سرشناس مغز و اعصاب ایرانی ساکن آلمان برایش آشنا نیست. پدر یکی از همسایه‌های او را پروفسور سمیعی عمل کرده و از خطر مرگ نجات داده است.

اشتفان می‌گوید که در آلمان به پروفسور سمیعی خیلی علاقه دارند و ایران می‌تواند با داشتن چنین سرمایه‌هایی یکی از قطب‌های گردشگری سلامت در منطقه باشد و با ایجاد امکانات علمی و فنی بیماران منطقه خاورمیانه و شمال آسیا را به داخل ایران بیاورد. چنین بیمارانی دغدغه نوع پوشش و آزادی‌های رفتاری دیگر را هم ندارند و تنها دغدغه‌شان بهبودی و نجات است. جمع‌بندی این نظرات نشان می‌دهد که اگر ایران به جهانیان به درستی نشان داده شود و زیرساخت‌ها نیز اصلاح شوند و امکانات رفاهی ایجاد شود، جهانیان و حتی غربی‌ها نیز حاضرند تن به قوانین کشور دهند اما برای چند صباحی از سفرشان به کشور عجیبی مانند ایران لذت ببرند.

ایگنو بارابانوف، روسیه

ایگنو بارابانوف یک مرد ۵۲ساله است، اما سال‌ها پیش به ایران سفر کرده بود. مهندس است و جالب آنکه برای راه‌اندازی کارخانه فولاد گیلان همراه یک هیات روسی به رشت آمده بود. وی درباره ایران می‌گوید: ما تاریخ مشترک بسیار قدیمی داریم و ملت‌مان تقریبا نسبت به همدیگر آشنایی خوبی دارند.

اما آشنایی وی علاوه بر خواندن کتاب‌های تاریخی، مربوط به سفرش به ایران است، هنگامی که به‌عنوان یکی از مهندسان به همراه هیاتی برای همکاری به کارخانه فولاد رشت آمد و از کارخانه‌های فولاد اهواز و ذوب‌آهن اصفهان نیز بازدید کرد. بارابانوف از توان بالای صنعتی ایران می‌گوید و اینکه ایران می‌تواند در حوزه فولاد، ذوب‌آهن و صنایع سنگین رقیب مقتدری برای کشورهای بزرگ جهان باشد، او از خاطراتش از ایران به خوبی یاد می‌کند و علاقه‌مند است که سفر دیگری به ایران داشته باشد اما این بار به شکل تفریحی.

****

با نگاهی اجمالی به آنچه شهروندان خارجی در مورد سفر به ایران می‌گویند، مشخص می‌شود که در بین خارجی‌ها علاقه‌مندان بسیاری برای سفر به ایران وجود دارند و باید ترتیبی داد که امکانات توسعه صنعت گردشگری و جهانگردی، بیش از پیش فراهم شود.

گفت‌وگو با رییس هیات‌مدیره انجمن صنفی دفاتر مسافرتی ایران

جذب جهانگرد خارجی، عزم ملی می‌خواهد

بهروز مهدی‌زاده: اقتصاد گردشگری یکی از حوزه‌های مهمی است که زمینه روی‌آوری اقتصاد کشور را به سمت اقتصاد بدون نفت فراهم می‌کند. صنعت گردشگری بدون تردید، یکی از پردرآمدترین صنایع در همه جای دنیا به‌شمار می‌آید. هم‌اکنون بسیاری از کشورهای دنیا ازجمله کشورهایی که دارای تمدن، فرهنگ و سابقه تاریخی طولانی هستند، بیشترین درآمدهای خود را از گردشگری به دست می‌آورند. کشورهایی مانند یونان، اسپانیا، ایتالیا، فرانسه و... همیشه بیشترین گردشگر را دارند، این درحالی است که جاذبه‌های گردشگری در ایران کمتر از این کشورها نیست و حتی در برخی موارد، جاذبه گردشگری و امکانات جذب گردشگر در ایران بسیار بیشتر است. به راستی برای جذب جهانگردها به کشور چه باید کرد؟ عده‌ای از دست‌اندرکاران در این زمینه به اراده و عزم ملی و داشتن حرکتی همگانی اشاره می‌کنند. با محمدحسن کرمانی، رئیس هیات‌مدیره انجمن صنفی دفاتر مسافرتی ایران درباره جاذبه‌های موردعلاقه ایران برای گردشگران خارجی گفت‌وگو کردیم. اینکه چگونه می‌توان گردشگران خارجی را به ایران آورد و چه محدودیت‌هایی در این راه وجود دارد. این فعال گردشگری معتقد است که ایران در تمام حوزه‌ها توانایی جذب گردشگر خارجی را دارد، فقط قبل از هرچیز یک عزم ملی می‌خواهد. متن گفت‌وگو را بخوانید:

● به نظر شما گردشگر خارجی بیشتر تمایل دارد چه جنبه‌ای از گردشگری در ایران را دنبال کند؟ آیا به لحاظ تاریخی ایران برای آنها جذابیت دارد یا جنبه‌های دیگری هم برای آنها مطرح است؟

ایران مانند همه مقاصد گردشگری در دنیاست و مردم دنیا علاقه‌مند هستند برای به دست آوردن آگاهی بیشتر به آن مقاصد سفر کنند یعنی همان‌قدر که به‌عنوان یک مقصد علاقه‌مندند که به ترکیه، آلمان و کره بروند، همان‌قدر هم علاقه‌مند هستند که به ایران بیایند. برای فردی که می‌خواهد از فرهنگ‌های دنیا و پدیده‌های مختلف عالم خبردار شود، این علاقه وجود دارد که سفر کند و همه جا را ببیند. از منظر دیگر، ایران یک کشور دارای سابقه تاریخی و سرشار از مکان‌های دیدنی است.

از منظر دیگر ایران کشوری است که از نظر ژئوپولیتیک در مکانی واقع شده که تنوع آب‌وهوایی دارد. این تنوع باعث جلب طبیعت‌گردان شده است. از سوی دیگر، پدیده‌های زمین‌شناسی در ایران، موجب جذب علاقه‌مندان این رشته می‌شود. بنابراین علت‌های مختلفی برای سفر به ایران وجود دارد. گردشگران برخی از کشورها برای مقاصد زیارتی و مذهبی به ایران می‌آیند. به‌دلیل وجود بارگاه امام‌هشتم و همچنین زیارتگاه‌های فرزندان ائمه شیعه در کشور، ایران برای مردم شیعه یک خاستگاه گردشگری است. بنابراین دلایل زیادی برای سفر به ایران وجود دارد.

● بیشتر گردشگران خارجی برای بازدید از بناهای تاریخی به ایران سفر می‌کنند و به‌جز شهرهای اصفهان، شیراز و تهران به دیگر مناطق نمی‌روند و سایر جنبه‌های گردشگری مانند گردشگری طبیعت ناشناس مانده و جایگاه خود را میان جاذبه‌های گردشگری ایران پیدا نکرده است. به‌نظر شما دلیل اصلی آن چیست؟

درست اشاره کردید چون فقط جنبه تاریخی ایران به جهانیان شناسانده شده و در قسمت‌های دیگر اصلا کاری نشده است. ما در صنعت گردشگری معرفی صحیح و کاملی از مجموعه کشور نداریم. بخش زیادی از این گردشگران به علت آشنایی خودشان با تاریخ است که در جست‌وجوی تاریخی ما را پیدا کردند. اما خود ما رأسا کاری نکرده‌ایم و معرفی جامعی انجام ندادیم. بنابراین طبیعی است که در حوزه طبیعت، شکار، دیدن پرندگان، استفاده از آب و ماهیگیری هیچ اقدامی نکرده‌ایم. در بحث تاریخی هم به همین شکل است. اگر عده‌ای برای دیدن تخت جمشید، منارجنبان و آثار تاریخی دیگر به ایران می‌آیند، به‌دلیل تحقیق و آشنایی خودشان است. اکثر گردشگرانی که وارد ایران می‌شوند، بالای ۶۰سال سن دارند و این نتیجه تحقیقات، آشنایی و علاقه خودشان است. ما معرفی خوبی نداشتیم و در همه جوانب ضعیف بودیم.

● جدا از کار دولت، دفاتر گردشگری چقدر می‌توانند سهم به‌سزایی در معرفی این جاذبه‌های گردشگری به جهانیان داشته باشند؟

دفاتر گردشگری ابزار ما برای معرفی جاذبه‌های ایران هستند اما نمی‌توان این‌ها را یک حلقه جدا از دولت بدانید. یعنی اگر سیاست دولت معرفی ایران به جهانیان نباشد، سعی دفاتر گردشگری بیهوده خواهد بود. دفاتر گردشگری ابزار این کار هستند ولی باید دولت این ابزار را در جهت منافع ملی به کار بیندازد و به بهره‌برداری برساند. دفاتر گردشگری اگر بخواهند کشور را در مکان‌های مختلف دنیا معرفی کنند و سیاست دولت ایران برای این کار هماهنگ نباشد، هیچ فایده‌ای نخواهد داشت. از سویی اگر دفاتر گردشگری بخواهند این کارها را انجام دهند و دولت بودجه‌ای برای این کار اختصاص ندهد، بی‌فایده خواهد بود. دولت وظیفه دارد خط‌مشی برای اداره کشور در چارچوب مصوبات مجلس ابلاغ کند. بنابراین اگر عزم جدی دولت بر این باشد که گردشگری راه بیفتد، باید برنامه‌ریزی کاملی در این زمینه انجام دهد. برنامه‌ریزی به معنی این کارهایی که تاکنون انجام شده، نیست زیرا هیچ کدام‌شان ثمر نداشته است. به‌دلیل اینکه برنامه‌ریزانش آشنا و آگاه نبوده‌اند و برنامه‌ای مدنظر قرار نگرفته و بیشتر گذران وقت بوده است. دولت و بخش خصوصی باید به‌صورت مشترک برنامه‌ریزی کنند. در این شرایط وظایف هر بخش و همین‌طور بودجه این کارها مشخص می‌شود. بر این اساس دولت نباید برای انجام این‌گونه فعالیت‌ها از بخش خصوصی مالیات بگیرد و هیچ کشوری هم این کار را انجام نمی‌دهد. متاسفانه دولت در طول سال‌های گذشته تا امروز به‌طور جدی وارد این مباحث نشده و وقت و سرمایه کافی هم نگذاشته است. گروهی از افراد وارد این حوزه شدند که تخصصی نداشتند.

دیدگاه

تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در بورس انرژی

سیدعلی حسینی
مدیر عامل بورس انرژی

ظرفیت‌های بورس انرژی می‌تواند کمک ویژه‌ای به تحقق سیاست‌های اقتصاد مقاومتی کند، به‌خصوص بند ۱۳ سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری از دریچه بورس انرژی قابل برنامه‌ریزی و تحقق است. در بند ۱۳ سیاست‌های مقاومتی بر مقابله با ضربه‌پذیری درآمد حاصل از صادرات نفت و گاز تاکید و در بیان راه‌های رسیدن به این هدف به ایجاد تنوع در روش‌های فروش و مشارکت دادن بخش خصوصی در فروش اشاره شده است که هر دوی این راهبردها قابلیت عملیاتی شدن از طریق بورس انرژی را دارا هستند.

بورس انرژی با برخورداری از رویه‌های معاملاتی متنوع و پرکاربرد می‌تواند روش‌های فروش جدیدی را پیش روی عرضه‌کنندگان اعم از دولتی و خصوصی قرار دهد.

با توجه به ظرفیت‌های منحصربه‌فرد بورس انرژی برای فروش محصولات نفتی و گازی باید گفت، بورس انرژی با دسترسی عمومی خریداران به این بازار می‌تواند در کنار روش‌های موجود فروش نفت و گاز که عمدتا مبتنی بر مذاکره است، بازار جدیدی را فراروی عرضه‌کنندگان قرار دهد؛ همچنین از آنجایی که بورس انرژی یک تشکل قانونی برای فعالیت بخش خصوصی است، می‌تواند به افزایش مشارکت بخش خصوصی در معاملات نفت و گاز اعم از خرید و فروش کمک کرده و نقش آنها را تقویت کند. ضمنا بورس‌ها به‌طور عام سازمان‌هایی شناخته شده در سطح بین‌المللی هستند که می‌توانند اطمینان و اعتماد بیشتری را نسبت به روش‌های مذاکره‌ای برای خریداران و فروشندگان فراهم آورند.

علاوه بر موارد فوق، بند ۹ این سیاست‌ها بر تقویت همه‌جانبه نظام مالی کشور با هدف پاسخگویی به نیازهای اقتصاد ملی تاکید شده است. همچنین به بورس انرژی و به‌طور کلی بورس‌ها تاکید شده است تا با برخورداری از نظام عملیاتی شفاف و تحت نظارت و برخورداری از مقررات مستحکم بتوانند به تقویت نظام مالی کشور کمک کنند.

اما درباره اینکه بورس انرژی چگونه می‌تواند به تحقق این راهبردها کمک کند، باید گفت که برای استفاده از ظرفیت‌های بورس انرژی در زمینه اقتصاد مقاومتی باید کالاهای حامل انرژی استراتژیک با عرضه در بورس انرژی از تقاضای متنوع و مختلفی برخوردار شوند تا اولا بازاریابی این محصولات به شکل گسترده از طریق کارگزاری‌های فعال بورس انرژی به شکل بهینه انجام شود و دوم اینکه اجازه حضور عموم سرمایه‌گذاران با ایجاد قابلیت خرید و سرمایه‌گذاری در بورس انرژی فراهم شود.

در اقتصاد مقاومتی عدم تکیه بر خریداران خاص، اصل اساسی تلقی می‌شود و قطعا ابزاری مطمئن‌تر از عرضه و تقاضا در بورس نمی‌تواند ضامن انجام چنین اصلی باشد.

یکی دیگر از اصول اقتصاد مقاومتی مشارکت مستقیم مردم در زمینه تولید و سرمایه‌گذاری است، ازجمله طراحی ابزارهایی مانند سلف موازی استاندارد روی کالاهایی از قبیل نفت و فرآورده‌های نفتی که می‌تواند به نحوی کاملا شفاف ضامن مشارکت مردم در اقتصاد مقاومتی است.

از دیگر برنامه‌های بورس انرژی یاری رساندن به اقتصاد صنعت برق کشور در چارچوب سیاست‌های ابلاغی رهبر انقلاب در زمینه اقتصاد مقاومتی است. صنعت برق کشور با بهره‌گیری از متخصصان ماهر و متعهد پیشرفت‌های چشمگیر و قابل‌توجهی در عرصه‌های فنی و تکنولوژیکی داشته است اما متاسفانه مشکلاتی در عرصه اقتصاد این صنعت مهم و زیربنایی وجود دارد که امید می‌رود با همکاری وزارت نیرو شاهد تسهیل تجارت برق و زمینه‌ساز اجرایی شدن سیاست‌های اقتصاد مقاومتی در زمینه‌های افزایش صادرات برق به کشورهای همسایه، اصلاح و بهبود الگوی مصرف به واسطه کشف صحیح قیمت کالای با ارزش برق، افزایش بهره‌وری و کارایی به واسطه ایجاد رقابت در عرصه تولید و کاهش تلفات، مقابله با خام‌فروشی از طریق تولید برق به‌عنوان کالایی با ارزش‌افزوده بالاتر و تامین مالی برای نیروگاه‌ها باشیم. در حوزه نفت و فرآورده‌های نفتی نیز، از آنجایی که برای کشوری که در ذخایر نفت و گاز رتبه اول را دارد اصلا قابل قبول نیست که در تجارت آن رتبه خوبی نداشته باشد، وظیفه ملی خودم و همه کسانی که دست‌اندرکار این موضوع هستند می‌دانم که کمک در حوزه تجارت فرآورده‌های نفتی و قیمت‌گذاری، ایران بتواند جایگاه مناسب خود را در این امر پیدا کند و تاثیرگذاری بیشتری داشته باشد.

بر همین اساس از آذرماه ۹۲ با همکاری بورس انرژی و مدیر عامل شرکت ملی نفت، میعانات گازی در بورس انرژی عرضه شد، به‌طوری‌که هم‌اکنون بازار مناسبی در این خصوص شکل گرفته و استقبال خوبی از این بازار انجام شده است. امید می‌رود در سال‌جاری شاهد توسعه این بازار باشیم و با حمایت جدی وزارت نفت و هماهنگی‌های خوبی که در این خصوص وجود دارد، روزبه‌روز بورس انرژی به‌عنوان سرمایه ملی توسعه داده شود.

نباید فراموش کرد که بازار سرمایه ارتباط گسترده‌ای با وزارت نفت و شرکت‌های پتروشیمی دارد و امیدواریم در جهت منافع ملی این ارتباطات گسترش پیدا کند.

هشدار به مسئولان برای قطع دست واسطه‌گران

بورس کالا جولانگاه سوداگران نشود

سرویس بورس کالا:

ابزارهای کنترلی در هر بازاری همیشه مهم‌ترین مانع برای رونق رینک‌های بورس کالاست. وجود قوانین محدودکننده باعث می‌شود تا کشف قیمت با عرضه و تقاضا و در فضایی آزاد انجام نشود. بر همین اساس است که بورس کالای ایران به‌دلیل قوانین کنترلی به‌خصوص در قیمت‌گذاری، عرضه و تقاضا شاهد بی‌اقبالی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان است. علاوه بر اینها با توجه به کنترل‌های قیمتی که در این بازار اعمال می‌شود فضا برای حضور سوداگران باز شده است تا با خرید کالا در نرخ‌های پایین‌تر و فروش آن در بازار آزاد سود شناسایی کنند. در این میان مهم‌ترین درخواست اهالی این بازار کالایی رفع کنترل‌های دولتی و ایجاد فضایی رقابتی برای کشف قیمت واقعی است.

در همین رابطه محمدرضا گرامی‌پور، مدیرعامل کارگزاری توسعه کشاورزی در گفت‌وگو با خبرنگار صمت درخصوص نقش بورس کالا در شفاف‌سازی معاملات در عرصه قیمت‌گذاری تصریح کرد:

شفاف‌سازی فضای معاملاتی مهم‌ترین نقش بورس کالاست، چراکه در این بازار کالا عرضه و قیمت پیشنهادی مطرح می‌شود و بورس بر مبنای قوانین اقدام به کنترل بازار می‌کند تا قیمت‌ها در محدوده قیمت بازارهای کالایی باشد.

وی با تاکید بر اینکه در زمان عرضه کالا در تابلوی معاملات بورس کالا قانون عرضه و تقاضا در بازار حکمفرماست، ادامه داد: در صورتی‌که عرضه و تقاضا هماهنگ باشند کالا به فروش می‌رسد و در صورتی‌که عرضه بیشتر باشد، حجمی از کالا باقی می‌ماند یا در صورت بیشتر بودن تقاضا، کالا در زمان معینی وارد مرحله حراج می‌شود.

شفافیت، واسطه‌گری را محدود می‌کند

گرامی‌پور با تاکید بر اینکه در این شرایط بررسی دلایل کاهش عرضه کالا توسط تولیدکنندگان در بورس جای بحث و بررسی دارد، افزود: دلیل اصلی این موضوع بحث شفاف بودن معاملات است. به این ترتیب که خریداری که از بورس، کالایی را تهیه می‌کند معمولا و در بیشتر مواقع مصرف‌کننده واقعی نیست بلکه کالا را به‌صورت عمده و در حجم بالا خریداری می‌کند و سپس در بازار آزاد به‌صورت خرد به فروش می‌رساند.

وی در توضیح این موضوع مثال زد: واسطه‌گری ۵۰۰ تن کنجاله سویا را خریداری کرده و در چند محموله کوچک‌تر به دامداران می‌فروشد. اما با توجه به شفاف بودن قیمت‌ها در بورس کالا، خریدار نمی‌تواند نرخ کالا را بیشتر از چهار تا پنج‌درصد بالاتر از قیمت خرید در بورس کالا به مصرف‌کننده خرد بفروشد و این موضوع جذابیت خرید از این بازار را برای خریدار عمده کاهش می‌دهد.

وی درباره دلیل نبود خریداران خرد در بورس کالا افزود: خریداران خرد به‌دلیل محدودیت حجم عرضه و خرید نمی‌توانند وارد این بازار شوند؛ چراکه دربورس حداقل حجم عرضه و حداقل حجم خرید وجود دارد به این ترتیب که محموله کمتر از ۱۰ تن را نمی‌توان خریداری کرد و عرضه کمتر از ۱۰۰ تن نیز امکانپذیر نیست و این حجم خرید و فروش در توان همه مصرف‌کنندگان نیست.

> یکی دیگر از دغدغه‌های مهم برای حضور در بورس کالا موضوع مالیات است. همه معاملات بورس کالا توسط کارگزاران سه ماه یکبار به سازمان مالیات اعلام و معاملات در این بورس به‌طور کامل رصد شده و سابقه‌ها در سازمان مالیات ثبت می‌شود

آتی‌ها فعال‌تر شوند

مدیرعامل کارگزاری توسعه کشاورزی در ادامه بررسی دلایل بی‌میلی تولیدکنندگان به عرضه و مصرف‌کنندگان به خرید کالا از بورس گفت: یکی دیگر از دغدغه‌های مهم برای حضور در بورس کالا موضوع مالیات است. همه معاملات بورس کالا توسط کارگزاران سه ماه یکبار به سازمان مالیات اعلام و معاملات در این بورس به‌طور کامل رصد شده و سابقه‌ها در سازمان مالیات ثبت می‌شود. وی با تاکید بر اینکه با معامله در بورس کالا راهی برای فرار مالیاتی وجود ندارد، ادامه داد: در حالی‌که با خرید از بازار آزاد هیچ مشخصاتی ثبت نمی‌شود.

گرامی‌پور معتقد است؛ ترس از معامله در بورس به‌خصوص در دو سال اخیر که مالیات افزایش یافته بیشتر شده و نگرانی گروه‌هایی که به‌دنبال فرار مالیاتی هستند را افزایش داده است.

وی با اشاره به اینکه کشاورزان معاف از مالیات هستند، افزود: خیلی از کشاورزان با وجود آنکه معافیت مالیاتی به آنها اعلام شده بازهم حاضر به خرید از بورس کالا و ثبت سوابق نیستند.

مدیر عامل کارگزاری توسعه کشاورزی در ادامه این گفت‌وگو دلیل دیگر بی‌اقبالی به حضور در بورس کالا را کمبود نقدینگی دانست و تصریح کرد: در بازار آزاد مصرف‌کنندگان می‌توانند کالاهای مورد نیاز را به‌صورت نسیه خریداری کنند اما در بورس شرایط خرید نسیه وجود ندارد.

وی درباره دلایل عدم اجرای معاملات نسیه در بورس گفت: معاملات نسیه در بورس اجرا نمی‌شود؛ چراکه تضامین سختی دارد و بسیاری از تولیدکنندگان توان این تضمین‌های سنگین را ندارند.

گرامی‌پور بهترین راهکار را معاملات آتی دانست و اضافه کرد: این معاملات هنوز در ایران به‌طور کامل اجرایی نشده و فقط دو محصول سکه و زیره در بازار آتی بورس کالا معامله می‌شوند اما در صورت توسعه این بازار قطعا بسیاری از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان از طریق بازار آتی اقدام به خرید و فروش کالا می‌کنند.

کنترل‌های قیمتی برداشته شوند

محمد مروج، رییس هیات‌مدیره انجمن نساجی نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ما درباره دلایل بی‌اقبالی بسیاری از تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان به حضور در بورس کالا گفت: در حال حاضر بزرگ‌ترین مشکل بورس کالا وجود دلالان است.

وی معتقد است؛ در صورتی‌که دست دلالان از این بازار کوتاه شود به‌طور قطع بورس کالا بهترین بازار برای تامین مواد اولیه بنگاه‌های تولیدی است.

مروج با تاکید بر اینکه متاسفانه برخی از کارگزاران نیز در این بازار اقدام به واسطه‌گری می‌کنند، افزود: قیمت‌گذاری در این بازار در فضایی شفاف انجام می‌شود اما به‌دلیل کنترل‌ها و محدودیت‌های قیمتی معمولا قیمت‌ها پایین‌تر از نرخ‌های بازار آزاد است و به همین دلیل اکثر تولیدکنندگان مواد اولیه ترجیح می‌دهند کالاهای خود را در بازار آزاد به فروش برسانند.

وی با اشاره به مشتریان مورد تایید سایت بهین‌یاب در بورس کالا گفت: فهرست این مشتریان توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت به‌روز نشده و بسیاری از آنها سال‌هاست که کارخانه خود را تعطیل کرده‌اند و با خرید مواد اولیه از بورس کالا و فروش آن در بازار آزاد سود قابل‌توجهی کسب می‌کنند.

به گفته مروج، صنعت نساجی بخش قابل‌توجهی از مایحتاج خود را از بورس کالا تامین می‌کند اما از آنجایی که معمولا کمتر از نیاز می‌توانند از این بازار خرید کنند، مجبور هستند باقی مواد اولیه خود را از بازار آزاد تهیه کنند.

وی معتقد است؛ اکثر خریداران بورس کالا واسطه‌گران هستند که حضور آنها باعث می‌شود تا تولیدکننده واقعی نتواند نیاز خود را از این بازار تامین کند.

مروج با اشاره به آمارهای تولید، فروش و صادرات در شرکت‌های تولید کننده مواد اولیه افزود: با نگاهی به این آمارها می‌بینیم که حتی نیمی از تولید این شرکت‌ها وارد بورس کالا نشده است و بخش قابل‌توجهی از این حجم نیز توسط دلالان خریداری می‌شود.

رییس هیات‌مدیره انجمن نساجی با اشاره به اینکه ابزارهای کنترلی قیمت‌گذاری در بورس کالا باعث بی‌میلی عرضه می‌شود، گفت: قیمت‌ها در بازار آزاد بالاتر است و از آنجایی که نماینده سازمان حمایت از مصرف‌کننده و تولید کننده در کارگروه قیمت‌گذاری بورس کالا حاضر است، اجازه واقعی شدن قیمت‌ها را در فضای رقابتی و بر مبنای عرضه و تقاضا نمی‌دهند.

با انتشار اوراق گواهی سپرده انبار

کشاورزان راهی بورس کالا می‌شوند

سرویس بورس کالا:

قوانین به کار بستن بورس کالا به طور کلی راهکارهای خوبی برای رونق کشاورزی و ایجاد اشتغال خواهد داشت. یکی از این قوانین که قرار است در سال‌جاری با همکاری شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اجرایی شود، انتشار اوراق گواهی سپره انبار است. یکی از مشکلات مهم کشاورزان انبار شدن محصولات‌شان و کاسته شدن از کیفیت آنهاست که با انتشار این اوراق کشاورزان با تحویل کالاهای‌شان به انبارهای بورس کالا و دریافت این اوراق می‌توانند به پول خود برسند. علاوه بر اینها انبارهای بورس کالا به‌صورت پراکنده در سراسر کشور وجود دارند تا کشاورزان نیاز نداشته باشند محصولات خود را تا مرکز حمل کنند و می‌توانند محصولات خود را به نزدیک‌ترین انبار مورد تایید بورس کالا تحویل داده و اوراق گواهی سپرده انبار را دریافت کنند.به این ترتیب با دریافت محصولات کشاورزی برای فروش آن به خریداران از طریق بورس کالا، اوراق یاد شده منتشر می‌شود تا تولیدکنندگان امکان گردش نقدینگی داشته باشند و زودتر بتوانند کالای خود را به فروش برسانند.

از دیگر ویژگی‌های این اوراق امکان وثیقه‌گذاری آن برای دریافت تسهیلات است. در حال حاضر شورای‌عالی بورس گواهی سپرده انبار را به‌عنوان ابزار مالی تصویب کرده و تا این مرحله اجرای عملیاتی‌اش را قرار است شرکت سپرده‌گذاری تسویه اوراق بهادار و تسویه وجوه انجام دهد.

در همین رابطه حامد سلطانی‌نژاد، مدیرعامل شرکت سپرده‌گذاری مرکزی در گفت‌وگو با خبرنگار صمت درخصوص گواهی سپرده کالایی گفت: یک مشکل مهم ما این است که بازار شفافی برای عرضه محصولات توسط تولیدکننده وجود ندارد و حضور واسطه‌ها باعث افزایش نرخ‌های بی‌دلیلی می‌شود که به ضرر مصرف‌کننده است و برای تولیدکننده هم سودی ندارد.

وی در ادامه افزود: برای ایجاد بازار شفاف، کالاهایی که مورد استفاده عموم تولیدکنندگان قرار می‌گیرد به‌خصوص در حوزه صنعتی و کشاورزی در انبارهای مورد تایید سپرده‌گذاری و بورس کالا انبار می‌شود.

به گفته سلطانی‌نژاد؛ برای این کالاها پس از انبار، اوراق بهاداری با عنوان گواهی سپرده کالایی صادر می‌شود که امکان معامله آن در بورس‌های کالایی وجود دارد.

وی با اشاره به اینکه بسته به نوع کالا، این برگه‌ها در بورس کالا یا بورس انرژی مورد معامله قرار می‌گیرند، اظهار کرد: در صورتی‌که این موضوع اجرایی شود و ارتباط سپرده‌گذاری مرکزی با انبارهای کالایی برقرار گردد، کشاورزان و تولیدکنندگان محصولات صنعتی و کشاورزی محصولات خود را به اوراق بهادار تبدیل کرده و حتی می‌توانند این اوراق را به‌عنوان وثیقه برای دریافت تسهیلات در اختیار بانک‌ها قرار دهند.

سلطانی‌نژاد با اشاره به همکاری تنگاتنگ این شرکت با بورس کالا برای انتشار اوراق مورد بررسی، گفت: امسال این اوراق منتشر خواهد شد.

وی افزود: با توجه به تاکید شورای‌عالی بورس به انتشار اوراق برای کالاهای صنعتی و کشاورزی، کار در قدم اول بر روی این کالاها آغاز می‌شود تا بازار آنها ساماندهی گردد.

نگاه

خروج بورس کالا از سیطره کنترل‌های دولتی

محمد مهدی رفیعی
مدیر کالایی کارگزاری نهایت‌نگر

اصلاح نظام قیمت‌گذاری کالاها را می‌توان از جمله مزیت‌های بورس کالا دانست. کارشناسان این حوزه نیز همواره بر این امتیاز بورس کالا تاکید کرده‌اند و راهکارهایی را برای اجرای واقعی آن پیشنهاد داده‌اند. با این حال با گذشت حدود هشت سال از آغاز به کار بورس کالا هنوز موانعی وجود دارد که اجازه نمی‌دهد قیمت واقعی کالاها در بورس شکل بگیرد. یکی از این موانع، واقعی نبودن عرضه و تقاضا در بازار است. زمانی می‌توان گفت قیمت تعیین شده کالا در یک بازار واقعی و عادلانه است که بازار، ویژگی‌های یک بازار رقابتی را داشته باشد. در زمان حاضر که کشور درگیر مسائل تحریم است و واردات آزادانه کالا وجود ندارد، نمی‌توان بازار را دارای شرایط رقابت دانست. در این حالت عرضه و تقاضا، دست‌کاری شده‌اند و در نتیجه قیمت بازار نیز با قیمت واقعی متفاوت است. مورد بعدی به تغییرات نرخ ارز مربوط می‌شود. در ایران دولت عرضه‌کننده اصلی ارز در بازار است. طی چند سال گذشته به‌دلیل تحریم و محدودیت‌های دیگر، نرخ ارز افزایش چندبرابری داشته است. این نرخ توسط دولت و با توجه به شرایط مختلف تعیین شده و نمی‌تواند انعکاس‌دهنده همه واقعیت‌های اقتصاد کشور باشد. این نرخ ارز بر قیمت همه کالاها تاثیر گذاشته و آنها را متاثر می‌کند. در این حالت نیز قیمت حاصل از عرضه و تقاضا در بورس را نمی‌توان قیمت واقعی دانست. مورد سوم به واسطه‌گری‌های بازار مربوط می‌شود. از آنجایی که در بورس کالا عرضه‌کنندگان و متقاضیان هر دو از فیلترهای متفاوتی رد شده‌اند، انتظار داریم که واسطه‌ها در این بازار جایی نداشته باشند. اما واقعیت این است که در این بازار نیز واسطه‌ها فعال هستند. به‌طور کلی واسطه‌گری در شرایطی رشد می‌کند که کمبود نقدینگی وجود دارد. در این حالت واسطه‌گران نقدینگی را در اختیار عرضه‌کننده یا تولید کننده می‌گذارند و در مقابل از مجوز آنها برای خرید و فروش استفاده می‌کنند. باید توجه کرد که عرضه‌کننده، تقاضاکننده و واسطه‌گر هر سه به دنبال منافع خود هستند. به‌طور مثال یک تولیدکننده که متقاضی مواد اولیه در بورس کالاست امکان تامین نقدینگی از بانک و هزینه آن را در نظر می‌گیرد و با هزینه‌ای که واسطه‌گر به او تحمیل می‌کند، مقایسه می‌کند. اگر هزینه‌های بانک بیشتر باشد، به واسطه‌گرها روی می‌آورد. با این توضیح، بدیهی است وقتی وام‌گیری از بانک با مشکلاتی روبه‌رو است، واسطه‌گران از قدرت بیشتری برخوردار خواهند شد. تمام موارد فوق درنهایت به انحراف قیمت‌های بازار از قیمت‌های کلیدی منجر می‌شود و تا زمانی که بازار کالای نهایی، کشش قیمت‌های جدید را داشته باشد، این روند ادامه می‌یابد. باید در نظر داشت که هدف بورس کالا کاهش قیمت نیست بلکه اصلاح قیمت‌ها مورد نظر است. عرضه‌کنندگان بسیاری هستند که اعتقاد دارند با توجه به نرخ ارز، کالای آنها از نمونه مشابه خارجی ارزان‌تر است. در این مورد نیز هدف بورس کالا باید افزایش قیمت و درنهایت واقعی کردن قیمت‌ها باشد. باوجود مشکلاتی که بورس کالا در زمینه قیمت‌گذاری دارد، این نهاد مزیت‌های بسیاری نیز برای اقتصاد داشته است. به‌طور مثال، از طریق بورس کالا، درآمد واقعی هر فعال اقتصادی حاضر در بورس مشخص می‌شود. این موضوع برای سیاست‌گذاران اقتصادی به‌ویژه در حوزه مالیاتی کمک بسیار خوبی است. علاوه بر این مشخص شدن درآمدهای واقعی در هر صنعت می‌تواند ملاکی برای شناخت وضعیت صنایع مشابه که فعالیت‌های‌شان در هاله‌ای از ابهام قرار دارند، باشد. با این توصیف، بورس کالا با رفع مشکلاتی که در بالا مطرح شد، به‌دلیل شفافیتی که در عرضه، تقاضا و قیمت‌ها ایجاد می‌کند یک اتفاق مثبت در اقتصاد ایران است.

خبر

تغییر مبنای قیمت‌گذاری محصولات پتروشیمی در بورس کالا

بعد از نشست چهار روز قبل وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، معدن و تجارت و نفت، رییس کل بانک مرکزی و رییس سازمان بورس به‌منظور بررسی راهکارهای تقویت بازار سرمایه و با موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت مبنای تعیین قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالا، از امروز (شنبه، ۱۴ تیر) از ارز مبادله‌ای به ارز آزاد تغییر خواهد یافت، ضمن اینکه وزارت صنعت، معدن و تجارت تاکید کرده است که همه محصولات پتروشیمی باید در بورس کالا عرضه شود. براساس ابلاغیه قائم‌مقام وزیر صنعت، معدن و تجارت خطاب به مدیرعامل بورس کالای ایران، در ۱۲ تیرماه سال جاری قید شده است که پیرو جلسه مورخ ۹ تیرماه، شورای‌عالی بورس و باتوجه نظر وزیر صنعت، معدن و تجارت مبنی بر ایجاد تعادل در عرضه و تقاضای بازار و جلوگیری از دلالی و واسطه‌گری و ملاحظه درصدی تخفیف برای مصرف‌کنندگان داخلی محصولات پتروشیمی، قیمت پایه محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران براساس فرمول جدیدی بر مبنای معادل ریالی ارز آزاد تعیین می‌شود. در این ابلاغیه همچنین آمده است؛ با توجه به تعدیل نرخ‌های پایه و همچنین به منظور رصد کردن مداوم بازار و تامین نیاز داخلی، کلیه تولیدکنندگان محصولات پتروشیمی، اعم از دولتی و خصوصی موظفند همه محصولات خود را از طریق بورس کالا عرضه کنند. در تبصره این ابلاغیه آمده است، درصورتی‌که محصولات عرضه شده در بورس کالا در دو مرحله متوالی عرضه به فروش نرسد، واحد عرضه‌کننده مجاز است به همان میزان که فروش نرفته، در خارج از بورس به فروش رساند. لازم به ذکر است این مصوبه، یکی از مواردی است که در جلسه هفته گذشته وزرای امور اقتصادی و دارایی، صنعت، نفت، رییس کل بانک مرکزی، رییس سازمان بورس، پیشنهاد و پس از موافقت وزارت صنعت، معدن و تجارت، جهت اجرا به بورس کالا ابلاغ شد.

نگاه

بانکی که سپرده گذار مردمی ندارد

بهمن وکیلی
مدیرعامل بانک توسعه صادرات ایران

همان‌گونه که کارشناسان حوزه تجارت و اقتصاد می‌دانند، رشد صادرات غیرنفتی لازمه توسعه اقتصادی است و توجه به صنعت یکی از ارکان اساسی دسترسی به این مهم تلقی می‌شود. بانک‌ها در کشورها نقش مهم حمایت مالی از صنعت را به‌عهده دارند و بانک‌های توسعه‌ای با توجه به کارکرد ویژه و تعریف‌شده خود بیش از دیگر موسسات مالی در این عرصه تلاش می کنند. بانک توسعه صادرات ایران به‌عنوان یکی از چهار بانک تخصصی کشور و به‌عنوان تنها اگزیم بانک ایران در کنار سایر بانک‌ها، درصدد حمایت تخصصی در زمینه ارائه خدمات به صادرکنندگان است. این بانک با انجام فعالیت تخصصی، تامین مالی صادرات را در کشور به‌عهده دارد، به‌طوری که درصد فراوانی از فعالان اقتصادی در عرصه تولید و خدمات مشتری این بانک بوده و بیش از ۸۰درصد صادرکنندگان نمونه کشوری نیز از خدمات این بانک استفاده کرده‌اند. بانک توسعه صادرات ایران تاکنون در حد امکانات و سرمایه و توانایی‌های خود درصدد تامین مالی پروژه‌های زیرساختی مرتبط با بخش صنعت بوده است. این در حالی است که در سال‌های اخیر مشکلاتی برای تمامی بانک‌ها و موسسات مالی کشور به سبب تحریم‌های ظالمانه بین‌المللی پدید آمد که خدمت‌رسانی به فعالان عرصه تولید و صنعت را دچار لطمه ساخت. تحریم‌ها علیه نظام بانکی و صنعت نفت ایران منجر به افزایش نرخ ارز و تورم و همچنین بالارفتن هزینه‌های تولیدکنندگان شد، مشکلات مربوط به بازپرداخت تسهیلات از سوی دیگر و همچنین عدم افزایش سرمایه بانک توسعه صادرات- که سال‌هاست بدون تغییر دراختیار فعالان صادراتی بوده است- امکان ایجاد ظرفیت‌های جدید در بخش صنعت را از این بانک سلب کرد. متاسفانه جهش ناگهانی نرخ ارز نیاز بخش تولید را به نقدینگی به‌طور نجومی افزایش داد. این موضوع، مشکل معوقات سیستم بانکی را به‌طور عام افزایش داده که در مورد بانک توسعه صادرات به‌دلیل عدم استفاده از سپرده‌های مردمی، مشکل دوچندان شده است. در حال حاضر می‌توان گفت، یکی از بهترین راهکارها، حرکت تمامی بانک‌های کشور به سمت ایجاد رویه واحد به‌منظور ارائه تسهیلات سرمایه در گردش برای خرید و تهیه مواد اولیه و قطعات صنعتی، برای نجات تمامی واحدهای تولیدی است. نیاز بخش صنعت به ۱۵۰هزار میلیارد تومان سرمایه در گردش به‌منظور تامین مالی که از سوی مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت بارها به آن اشاره شده عزم مشترک و هماهنگی بین بانک‌های کشور را برای رفع مشکلات فراوان واحدهای صنعتی ضروری کرده است. مسئولان این وزارتخانه همچنین با تدوین و تهیه لوایحی چون حمایت از تولید در صدد رفع این معضل برآمده‌اند و حتی مهندس نعمت‌زاده با درک صحیح از شرایط فعلی بانک توسعه صادرات، ضمن گنجاندن موضوع افزایش سرمایه این بانک در لایحه مزبور، موافقت‌های کلامی و شفاهی خود را به شیوه‌های مختلف ابراز داشته‌اند. همچنین نمایندگان مجلس نیز در جلسات و نشست‌های گوناگون مرتبط با دولت از اقدام یادشده حمایت کرده‌اند، اما این مهم تاکنون محقق نشده است. انتظار بانک این است صادرکنندگان و فعالان این عرصه در محافل و مجامع اقتصادی، با طرح مشکلات کمبود منابع بانک توسعه صادرات در زمینه لزوم افزایش سرمایه، این امر را به‌عنوان یکی از خواسته‌های خود مطرح کرده و به‌منظور تسریع در اجرایی کردن این اقدام تلاش کنند. دیگر راهکار قابل اعتنا به منظور بهبود وضعیت تامین مالی فعالان عرصه صادرات و بهبود چالش کمبود سرمایه بانک توسعه صادرات، استفاده از گردش حساب‌های مشتریان در شعب بانک توسعه صادرات در سراسر کشور است. این امر علاوه‌بر ایجاد زمینه ارزآوری و اشتغالزایی در کشور، امکان استفاده از تسهیلات بیشتر برای آن مشتری را فراهم کرده و تامین فرصت‌های برابر برای تمامی تولیدکنندگان و صادرکنندگان در همه سطوح را ممکن می‌سازد. گرچه اضلاع مثلث صنعت، بانک و صادرات نیاز به تقویت و استواری بیشتری برای شکوفایی اقتصاد کشور و توسعه همه‌جانبه دارند، اما به مدد فکر و عمل تصمیم‌سازان و سیاست‌گذاران حوزه صنعت و تجارت دستیابی به توسعه پایدار دور از ذهن نیست.

نگاه

تقسیم سود ۱۰۰ ریالی در مجمع بانک سامان

روز پنجشنبه، ۱۲ تیرماه مجمع عمومی عادی سالانه بانک سامان با حضور بیش از ۹۰درصد از سهامداران برگزار شد.

به گزارش خبرنگار صمت از این مجمع، ولی ضرابیه، رییس هیات‌مدیره بانک سامان ریاست این جلسه را برعهده داشت.

در پایان این جلسه تقسیم سود ۱۰۰ ریالی بین سهامداران به تصویب رسید. سهامداران این بانک از سود محقق شده ۳۱۰ ریالی شاهد تقسیم ۳۲درصد سود بودند. همچنین در حاشیه مجمع عنوان شد در سال گذشته واردات ۵/۵میلیارد دلاری دارو و مواد غذایی به واسطه این بانک باعث رشد سودآوری بانک سامان شده است.

گفتنی است مجمع فوق‌العاده این شرکت برای افزایش سرمایه ۱۴۰میلیارد تومانی در ۳۰ تیر ماه برگزار خواهد شد. بر همین اساس قرار است سرمایه بانک سامان از ۶۶۰میلیارد تومان به ۸۰۰میلیارد تومان افزایش پیدا کند. در پایان مجمع عمومی عادی سالیانه بانک سامان صورت‌های مالی سال ۱۳۹۲ تصویب شد. همچنین موسسه حسابرسی سخن‌حق به‌عنوان حسابرس قانونی این بانک انتخاب شد.

بررسی چالش‌های صنعتگران با بازار پول

تسهیلات قطره‌چکانی مشکل گشا نیست

سرویس بانک و بیمه:

مدت‌هاست که دست تولید و صنعت به راحتی به منابع بانکی نمی‌رسد و کمبود نقدینگی مهم‌ترین مشکل فعالان این بخش به حساب می‌آید، به‌طوری که تولیدکنندگان و صنعتگران، بانک‌ها را متهم اصلی به‌وجود آمدن این مشکلات می‌دانند و همواره انگشت اتهام به سمت سیستم بانکی بوده است. آن‌ها نرخ سود بالا، دریافت ضمانت و وثیقه‌های سنگین، بوروکراسی‌های طولانی و در نهایت عدم دریافت به موقع تسهیلات را از مهم‌ترین موانع و مشکلات این بخش می‌دانند و از بانک‌ها طلب حمایت بیشتری دارند.

فعالان اقتصادی بر این باورند که بانک‌ها باید توجه جدی به وضعیت صنعت کشور داشته باشند و در پرداخت تسهیلات به این بخش‌ها، دست و دلبازتر عمل کنند.

پرداخت وام ارزان‌قیمت به تولید

پور قربان: بانک‌ها در ارائه تسهیلات، بخش تولید و صنعت را متمایز از دیگر بخش‌ها بدانند

دبیر کل انجمن صادرکنندگان صنعتی، معدنی و خدمات مهندسی، در این باره گله‌مندی تولیدکنندگان و صنعتگران از عملکرد سیستم بانکی را به حق دانست و گفت: دریافت سودهای بالای بانکی، سخت‌گیری بانک‌ها در اعطای وام و دریافت ضمانت‌ها و وثیقه‌های سنگین از موانع مهم و مشکل‌آفرین بخش تولید و صنعت محسوب می‌شود که باعث شده فعالان این بخش نتوانند به راحتی در این راه به فعالیت‌شان ادامه دهند.

رحمان پورقربان در گفت و گو با صمت با بیان اینکه با توجه به هزینه‌های بالا و قیمت تمام‌شده پول در بانک‌ها، نمی‌توان تمام تقصیرها را به گردن سیستم بانکی انداخت، تصریح کرد: بانک‌ها در کنار هزینه‌های جانبی که وجود دارد، در قبال سپرده‌گذاران هم مسئول هستند و باید سود مناسبی نیز به آن‌ها پرداخت کنند، همین شرایط متناقض نیز باعث شده بانک‌ها برای جبران این هزینه‌ها، نرخ سودهای بالایی را از تسهیلات گیرندگان طلب کنند. او تاکید کرد: برای رفع این مشکلات، پیشنهاد می‌شود که بانک‌ها در ارائه تسهیلات، تمامی بخش‌ها و متقاضیان تسهیلات را به یک چشم نبینند و بخش تولید و صنعت را متمایز از دیگر بخش‌ها بدانند.

به گفته پورقربان؛ بانک‌ها باید شرایطی را به وجود بیاورند که فقط به بخش تولید و صنعت تسهیلات ارزان‌قیمت‌تر بدهند. وی گفت: البته در این پروسه باید نظارت و کنترل کافی از سوی سیستم بانکی صورت گیرد تا تسهیلات ارزان‌قیمت به بخش‌های دارای توجیه اقتصادی پرداخت شود و این اطمینان به دست آید که منابع در جای خودش صرف‌شده و به هزینه‌کرد بخش تولید درآمده است.

به گفته پورقربان؛ این شرایط برای سیستم بانکی هم منفعت خواهد داشت چراکه نرخ سود بالا باعث عدم بازگشت منابع و افزایش مطالبات معوق بانکی خواهد شد و از سوی؛ دیگر تولیدکنندگان را در فهرست بدهکاران بانکی قرار می‌دهد که با پرداخت وام‌های ارزان‌قیمت این مشکلات کاهش خواهد یافت.

نقیب: نرخ سود بالای تسهیلات یکی از چالش‌های پیش روی تولید و صنعت است

عرضه با تقاضا جور نیست

رئیس انجمن صنایع شوینده نیز در گفت و گو با صمت با بیان اینکه رابطه میان صنعت و سیستم بانکی همواره در سال‌های گذشته با چالش روبه‌رو بوده است، عدم تناسب عرضه و تقاضا در منابع را یکی از مهم‌ترین عوامل به وجود آمدن این مشکلات دانست و تصریح کرد: پول هم مثل یک کالا به عرضه و تقاضا وابسته است و زمانی که تقاضا از عرضه پیشی می‌گیرد، این امر موجب بی‌تعادلی در بازار و تشدید مشکلات می‌شود. علی نقیب با بیان اینکه این امر در پرداخت تسهیلات بانکی هم مصداق پیدا می‌کند، افزود: از آنجا که بخش تولید و صنعت بسیار درگیر مشکلات مالی هستند، برای رفع این نیاز، در نخستین گام به سراغ بانک‌ها می‌روند و از آنها طلب تسهیلات می‌کنند که همین امر هم موجب کمبود منابع در بانک‌ها و دسترسی سخت تولیدکنندگان و صنعتگران به منابع بانکی می‌شود.

وی با بیان اینکه نرخ سود بالای تسهیلات در حال حاضر یکی از چالش‌های پیش‌روی بخش تولید و صنعت است که باعث شده این بخش توان بازپرداخت آن را نداشته باشد، افزود: البته این تمام ماجرا نیست، چون همین نرخ سود بالا، سبب شده که تولیدکننده داخلی دیگر توان رقابت در بازارهای داخلی و خارجی را نداشته باشد و این اصلا برای تولید داخلی اتفاق خوبی نخواهد بود.

وی از سیستم بانکی درخواست کرد که نسبت به پرداخت تسهیلات، منعطف‌تر عمل کنند و برای فعالان بخش تولید و صنعت تسهیلات ارزان‌تری را در نظر بگیرند تا این امر موجب افزایش حمایت‌های مالی و رونق این بخش شود و درنهایت نفع آن به تمام بخش‌ها برسد.

بلاتکلیفی بازپرداخت معوقات بانکی، مشکل اصلی صنعت

ژائله: بانک‌ها اکثر بخشنامه های بانک مرکزی مربوط به تولید و صنعت را اجرا نمی کنند

یونس ژائله عضو خانه صنعت، معدن و تجارت ایران هم در گفت‌وگو با خبرنگار ما درخصوص چالش‌های صنعتگران با نظام بانکی با تاکید بر اینکه بخش‌نامه‌های بانک مرکزی به‌طور کامل در بانک‌ها اجرا نمی‌شود، اظهار کرد: اکثر بخش‌نامه‌های بانک مرکزی که مربوط به صنعت و صنعتگران است در بانک‌ها اجرا نمی‌شود اما در این شرایط زمانی که بانک‌ها با مشکلی برخورد می‌کنند بانک مرکزی بخش‌نامه‌ای مغایر با تصمیم‌های قبلی خود صادر می‌کند. وی در توضیح این موضوع گفت: برای مثال تولیدکنندگانی که تسهیلات ارزی دریافت و در سال‌های گذشته کالا وارد کشور کردند امروز باید این تسهیلات را با نرخ ارز مبادلاتی پرداخت کنند و بانک‌ها بخش‌نامه بانک مرکزی را درباره نحوه بازپرداخت تسهیلات ارزی برای این گروه به درستی اجرا نمی‌کنند و تاکید دارند این گروه باید بازپرداخت را با نرخ ارز مبادله‌ای یعنی سه‌برابر رقمی که تسهیلات دریافت کردند، انجام دهند.

ژائله با تاکید بر اینکه مشکلات بازپرداخت تسهیلات ارزی در بانک‌ها برطرف نشده است، ادامه داد: در این حوزه بخش‌نامه‌هایی که قاطعانه وضعیت بانک‌ها را مشخص کند، وجود ندارد و اکثر بانک‌ها در دریافت اقساط تسهیلات بانکی دچار مشکل هستند، از سوی دیگر صنعتگران نیز به‌دلیل بلاتکلیفی در نحوه پرداخت جزو بدهکاران بانکی شناخته شده‌اند.

عضو خانه صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: عدم اجرای دقیق بخش‌نامه‌ها و مشخص کردن نحوه بازپرداخت تسهیلات ارزی که از صندوق ذخیره ارزی یا منابع داخلی بانک‌ها دریافت شده است، باعث شده تا بنگاه‌های اقتصادی و بانک‌ها در این خصوص بلاتکلیف بمانند.

به گفته وی، بنگاه‌های تولیدی توان بازپرداخت تسهیلات بانکی را با نرخ ارز مبادله‌ای ندارند و این موضوع باعث افزایش معوقات بانک‌ها شده است.

به‌هر حال با توجه به این مشکلات، اما بانک‌ها هم برای دست به عصا بودن در تخصیص تسهیلات به بخش تولید، دلایلی دارند؛ از کاهش منابع گرفته تا جذاب نبودن سرمایه‌گذاری در این بخش و البته مطالباتی که سال‌هاست وصول نمی‌شود. با این استدلال، بانک‌ها می‌گویند باید راه زیان بیشتر را ببندند؛ نظری که از سوی متقاضیان تسهیلات قابل قبول نیست، چراکه آن‌ها بر این باورند که نرخ سود بالا برای تسهیلات گاهی باعث دیرکرد در بازپرداخت‌ها می‌شود و این دلیلی بر بدحسابی آن‌ها نیست. به هر حال فعالان بانکی هم دلایلی برای این سخت‌گیری‌ها و گران بودن تسهیلات عنوان می‌کنند.

بالا بودن تقاضای تسهیلات از بانک

دهقان‌دهنوی: نبود سیستم اعتبارسنجی مشتریان مشکل جدی بانک و فعالان اقتصادی است

محمدعلی دهقان‌دهنوی عضو هیات علمی موسسه عالی بانکداری ایران در این‌باره با تاکید بر اینکه یکی از مشکلاتی که در این بخش وجود دارد، نظام تامین مالی در کشور است که به‌طور عمده مبتنی بر بانک است، گفت: البته این در حالی است که نقش بازار سرمایه در سایر کشورها بسیار پررنگ‌تر است و بیشتر شرکت‌ها و واحدهای تولیدی نیاز مالی‌شان را از طریق این بازار تامین می‌کنند.

او با بیان اینکه در حال حاضر با توجه به نیاز نقدینگی بالای بخش تولید، تقاضای تسهیلات از بانک‌ها بسیار زیاد است و همین امر موجب عدم تعادل در عرضه و تقاضا شده است، افزود: البته بخشی از این مشکلات به نوع ساختارها برمی‌گردد. از آنجا که بانک‌ها در ازای پرداخت تسهیلات این انتظار را از متقاضی وام دارند که بازگشت پول‌شان به موقع باشد، در همین راستا در اعطای وام سخت‌گیری می‌کنند و از متقاضیان تسهیلات، درخواست ضمانت‌نامه‌ها و وثیقه‌های سنگین می‌کنند.

این فعال بانکی با تاکید بر اینکه، این امر تا حدودی باعث بی‌اعتمادی و بدبینی تولیدکنندگان به عملکرد بانک‌ها شده است، تصریح کرد: البته این امر به‌دلیل نبود نظام رتبه‌بندی و اعتبارسنجی مشتریان است که باعث شده بانک‌ها برای پرکردن این خلأ اقدام به دریافت وثیقه‌های سنگین از فعالان بخش تولید و صنعت کنند. حال اگر شرایطی فراهم شود که نظام اعتبارسنجی و رتبه‌سنجی در سیستم بانکی توسعه یابد و فراگیر شود، می‌توان امیدوار بود که بخشی از سخت‌گیری بانک‌ها در قبال ارائه تسهیلات به فعالان این بخش مرتفع شود.

معاون آموزشی این موسسه، مشکل ساختاری از ناحیه تورم را هم مزید بر علت دانست و ادامه داد: این امر موجب گران شدن نرخ سود تسهیلات بالا بودن هزینه پول در بانک‌ها می‌شود.

قیمت تمام‌شده پول در بانک‌ها بالاست

خسروشاهی: بالا بودن تقاضا دلیل محدود شدن تسهیلات در بخش تولید است

مدیر برنامه‌ریزی بانک توسعه صادرات ایران نیز در این رابطه با تاکید بر اینکه پرداخت تسهیلات برای بانک‌ها هزینه‌بر است و بانک در این راستا تلاش می‌کند که بخشی از هزینه‌هایش را از طریق دریافت سود جبران کند، گفت: از آنجا که منابع بانک‌ها در قالب سپرده‌های مردمی جمع‌آوری می‌شود و بانک هم ملزم به پرداخت سود به سپرده‌گذاران است، بنابراین این امر در کنار هزینه‌های دیگر باعث افزایش قیمت تمام‌شده پول در بانک‌ها می‌شود که با توجه به این شرایط و نرخ سود حاکم در اقتصاد، نرخ سودی که بانک‌ها از بخش‌های اقتصادی در قبال وام دریافت می‌کنند چندان بالا به نظر نمی‌رسد. خسروشاهی تاکید کرد که معیار اصلی نرخ سود بانکی، تورم است و با توجه به نرخ تورم موجود در کشور؛ نرخ سود تسهیلات بانکی چندان بالا نیست. وی به سخت‌گیری بانک‌ها در اعطای تسهیلات به تولیدکنندگان و صنعتگران اشاره کرد و گفت: فعالان این بخش معتقدند که بانک‌ها در پرداخت وام، منعطف نیستند و سنگ‌اندازی می‌کنند که به نظر می‌رسد این امر به‌دلیل بالا بودن رقم مطالبات معوق و بالا بودن تقاضا از سیستم بانکی است وی با بیان این که بخش تولید و صنعت به‌دلیل مشکلات اقتصادی و تحریم‌ها در یکی دو سال گذشته که نیاز به نقدینگی افزایش یافت و در بازپرداخت بدهی‌های گذشته‌شان با مشکل روبه‌رو هستند، افزود: در این راستا، برای حمایت از بخش تولید بانک مرکزی مصوبه‌ای را جهت استمهال بدهی این بخش به بانک‌ها ابلاغ کرده که بانک‌ها ملزم به اجرا هستند و این امر می‌تواند تا حد زیادی بخش‌های تولیدی و صنعتی را یاری دهد.

نگاه

شرایط متناقض صنعت و بانک‌ها

دکتر رضا آقابابائی
استاد دانشگاه و معاون بانکداری خرد بانک سامان

چند ترمی که در دانشگاهی تدریس می‌کردم یا به‌واسطه اینکه در برخی مواقع طرف مصاحبه با متقاضیان استخدام در شرکتی بودم، نخستین سوالی که از دانشجویان رشته مدیریت صنعتی یا فارغ‌التحصیلان این رشته می‌پرسیدم، مفهوم واژه صنعت بود. غالب افراد درک‌شان از صنعت چیزی مانند کارخانه است. در حالی که به‌نظرمن صنعت فعالیتی را شامل می‌شود که برای انجام آن نیازمند به‌کارگیری اصول و قواعد تعریف شده و مشخصی در قالب یک سیستم منسجم و هدفمند هستیم. مشابه همین سوال را از افراد رشته مدیریت بازرگانی می‌پرسیدم مبنی بر اینکه مفهوم بازرگانی (کسب‌وکار) چیست.

بازهم غالب افراد درک‌شان از بازرگانی مبتنی بر معامله کردن یا خرید و فروش بود. بعد می‌پرسیدم آیا تنها موضوع بازرگانی یا یک کسب‌وکار مسئله خرید و فروش است؟ آیا مدیریت بازرگانی (کسب‌وکار) برنامه‌ریزی استراتژیک، سازماندهی، منابع انسانی، بازاریابی و... را هم در برنمی‌گیرد؟

تصور می‌کردم مفهوم کسب‌وکار نیز فعالیتی است که هدفش پول‌سازی و درآمدسازی و خلق ثروت است. ابتدا فکر می‌کردم حق با من است ولی بعد از نامگذاری وزارتخانه‌ای به نام صنعت، معدن و تجارت که تلفیق دو وزارتخانه قبلی با نام‌های صنایع و معادن و بازرگانی بود این تصور برایم به وجود آمد که شاید حق با آنها باشد.

گرچه هنوز هم کمی شک دارم که شاید نامی مانند «وزارت توسعه کسب‌وکار» یا «وزارت کارخانه‌داری، معدن‌داری و تجارت کردن» یا «وزارت تولید ملی» معنای دقیق‌تری باشد یا حداقل انتظارات از این وزارتخانه را شفاف‌تر می‌کرد.

این موضوع از یک سو مهم است و از سوی دیگر هم می‌تواند بی‌اهمیت به‌شمار رود. از این جهت که بالاخره همگی مشغول فعالیت هستیم. حالا اسم‌اش هر چه می‌خواهد باشد یا اینکه این تغییر درک از مفاهیم بنیادی، گستره‌ای فراگیر دارد مانند واژه تولید که به هر فعالیت دارای ارزش‌افزوده گفته می‌شود ولی عموما منظور استفاده‌کنندگان از این واژه، فعالیت کارخانه‌داری است.

از سوی دیگر، از این جهت می‌توان مهم قلمداد شود که آیا این وزارتخانه متولی رشد و توسعه صنایع غیرکارخانه‌ای مانند صنایع بانکداری، هتلداری، گردشگری و... هم است یا خیر؟ آیا نسبت به اشتغال یا منابع انسانی کشور مسئول است یا خیر؟ آیا نسبت به میزان رشد تولید ملی کشور باید پاسخگو باشد یا اینکه فقط نسبت به سرنوشت کارخانه‌ها و تامین کالاهای اساسی مسئول است؟ آیا باید رشد تولید ملی را دنبال کند یا توسعه تجارت و واردات را؟

آیا این وزارتخانه باید به توسعه محیط کسب‌وکار همت گمارد یا خودش کارخانه‌داری کند؟

آیا باید خودش به کارخانه‌داری و معدن‌داری و واردات و صادرات بپردازد و به‌عنوان یکی از فعالان اصلی بازارها عمل کند یا نقش ناظر و تنظیم‌کننده و مجوزدهنده را دارد و به‌دنبال توسعه و تسهیل و رفع موانع برای فعالان بازارهاست و اگر هر دوی اینها را انجام می‌دهد آیا این دو نقش با همدیگر سنخیت دارند؟

از سوی دیگر، آیا با یک نگاه واحد می‌توان هم به ارائه مجوز فعالیت کارخانه‌ای پرداخت و هم اقدام به ثبت سفارش واردات کرد؟

آیا بانکی که به کارخانه‌داران خدمات مطلوبی می‌دهد اما به تاجران و واردکنندگان خدمات مطلوبی ارائه نمی‌کند و کمکی به تامین کالاهای اساسی از طریق واردات نمی‌کند، از منظر این وزارتخانه بانک مطلوبی است یا بانکی که برعکس خیلی دل به دل کارخانه‌داران نمی‌دهد اما بهترین خدمات را برای تسهیل واردات کالاهای اساسی به واردکنندگان ارائه می‌کند بانک مطلوبی به‌شمار می‌رود؟

علاوه بر اینها، تامین مالی بنگاه‌های تولیدی موضوعی همواره چالش‌برانگیز بوده است، گویی که در نگاه و ادبیات روزمره مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت مملکت و عموم متولیان، صنایع کارخانه‌ای یک سو و صنعت بانکداری سوی دیگر است.

از طرف دیگر بانکداران مدعی‌اند تا حد توان از منابع‌شان برای اعطای تسهیلات استفاده کرده‌اند، بخش اعظمی از تسهیلات‌شان معوق و لاوصول شده است.

پس مشکل کجاست و چرا انتظارات و داوری‌های طرفین از عملکرد دیگران تا این حد متفاوت است؟

شاید ریشه بسیاری از این اشکال‌ها از همین تناقض‌هایی است که در سطور بالا توضیح داده شده و در کنار این تناقض‌های مفهومی، نهادی و مبنایی، با یک نگاه به وضعیت اقتصاد کشور می‌توان علت این امر را در شرایط متناقض‌گونه اقتصاد و سیاست‌های متناقض تبعی‌اش جست‌وجو کرد.

روی خط خبر

- بازار داخلی طلا و سکه در هفته گذشته تابعی از شرایط حاکم بر جو بازار در ماه مبارک رمضان بودکه و به‌دنبال آن شاهد کاهش تقاضا و دادوستد و رکود حاکم بر بازار بودیم.
- رییس کل بانک مرکزی با بیان اینکه حجم مطالبات معوق نظام بانکی از نسبت‌های قابل قبول به مراتب بیشتر است، تاکید کرد: تمامی این معوقات ناشی از فساد یا سوءجریان خاصی نیست.
- رییس کل بیمه مرکزی با اشاره به مطالبات معوق صنعت بیمه، گفت: مجموع این مطالبات معوق به بیش از ۳هزار میلیارد تومان می‌رسد.
- مجمع عمومی بانک توسعه تعاون، صورت‌های مالی این بانک را مطلوب ارزیابی کرد. پنجمین مجمع عمومی سالانه بانک توسعه تعاون با حضور اعضای مجمع به ریاست وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی برگزار شد.
- بانک مرکزی مصوبه سوم تیرماه شورای پول و اعتبار درخصوص نرخ سود تسهیلات عقود مشارکتی، تسهیلات مسکن، شرکت‌های لیزینگ، نرخ سپرده قانونی و نرخ سود علی‌الحساب اوراق مشارکت را ابلاغ کرد.
- سرپرست‌های اداره کل سازمان و روش‌ها، اداره کل مدیریت عملیات بانکی، سرپرست اداره کل امنیت و توسعه سیستم‌ها و اداره کل مدیریت اطلاعات بانکی بانک ملی ایران منصوب شدند.
- مفاد تصمیمات متخذه در یک‌هزار و یکصد و هفتاد و نهمین جلسه مورخ سوم تیرماه سال جاری شورای پول و اعتبار درخصوص سیاست‌های پولی و اعتباری نظام بانکی در ۷ ماده و ۹ تبصره ابلاغ شد.

از نهان به آشکار

تجارت الکترونیک، تجارت فردا

«تجارت الکترونیک»، انجام کلیه فعالیت‌های تجاری با استفاده از شبکه‌های ارتباطی کامپیوتری، به‌ویژه اینترنت است. این یعنی «تجارت بودن کاغذ». تجارت الکترونیک درحالی هر روز ریشه‌های خود را در جهان قوی‌تر می‌کند و سهم بیشتری از بازار مبادلات را به خود اختصاص می‌دهد که هنوز در ایران چندان مورد توجه بنگاه‌های اقتصادی به خصوص بخش خصوصی قرار نگرفته است. در حقیقت جهانی شدن و فناوری اطلاعات و ارتباطات دو چالش اساسی این هزاره به‌شمار می‌رود. همه این عوامل باعث ظهور نوعی از تجارت به نام «تجارت الکترونیک» شده است. با بررسی دقیق نوآوری‌های بشر در سال‌ها و قرن‌های گذشته، می‌توان به مزایای تجارت الکترونیکی و تاثیرات آن در اقتصاد جهان رسید.

تجارت الکترونیک در مدار رشد

اخیرا تحقیقاتی توسط شرکت «این وست» انجام گرفته که نشان می‌دهد، میزان درآمدهای حاصل از تجارت الکترونیک در سال‌های آینده رشد چشمگیری خواهد داشت و تجارت فردا، تجارت الکترونیک خواهد بود. به‌طوری‌که براساس پیش‌بینی‌های این موسسه حجم مبادلات تجارت الکترونیک تا سال ۲۰۱۵ به ۱هزار و ۴۰۰ میلیارد دلار در سال خواهد رسید. در این صورت جای خالی کشورهای در حال توسعه ازجمله ایران در استفاده از تجارت الکترونیک بیش از پیش نمایان است. بنابراین سوال مهم این است که سهم ایران از این تجارت چقدر است و ایران در چه جایگاهی قرار دارد؟

تجارت الکترونیک ایران در رتبه ۱۲۵

براساس آمارهای جهانی و با توجه به حجم مبادلات تجارت الکترونیک، ایران در حال حاضر در جایگاه ۱۲۵ کشورهای جهان قرار دارد و حجم مبادلات تجارت الکترونیک در سال ۲۰۱۳ در کشور ۱۰میلیارد دلار بوده است که نسبت به جنوب شرق آسیا و اروپا یک سوم و نسبت به کشور امریکا با حجم مبادلات تجارت الکترونیک ۱۳۶میلیارد دلاری بیش از یک، سیزدهم برابراست. براساس آمارهای موسسه «این وست» حجم مبادلات تجارت الکترونیک در سطح جهان در سال گذشته میلادی بیش از ۶۸۰ میلیارد دلار بوده است که سهم ایران از این درآمد کمتر از ۱/۵ درصد بوده است.

موانع و مشکلات پیش رو

تجارت الکترونیک به اعتقاد کارشناسان در ایران با موانع و مشکلات بسیاری روبه‌رو است. این نوع تجارت از اوایل دهه ۸۰ وارد کشور شد و در این بین شرکت پست ایران پیشتاز بود. این شرکت از سال ۸۲ مطالعه در زمینه تجارت الکترونیک را شروع کرد و در سال ۸۶ بعد از اجرای آزمایشی، خرید و فروش اینترنتی را آغاز کرد. براساس آمارهای شرکت پست، این شرکت از زمان شروع خرید و فروش اینترنتی تاکنون ۶میلیون و ۲۰۰ هزار سفارش خرید اینترنتی دریافت کرده و حجم تجارت الکترونیکی که به واسطه این شرکت انجام شده به ۶۷ میلیارد تومان رسیده است. اما نکته مهم در بحث تجارت الکترونیک در کشور، دولتی بودن آن است. تجارت الکترونیک درحالی حدود ۵ سال است در ایران راه‌اندازی شده که سهم بخش خصوصی از این تجارت در کشور بسیار اندک است و تقریبا می‌توان گفت، تجارت الکترونیک در ایران در حال حاضر بیشتر دولتی است و در کنار دولت نهادهای نیمه دولتی مانند بانک‌ها و سازمان‌های نظامی و انتظامی در جایگاه بعدی قرار دارند.

برنامه‌هایی برای آینده

در ایران هم سال‌های گذشته در سطح قوانین سهم ویژه‌ای برای تجارت الکترونیک دیده شده است، به‌طوری‌که ۱۳ سازمان دولتی و خصوصی در حال تدوین سند توسعه ملی تجارت الکترونیک در کشور هستند و همچنین در برنامه پنجم توسعه کشور هم به گسترش تجارت الکترونیک در کشور پرداخته شده‌است. طبق برنامه پنجم توسعه تا پایان برنامه پیش‌بینی شده باید ۲۰درصد تجارت داخلی و ۳۰درصد تجارت خارجی کشور به‌صورت الکترونیکی انجام شود. براساس این برنامه باید ۸۰درصد خدمات بانکی نیز به‌صورت الترونیکی صورت بگیرد و باید شبکه دستگاه‌های دولتی تا پایان سال ۹۲ شکل گرفته و اتصال آنها به شبکه ملی اطلاعات اجرایی شده باشد تا ۷۰ درصد خدمات بین دستگاه‌ها هم الکترونیکی شود. اقداماتی که به اعتقاد کارشناسان هنوز چندان رنگ و بوی اجرایی به خود نگرفته‌اند.

روی خط بین‌الملل

سفیر دائم روسیه در اتحادیه اروپا معتقد است، ارتباط و معاشرت با اتحادیه اروپا تاوان خسارات اقتصادی به اوکراین را نمی‌دهد و توافق‌نامه همکاری با این اتحادیه نمی‌تواند چنین خسارتی را جبران کند. روی خبری که روی سایت خبری «صدای روسیه» قرار گرفته ولادیمیر چیژوف گفته است: امضای توافق‌نامه همکاری و تجارت آزاد با اتحادیه اروپا باید باعث بهبود وضعیت و اوضاع اقتصادی شود اما من چنین وضعیتی را برای این سه کشور به‌ویژه اوکراین نمی‌بینم. کشورهای جداگانه آزادند تا تجارت آزاد با هر کشوری که می‌خواهند، داشته باشند.

بانک فرانسوی «ب-ان-پ پاریبا» سرانجام پس از مدت‌ها مذاکره با دستگاه قضایی امریکا اتهام خود مبنی بر دور زدن تحریم‌های اقتصادی ایالات‌متحده را پذیرفت و برای پرداخت مبلغ ۸میلیارد و ۹۰۰میلیون دلار به‌عنوان جریمه با دادگستری این کشور به توافق رسید. به گزارش یورونیوز، این بانک متهم است تحریم‌های اقتصادی امریکا علیه ایران، کوبا و سودان را نقض کرده است. «ژان لوران بونافه»، مدیر کل بانک ب-ان-پ پاریبا در بیانیه‌ای مراتب تاسف خود را به خاطر اشتباهات پیش‌آمده در گذشته بیان کرده و گفته است: برخی قصور و کوتاهی‌هایی که در جریان تحقیقات مشخص شدند برخلاف اصول اخلاقی بانک بوده است.

نگاهی به اقتصاد اروپا در سالی که گذشت

آسمان اقتصادی اروپا آفتابی نیست!

اتحادیه اروپا با ۴ میلیون کیلومتر مربع و جمعیتی بالغ بر ۵۰۳ میلیون نفر بعد از چین و هند پرجمعیت‌ترین در دنیاست. هفت درصد جمعیت دنیا ساکن قاره سبزند بنابراین حجم مبادلات تجاری اروپا در دنیا مهم است. دوسوم این مبادلات در داخل اتحادیه صورت می‌گیرد و بر همین اساس روابط بین کشورهای عضو اهمیت زیادی دارد.

فرانک میرزایی

مدتی است که اقتصاد اروپا در شرایطی قرار گرفته که با هشدار «بحران» از آن یاد می‌کنند. شرایط متعددی دست به دست هم داده‌اند تا این اتحادیه در شرایط رکود قرار گیرد. با بررسی شرایط فعلی اقتصاد اروپا، این سوال مطرح می‌شود که آیا تغییری در وضعیت سلامت اقتصادی اروپا به‌وجود آمده؟ آیا نشانه‌هایی از بهبود دیده می‌شود؟

منطقه پولی یورو به تنهایی، بعد از ایالات متحده امریکا، دومین اقتصاد بزرگ تک ارزی در سطح دنیاست. وقتی پای صادرات هم به میان می‌آید بازهم برگ برنده دست منطقه پولی یوروست.

کشورهای دیگر اتحادیه اروپا را به منطقه پولی یورو اضافه کنید تا قدرت تولیدی اروپا برایتان مشخص شود و متوجه شوید سلامت اقتصادی قاره سبز نه‌تنها برای ساکنان آن، که برای کل دنیا اهمیت زیادی دارد.

محمدقلی یوسفی، عضو هیات علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی درخصوص بحران پولی یورو اظهار می‌کند: بحران پولی یورو بحثی بسیار جدی‌ای است.

از آنجایی که اتحادیه اروپا دخالتی در انتخاب واحد پولی خود نداشته و این واحد پولی توسط نهادی خاص برای بهره‌مندی از آن به‌عنوان ابزار سیاستی تعیین شده است به همین دلیل بهبود شرایط برای آنها هزینه‌بر، اما ممکن است.

اما آیا وضعیت اقتصادی نسبت به سال گذشته بهتر شده است؟ آیا تدابیر اتخاذ شده توسط دولت‌ها و موسسات اروپایی و بین‌المللی منجر به نتایج مورد نظر شده‌اند؟ در یک جمله، آیا آسمان اقتصادی اروپا آفتابی شده یا همچنان خطر آن را تهدید می‌کند؟

ولف گانترام، مدیر اتاق فکر اروپایی (Bruegel) در این باره معتقد است: وضعیت اقتصادی نسبت به سال گذشته اندکی بهبود پیدا کرده که البته خیلی چشمگیر نیست. روی کاغذ مثل اوایل سال گذشته شاهد پایان رکودیم که نشان از بهتر شدن وضعیت دارد اما نرخ بیکاری همچنان خیلی بالاست و میزان شغل‌آفرینی محدود بوده که اگر تلاش‌های آلمان را در نظر نگیریم باید بگوییم که شغل آفرینی در بقیه کشورها در حد صفر بوده است.

> در حال حاضر کشور چین صادراتی در حد میزان صادرات اتحادیه اروپا دارد که این شرایط را برای آنها سخت کرده است. جدا از اینکه در شرایط فعلی تولید و تجارت در اقتصاد باهم ادغام شده‌اند که سبب می‌شود اتحادیه مانند گذشته آزادی عمل نداشته باشد

بحران‌های دوره در کشورهای با اقتصاد آزاد

محمدقلی یوسفی در این خصوص می‌گوید: اقتصاد اروپا یک اقتصاد بلوغی است که شرایط بسیاری دست به دست هم داده‌اند تا در حال حاضر تمامی کشورهای اروپایی در رکود قرار بگیرند.

وی ادامه می‌دهد: از ویژگی‌های کشورهای با اقتصاد آزاد بروز بحران‌های دوره‌ای است اما تجربه نشان داده که آنها در حل این بحران‌ها موفق‌تر عمل کرده‌اند.

یوسفی در پاسخ به این سوال که چه تغییری در شرایط کنونی اتحادیه اروپا رخ داده است، بیان می‌کند: اتحادیه اروپا در گذشته بحران‌های رکودی خود را با منتقل کردن به کشورهای توسعه نیافته راحت‌تر پشت سر می‌گذاشت.

چین رقیب اصلی اتحادیه اروپا

این استاد دانشگاه می‌افزاید: در حال حاضر کشور چین صادراتی در حد میزان صادرات اتحادیه اروپا دارد که این شرایط را برای آنها سخت کرده است.

جدا از اینکه در شرایط فعلی تولید و تجارت در اقتصاد باهم ادغام شده که سبب می‌شود اتحادیه مانند گذشته آزادی عمل نداشته باشد.

به گفته یوسفی، کسری بودجه حتی در آن دسته از کشورهایی که از بحران آسیب زیادی دیدند هم تحت کنترل درآمده اما برای رسیدن به این نقطه هزینه زیادی پرداخت شده است. در این مدت بدهی‌های دولتی افزایش یافتند، تقاضاهای داخلی سقوط قابل توجهی کردند و فاصله طبقاتی و فقر هم تشدید شد. نرخ بیکاری هم هنوز خیلی بالاست.

یوسفی برای عبور از این شرایط می‌گوید: بنابراین باید ویتامین بیشتری به اقتصاد تزریق کنیم. بخشی از این انرژی مربوط به سیاست‌های پولی می‌شود؛ بنابراین بانک مرکزی اروپا باید تلاش بیشتری داشته باشد؛ مثلا اوراق قرضه بیشتری از دولت‌های منطقه یورو بخرد. اما بخشی از این مسئله مربوط به سیاست‌های مالیاتی است و باید روی محرک‌های اقتصادی منطقه یورو به‌ویژه در آلمان سرمایه‌گذاری بیشتری صورت بگیرد.

این استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی در این باره می‌افزاید: اتحادیه اروپا شامل کشورهای پیشرفته با تکنولوژی قدرتمندی است که با داشتن نقش قوی در خدمات بانکی و بیمه‌ای دنیا، توانایی بهبود شرایط اقتصادی خود را دارد. در حال حاضر باید محدود فکر کرد و انتظار معجزه نداشت.

وی ادامه می‌دهد: باید در سیاست‌های اقتصادی بازنگری کرد. با این شرایط در بهترین حالت باید انتظار ۱ درصد رشد، آن هم در شرایطی که بحران‌های منطقه‌ای خاورمیانه و شمال افریقا تاثیری روی آن نگذارند.

سرمایه‌گذاری روی اقتصاد سبز

افزایش رقابت‌پذیری در برخی کشورها حاصل نشده مگر با کاهش هزینه‌های تولید. اما برای بهبود وضعیت کلی تولید باید در بخش‌هایی نظیر آموزش، پژوهش و نوآوری هم سرمایه‌گذاری بشود. همه اینها در شرایطی است که وزن بدهی‌ها قدرت مانور را محدود کرده است. ورزش، تغذیه و حتی سفر حوزه‌هایی هستند که نوآوری در آنها قدرت مانور دارد. به عقیده کارشناسان؛ اگر اروپا به‌دنبال آینده‌ای باثبات است باید به علم و دانش توجه بیشتری کرده و روی اقتصاد سبز سرمایه‌گذاری کند. باید به این تلاش‌ها یکسری تدابیر ویژه را هم اضافه کنیم. فعالیت‌های تحقیقاتی و نوآورانه و استفاده از کارگران ماهر و آموزش‌دیده ازجمله کارهایی است که باید در اولویت برنامه‌های رهبران کشورهای اروپایی قرار گیرد. به عقیده کارشناسان؛ این یک برنامه کلی است که در موفق شدن یا نشدن یک منطقه نقش تعیین‌کننده‌ای ایفا می‌کند. برای این منظور صندوق توسعه منطقه‌ای اروپا طی پنج سال گذشته حدود ۸۵میلیارد یورو به حوزه نوآوری اختصاص داد. این رقم در سال ۲۰۲۰ به یکصد میلیارد یورو می‌رسد که در خدمت نوآوری، پژوهش، خدمات دیجیتال و کمک به شرکت‌های کوچک و متوسط بازرگانی خواهد بود. حال با تمام تدابیر انجام شده باید منتظر ماند و دید آسمان اقتصادی اروپا چه زمانی آفتابی خواهد شد و خطر بحران چه زمانی در اتحادیه اروپا رخت خواهد بست.

اقتصاد قزاقستان، قوی تر از گذشته می‌شود

رشد ذخایر طلا در بزرگ‌ترین کشور آسیای مرکزی

«طلا» یکی از کالاهای موثر در سبد دارایی‌های کشورهاست و بر همین اساس نوسان قیمت این کالا در بازارهای جهانی نقش بالایی در اقتصاد داخلی کشورها ایفا می‌کند. به همین دلیل است که کشورها برای افزایش ذخایر طلا تلاش می‌کنند. قزاقستان به‌عنوان بزرگ‌ترین کشور آسیای میانه با اجرای برنامه‌های زمین‌شناسی در راستای افزایش ذخایر طلای این کشور گام برمی‌دارد. افزایش ذخایر معدن طلا در قزاقستان در حالی است که این کشور ثروتمند آسیای مرکزی دارای ذخایر عظیم انرژی و همچنین فلزات نادر همچون اورانیوم است و به لحاظ اقتصادی جایگاه نخست را در میان کشورهای آسیای مرکزی داراست.

به گزارش فارس، دیروز نورابایف، مقام وزارت صنعت و فناوری‌های نوین قزاقستان در یک نشست خبری از رشد حجم ذخایر پیش‌بینی شده طلا در این کشور خبر داد و اظهار کرد: در نتیجه اجرای برنامه‌های زمین‌شناسی در این کشور در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۵ انتظار می‌رود حجم ذخایر طلا، مس و پلیمرها در این کشور افزایش یابد که برای اجرای این برنامه حدود ۱۲۰ میلیارد «تنگه» (واحد پول قزاقستان) از بودجه کشور لازم است.

وی همچنین گفت: در سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۱۵ برای انجام اکتشاف ذخایر زیرزمینی شرکت‌های ملی «کازموناى گاز»، «کازاتم پروم»، «تائوکن‌سامروک» و «کازگئولوژی» سرمایه‌گذاری انجام می‌دهند، ضمن آنکه سرمایه‌گذاران علاقمند نیز میتوانند بر روی سرمایه‌گذاری به مبلغ حدود ۹۰۰ میلیارد تنگه در این پروژه‌ها برنامه‌ریزی انجام دهند. به گفته وی، ویژگی اقدامات برنامه‌ریزی شده در این دوره به‌کار گرفتن روش‌های پیشرفته فنی در پروسه اکتشافات است.

آغاز استخراج طلا در قزاقستان شمالی

در این راستا، اخیرا در استان قزاقستان شمالی نیز استخراج طلا آغاز شده و زمین‌شناسان ذخایر سنگ طلا را در نزدیکی روستای «بولاک» ناحیه «اسیل» کشف کردند.

همچنین نمایندگان شرکت معدن‌کاری «آولیه گولد مای‌نینگ» و مقامات این استان به‌طور رسمی کلید آغاز به‌کار معدن آولیه را استارت زدند. مساحت این معدن طلا حدود ۴۰۰ هکتار می‌باشد که در نزدیکی روستای بولاک ناحیه اسیل کشف شده است.

اطلاعات درباره اینکه در خاک قزاقستان شمالی احتمالا فلزات گرانبها وجود دارد از سال‌های دهه ۴۰ قرن گذشته آشکار شده بود اما در سال ۲۰۰۲ زمین‌شناسان «کاستانای» مجوز اکتشاف معدن را دریافت و برای این کار مبلغ ۱۰۰ میلیون تنگه هزینه کردند.

«آلژابای اسماعیل‌اف» مدیرکل شرکت «ژئوبایت-اینفو کاستانای» میزان ذخایر طلا در منطقه مذکور را ۳ تن برآورد و اعلام کرده عمق این منابع تا لایه ۷-۶ متر و حداکثر تا ۱۲ متر تخمین زده می‌شود.

وی همچنین در مصاحبه با رسانه‌ها عنوان کرد کارهای استخراج معدن مذکور توسط شرکتی وابسته به روسیه، انجام خواهد شد. در ضمن شرکت‌های متولی استخراج طلا از معدن مذکور متعهد شدند که کارخانه معدن و متالورژی و زیرساخت‌های لازم را در سال‌جاری ایجاد کرده و این معدن در سال ۲۰۱۵ به ظرفیت تولید کامل برسد. براساس برآوردهای انجام‌شده مدت بهره‌برداری فاز اول این طرح ۵ سال و حجم تولید از ۱۳۰ الی ۶۰۰ هزار تن متغیر خواهد بود.

علاوه براین، «یرلان آوکن‌اف» معاون استاندار قزاقستان شمالی از برگزاری مراسمی برای جذب بیشتر سرمایه‌گذاران به پروژه‌های اقتصادی در این استان خبر داد. افزایش ذخایر معدن طلا در قزاقستان در حالی است که این کشور ثروتمند آسیای مرکزی دارای ذخایر عظیم انرژی و همچنین فلزات نادر همچون اورانیوم است و به لحاظ اقتصادی جایگاه نخست را در میان کشورهای آسیای مرکزی داراست.

یادداشت

نقش‌مشوق‌های صادراتی در توسعه صادرات

سیدحسین رضوی
عضو هیات علمی موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی

در سال‌های اخیر و در سطح جهان دیدگاه‌های متفاوتی پیرامون برنامه‌های حمایت از صادرات وجود داشته است، به‌گونه‌ای که شاید نتوان هیچ نتیجه‌گیری قطعی و مشخصی را در رابطه با این برنامه‌ها عنوان کرد. نگاهی به تحقیقات و مطالعات انجام شده در داخل و خارج کشور سه نتیجه‌گیری مختلف را در رابطه با این برنامه‌ها نشان می‌دهد.

یک دسته از این مطالعات براساس تجزیه و تحلیل‌های انجام شده خود به این نتیجه رسیده‌اند که برنامه‌های حمایت از صادرات تاثیری مستقیم بر افزایش میزان صادرات در کشورها داشته‌اند.

دسته دیگر از مطالعات نتیجه‌ای کاملا برخلاف دسته اول داشته و نه‌تنها تاثیر مثبتی را برای این برنامه‌ها قائل نبوده‌اند، بلکه تاثیری منفی و مخرب را برای حمایت‌های صادراتی ارائه شده به صادرکنندگان قائل بوده‌اند، به‌گونه‌ای که این برنامه‌ها به کاهش میزان صادرات نیز می‌انجامیده است.

دسته سوم از مطالعات صورت‌گرفته در زمینه تاثیر برنامه‌های حمایت از صادرات نیز قائل به نقش غیرمستقیم این برنامه‌ها بوده و تاثیری مثبت را برای این برنامه‌ها در نظر گرفته‌اند.

بر این اساس و با توجه به دیدگاه‌های مختلف ارائه شده در مطالعات و تحقیقات مختلف شاید نتوان یک الگو و نظریه واحد و قابل‌قبول جهانی را برای برنامه‌های حمایت از صادرات ارائه نمود. در واقع می‌توان تاثیرگذاری برنامه‌های حمایت از صادراتی را موضوعی اقتضایی دانست که با توجه به شرایط محیطی و اقتصادی در کشورهای مختلف متفاوت است و هیچ دیدگاه واحد و جهانشمولی در این خصوص قابل ذکر نیست.

اصولا برای بیان و ارائه هر نظریه و دیدگاه علمی باید دو جنبه را مورد توجه قرار داد. به بیان خلاصه هر نظریه علمی باید از دو منظر منطقی بودن و شواهد تجربی مورد تایید قرار گیرد.

در واقع نمی‌توان هیچ دیدگاه علمی را بدون برخورداری از ساختار و مبنایی علمی ارائه نمود؛ ضمن آنکه این نظریه باید از لحاظ سوابق و شواهد تجربی نیز قابل تایید باشد. از این‌رو برای دستیابی و ارائه نظریه‌ای قابل وثوق درخصوص برنامه‌های حمایت از صادرات در کشور نیز نیاز به بررسی علمی و دقیق خواهد بود. موسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت اخیرا در مطالعه به بررسی مسئله فوق پرداخته است.

این مطالعه با بررسی داده‌های مربوط به عملکرد صادرات صنایع غذایی کشور در فاصله سال‌های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰ و در نظر گرفتن انواع حمایت‌های صادراتی ارائه شده به صادرکنندگان محصولات صنایع غذایی با استفاده از انواع روش‌های تحلیل علمی به بررسی تاثیر حمایت‌ها بر رشد صادرات این محصولات پرداخته است.

نتایج این بررسی گویای آن است که با وجود برخی دیدگاه‌های منتقدانه به حمایت‌های صادراتی در کشور، این برنامه‌ها هم از لحاظ آمار و سوابق عملکردی و هم از دیدگاه صادرکنندگان تاثیر مثبتی بر افزایش صادرات کشور داشته است. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که موثرترین برنامه‌های حمایت از صادرات شامل جوایز صادراتی، حمایت از حمل‌ونقل صادراتی، اعطای تسهیلات مالی و اعتباری به صادرکنندگان و برنامه‌های آموزش و اطلاع‌رسانی بوده است.

صحت و اعتبار این نتایج را می‌توان در انواع روش‌های مورد استفاده برای تحلیل داده‌های گردآوری شده دانست.

با توجه به اینکه اخیرا نظریاتی درخصوص حذف یا تقلیل برنامه‌های حمایتی، به‌ویژه جوایز صادراتی در کشور مطرح شده است، چنین به نظر می‌رسد که باید نسبت به تجدیدنظر در چنین دیدگاهی اقدام کرد. درواقع با توجه به اعمال تحریم‌ها و محدودیت‌های مختلف برای صادرکنندگان ایرانی که حضور و فعالیت آنها در بازارهای جهانی را با مشکلاتی مواجه ساخته است، شاید برداشتن چتر حمایت‌های دولتی فشار مضاعفی باشد که بر قابلیت و توانایی رقابتی صادرکنندگان تاثیری نامطلوب بر جای گذارده و توانایی آنها در مواجهه با خطرات و ریسک‌های موجود در بازارهای جهانی را کاهش دهد. تاثیری که قطعا و با توجه به اهمیت شاخص صادرات غیرنفتی در برنامه‌های توسعه‌ای کشور و لزوم تقویت بیش از پیش صادرات غیرنفتی، می‌تواند بار منفی و نامطلوبی را بر رشد اقتصادی کشور بر جای گذارد.

کوتاه

• صدای روسیه: شرکت‌های ساختمان‌سازی چین قصد ورود به بازار روسیه را دارند. این خبر را پوتین، نخست‌وزیر روسیه در نشست با مقامات دولتی اعلام کرده است. به گفته وی، با وارد شدن شرکت‌های ساختمان‌سازی چین به بازار روسیه، بازار رقابت داخلی این کشور فعال‌تر خواهد شد.

• **یورونیوز:** رقابت بین کمپانی‌های هواپیمایی ارزان‌قیمت به اوج خود رسیده است. شرکت‌های فعال در این حوزه برای رقابت با یکدیگر به کاهش قیمت بلیت پروازها روی آورده‌اند. شرکت هواپیمایی «نروژین ایر» پروازهایی بین بریتانیا و ایالات متحده امریکا با قیمت تنها ۲۵۵ دلار ارایه می‌دهد. این شرکت هواپیمایی گوی سبقت را در زمینه ارایه پروازهای ارزان‌قیمت از اروپا به ایالات متحده از رقیبانی چون رایان‌ایر و ایزی‌جت ربوده و اولین شرکتی است که پروازهایی از این دست را در برنامه خود قرار داده است.

دریچه

میلان، میزبان اکسپو

میلان دومین شهر ایتالیا میزبان نمایشگاه‌های بین‌المللی در عرصه تجارت، صنعت و... است که از جذابیت‌های بی‌شمار برخوردار است.

• شهر میلان در کنار پاریس، لندن، توکیو و نیویورک به‌عنوان پایتخت مد در جهان مطرح شده است. گرچه شهرهای بزرگ دیگری همچون روم و فلورانس نیز در زمینه مد فعال هستند اما میلان به‌عنوان شهر مد در سطح ایتالیا شناخته شده است.

دیدنی‌های میلان

• از میدان‌های اصلی و جالب این شهر، می‌توان از میدان دل‌دوئومو نام برد.

• از دیدنی‌های شهر میلان «کلیسای دومو» است که به سبک معماری گوتیک ساخته شده است.

• تئاتری به‌نام Teatro della Scala که به زبان ایتالیایی تئاتر پلکان معنی می‌دهد. این تئاتر باشکوه در سال ۱۷۷۸ میلادی ساخته شده و برای ۳۶۰۰ نفر تماشاچی جا دارد و روبروی مجسمه لئوناردو داوینچی در میدان Palazzo della Scala قرار دارد.

• مجتمع نمایشگاهی تجاری فیِرا میلانو (Fiera Milano) که در حومه شمال غربی شهر ساخته شده است، بزرگ‌ترین پروژه ساخت‌وساز در اروپا و خود مجتمع بزرگ‌ترین نمایشگاه تجاری دنیا به حساب می‌آید. این مجتمع در آوریل سال ۲۰۰۵ افتتاح شد.

سایت اکسپو در میلان

سایت اکسپو دارای زیربنای غنی و منسجم به شرح زیر است:

ایستگاه مترو و قطار سریع‌السیر در ورودی شرقی و دسترسی اکسپو به شبکه حمل‌ونقل عمومی شهر

• دسترسی سایت به سه بزرگراه تورین - میلان - ونیز، میلان - کوموچیاسو ومیلان – ونیز و اتصال بزرگراه میلان - رم - ناپل به جنوب به وسیله جاده کمربندی غربی

• دسترسی به سه فرودگاه میلان واقع در «لینت»، «مالپنزا» و «اوریو ال سریو»

• مجاورت سایت اکسپو با تعداد زیادی دریاچه‌های طبیعی، فضای سبز و استادیوم ورزشی

• دو مسیر آبی و پارک اکسپو به‌عنوان راه ارتباطی میان سایت اکسپو و مرکز شهر

• آثار باستانی نظیر خانه‌های تاریخی، عمارت‌ها، ویلاها، کاخ‌ها و قلعه‌های قدیمی

• مراکز پزشکی و بهداشتی، علمی و آموزشی و همکاری‌های بین‌المللی

جاذبه‌های عمومی میلان بسیار زیاد است که بخشی از آن‌ها به شرح زیر است:

• چشم‌اندازی زیبا و میدانی به وسعت ۴۰۰۰ مترمربع به‌عنوان نقطه پیوند ایتالیا و جهان

• تاسیسات زیربنایی پیشرفته در منطقه لمباردی واقع در سه کیلومتری مرکز میلان

• طراحی خاص با قابلیت چیدن و برچیدن مکرر و تجهیزات بازیافت زباله

• منابع آب‌های زیرزمینی و گلخانه‌ها و زمین‌های زیرکشت به‌منظور نمایش منابع طبیعی

• پروژه سمبولیک کشتزار Farm Project به‌عنوان نماد معماری روستایی لمباردی و تولیدات کشاورزی ایتالیا

• مرکز تفریحی پیرامون دریاچه با ظرفیت ۲۴۰۰۰ نفر جهت اجرای برنامه‌های هنری متنوع

• سالن تئاتر با ظرفیت ۸۰۰۰ نفر و مرکز نمایش شامل تالار اجتماعات و اتاق رسانه‌های جمعی

• مرکز توسعه و تحقیقات فعالیت‌های بازرگانی

• ۱۶۰ ساختمان جهت اسکان دبیران کل اکسپو و سایر مدیران در دهکده اکسپو.

شناسنامه

اکسپو چیست و به چه منظور برپا می‌شود؟

اکسپو یک رویداد فرهنگی- اجتماعی است که به وسیله کشوری که برنده کاندیداتوری این نمایشگاه است، برگزار می‌شود.

هم‌اکنون ایران و ۱۵۶ کشور عضو این سازمان هستند و دفتر بین‌المللی نمایشگاه‌ها (BiE)، سازمان بین‌المللی هماهنگ‌کننده برپایی اکسپوهاست.

هر اکسپو دارای یک موضوع جهانی است و در محلی برگزار می‌شود که به‌عنوان مکان تعامل و ارتباط رودررو برای مشارکت‌کنندگان و بازدیدکنندگان تحت عنوان یک نوآوری برپا می‌شود.

مروری بر برنامه‌ها و فعالیت‌های اکسپو میلان ۲۰۱۵

تغذیه زمین، انرژی برای حیات

از اول ماه می تا ۳۱ اکتبر سال ۲۰۱۵میلادی، همزمان با یازدهم اردیبهشت‌ماه تا نهم آبان سال۱۳۹۴، «اکسپو میلان» برگزار می‌شود. این اکسپو یا نمایشگاه جهانی، منطبق بر اهداف توسعه هزاره سازمان ملل متحد یعنی توسعه پایدار است.

توسعه پایدار، مفهوم اساسی رشد و پیشرفت جوامع بشری است که بر فردگرایی، علم‌گرایی، عقل‌گرایی انسان و بر عناصر امنیت، آزادی و «توسعه پایدار» متکی است . توسعه پایدار، توسعه‌ای طبیعت‌محور و انسان‌محور است که مفاهیم اصلی آن در اکسپو میلان مورد توجه و تاکید قرار گرفته است.

اینک اکسپو میلان رخدادی جهانی است که با تاکید بر اهداف توسعه هزاره سازمان ملل متحد، سنن، خلاقیت و ابداعات بشر را با مرکزیت این مفهوم که هر فردی روی کره زمین باید دسترسی به غذای کافی، مطمئن و سالم را داشته باشد، سرلوحه برنامه‌های خود قرار داده است.

در گزارش اولیه اکسپو میلان آمده که محور اصلی سایت «اکسپو» خیابان جهانی است با ۱۵۰۰ متر طول و ۳۵ متر عرض؛ در حقیقت فضای نمایشگاهی است که تمام کشورهای مشارکت‌کننده در آن در «خیابان جهانی» قرار می‌گیرند.

در این خیابان، بازدیدکنندگان هنگام پیاده‌روی می‌توانند تمامی دنیا را مشاهده کنند که این یکی از نوآوری‌های اکسپو میلان ۲۰۱۵ است.

اطلاعات عمومی اکسپو میلان

به گفته مسئولان سایت اکسپو میلان ۲۰۱۵، مساحت سالن‌ها، حداقل ۴۰۰مترمربع و حداکثر ۶۰۰۰مترمربع در نظر گرفته شده است.

برای ایجاد فضای سبز بهتر هنگام برپایی «اکسپو میلان»، پیگیری مجدانه‌ای به‌منظور برنامه درخت‌کاری در کشور ایتالیا انجام شده است.

در این اکسپو ۱۹۲ کشور و ۴۰ سازمان بین‌المللی مشارکت می‌کنند. ۲۰میلیون نفر از سراسر جهان برای دیدن این نمایشگاه خواهند آمد که از این تعداد سه‌میلیون و۲۰۰هزار نفر ایتالیایی‌ها و مابقی بازدیدکنندگان از دیگر کشورهای جهان هستند.

۵۰ کشور در این اکسپو شرکت خواهند داشت که اسامی این کشورها به‌زودی اعلام می‌شود . در این نمایشگاه جهانی، سران ۴۵ کشور نیز حضور خواهند یافت.

اهداف «اکسپو میلان»

اهداف اصلی «اکسپو میلان» فراهم آوردن دگرگونی‌های اساسی در اقتصاد و بازرگانی، نمایش توانمندی‌های فرهنگی، معماری و اقتصادی ایتالیا همراه با گسترش تبادلات فرهنگی میان سایر کشورهای مشارکت‌کننده است . نقش غذا به‌عنوان محور اصلی این نمایشگاه و در نظر گرفتن معافیت‌های گمرکی برای ورود غذا در زمان برگزاری این اکسپو از دیگر اهداف آن به‌شمار می‌رود.

> در این اکسپو، ۱۹۲ کشور و ۴۰ سازمان بین‌المللی مشارکت می‌کنند . ۲۰میلیون نفر از سراسر جهان برای دیدن این نمایشگاه خواهند آمد که از این تعداد سه‌میلیون و۲۰۰هزار نفر ایتالیایی‌ها و مابقی بازدیدکنندگان از دیگر کشورها جهان هستند.

گفتنی است، دگرگونی اساسی در اقتصاد ایتالیا پس از برپایی اکسپو میلان در سال ۱۹۰۶ با موضوع حمل‌ونقل دریایی و زمینی ایجاد شد که به تعبیری، برگزاری این نمایشگاه جهانی هم این اهداف را دنبال می‌کند.

از دیگر اهداف این اکسپو، گسترش سطح همکاری‌های بازرگانی - فرهنگی ایران و ایتالیا در این زمینه است. البته ایجاد جاذبه‌های عمومی برای مردم از دیگر اهداف «اکسپومیلان» به‌شمار می‌رود.

تاریخچه نمایشگاه‌های بین‌المللی جهانی

در سال ۱۸۱۵میلادی نخستین نمایشگاه‌های بین‌المللی جهانی (اکسپو) به مفهوم امروزی آن در لندن برگزار شد. اکسپو بعدی در سال ۱۸۸۹ در پاریس برپا و به مناسبت این نمایشگاه جهانی ، برج ایفل در آن طراحی و ساخته شد. از آن زمان تاکنون، ۶۰ اکسپو در کشورهای توسعه‌یافته برگزار شده است.

ایران علاوه بر حضور در نخستین اکسپو پیش از انقلاب و اکسپوهای ۱۹۹۳ کره‌جنوبی، ۱۹۹۸ پرتغال، ۲۰۰۰ آلمان، ۲۰۰۵ ژاپن و ۲۰۱۰ شانگهای چین، پس از انقلاب اسلامی مشارکتی فعال داشته است. حضور در نمایشگاه بین‌المللی به چند نوع تقسیم می‌شود: یک نوع آن شکلی است که به‌صورت پاویون مشترک (joint Pavilion) در اغلب کشورهای آفریقایی رایج است. حضور به شکل پاویون مستقل و ساخت سالن (independent Pavilion) نوع دیگر حضور در اکسپو میلان است که بهره‌گیری از این نوع پاویون مستلزم صرف زمان و هزینه می‌باشد.

نوع محتوایی پاویون نیز شامل بهره‌گیری از مولتی مدیا، استفاده از جلوه‌های معماری زنده، برپایی رویدادهای ویژه، بهره‌گیری از تمامی روش‌ها و میزبانی اکسپوهاست.

پروژه برپایی اکسپو و نقش دفتر بین‌المللی نمایشگاه‌ها، شامل ارائه پروپوزال به دفتر بین‌المللی نمایشگاه‌ها، بررسی طرح و امکان‌سنجی برپایی اکسپو در کمیته اجرایی دفتر بین‌المللی نمایشگاه‌ها، رای‌گیری در مجمع عمومی دفتر بین‌المللی نمایشگاه‌ها، ثبت‌نام و رسمیت پروژه برپایی اکسپو، تهیه و اجرای پروژه اکسپو، اتمام اکسپو و مراحل پس از برگزاری است.

انواع اکسپو

اکسپوها به سه دسته اکسپوهای اصل، جهانی، فرعی و موضوعی طبقه‌بندی می‌شوند. اکسپوهای جهانی معمولا با فواصل طولانی حداقل هر پنج سال یکبار در سطح بسیار گسترده‌ای و با اهداف مختلف اقتصادی، بازرگانی، اجتماعی و به منظور نزدیک کردن ملل جهان به یکدیگر برای مدت طولانی که حداقل شش ماه طول می‌کشد در یک نقطه از جهان برپا می‌شود.

برنامه‌ریزی برای این نمایشگاه‌ها معمولا از چند سال قبل شروع می‌شود و هزینه برگزاری آن رقم قابل ملاحظه‌ای می‌شود که بخشی از آن از سوی شرکت‌کنندگان، بخشی با فروش بلیت و سایر خدمات و بخشی هم از سوی دولت برگزارکننده پرداخت می‌شود.

گفتنی است؛ در این نمایشگاه‌ها معمولا کشورهای مشارکت‌کننده به نمایش تمامی فعالیت‌های اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و ارائه علوم یا فناوری جدید خود مبادرت می‌ورزند و در حقیقت تمامی مشخصات یک کشور به شکل یک مجموعه به معرض نمایش جهانیان قرار می‌گیرد. معمولا این‌گونه نمایشگاه‌ها از تخصصی‌ترین و پیشرفته‌ترین نمایشگاه‌ها بوده و غیرمستقیم در درازمدت در اختیار تجارت قرار دارند. اکسپوهای فرعی معمولا بین دو اکسپو جهانی به مدت سه ماه و با موضوعی تخصصی برگزار می‌شوند.

ایتالیا، کشور باستانی قاره اروپا، برگزارکننده اکسپو میلان

واحد پول این کشور یورو و زبان رسمی آن ایتالیایی است. جمعیت ایتالیا ۶۰ میلیون و ۶۰۰هزار نفر است و ۹۱/۶ درصد مردم آن مسیحی هستند.

ایتالیا پنجمین کشور پرجمعیت اروپا و بیست و سومین کشور دنیا از لحاظ بالا بودن آمار شهروندان به‌شمار می‌آید. ایتالیا هوای معتدل فصلی دارد و آب و هوای مناطق ساحلی آن با شرایط هوایی کوهستان‌های داخلی تفاوت زیادی دارد.

دو کشور مستقل بسیار کوچک به نام‌های واتیکان و سان مارینو در خاک ایتالیا قرار دارند و یک تکه از خاک ایتالیا نیز بیرون از خاک اصلی این کشور و در سوئیس قرار دارد که کامپیونه دیتالیا نامیده می‌شود.

رم پایتخت ایتالیا، به‌عنوان پایتخت امپراتوری روم و اقامتگاه پاپ، برای سده‌های پیاپی از مراکز سیاسی و مذهبی تمدن غرب بوده است. پس از فروپاشی امپراتوری روم، منطقه ایتالیا به مناطق و شهرهای خودگردان بسیاری تقسیم شده بود (ازجمله جمهوری ونیز و دولت کلیسا) ولی واحدهای مختلف سیاسی در منطقه ایتالیا در سال ۱۸۶۱ متحد شده و کشور کنونی ایتالیا را به‌وجود آوردند. از دیدگاه اقتصادی و اجتماعی، دوره قبل از اتحاد تا زمان آغاز جنگ اول جهانی با پدیده رشد کلی ایتالیا همراه بود که با تکیه به موقعیت بین‌المللی مثبت، این امکان را یافت تا سر و سامانی به وضعیت مالی و ساختارهای دولتی داده شود و بخش‌های اصلی برای کمک به پیشرفت و توسعه صنعتی را گسترش دهد.

در دوم ژوئیه سال ۱۹۴۶ و به‌دنبال انجام همه‌پرسی، «جمهوری ایتالیا» متولد و این تاریخ تبدیل به جشن ملی شد. قانون اساسی جدید از اول ژانویه ۱۹۴۸ رسمیت یافت و به مرحله اجرا درآمد.

ایتالیا باستانی‌ترین کشور قاره اروپاست که از فرهنگ، تاریخ و سابقه طولانی در تمدن بشری برخوردار است. این کشور از شبه‌جزیره ایتالیا و دو جزیره سیسیل و ساردِنی در دریای مدیترانه تشکیل شده است. امروزه ایتالیا کشوری توسعه یافته است و جزو ۸ کشور صنعتی به‌شمار می‌آید.

ایتالیا بعد از جنگ، تلاش زیادی برای نزدیکی به کشورهای غرب انجام داد و به «اتحاد آتلانتیک» که سازمانی نظامی دفاعی است و اکثر کشورهای اروپایی غربی نیز به آن پیوستند، ملحق شد.

از اول ژانویه ۱۹۹۹ (میلادی)، ایتالیا از جمله ۱۱ کشوری است که واحد پولی یورو را به‌عنوان پول واحد برگزید. ایتالیا در جنوب اروپا با مختصات جغرافیایی تقریبی ۲۲/۵۰ شمالی، ۱۲/۳۰ شرقی قرار دارد.

مساحت کل آن ۳۰۱۳۲۳ کیلومتر مربع (تقریبا یک‌پنجم ایران) است که ۲۹۴۰۲۹ کیلومتر مربع آن خشکی و ۷۲۱۰ کیلومتر مربع آن آب است و ۷۶۰۰ کیلومتر ساحل دارد.

نقشه این کشور شبیه چکمه است و جزایر ساردنی و سیسیل در دریای مدیترانه نیز جزو ایتالیا به‌شمار می‌آیند.

مرزهای این کشور ۲۹۳۲۱ کیلومتر است که با اتریش، واتیکان، سان مارینو، اسلوونی و سوئیس مرز مشترک دارد. آب و هوای ایتالیا مدیترانه‌ای است. در شمال به‌دلیل وجود رشته‌کوه آلپ سرد، در جنوب خشک و در کل کشوری تقریبا گرم است.

بلندترین نقطه آن کوه مونته بیانکو با ارتفاع ۴۸۰۸ متر از سطح دریا و کمترین ارتفاع آن دریای مدیترانه است. ایتالیا از نظر جغرافیایی به ۲۰ ناحیه تقسیم می‌شود که پنج ناحیه آن دارای نوعی خودمختاری در وضع قوانین محلی هستند.

ایتالیا به ۱۱۰ استان و ۸/۱۰۰ شهرداری تقسیم می‌شود. علاوه بر این در سال ۲۰۰۹ میلادی ۱۵ شهر ایتالیا به‌عنوان ابرشهر (متروپولیس) در نظر گرفته شدند.

نگاه

میزبانان اکسپو در ۳۰ سال گذشته

«نمایشگاه جهانی» یا همان اکسپو expo مجموعه نمایشگاه‌هایی هستند که هر چند سال یک بار در کشورهای مختلف جهان برگزار می‌شوند. این نمایشگاه‌ها مهم‌ترین نمایشگاه‌های برگزار شده در جهان به‌شمار می‌آیند که تحت نظر موسسه‌ای به نام دفتر بین‌المللی نمایشگاه‌ها (Le Bureau international des expositions) که دفتر مرکزی آن در پاریس واقع است، برگزار می‌شود. ایده برگزاری این قبیل نمایشگاه‌ها به سنت رایج بین فرانسویان برای برگزاری نمایشگاه‌های سالانه برمی‌گردد. در سال ۱۸۴۴ نمایشگاهی تحت عنوان نمایشگاه صنعتی فرانسه (French Industrial Exposition of ۱۸۴۴) در پاریس برگزار شد و زمینه‌ساز ادامه این قبیل نمایشگاه‌ها در سطح بین‌المللی و تحت نام نمایشگاه جهانی بود. بعدها پس از به‌وقوع پیوستن انقلاب صنعتی، مصادف با سال ۱۸۵۱ هاید پارک لندن میزبان برگزاری نخستین دوره این نمایشگاه‌ها بود. بعد از آن بیش از ۷۰ نمایشگاه جهانی در کشورهای مختلف جهان برگزار شده است. براساس برنامه زمانبندی شده، نمایشگاه بعدی اکسپو در میلان ایتالیا برگزار خواهد شد. نمایشگاه اکسپو صحنه‌ای برای نمایش آخرین دستاوردهای فرهنگی، اجتماعی، علمی و اقتصادی کشورها در چارچوب موضوع نمایشگاه و دورنمای توسعه آنهاست و برگزارکننده در طول ۶ ماه برگزاری به‌دنبال دستیابی راهکارهای علمی و عملی به‌دست آمده از سوی مشارکت‌کنندگان در جهت رفع یک مشکل جهانی است.

نمایشگاه جهانی اکسپو یک رویداد بسیار مهم در عرصه جهانی است که هر ۵ سال یک‌بار برگزار می‌شود. نخستین نمایشگاه اکسپو در سال ۱۸۵۱ میلادی در لندن برگزار شد و نکته جالب توجه و حائز اهمیت در نمایشگاه سال ۱۸۵۱ حضور ایران در فضایی به مساحت ۹۲ متر و به دستور میرزا تقی‌خان امیرکبیر بوده است.

ایران علاوه بر اکسپوی ۱۸۵۱ یک دوره پیش و ۵ دوره پس از پیروزی انقلاب اسلامی در نمایشگاه‌های اکسپو که در کانادا، کره‌جنوبی، پرتغال، آلمان، ژاپن و چین تا سال ۲۰۱۰ برگزار شده حضور داشته است. این بار ایران با حضور پررنگ‌تر از گذشته در اکسپو ۲۰۱۵ میلان حضور خواهد داشت. با نگاه ویژه دولت یازدهم و مسئولان وزارت صنعت، معدن و تجارت اجرای برنامه‌های حضور ایران در اکسپو میلان شتاب بیشتری گرفته است. براساس برنامه‌های اولیه قرار است که جمهوری اسلامی ایران در یکی از مناطق مهم نمایشگاه حضور یافته و به معرفی فرهنگ و هنر و... ایران بپردازد.

مکان و زمان برگزاری نمایشگاه‌های جهانی

London ۱۸۵۱ (پادشاهی متحد بریتانیای کبیر و ایرلند)
Paris ۱۸۵۵ (امپراتوری دوم فرانسه)
London ۱۸۶۲ (بریتانیا)
Paris ۱۸۶۷ (امپراتوری دوم فرانسه)
Vienna ۱۸۷۳ (اتریش-مجارستان)
Philadelphia ۱۸۷۶ (ایالات متحده امریکا)
Paris ۱۸۷۸ (جمهوری سوم فرانسه)
Sydney ۱۸۷۹ (نیو ساوت ولز، امپراتوری بریتانیا استرالیا)
MelbourneVictoria ۱۸۸۰ (امپراتوری بریتانیا استرالیا)
New Orleans ۱۸۸۴ (ایالات متحده امریکا)
Antwerp ۱۸۸۵ (بلژیک)
Barcelona ۱۸۸۸ (اسپانیا)
Paris ۱۸۸۹ (جمهوری سوم فرانسه)
Chicago ۱۸۹۳ (ایالات متحده امریکا)
Brussels ۱۸۹۷ (بلژیک)
Paris ۱۹۰۰ (جمهوری سوم فرانسه)
Buffalo ۱۹۰۱ (ایالات متحده امریکا)
St.Louis ۱۹۰۴ (ایالات متحده امریکا)
Liège ۱۹۰۵ (بلژیک)
Milan (Italy) ۱۹۰۶
Dublin ۱۹۰۷ (پادشاهی متحد بریتانیای کبیر و ایرلند)
Norfolk ۱۹۰۷ (ایالات متحده امریکا)
Seattle ۱۹۰۹ (ایالات متحده امریکا)
Brussels ۱۹۱۰ (بلژیک)
Turin (Italy) ۱۹۱۱
Ghent ۱۹۱۳ (بلژیک)
San Francisco ۱۹۱۵ (ایالات متحده امریکا)
San Diego ۱۹۱۵ (ایالات متحده امریکا)
Seville ۱۹۲۹ (اسپانیا)
Barcelona (Spain) ۱۹۲۹
Liège ۱۹۳۰ (بلژیک)
Antwerp ۱۹۳۰ (بلژیک)
Chicago ۱۹۳۳-۱۹۳۴ (ایالات متحده امریکا)
Brussels ۱۹۳۵ (بلژیک)
Paris ۱۹۳۷ (فرانسه)
New York City ۱۹۳۹ (ایالات متحده امریکا)
Liège ۱۹۳۹ (بلژیک)
San Francisco ۱۹۳۹-۱۹۴۰ (ایالات متحده امریکا)
Brussels ۱۹۵۸ (بلژیک)
Seattle ۱۹۶۲ (ایالات متحده امریکا)
New York (not BIE sanctioned) ۱۹۶۴/۶۵ (ایالات متحده امریکا)
Montreal ۱۹۶۷ (کانادا)
San Antonio ۱۹۶۸ (ایالات متحده امریکا)
Osaka ۱۹۷۰ (ژاپن)

روی خط خبر

نایب‌رییس خانه معدن ایران:

صادرات سنگ‌آهن دیگر توجیه اقتصادی ندارد

نایب‌رییس خانه معدن ایران از عدم بارگیری حجم عظیمی از سنگ‌آهن در اسکله بندرعباس خبر داد و گفت: با شرایط موجود به اعتقاد اکثر کارشناسان، صادرات سنگ‌آهن دیگر توجیه اقتصادی ندارد. به گزارش ایلنا، محمدرضا بهرامن، درخصوص علت اصلی کاهش حمل‌ونقل مواد معدنی در بخش مرکزی کشور، اظهار کرد: با کاهش نرخ جهانی سنگ‌آهن بازار داخل نیز متاثر از این افت قیمت‌ها شد. وی افزود: یکی از عمده‌ترین مقصدهای صادراتی سنگ‌آهن، کشور چین است که با تغییر سیاست‌های این کشور سیاست‌های تولیدی ما نیز تغییر کرد. بهرامن با بیان اینکه به اعتقاد اکثر کارشناسان صادرات سنگ‌آهن دیگر توجیه اقتصادی ندارد، تصریح کرد: خریدها کاهش یافته و حجم عظیمی از سنگ‌آهن در اسکله بندرعباس باقی مانده که بارگیری نمی‌شود. وی ادامه داد: مسیر صادراتی سنگ‌آهن ایران در گذشته، کشورهای اروپایی و به‌خصوص ایتالیا بود که البته در بخش سنگ‌ها بریده‌شده امریکا نیز متقاضی این نوع از سنگ‌ها بود اما از ۲۰ سال گذشته تاکنون و پس از فشار تحریم‌ها تنها مقصد صادرات سنگ‌آهن ما چین شد که با کوچک‌ترین تغییر سیاست‌ها در این کشور برنامه تولیدی ما نیز تغییر می‌کند. وی افزود: بهترین راهکار برای دستیابی به بازارهای هدف گرفتن شرکا از این بازارهاست.

جدول قیمت محصولات معدنی

شاخص	قیمت روز (دلار)	درصد تغییرات
پلاتین	۱۴۹۵	-۲
نقره	۲۱/۱۱	+۰/۰۷
پالادیوم	۸۵۸	+۲
آلومینیوم	۱۸۹۰	+۲۸
فولاد	۳۹۵	+۵
مس	۷۱۲۱	+۷۱
نیکل	۱۹۷۹۵	+۷۱۵
قلع	۲۲۸۵۰	+۹۵
سرب	۲۱۶۰	+۲۰
روی	۲۲۳۰	+۲۳
طلا	۱۳۲۱/۹۰	۰

در پی اعلام سهم ۱ درصدی معادن از تولید ناخالص ملی مطرح شد

افزایش سهم معادن نیازمند سازمانی مستقل است

شهریار راستگو: هم‌اکنون سهم معدن از تولید ناخالص ملی ۱ درصد است که براساس برنامه‌ریزی‌های صورت گرفته باید به ۵درصد افزایش یابد. این سخنان مهندس محمدرضا نعمت‌زاده وزیر صنعت، معدن و تجارت است که در جلسه مشترکی که با معصومه ابتکار رییس سازمان محیط‌زیست درخصوص بررسی موضوعات مشترک دو سازمان برگزار شد، ضمن الزام معادن به رعایت ملاحظات زیست‌محیطی از تلاش این وزارتخانه برای دستیابی به سهم ۵درصدی معادن از تولید ناخالص ملی خبر داده‌است.

همچنین نعمت‌زاده در این جلسه از سهم ۷درصدی معادن در زمین‌های کشور خبر داد و گفته بود: از مجموع ۷درصد زمین‌هایی که در اختیار بخش معدن قرار دارد ۳درصد آن در بخش بهره‌برداری و ۴درصد در بخش اکتشاف استفاده می‌شوند.

در واقع اعلام سهم اندک معادن کشور از تولید ناخالص ملی از آن جهت حائز اهمیت است که کشور ما با در اختیار داشتن بیش از ۶۵۰۰ معدن چگونه سهم این بخش از تولید ناخالص ملی کمتر از ۱درصد بوده و آیا تصمیمات اخیر وزیر صنعت، معدن و تجارت تاثیری در دستیابی به سهم پیش‌بینی شده ۵درصدی خواهد داشت.

از سوی دیگر باید توجه داشت که سهم ۷درصدی معادن از زمین‌های کشور نیز نشان می‌دهد افزایش تعداد پروانه‌های معدنی نمی‌تواند راه حل مناسبی برای توسعه معادن محسوب شود، به‌گونه‌ای که کشور ما با وجود ۶۵۰۰ معدن تنها توانسته ۳درصد از زمین‌های کشور را در زمینه بهره‌برداری به خود اختصاص دهد و ۴درصد باقیمانده نیز زمین‌هایی است که در مرحله اکتشاف به‌سر می‌برد و احتمال کمی برای دستیابی به مرحله بهره‌برداری وجود دارد.

دکتر محسن بهرامی ارض‌اقدس مشاور اقتصادی معاون اجرایی رییس‌جمهوری در رابطه با راهکارهای دستیابی به سهم ۵درصدی معادن از تولید ناخالص ملی به خبرنگار صمت، گفت: برای افزایش سهم معدن در اقتصاد مقاومتی نیازمند آن هستیم تا همچون دیگر کشورهای توسعه‌یافته‌ای که تنها به استخراج ۲۰درصدی از معادن اکتفا کرده و مابقی را ذخیره‌ای برای نسل‌ها آینده می‌دانند، پکیج کاملی را شامل برنامه‌ریزی و ساماندهی معادن ارائه دهیم.

> من معتقدم برای دستیابی به افزایش سهم معادن در تولید ناخالص ملی لازم است تا همچون اوایل انقلاب یک سازمان مستقل برای انجام امور مربوط به صنایع معدنی تشکیل شود

وی با اشاره به کار طاقت‌فرسا در معادن افزود: برای تسهیل در امور و توسعه معادن کشور ابتدا باید حق بهره‌برداری مالکانه از معادن برداشته شده و مسائل مربوط به محیط‌زیست و مخالفت‌های این سازمان نیز در رابطه با اجرا و بهره‌برداری از معادن حل و فصل شود.

بهرامی در ادامه به صادرات فرآورده‌های معدنی و توسعه ماشین‌آلات مورد نیاز اشاره کرد و گفت: در کشور ما سالانه ۴۸ تا ۵۰میلیون تن سنگ‌آهن به قیمت ۱۲۰ تا ۱۳۰ دلار صادر می‌شود و این در حالی است که سالانه بیش از ۱۰میلیون تن فولاد با قیمت ۸۰۰ دلار وارد کشور شده که هزینه گزافی را به کشور تحمیل می‌کند. وی در این خصوص اظهار کرد: یکی از راهکارهای جلوگیری از تحمیل این هزینه‌ها سرمایه‌گذاری در بخش فرآوری سنگ‌آهن و تبدیل آن به کنسانتره و گندله است که ضمن صرفه‌جویی ارزی موجبات افزایش تولید فولاد را نیز فراهم می‌آورد.

بهرامی دس‌تیابی به توسعه معادن را نیازمند تشکیل سازمانی مستقل دانست و افزود: از آنجایی که وزارت صنعت، معدن و تجارت هم‌اکنون با حجم وسیعی از کار مواجه است زمان کافی برای امور معادن وجود ندارد و عملا صنایع معدنی در حاشیه قرار گرفته‌اند؛ بنابراین من معتقدم برای دستیابی به افزایش سهم معادن در تولید ناخالص ملی لازم است تا همچون اوایل انقلاب یک سازمان مستقل برای انجام امور مربوط به صنایع معدنی تشکیل شود.

وی در پاسخ به عدم فعالیت ۲۰درصد از معادن کشور گفت: هم‌اکنون در کشور ۶۵۰۰ معدن وجود دارد که از این تعداد ۵۵۰۰ معدن فعال بوده و حدود ۲۰درصد از معادن به دلایل مختلف امکان فعالیت ندارند.

بهرامی ادامه داد: عوامل مهمی در این راستا نقش دارند که می‌توان به سازمان زمین‌شناسی به‌عنوان متولی ساماندهی و بهره‌برداری از معادن اشاره کرد.

وی همچنین به مسائل ناشی از فضای کسب‌وکار در حوزه خارجی اشاره کرد و گفت: برای دستیابی به اهداف تعیین شده، معادن نیازمند سرمایه‌گذاری بزرگ هستند، بنابراین باید امکان حضور سرمایه‌گذاران خارجی در کشور فراهم شود تا معادن با برنامه‌ریزی دقیق به بهره‌برداری برسند.

مشاور اقتصادی معاون اجرایی رییس‌جمهوری در پاسخ به اینکه که چرا تنها ۳درصد از زمین‌های کشور در اختیار استخراج معادن قرار دارند، ادامه داد: بخش عمده‌ای از این معادن زیرزمینی هستند و اجازه اکتشاف آنها داده نشده است، اما در کشورهای گسترش‌یافته حتی معادنی که در زیر جنگل‌ها قرار دارند با حفظ جنگل و عدم تغییر محیط مورد بهره‌برداری قرار می‌گیرند. این در حالی است که در کشور ما معادنی که در محدوده‌های جنگلی واقع شده‌اند بدون استفاده مانده‌اند.

وی با عنوان اینکه فاصله زیادی با بهره‌برداری گسترده از معادن وجود دارد، گفت: در این زمینه نیازمند نگاه جدید دولت به مقوله معادن هستیم؛ به‌گونه‌ای که نباید فعالیت معادن به منزله تخریب محیط‌زیست تلقی شده و زمینه تعامل بیشتر محیط‌زیست با وزارت صنعت، معدن و تجارت فراهم گردد.

به گفته بهرامی؛ وزارتخانه مستقل، برنامه‌ریزی منسجم و قوی، جذب سرمایه‌های خارجی، آشتی محیط‌زیست با صنایع و معادن و همچنین ایجاد صنایع فرآوری و جلوگیری از خام‌فروشی از عوامل موثر در توسعه معادن هستند.

یادداشت

گسترش جریان شفاف اطلاعات

شهریار خدیوفرد
دبیر گروه معدن

معادن و ذخایر تحت الارضی به‌عنوان مهم‌ترین و اساسی‌ترین پایه‌های اقتصادی هر کشوری شناخته‌شده و تاثیری بسزایی در توسعه اقتصادی ایفا می‌کند. کشور ما هم با در اختیار داشتن حدود ۷درصد از ذخایر کشف شده معدنی جهان و همچنین دارا بودن ۶۸ ماده معدنی غیرنفتی پانزدهمین قدرت معدنی جهان شناخته شده که می‌تواند موجبات تغییرات چشمگیری را در اقتصاد جهانی فراهم کند. البته ما در حالی مقام پانزدهم را یدک می‌کشیم که صنایع معدنی در وضعیت چندان مطلوبی به سر نبرده و سهم ناچیزی از اقتصاد کشور را به خود اختصاص می‌دهد. به‌گونه‌ای که در آخرین آمارهای ارائه‌شده از سوی وزیر صنعت، معدن و تجارت سهم صنایع معدنی از تولید ناخالص ملی کمتر از ۱درصد تعیین شده که نشان از عدم توجه کافی به بخش صنایع معدنی در چند سال گذشته دارد. البته با آغاز به کار دولت یازدهم در بخش معادن، تغییرات چشمگیری را شاهد هستیم. تغییراتی همچون حقوق دولتی، عوارض صادراتی، افزایش حق‌الارض و...

که نشان می‌دهد، متولیان معادن کشور عزم خود را جزم کرده‌اند تا با برنامه‌ریزی‌های کارشناسی ضمن جلوگیری از رانت‌های شکل گرفته وضعیت معادن را سامان بخشند.

هر چند که درخصوص تصمیمات اخیر حوزه معدن واکنش‌ها و نارضایتی‌های زیادی را از سوی فعالان این بخش شاهد هستیم اما باید توجه داشت که بخش معدن به‌دلیل عدم شفافیت در آمار و اطلاعات همواره از نگاه دولت‌ها مغفول مانده و نبود سایت‌ها و نشریات تخصصی نیز بر این وضعیت دامن زده است. حال از امروز اولین شماره روزنامه صمت که نام خود را نیز از سه کلمه صنعت، معدن و تجارت به ارث برده منتشر می‌شود؛ روزنامه‌ای که قرار است با رویکرد حمایت از صنعت در بخش‌های مختلف اقتصادی و صنعتی جریان شفاف اطلاعات را گسترش دهد. در بخش معدن این نشریه نیز که شاید به جرات بتوان گفت، اولین بخش تخصصی معدن در نشریات کشور به‌شمار می‌آید با تکیه بر دانش مطبوعات آخرین موضوعات و مشکلات روز صنایع معدنی به تجزیه و تحلیل گذاشته خواهد شد. امیدواریم که در این راه بتوانیم از نظرات فعالان و کارشناسان این بخش بهره جوییم.

برزیل صادرات سنگ‌آهن خود را افزایش داد

صادرات سنگ‌آهن برزیل در ماه ژوئن با ۱۳درصد افزایش به ۲۹میلیون و ۵۰۰هزار تن رسید. این در حالی است که سال گذشته صادرات آنها ۲۶میلیون و ۱۰۰هزار تن بوده است. به گزارش ماین‌نیوز، درآمد حاصل از صادرات سنگ‌آهن برزیل افت ۱۱درصدی را نسبت به سال گذشته تجربه کرد و به دومیلیارد و ۳۰۰میلیون دلار رسید. متوسط قیمت سنگ‌آهن از ۹۹ دلار و ۲۰ سنت در هر تن به ۷۸دلار و ۲۰ سنت در هر تن کاهش یافته است. لازم به ذکر است، متوسط قیمت سنگ‌آهن صادراتی برزیل در ژوئن ۶ دلار و ۳۰ سنت نسبت به ماه قبل از آن افت داشته، به‌گونه‌ای که به ۸۴ دلار و ۵۰ سنت در هر تن رسیده است.

نزول قیمت‌ها در بازار ورق اروپا

بازار ورق شمال‌غرب اروپا اخیرا با افت قیمت‌های جزیی روبه‌رو بوده، به‌گونه‌ای که هر تن ورق گرم ۴۱۰ تا ۴۲۰ یورو قیمت داشته است. از سوی دیگر فعالان این حوزه معتقدند؛ این روند کاهشی در سه ماه سوم سال نیز تداوم یافته و هر تن ورق گرم در بازه قیمتی ۴۰۰ یورو معامله خواهد شد. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد در هفته گذشته متوسط قیمت ورق گرم موسسه پلاتس در هر تن سه یورو افت داشته و به ۴۱۵ یورو رسیده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته افت ۲ یورویی را متحمل شده است. از سوی دیگر ورق سرد نیز با ۲/۵ یورو کاهش قیمت به ۴۹۲ یورو در هر تن رسیده که نسبت به مدت مشابه سال قبل با افت ۲۵ یورویی مواجه شده است. در حال حاضر ورق سرد وارداتی از چین در قیمت ۴۶۰ یورو هر تن سی‌اف‌آر بر بازار داخلی اروپا فشار آورده ولی در بازار ورق گرم وارداتی قدرت رقابت ندارد. اختلاف قیمت وارداتی و داخلی ورق گرم تنها ۶ یورو در هر تن می‌باشد، در حالی که برای ورق سرد ۲۷ یورو در هر تن ثبت شده است. در بازار داخلی ورق سرد ۴۹۰ یورو در هر تن درب کارخانه است و در آلمان ۵۱۰ تا ۵۲۰ یورو نیز است.

کاهش ذخایر مس LME

تحلیلگران اقتصادی از کاهش ذخایر مس در بازار فلزات خبر می‌دهند.

به گزارش «فولادنیوز»، هر چند انتظارات بازار از افزایش عرضه مس در آینده خبر می‌دهد، اما به‌دلیل عدم راه‌اندازی ظرفیت‌های جدید تولید، بازار وارد محدوده کسری عرضه شده، به‌گونه‌ای که کارشناسان تقاضای چین را کلید تمام این تغییرات می‌دانند. البته باید توجه داشت بورس فلزات لندن که یکی از بهترین شاخص‌ها برای نشان دادن وضعیت بازار مس است. اخیرا ذخایر آن به صورت پیوسته کاهش یافته و این در حالی است که بسیاری از ذخایر LME به انبارهای چین منتقل شده که نشان می‌دهد کاهش ذخایر مس LME درنتیجه مصرف واقعی مس نبوده است.

چیزی که فعلا مشخص است، این است که ذخایر LME در حال کاهش بوده و در ۲۰ ژوئن به ۱۵۹ هزار و ۴۲۹ تن رسیده که نسبت به ذخایر ۱۶۶ هزار تنی در هفته گذشته کاهش بیش از هفت‌هزار تنی را در پی داشته است. گفتنی است؛ ذخایر بورس فلزات شانگهای نیز که در اوایل سال جاری میلادی روند صعودی داشت، در سه ماه گذشته حدود ۵۶درصد کاهش یافته است.

نوسان قیمت در بازار سنگ‌آهن

به گزارش صمت در هفته گذشته در بازار معاملات فولاد و آهن شاهد افزایش قیمت جزئی بودیم. این در حالی بود که در حوزه سنگ‌آهن به‌عنوان ماده اصلی تولید فولاد نیز قیمت‌ها را تا مرز ۹۵ دلار در هر تن افزایش داد. به همین دلیل فولادسازان با تصور اینکه قیمت سنگ‌آهن کمتر از نرخ کنونی نخواهد شد، حجم خریدهای خود را افزایش دادند که این موضوع در هفته گذشته رونق نسبی را در بازار سنگ‌آهن به وجود آورد؛ البته این وضعیت تداوم نیافت و درنهایت سنگ‌آهن با خلوص ۶۲درصد بین ۹۳ تا ۹۴ دلار هر تن سی‌اف‌آر معامله شد. البته از آنجایی که در ۶ ماه گذشته سهامداران شرکت‌های بزرگ معدنی همچون فورتسکیو و ریوتینتو با کاهش ۲۵ و ۱۱درصدی ارزش سهام خود روبه‌رو شده‌اند، پیش‌بینی کارشناسان کاهش قیمت سنگ‌آهن تا مرز ۸۵دلار در هر تن خشک سی‌اف‌آر چین است.

با حضور وزرای صنعت، معدن و تجارت، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و راه و شهرسازی صورت گرفت:

امضای تفاهم‌نامه تولید ریل ملی بین ذوب‌آهن اصفهان و راه‌آهن جمهوری اسلامی

افتتاح پالایشگاه شماره۲ و باتری شماره یک کک‌سازی ذوب‌آهن اصفهان

با حضور مهندس محمدرضا نعمت‌زاده وزیر صنعت، معدن و تجارت، دکتر ربیعی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دکتر عباس آخوندی وزیر راه و شهرسازی، پنجم تیرماه طی آیین ویژه‌ای در ذوب‌آهن اصفهان، پالایشگاه شماره ۲ تصفیه گاز کک و باتری شماره یک کک‌سازی این شرکت به‌طور رسمی افتتاح شد. همچنین با حضور این سه وزیر، تفاهم‌نامه تولید ریل بین ذوب‌آهن اصفهان و راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران به امضا رسید.

■ ذوب‌آهن اصفهان پایه‌گذار صنعت فولاد کشور

در این آیین که استاندار اصفهان، نمایندگان مردم استان در مجلس شورای اسلامی، دکتر سبحانی، مدیرعامل فولاد مبارکه و دکتر محسن پورسیدآقایی، مدیرعامل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران نیز حضور داشتند، وزیر صنعت، معدن و تجارت طی سخنانی با اشاره به کسوت ذوب‌آهن اصفهان در صنعت فولاد کشور گفت: احداث پالایشگاه توسط ذوب‌آهن کار بزرگی است که سرمایه‌گذاری ۱۶۰ میلیاردی به‌صورت ارزی و ریالی برای آن صورت گرفته است. وزیر صنعت، معدن و تجارت درخصوص امضای تفاهم‌نامه تولید ریل در ذوب‌آهن نیز اظهار کرد: دولت برنامه جدی برای توسعه خط ریلی و راه‌آهن در کشور دارد، چون متاسفانه امروز کل ریل راه‌آهن ما از خارج وارد می‌شود. وی افزود: در مذاکرات سال گذشته مقرر شد ذوب‌آهن با توجه به اینکه از لحاظ مواد اولیه بهترین شرایط را دارد و می‌تواند مواد فولادی را در حدی که برای تولید ریل مناسب باشد، تصفیه کند، مقدمات لازم جهت راه‌اندازی خط نورد را فراهم کند که ان‌شاالله در قالب برنامه پیش‌بینی شده به اجرا درخواهد آمد. وزیر صنعت، معدن و تجارت یادآور شد: اگر امروز اصفهان مقام اول صنعت کشور را در اختیار دارد، یکی از دلایل اصلی آن حضور ذوب‌آهن اصفهان است که با تربیت نیروهای متخصص و مدیران موفق در سطح ملی، منشا اقدامات مهمی در صنعت کشور شده است. مهندس نعمت‌زاده افزود: ذوب‌آهن اصفهان علاوه بر انجام وظیفه اصلی خود مبنی بر تولید محصولات فولادی، باید همچنان در جهت تربیت نیروهای متخصص و صاحب دانش نیز تلاش کند. در واقع ذوب‌آهن با تربیت نیروهای متخصص پایه‌گذار صنعت کشور بوده و ما حاضریم در زمینه تربیت نیروی انسانی کارآمد با این مجتمع عظیم صنعتی تعامل کنیم.

■ ذوب‌آهن راه توسعه صنعت حمل‌ونقل ریلی را هموار می‌سازد

وزیر راه و شهرسازی با اشاره با امضای تفاهم‌نامه راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران و ذوب‌آهن اصفهان گفت: توسعه راه‌آهن و شبکه‌های ریلی در اولویت برنامه‌های کشور قرار دارد و در این راستا احداث حدود ۱۵هزار کیلومتر راه‌آهن جهت احداث شبکه‌های راه‌آهن جدید و بهبود و افزایش کارایی شبکه‌های موجود در دست اقدام است. وی افزود: با توجه به اینکه هر کیلومتر راه‌آهن نیاز به ۱۲۰ تن ریل دارد، بنابراین جهت احداث ۱۵هزار کیلومتر راه‌آهن جدید، یک‌میلیون و ۸۰۰هزار تن ریل نیاز داریم. دکتر آخوندی تصریح کرد: اگر ذوب‌آهن طبق زمان مقرر، ریل مورد نیاز راه‌آهن را مطابق استانداردهای بین‌المللی تولید کند، ما نیز متعهد به خرید این محصول هستیم، لذا بازار خوبی برای این محصول ذوب‌آهن در داخل کشور وجود دارد ضمن اینکه این شرکت با تولید محصول خود راه توسعه صنعت حمل‌ونقل ریلی را هموار می‌سازد. وزیر راه و شهرسازی، وحدت، همدلی و تعامل مناسب بین بخش‌های مختلف کشور را عامل توسعه سریع کشور و ایجاد افقی روشن پیش روی ملت ایران دانست.

■ تفاهم‌نامه تولید ریل در ذوب‌آهن نمادی برای پیشرفت کشور است

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تفاهم‌نامه تولید ریل بین ذوب‌آهن و راه‌آهن جمهوری اسلامی را موجب توسعه و پیشرفت ذوب‌آهن و خدمت به صنعت حمل‌ونقل ریلی دانست و گفت: مطابق این تفاهم‌نامه مقرر شد، سنگ‌آهن و زغال‌سنگ مورد نیاز این شرکت تامین شود و همچنین با حل مشکل معادن بافق امیدواریم بخشی از مشکلات ذوب‌آهن در این زمینه مرتفع شود. وی افزود: حضور سه وزیر در این مراسم اتفاقی نیست، بلکه بخشی از تدبیر و تلاش دولت برای خروج اقتصاد کشور از رکود، افزایش تولید و ایجاد اشتغال است.

دکتر ربیعی تصریح کرد: تفاهم‌نامه مذکور ناشی از هماهنگی میان دستگاهی است که موجب هم‌افزایی شده و نه تنها برای ذوب‌آهن بلکه برای ملت ایران، نماد توسعه و پیشرفت است.

■ امیدوارم ملت ایران از نتایج تفاهم امروز استفاده کنند

مدیرعامل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران با ابزار خرسندی از امضای تفاهم‌نامه تولید ریل ملی در ذوب‌آهن اصفهان گفت: امروز تفاهم‌نامه مهمی توسط سه وزیر به امضا رسید که امیدوارم ملت ایران از نتایج این تفاهم استفاده کنند. محسن پورسیدآقایی در گفت‌وگو با خبرنگار ما افزود: ذوب‌آهن اصفهان تجهیزات لازم را خریداری کرده و مقدمات کار فراهم شده است. همچنین ما یک قرارداد پیش‌خرید نیز مبادله کردیم که در این خصوص با تفاهم‌نامه گذشته متفاوت است. وی تصریح کرد: زمانی که وزارت راه و شهرسازی قرارداد را منعقد می‌کند، به آن عمل می‌شود و زمینه‌های اجرای آن پیش‌بینی شده است. مدیرعامل راه‌آهن جمهوری اسلامی ایران گفت: با تولید ریل در ذوب‌آهن، ارز از کشور خارج نمی‌شود و به همین نسبت صرفه‌جویی ارزی ایجاد می‌شود که خودکفایی ارزی را به همراه دارد. وی افزود: پس از تولید ریل در ذوب‌آهن هر موقع که ما به ریل نیاز داشته باشیم از داخل کشور تامین می‌کنیم که این مسئله باعث کاهش مشکلات ما در خصوص گشایش اعتبار و مسائل ارزی خواهد شد. وی با بیان اینکه بخش مهمی از مواد اولیه ذوب‌آهن از طریق راه‌آهن جابه‌جا می‌شود، تصریح کرد: پس از تولید ریل توسط ذوب‌آهن می‌توانیم بخشی از هزینه‌هایی که بابت این جابه‌جایی دریافت می‌کنیم را تهاتر نماییم که این مسئله به سود هر دو مجموعه خواهد بود. پورسیدآقایی با تمجید از تلاش‌های دکتر سعدمحمدی مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان تاکید کرد: وی یک مدیرعامل اجرایی و عملیاتی است که این مسئله در پیشبرد تفاهم‌نامه بسیار امیدوار کننده‌است.

منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس

منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس در کیلومتر ۱۳ بزرگراه شهید رجایی در غرب بندر عباس واقع شده است. این منطقه در تاریخ ۷۶/۱۰/۲۴ با نام منطقه ویژه معادن و فلزات، بر اساس مصوبه هیات وزیران تاسیس و از تاریخ ۸۳/۱۲/۱۶ به منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس و سپس با اضافه شدن عبارت اقتصادی در ابتدای سال ۸۸ به منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس تغییر نام داد. این منطقه با وسعت تقریبی ۵۰۰۰ هکتار در ۴ سایت جنوبی، میانی، شمالی و توسعه به لحاظ جغرافیایی تقسیم که ۲۰۰۰ هکتار آن عملیاتی و شرکتهای سرمایه گذار در حال اجرا یا بهره برداری طرح های مورد نظر می باشند و ۳۰۰۰ هکتار دیگر در حال آماده سازی زیرساختها می باشد. منطقه از شمال به کوههای پولادی پالایشگاه های هشتم، ستاره خلیج فارس و هرمز و از جنوب به اسکله های تخلیه و بارگیری مواد معدنی و مواد نفتی، آبهای آزاد و خلیج فارس، از غرب به بندر شهید رجایی و از شرق به نیروگاه ۱۲۰۰ مگاواتی توانیر و شهر بندرعباس و خطوط سراسری ریلی مرتبط و شرایط متمایزی را پدید آورده است. فعالیت های شرکت با عملیاتی شدن سایت جنوبی و احداث ساختمان های اداری، حصار کشی سایت میانی، احداث شبکه های راه و تاسیسات، هتل پنج ستاره خلیج فارس، کارخانجات آبشیرین کن، پل های روگذر به محور شهید رجایی و راه آهن شروع و با ادغام شرکت نورد بندرعباس (بارکو) و ملحق شدن اسکله های تخلیه و بارگیری مواد معدنی، نفتی و استقرار گمرک با عملیاتی شدن سایت ها محقق گردید و هم اکنون با توجه به استقرار صنایع بزرگی نظیر فولاد، آلومینیوم و سایر صنایع، این منطقه به قطب صنعت فولاد، آلومینیوم، آند، تخلیه و بارگیری مواد معدنی و نفتی و انرژی برق تبدیل شده است. این شرکتها عبارتند از مجتمع فولاد کاوه جنوب، صبا فولاد خلیج فارس، مجتمع فولاد جنوب، مجتمع آلومینیوم هرمزگان (هرمزآل)، مجتمع آلومینیوم المهدی (عج)، شرکت تولید روی بندرعباس که به اختصار به معرفی آنها می پردازیم.

مجتمع فولاد کاوه جنوب

مجتمع فولاد کاوه جنوب در منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس (بندرعباس) واقع در کیلومتر ۱۳ جاده اسکله شهید رجائی در حال احداث می باشد.

تعریف طرح: طرح مجتمع فولادکاوه جنوب در برگیرنده یک مجتمع کارخانجات تولید فولاد شامل کارخانه آهن سازی (تولید آهن اسفنجی از ماده اولیه گندله سنگ آهن به روش احیای مستقیم)، کارخانه فولادسازی (تولید شمش فولاد با فرآیند ذوب آهن اسفنجی و آهن قراضه در کوره ۱۷۰ تنی قوس الکتریکی و تصفیه مذاب در کوره برقی پاتیلی و ریخته گری) و تأسیسات جانبی صنعتی و غیرصنعتی مورد نیاز است که در منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس (بندرعباس) در حال احداث می باشد.

محصولات تولیدی مجتمع: آهن اسفنجی: ۲/۲ میلیون تن در سال (در مرحله اول ظرفیت تولید ۱,۸۵ میلیون تن و در مرحله دوم با اجرای طرحهای افزایش ظرفیت به ۲,۲ میلیون تن در سال خواهد رسید)

شمش فولاد (بیلت): با توجه به برنامه جامع فولاد میزان تولید فولاد این مجتمع به ۲,۵ میلیون تن در سال (حدود ۴,۵ در صد برنامه) خواهد رسید.

میزان اشتغال زائی طرح

میزان اشتغال زائی به صورت مستقیم در دوره ساخت: ۱۰۰۰ نفر

میزان اشتغال زائی در دوره بهره برداری : ۱۲۰۰ نفر

میزان اشتغال زائی با طرح توسعه: ۳۰۰۰ نفر

صبا فولاد خلیج فارس

در راستای افزایش ظرفیت تولید فولاد کشور و شکوفایی صنعتی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران شرکت صبا فولاد خلیج فارس با سرمایه گذاری مشترک صندوق بازنشستگی کشوری و شرکت سرمایه گذاری صندوق بازنشستگی کشوری با هدف تولید سالانه ۴,۵ میلیون تن آهن اسفنجی، ۱,۵ میلیون تن شمش (بیلت) و ۲,۷ میلیون تن اسلب شکل گرفته و طی دو فاز به مرحله بهره برداری خواهد رسید.

تاریخچه: شرکت فولاد ایسار پارس در تاریخ ۱۳۸۳/۰۹/۰۲ به صورت (سهامی خاص) تاسیس و تحت شماره ۲۳۵۸۵۳ مورخ ۰۱۸۳/۰۹/۱۴ در اداره ثبت شرکتها و مالکیت صنعتی تهران به ثبت رسیده است. مرکز اصلی شرکت در تهران واقع میباشد. کارخانه در منطقه ویژه اقتصادی صنایع و معادن خلیج فارس در بندرعباس احداث شد.

فعالیت: موضوع فعالیت شرکت طبق ماده ۲ اساسنامه عبارت است از: خرید انواع مواد معدنی، اجاره معادن، انجام کلیه امور مرتبط با معادن و مواد معدنی، اجرای کلیه پروژه های مربوط به کالاهای فلزی و غیرفلزی، صادرات و واردات انواع مواد اولیه تولیدات نیمه کامل، کالاهای فلزی و غیرفلزی تمام شده با و بدون روکش، واردات و صادرات انواع سنگهای معدنی، گندله، بیلت و فولاد گالوانیزه و تولیدات فلزی از انواع مختلف برای بازار، فراورش سنگ آهن، روی و غیره

محصولات: آهن اسفنجی HBI، شمش فولادی بیلت و اسلب، میلگرد فولادی، انواع تیرآهن، سیم و کابل فولادی، نبشی فولادی.

مجتمع فولاد جنوب

فولاد جنوب مجتمع فولاد جنوب در اردیبهشت سال ۱۳۸۳ با سرمایه گذاری ۵۱درصد طرف ایرانی و ۴۹درصد طرف خارجی (مسلمان هندوستان) به ثبت رسید و در فروردین ماه سال ۱۳۸۴ عملیات اجرایی ساخت کارخانه ذوب آهن با ظرفیت تولید ۳۰۰ هزار تن شمش در سال را در زمینی به مساحت ۴ هکتارو در منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس با حجم ۳۴۰ میلیارد ریال آغاز نمود. پرسنل پرتوان مجتمع فولاد جنوب طی ۲ سال و ۱۰ ماه تلاش بی وقفه در تاریخ ۲۲ دی ماه ۱۳۸۶ کار نصب دستگاه ها را به پایان رسانده و در تاریخ نهم مرداد ماه ۱۳۸۷ پس از فراهم شدن ۱۸ مگاوات برق و ۱۵۰ متر مکعب آب مصرفی روزانه مورد نیاز، کارخانه بصورت آزمایشی به بهره برداری رسیده و نهایتاً مجتمع فولاد جنوب در تاریخ بیست و هشتم مرداد همان سال به عنوان بزرگترین تولید کننده شمش فولادی در بخش خصوصی به بهره برداری رسید.

و اینک این شرکت مفتخر است که با بهره گیری از تسهیلات مالی خارجی برای خرید ماشین آلات و جلوگیری از خروج ارز با تکنولوژی جدید کوره های القایی برای اولین بار در ایران کارخانه ای ایجاد کرده که در سال ۳۰۰ هزار تن شمش فولادی را برای مصرف در چرخه صنعت این آب خاک عرضه می دارد.

مجتمع فولاد هرمزگان

فولاد هرمزگان تصمیم برای احداث یک مجتمع فولاد سازی در هرمزگان به سال ۱۳۵۳ باز می گردد که بر اساس توافقنامه امضاء شده بین ایران و ایتالیا مقرر گردید یک واحد فولاد سازی به ظرفیت تولید ۲ تا ۳ میلیون تن در سال در بندرعباس احداث گردد. همچنین با وجود اسکله اختصاصی و تجهیزات تخلیه و بارگیری کشتی های ۱۵۰ هزار تنی و سیستم های مکانیزه انتقال مواد، که با پیش بینی احداث مجتمع فولاد، از سال ۶۹ تا ۸۰ طی دو مرحله و با سرمایه گذاری شرکت ملی فولاد ایران در منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس احداث شده، بخش قابل توجهی از نیازهای زیر بنایی یک مجتمع بزرگ فولادی مهیا گردیده است.

پس از تهیه گزارش فنی و اقتصادی، تولید ۱/۵ میلیون تن تختال فولادی در اواخر سال ۷۹ توجیه پذیر تشخیص داده شده و در ادامه شرکت مهندسین مشاور برسو در مرداد ماه ۸۰ به عنوان مشاور طرح به منظور تهیه اسناد مناقصه المللی جهت احداث یک مجتمع فولادی بصورت کلید در دست انتخاب گردید. با مشارکت و حضور شرکتهای معتبر بین المللی، مناقصه احداث مجتمع فولاد هرمزگان برگزار و نهایتاً در سال ۸۱، پیمانکاران طرح انتخاب و در بهمن ماه همان سال قرار دادهای مربوط جهت اجرای طرح بصورت EPC (مهندسی، تدارکات و اجرا) با کنسرسیوم شرکتهای MME و فولاد پایا جهت ساخت کارخانه احیاء و شرکتهای ایریتک، اس ام اس دماگ و ایراسکو جهت ساخت کارخانه فولاد سازی منعقد، که نهایتاً این قراردادها در ۲۹ خرداد ۱۳۸۵ تنفیذ گردید.

علاوه بر هدف اصلی که احداث یک مجتمع فولاد سازی در منطقه بوده، اشتغال زایی، توسعه صنعتی منطقه، افزایش توان پیمانکاران داخلی در زمینه های مهندسی و ساخت با رعایت قانون حداکثر توان ساخت داخل و افزایش توان سازندگی داخلی از جمله اهداف دیگر این پروژه می باشد.

مجتمع آلومینیوم المهدی (عج)

شرکت آلومینیوم المهدی در سال ۱۳۶۹ با هدف تولید شمش خالص آلومینیوم و با ظرفیت سالانه ۳۳۰ هزار تن در ۳ فاز تأسیس گردید. در سال ۱۳۷۶ بخشی از فاز یک شرکت راه اندازی شد که هم اکنون با ۲۴۰ سلول احیاء و با ظرفیت ۱۱۰۰۰۰ تن در سال در حال بهره برداری است.

کارخانه آلومینیوم المهدی در منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس. در ۱۸ کیلومتری غرب شهر بندرعباس و ۸ کیلومتری بندر شهید رجایی در زمینی به مساحت ۲۵۹ هکتار واقع شده است.

شرکت تولید روی بندرعباس

شرکت تولید روی بندرعباس در تاریخ ۱۳۷۶/۱۲/۲۸ در اداره ثبت شرکت های بندرعباس به شماره ۳۲۴۹ ثبت گردیده و در کیلومتر ۱۸ جاده اسکله شهید رجایی و در مجاورت کارخانه آلومینیوم المهدی و هرمزآل در زمینی به مساحت ۱۲ هکتار احداث شده است. تولید کارخانه عملاً از تاریخ ۱۳۷۷/۰۸/۰۷ شروع و با ظرفیت اسمی ۱۲۰۰۰ تن ورق روی در سال به فعالیت خود ادامه داد که با افزایش ظرفیت در قالب سند چشم انداز با عنایت به یکسان بودن هزینه های ثابت و کاهش هزینه های غیرضروری و برای تداوم فعالیت شرکت طرح افزایش کارخانه از ۱۲۰۰۰ به ۱۸۰۰۰ تن در سال طراحی و به لطف خدا و همت کارکنان در سال ۹۰ به بهره برداری رسید.

برنامه ریزی های انجام شده در منطقه باعث تحولات بزرگی در کسب و کار و اقتصاد خانواده های بومی به وجود آورده که برای ۲۰۰۰ نفر در سال ۹۳ نوید اشتغال خواهد داشت. مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس اعلام کرد: در سال ۹۲ در این منطقه برای یک هزار و ۴۰۸ نفر فرصت اشتغال مستقیم ایجاد شد که در مقایسه با سال ۹۱ که ۱۲۵۰ نفر بود، ۱۳ درصد افزایش نشان می دهد.

مسعود هندیان با بیان اینکه منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس در سال گذشته به اهداف پیش بینی شده دست یافته است، ایجاد ۲۰۰۰ فرصت شغلی مستقیم را از مهمترین برنامه های سال جاری برشمرد.

مجتمع آلومینیوم هرمزگان (هرمزآل)

هرمزآل با بهره برداری از طرح هرمزآل، مجموع ظرفیت تولید آلومینیوم در بندرعباس به ۲۵۷ تن خواهد رسید. به عبارت دیگر با احتساب ۱۶۰ هزار تن آلومینیوم در شرکت ایرالکو اراک، حدود ۶۰درصد آلومینیوم کشور در بندرعباس تولید می گردد که این امر نوید بخش رشد و توسعه صنایع پایین دستی و مرتبط در منطقه می باشد. افتتاح طرح هرمزآل برای حدود ۵۰۰ نفر اشتغالزایی مستقیم خواهد داشت. همچنین با توجه به طرح های در دست احداث توسط سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران در منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس، (۱/۵ میلیون تنی فولاد هرمزگان، طرح فولاد کاوه و سایر طرح های بخش خصوصی)، بزودی هرمزگان و بندرعباس به یکی از مراکز صنعتی کشور تبدیل خواهد شد.

هرمزآل، بزرگترین طرح تاریخ صنعت آلومینیوم کشور نماد عزم، اراده و پیشرفت طرح آلومینیوم (هرمزآل) با ظرفیت ۱۴۷۰۰۰ تن و تکنولوژی ۲۳۰ KA در منطقه ویژه صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس قرار دارد.

روی خط خبر

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس: بومی سازی قطعات و تجهیزات هزینه خریدهای خارجی را کاهش داد

با بومی سازی بسیاری از قطعات و تجهیزات مورد نیاز در منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس و بکارگیری تجهیزات ساخت داخل به جای نوع خارجی آنها، در سال های اخیر میلیارد ها ریال در هزینه ها صرفه جویی و از خروج ارز جلوگیری شده است.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس با اعلام این مطلب گفت: بومی سازی یکی از آرمان های کلیدی توسعه صنعتی کشور است. منطقه ویژه با تکیه بر اصل خودباوری، گام های زیادی را در این زمینه برداشته و اقدامات برای ساخت داخل و بومی سازی در این منطقه همچنان پیگیری می شود.

مسعود هندیان، بومی سازی دستگاه "برداشت مواد معدنی" توسط مهندسان منطقه ویژه را از جمله مهمترین نمونه های بومی سازی بیان کرد و افزود: طراحی و ساخت بخشی از قطعات اصلی دستگاه برداشت مواد معدنی توسط مهندسان این منطقه سبب صرفه جویی هزینه ۴۰۰۰ دلاری تعمیر و بررسی دستگاه مذکور به ازای هر ساعت توسط کارشناسان خارجی شده است.

وی ادامه داد: دستگاه "برداشت مواد معدنی" دارای توان برداشت ۳۰۰۰ تن مواد معدنی در ساعت است که در بخش عملیات مکانیزه حمل و انتقال مواد معدنی از مجموعه انبارها تا درون کشتی، کار برداشت مواد و انتقال آن روی نوار نقاله را انجام می دهد.

هندیان درباره دیگر اقدامات انجام شده در زمینه بومی سازی در منطقه اظهار داشت: برخی دیگر از نیازهای منطقه به میزان ۱۰۰ درصد از طریق بومی سازی و خودکفایی تامین شده که از جمله آنها می توان به مجموعه کامل تجهیزات و قطعات مکانیکی ایستگاه های تخلیه واگن اشاره کرد.

وی گفت: ساخت انواع چرخ دنده های مورد نیاز تجهیزات به جای سفارش خارجی، جایگزینی لاستیک های نگهدارنده درون دامپر ایستگاه های تخلیه واگن و بهینه سازی آنها و جایگزینی گیربکس های ساخت داخل کشور از جمله مواردی است که به طور ۱۰۰ درصد از تولیدات داخل استفاده می شود.

هندیان افزود: مجموعه اکسل (محور) لکوموتیو، اجزای داخلی گیربکس اصلی لکوموتیو، برخی از انواع کوپلینگ و همچنین انواع سیلندرهای هیدرولیکی از دیگر مجموعه تجهیزات ۱۰۰ درصد داخلی است که در منطقه ویژه مورد استفاده قرار می گیرد.

مدیرعامل منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس افزود: جایگزینی بخشی از روغن ها و گریس های مصرفی با نمونه های داخلی، کاهش مصرف روغن از ۲۷ هزار لیتر در سال ۸۹ به ۱۱ هزار لیتر در سال ۹۲ با انجام آزمایشی پایش روغن، طراحی و اجرای خود سرویسکاری پنوماتیکی برای نخستین بار در ایران و عیب یابی تجهیزات دوار با روش آزمایش میکروسکوپی گریس و روغن از دیگر اقدامات انجام شده در زمینه کاهش هزینه ها است.

با اجرای ۱۷ طرح در منطقه ویژه اقتصادی خلیج فارس برای ۲ هزار و ۵۰۰ نفر شغل ایجاد می شود

وی در ادامه گفت: این طرحها از طرحهای ماندگار هرمزگان است که ۴۰ تا ۹۸ درصد پیشرفت فیزیکی دارند.

هندیان افزود: برای اجرای این طرحها ۹ هزار میلیارد ریال سرمایه گذاری شده است.

این طرحها تولید سالانه یک و نیم میلیون تن آهن اسفنجی در کارخانه صبا فولاد هرمزگان و راه اندازی دو واحد تولید آهن اسفنجی به ظرفیت سالانه یک میلیون و ۸۵۶ هزار تن در کارخانه فولاد کاوه جنوب است.

وی افزود: تکمیل خط تولید میله گذاری آند در کارخانه های هرمزآل و آلومینیوم المهدی، راه اندازی پست برق منطقه ویژه با ۴۷ کیلومتر خط انتقال و توسعه اسکله تخلیه و بارگیری مواد معدنی فله بر منطقه ویژه خلیج فارس از دیگر طرحهای در دست اجرا در این منطقه است.

دسترسی به راههای دریایی، هوایی، ریلی، برخوردای از آبشیرین کن، منابع عظیم انرژی نفت و گاز، همجواری با نیروگاه بندرعباس و مهمترین معادن سنگ آهن کشور برای تولید فولاد از مزایای منطقه ویژه اقتصادی صنایع معدنی و فلزی خلیج فارس در بندرعباس است.

این منطقه در ۱۳ کیلومتری غرب شهر بندرعباس و در نزدیکی مجتمع بندری شهید رجایی و پالایشگاه نفت بندرعباس واقع است.

تسهیلات منطقه برای سرمایه گذاران

- آماده واگذاری ۳۰۰۰ هکتار زمین به سرمایه گذاران بصورت ۳۰درصد مبلغ زمین پیش پرداخت و ۷۰درصد باقیمانده طی زمان اجرای پروژه و یا بعد از بهره برداری و تولید
- تامین زیرساختها آب،برق،گاز و مخابرات توسط منطقه
- استفاده از معافیت های گمرکی برای واردات تجهیزات
- جذب شریک داخلی برای سرمایه گذاری خارجی
- حمایت برای اخذ وام از طریق منابع داخلی و خارجی
- مشاوره در تمام مراحل اجرای پروژه
- انجام عملیات اخذ مجوز اشتغال برای کارکنان خارجی سرمایه گذاران

اهداف بلند مدت

- تبدیل منطقه ویژه به قطب تولید فولاد کشور با ظرفیت ۱۰ میلیون تن در سال
- تبدیل منطقه ویژه به قطب تولید آلومینیوم کشور با ظرفیت ۵۰۰ هزار تن در سال
- تبدیل منطقه ویژه به قطب تخلیه و بارگیری مواد فله معدنی، نفتی و کانتینری با ظرفیت ۷۰ میلیون تن در سال
- تبدیل منطقه ویژه به قطب فن آوری و اطلاعات و ارتباطات
- تبدیل منطقه ویژه به قطب انرژی با ظرفیت ایجاد ۳۰۰۰ مگا وات برق
- تبدیل منطقه به قطب صادرات صنایع انرژی بر با حدود ۶ میلیارد دلار در سال
- تبدیل منطقه به صنعت سبز به منظور کاهش آلایندهای صنایع مستقر با ایجاد ۵۰۰ هکتار فضای سبز
- ایجاد اشتغال برای بیش از ۳۰ هزار نفر بصورت مستقیم

مزایا و نقاط قوت

- حضور در مهمترین نقطه استراتژیک جهان و دسترسی آسان به آبهای آزاد
- منابع عظیم انرژی نفت و گاز پالایشگاه هشتم نفت، ستاره خلیج فارس و هرمز با ظرفیت یک میلیون بشکه در روز و پالایشگاه های گاز سرخون، قشم و گورزین
- زیر ساختهای ریلی: برخورداری از دو خط سراسری راه آهن با ایستگاه اختصاصی مانوری
- زیر ساختهای هوایی: دسترسی آسان به فرودگاه بین المللی بندرعباس
- زیر ساختهای دریایی: وجود اسکله تخلیه و بارگیری مواد معدنی با ظرفیت ۱۲ میلیون تن و اسکله نفتی با ظرفیت ۱۵ میلیون تن در سال و افزایش تا ۷۰ میلیون تن، همجواری با بنادر شهید رجایی و بندر شهید باهنر
- کارخانجات آب شیرین کن با ظرفیت تولید ۳۵۸۰۰ متر مکعب در روز و قابل افزایش تا ۱۰۰ هزار متر مکعب در روز
- اخذ مصوبه دولت جهت انتقال گاز از خط هفتم سراسری موسوم به صلح به منطقه ویژه
- همجواری با نیروگاه ۱۲۰۰ مگاواتی بندرعباس
- برخورداری از سه طرح نیروگاهی با ظرفیت تولید ۱۷۰۰ مگاوات برق و برنامه ریزی برای تولید ۳۰۰۰ مگاوات برق
- همجواری استان هرمزگان با مهمترین معادن سنگ آهن کشور (چادر ملو، گل گهر سیرجان، سنگ آهن مرکزی) و دسترسی آسان به سایر معادن مواد معدنی کشور به عنوان مواد اولیه تولید فولاد و آلومینیوم

تحویل زمین و آغاز عملیات اجرایی طرح

طرحهای سرمایه گذاری به بهره برداری رسیده

ردیف	نام شرکت / طرح	محصول تولید	ظرفیت تولید سالانه	میزان سرمایه گذاری تقریبی	اشتغالزایی تقریبی	تاریخ بهره برداری
۱	اسکله تخلیه و بارگیری	صادرات و واردات	۶ میلیون تن فله معدنی ۱۵ میلیون تن نفتی	۲۵۰ میلیون دلار	۳۰۰ نفر	۱۳۷۲
۲	آلومینیوم المهدی	شمش آلومینیوم	۱۱۰ هزار تن	۵۰۰ میلیون دلار	۱۳۰۰ نفر	۱۳۷۶
۳	آب شیرین کن منطقه	آب مقطر	۱۸۰۰ متر مکعب روزانه	۴ میلیون دلار	۲۰ نفر	۱۳۷۶
۴	کارخانه روی بندرعباس	شمش روی	۱۸هزار تن	۱۶ میلیون دلار	۱۶۰ نفر	۱۳۷۹
۵	هتل و زیر ساختها	----	----	۵۰ میلیون دلار	۱۵۰ نفر	۱۳۸۴
۶	آب شیرین کن نور ویژه	آب شیرین	۲۵۰۰ متر مکعب	۳ میلیون دلار	۱۰ نفر	۱۳۸۶
۷	فولاد جنوب	بیلت فولادی	۳۰۰ هزارتن	۳۴ میلیون دلار	۲۴۰ نفر	۱۳۸۷
۸	واحد احیا شرکت فولاد هرمزگان	آهن اسفنجی	۱/۶۵۰ میلیون تن	۳۰۰ میلیون دلار	۱۰۰۰ نفر	۱۳۸۷
۹	خط تولید و پخت آند D۱۸ آلومینیوم المهدی و هرمزآل	آند D۲۰ خام آند D۱۸ پخته	۲۰۰ هزارتن آند خام ۷۵ هزار تن آند پخته	۹۰ میلیون دلار	۱۴۰ نفر	۱۳۸۷
۱۰	آلومینیوم هرمزآل	شمش آلومینیوم	۱۴۷ هزار تن	۸۰۰ میلیون دلار	۱۰۰۰ نفر	۱۳۸۸
۱۱	آبشیرین کن فولاد هرمزگان	آب شیرین	۳۰ هزارمتر مکعب روزانه	۲۸ میلیون دلار	۳۰ نفر	۱۳۸۹
۱۲	پست گئو و خط انتقال	تبدیل و انتقال برق	۶۰۰ مگاوات برق	۴۰ میلیون دلار	۴۰ نفر	۱۳۸۹
۱۳	واحد فولادسازی شرکت فولاد هرمزگان	تختال فولادی	۱/۵ میلیون تن	۶۵۰ میلیون دلار	۲۰۰۰ نفر	۱۳۹۰
۱۴	واحد احیا شرکت فولاد کاوه جنوب	آهن اسفنجی	۱/۸۵ میلیون تن	۳۶۰ میلیون دلار	۱۰۰۰ نفر	۱۳۹۱
۱۵	پست برق ۴۰۰ به ۲۳۰ کیلوولت	تبدیل و توزیع برق	۱۰۰۰ مگاوات	۴۵ میلیون دلار	۴۰ نفر	۱۳۹۲
۱۶	طرح توسعه اسکله	صادرات و واردات	۶ میلیون تن فله معدنی	۵۶ میلیون دلار	۷۰ نفر	۱۳۹۲
۱۷	خط پخت آند D۲۰ آلومینیوم المهدی و هرمزآل	آند پخته	۷۵ هزارتن آند پخته	۳۰ میلیون دلار	۶۰ نفر	۱۳۹۲
	جمع	--	--	۳۲۳۴	۷۵۶۰	--

طرحهای سرمایه گذاری در حال ساخت با نصب تجهیزات

ردیف	نام شرکت / طرح	محصول تولید	ظرفیت تولید سالانه	میزان سرمایه گذاری تقریبی	اشتغالزایی تقریبی	تاریخ شروع پروژه
۱	میله گذاری آند شرکت آلومینیوم المهدی و هرمزآل	آند میله گذاری شده	۱۴۱ هزار عدد آند	۴۸ میلیون دلار	۵۰ نفر	۱۳۸۷
۲	واحد احیا شرکت فولاد صبا خلیج فارس	آهن اسفنجی	۱/۵ میلیون تن	۳۶۰ میلیون دلار	۱۰۰۰ نفر	۱۳۸۹
۳	فاز اول واحد فولادسازی شرکت فولاد کاوه جنوب	تختال فولادی	۱/۲ میلیون تن	۴۰۰ میلیون دلار	۱۵۰۰ نفر	۱۳۹۰
۴	قومن شیمی گستر	تولید و بسته بندی قیر	۳۰۰ هزار تن	۵۵ میلیون دلار	۳۰۰ نفر	۱۳۹۰
۵	واحد فولادسازی شرکت فولاد صبا خلیج فارس	بیلت فولادی	۱/۵ میلیون تن	۷۰۰ میلیون دلار	۳۰۰۰ نفر	۱۳۹۱
۶	فاز اول گندله سازی مادکوش	گندله سنگ آهن	۲/۵ میلیون تن	۱۹۰ میلیون دلار	۴۰۰ نفر	۱۳۹۱
۷	فاز دوم واحد فولادسازی شرکت فولاد کاوه جنوب	تختال فولادی	۱/۲ میلیون تن	۲۷۱ میلیون دلار	۱۵۰۰ نفر	۱۳۹۲
۸	فاز اول آب شیرینکن شرکت فولاد کاوه جنوب	آب شیرین	۳۰ هزار مترمکعب در شبانه روز	۵۴ میلیون دلار	۳۰ نفر	۱۳۹۲
۹	گندله سازی شرکت فولاد کاوه جنوب	گندله سنگ آهن	۵ میلیون تن	۳۲۰ میلیون دلار	۱۵۰۰ نفر	۱۳۹۲
	جمع		----	۲۳۹۸	۸۲۸۰	----

طرحهای سرمایه گذاری مصوب شده و در دست اقدام

ردیف	نام شرکت سرمایه گذار	عنوان طرح / محصول تولید	ظرفیت طرح	حدود سرمایه مورد نیاز	اشتغالزایی تقریبی
۱	نفت کاسپین	تولید روغن های سنگین و قیر	۵۰۰ هزار تن	۳۰۰ میلیون دلار	۳۰۰ نفر
۲	سازمان ایمیدرو	نیروگاه نما	۵۰۰ مگاوات	۵۰۰ میلیون دلار	۱۵۰ نفر
۳	تولید و گسترش برق و انرژی صبا	نیروگاه صبا انرژی	۹۷۲ مگاوات	۹۰۰ میلیون دلار	۲۱۰ نفر
۴	کنسرسیوم انرژی غدیر و اوکسین دویچلند	نیروگاه سیکل ترکیبی	۲۳۵ مگاوات	۱۰۲ میلیون دلار	۱۰۰ نفر
۵	فولاد هرمزگان	فاز دوم کارخانه تولید تختال فولادی	۱/۵ میلیون تن	۷۳۰ میلیون دلار	۲۰۰۰ نفر
۶	نوین آلیاژ سمنان	تولید فرومنگنز و فروکروم	۶۸ هزار تن	۱۸۰ میلیون دلار	۲۰۲ نفر
۷	میشر نور دریا	نورد گرم فولاد تولید نبشی و میلگرد	۱۲۰ هزار تن	۳۴ میلیون دلار	۹۰ نفر
۸	آلومینیوم المهدی و هرمزآل	ساخت سیلوهای انبارش پودر آلومینا	۴۰ هزار تن	۱۱ میلیون دلار	۱۵ نفر
۹	جهان نوین آریا	تولید شمش و کنسانتره کروم	۱۲ هزار تن	۷ میلیون دلار	۴۰ نفر
۱۰	کشتیرانی کانتینر	احداث ایستگاه تخلیه واگن	۴ میلیون تن	۳ میلیون دلار	۳۰ نفر
۱۱	صنایع نسوز نوکا	تولید مواد نسوز برای فولاد سازی	۳۵ هزار تن	۱ میلیون دلار	۱۰ نفر
	جمع	----	--	۲۷۵۸	۲۱۴۷

طرحهای بررسی شده برای سرمایه گذاری

ردیف	عنوان طرح	محصولات	ظرفیت اسمی	حدود سرمایه مورد نیاز	زمین مورد نیاز طرح
۱	کارخانه تولید فولاد	بیلت و تختال فولادی	۱/۵ میلیون تن	۹۷۵ میلیون دلار	۱۰۰ هکتار
۲	کارخانه تولید شمش آلومینیوم	شمش آلومینیوم	۱۵۰ هزار تن	۸۲۴ میلیون دلار	۱۰۰هکتار
۳	کارخانه گندله سازی	گندله	۵ میلیون تن	۴۲۱ میلیون دلار	۵۰ هکتار
۴	کارخانه تولید کنسانتره سنگ آهن	کنسانتره آهن	۲/۵ میلیون تن	۲۸۷ میلیون دلار	۵۰ هکتار
۵	کارخانه تولید ورقهای عریض فولادی	ورق عریض فولادی	یک میلیون تن	۶۵۰ میلیون دلار	۹۰ هکتار
۶	کارخانه تولید آلیاژ آلومینیوم	آلیاژ آلومینیوم	۲۰ هزار تن	۱۰۰ میلیون دلار	۱۰ هکتار
۷	کارخانه تورد گرم تولید میلگرد و نبشی	میلگرد و نبشی فولادی	۲۰۰ هزار تن	۵۵ میلیون دلار	۷ هکتار
۸	کارخانه تورد گرم تولید تسمه فولادی	تسمه فولادی	۴۰۰ هزار تن	۱۸۰ میلیون دلار	۱۵ هکتار
۹	تولید شمش فولادی از آهن قراضه	بیلت فولادی	۳۰۰ هزار تن	۳۸ میلیون دلار	۴ هکتار
۱۰	کارخانه تولید فویل آلومینومی	فویل آلومینیوم	۲۰ هزار تن	۳۰ میلیون دلار	۳/۵ هکتار
۱۱	نیروگاه سیکل ترکیبی	برق	۱۰۰۰ مگا وات	۹۰۰ میلیون دلار	۵۰ هکتار
۱۲	نیروگاه سیکل ترکیبی	برق	۵۰۰ مگا وات	۵۰۰ میلیون دلار	۳۰ هکتار
۱۳	کارخانه آبشیرین کن	آب شیرین	۱۰۰ هزار متر مکعب	۱۰۰ میلیون دلار	۳ هکتار
۱۴	اسکله صادرات و واردات	خدمات تخلیه و بارگیری	۶ میلیون تن	۱۱۰ میلیون دلار	۲ هکتار
۱۵	کارگاه ساخت و طراحی قطعات مکانیکی	خدمات مهندسی و ساخت	--------	۲ میلیون دلار	۱۰۰۰ مترمربع
۱۶	کارگاه تعمیرات هیدرولیک	تعمیرات سیستم هیدرولیک	--------	۱ میلیون دلار	۵۰۰ مترمربع

نگاه

بازگشت چرخ صنعت روی ریل تدبیر و عقلانیت

سعید مدنی
مدیرعامل سایپا

روز ملـی «صنعت و معدن» روز به یـاد آوردن مجاهدت هـزاران نفر از کارکنان و دسـت‌اندرکاران این بخش در امر تولید و اشتغال کشـور است، روزی که یادآور اهمیت نقش تولید و شکوفایی اقتصادی و حرکت در مسیر پرافتخار آینده است. امروز ایران ما در عرصه تولید روزهای بسیار حساسی را می‌گذراند، از سویی میراث برجا مانده از گذشتگان و مسیر پرفراز و نشـیبی که این بخش از اقتصاد کشور تاکنون طی کرده و از سوی دیگر آینده‌ای سرشار از امید که ممکن است گهگاه در مسیر پرپیچ و خم قرار گیرد و برای گذار از موانع و مشکلات نیازمند یاری و کمک همگانی باشد، نقشی را در اذهان جلوه‌گر شـده که در آن نه می‌توان صنایع کشـور را نادیده گرفت و نه می‌توان آن را به حال خود رها کرد. حوزه تولید در ایران با وجود مشـکلات فراوان همچنان توانسـته در سـایه تلاش جمعی ذی‌نفعان خود را سـر پا نگه دارد و به‌دنبال راهی برای حل مشکلات در آینده باشد، در این میان و اگرچه در برهه‌های گوناگون، صنعت کشور با برخورداری از ظرفیت‌های فراوان توسعه و اعتلا توانسته به حرکت خود ادامه دهد اما طی کردن این مسیر با مشکلات زیادی همراه بوده و در چند سال اخیر به‌دلیل بحران‌های گوناگون داخلی و خارجی، حوزه تولید در کشور با خطرات فراوانی روبه‌رو شده است. از سویی تحریم‌های ناجوانمردانه بین‌المللی به‌صورت مستقیم، نابودی صنایع کشور را هدف گرفت و از دیگر سو، برخی تنگ‌نظری‌ها و سـوءمدیریت‌های داخلی نیز مزید بر علت شد تا ضرب‌آهنگ تحریم‌ها در این بخش بیشتر شده و آثار آن پررنگ‌تر شود. خوشبختانه با روی کار آمدن دولت یازدهم و کوشش آن برای گشایش در روابط خارجی کشور، هموار کردن مسـیر توسعه اقتصادی بار دیگر در دستور کار قرار گرفت و مجموعه مربوط به صنعت و اقتصاد نیز در این راه عزم خود را بار دیگر جزم کرد تا دوران نامطلوب گذشته به عرصه فراموشی سپرده شده و با بهره‌گیری از عقلانیت و اعتدال و به دور از سـلایق سیاسی و منافع گروهی و حزبی، تنها و تنها بازگرداندن تولید بـه چرخه اصلی هدف‌گذاری شـود. در این راه صنعت کشـور با برخورداری از داشته‌های بی‌شـمار نظیر نیروهای انسانی خلاق و متعهد، تجهیزات و امکانـات فنی به روز، فضا و ظرفیت‌های ارتقا و بسـیاری از توانمندی‌های دیگر قادر اسـت در سایه برنامه‌ریزی صحیح و اصولـی و همچنین مدیریت کارآمد و هدف‌گرا، تبدیل به محور توسعه ایران اسلامی شده و همپای کشورهای صاحب سبک در امر تولید به پیش رود.

خبر هفته

پایان مناقشات ۱+۲

پس از کش‌وقوس‌های فراوان در تعیین قیمت خودرو توسط شورای رقابت، در نهایت این شورا در ۲۱ خردادماه افزایش ۳/۷ تا ۶/۹درصدی قیمت خودرو را تصویب کرد. حال بعد از ابلاغ فرمول جدید قیمت‌گذاری خودرو به شرکت‌های خودروسازو پایان جلسات مشورتی شورای رقابت با این شرکت‌ها برای بررسی بیشتر قیمت انواع خودروها قیمت نهایی خودروها با در نظر گرفتن آپشن‌های مختلف امروز اعلام می‌شود. براساس این فرمول، عوامل قیمت خودرو در سال ۱۳۹۲، تورم این صنعت در سال ۱۳۹۲، درصد تغییر قیمت خودرو از محل تغییر کیفیت و جریمه بی‌کیفیتی و همچنین عامل بهره‌وری از اصلی‌ترین شاخص‌هایی بود که در تعیین قیمت خودرو مورد محاسبه قرار گرفت. علاوه بر این، شورای رقابت مصوب کرد که باید ۵ شرط اعلامی توسط خودروسازان تامین شود یعنی میزان تولید خودرو در سطح قابل قبول قرار گیرد، آپشن‌های نصب شده روی خودروها به هیچ‌وجه اجباری نباشد، طرح‌های فروش به‌نحوی که دریافت‌کننده خودرو، مصرف‌کننده نهایی آن باشد، اجرا شود، بازار حاشیه از میان برداشته شود و فرمت قراردادها طبق نظر شورای رقابت اصلاح شود. از سوی دیگر، قیمت‌هایی که از سوی شورای رقابت اعلام شد، ابهاماتی به ویژه در زمینه خودروی پژو ۲۰۶ وجود داشت که ابهامات موجود برطرف شده و قرار است امروز در نشست خبری رییس شورای رقابت قیمت نهایی خودروها به همراه ۲۰۶ اعلام شود.

روی خط خبر

رشد ۸۰ درصدی تولید خودرو

شاتا- در ۳ ماه نخست امسال، ۲۲۳ هزار و ۲۳ دستگاه انواع خودرو در کشور تولید شد که این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال گذشته رشد ۷۹/۸ درصدی را نشان می‌دهد. در این مدت تولید خودروهای سواری با رشدی معادل ۷۸/۵ درصدی نسبت به مدت مشابه سال گذشته به تعداد ۱۸۹ هزار و ۸۴۹ دستگاه رسیده است. این گزارش می‌افزاید: طی ۳ ماه نخست امسال تولید وانت به تعداد ۳۰ هزار و ۹۸۶ دستگاه، کامیون ۲ هزار و ۸۹ دستگاه، اتوبوس ۴۰ دستگاه و مینی‌بوس ۱۴ دستگاه رسید. در ادامه این گزارش در خصوص تولید انواع خودروهای سواری طی ۳ ماه نخست امسال آمده است: «پراید نسیم و صبا» به تعداد ۴۳ هزار و ۱۳۶ دستگاه؛ «پژو ۴۰۵» به تعداد ۲۱ هزار و ۳۱۸ دستگاه؛ «پژو پارس» به تعداد ۲۷ هزار و ۸۶۸ دستگاه؛ «MVM» به تعداد ۵ هزار و ۳۹۰ دستگاه؛ «سمند» ۲۲ هزار و ۲۵۱ دستگاه؛ «تندر ۹۰» به تعداد ۱۰ هزار و ۹۲۹ دستگاه و «تیبا» به تعداد ۱۵ هزار و ۷۵۲ دستگاه تولید شده است. همچنین در این مدت سایر خودروهای سواری؛ «پژو ۲۰۶» به تعداد ۱۷ هزار و ۷۷۵ دستگاه؛ «پراید نسیم و صبای دوگانه‌سوز» به تعداد ۱۰ هزار و ۵۰۶ دستگاه؛ «رانا» به تعداد ۷ هزار و ۷۰۴ دستگاه؛ «محصولات رنو» به تعداد ۷ هزار و ۱۶۴ دستگاه و «مگان» به تعداد ۱۳ دستگاه تولید شده است.

تولد دوباره صنعت خودرو

داوود میرخانی رشتی- مشاور انجمن خودروسازان ایران:

خوشبختانه روز صنعت امسال را در شرایطی برگـزار می‌کنیم که صنعت خـودرو در حال راست کردن کمر دولاشده‌اش است. در دولت جدیـد، شـرایط روانی، اقتصادی و سیاسـی جامعه متحول شـده و همه کوشش می‌کنند تا از خمودگی شدید چند سال گذشته بیرون آیند. در این شـرایط ویژه که من آن را تولدی دیگر می‌خوانم، ضروری است به آن عبارت دیر آشنای «گذشـته، چراغ راه آینده است» باور داشته و آن را به مرحله اجرا درآوریم. تاکنون در تمام مصاحبه‌ها، مقاله‌ها و پیشنهادها بر توجه به راه‌اندازی و گسترش تحقیق و توسعه، تنوع و توسعه محصول، کیفیت و قیمت رقابت‌پذیر تاکید مکرر شده است. بدون آنکه به پیش‌نیاز زیربنایی آن برنامه‌ها و اقدام‌های پیشـنهادی توجهی شـده باشـد. در زیر به تعدادی از این پیش‌نیازها اشاره می‌شود:

۱. زیربنـای صنعت خودرو، شـبکه قطعه/ مجموعه‌سـازی مقتـدر و توانمند اسـت که متاسـفانه در دو دهه گذشته، ما خودروسازان از آن غافل بوده‌ایم.

۲. ما تمـام همت خود را به افزایش ظرفیت خطـوط تولیـد (تیـراژ= کمیـت) در داخل کارخانه‌های خودروسـازی معطوف کرده‌ایم. پیش فـرض این بوده که «نیـاز ایجاد انگیزه می‌کند و انگیزه رفتار را می‌سازد». بنابراین اگر قطعه‌سازان بدانند که تیراژ تولید طی چند سال آینده با شیب X درصد افزایش می‌یابد، آنها نیز متناسبا ظرفیت تولید خود را افزایش می‌دهند، یا قطعه‌سازان جدیدی پا به عرصه می‌گذارند تا سـهم خود را از بازار به دست آورند. بدین‌سان تعداد قطعه‌سازان روزبه‌روز افزایش یافته و نیاز کمی ما را هم پاسخگو خواهند بود.

۳. جالب این اسـت که در همین سـناریو- سـناریوی کمیت‌گرایـی- بـرای اینکه یک خودرو را به تیراژ ۱۰۰هزار دسـتگاه در سـال برسانیم، به‌طور متوسط به ۸ تا ۱۰ سال زمان نیاز داشـتیم. یعنی وقتی تیراژ ما به ۱۰۰هزار دستگاه رسیده که محصول مورد نظر از سوی کارخانه مادر از خط تولید خارج شده است.

محصول	شروع تولید	با تیراژ ۱۰۰هزار خودرو	مدت زمان
۴۰۵	۱۳۶۹	۱۳۸۳	۱۴ سال
پراید	۱۳۷۲	۱۳۸۱	۹ سال
سمند	۱۳۷۸	۱۳۸۸	۱۰ سال
۲۰۶	۱۳۸۰	۱۳۸۸	۸ سال

۴. سال‌هاسـت راجـع بـه رقابت‌پذیر کردن صنعـت خـودرو صحبت می‌شـود. حتی در متن اهداف ایجاد شـورای رقابـت نیز با این مقوله روبه‌رو هسـتیم. اما جای سـوال است، مگر می‌شـود قبـل از اینکه صنعـت قطعه/ مجموعه‌سـازی ما رقابت‌پذیر باشد محصول نهایی، یعنی خودرو رقابت‌پذیر بشود.

۵. رقابت‌پذیـری در ۲ مقوله عمده کیفیت رقابت‌پذیـر و قیمـت رقابت‌پذیـر خلاصـه می‌شود. پس در قدم نخست باید شبکه قطعه/ مجموعه‌سازی ما باید از هر دو جنبه یادشده رقابت‌پذیر باشند.

۶. آیا قطعه/ مجموعه‌سـاز کپـی‌کاری که در ۲۰ سـال گذشـته قادر به خریـد دانش فنی تولید، دانش فنـی مدیریت، دانش فنی طراحی و ساخت مهندسی و بالاخره نوسازی ماشـین‌آلات و تجهیزات فرسوده خود نبوده اسـت، می‌تواند قطعه/ مجموعـه رقابت‌پذیر تولید کند؟

۷. آیـا قطعه/ مجموعه‌سـازی که به خاطر سیاست‌های غلط ما خودروسازان در ۲۰سال گذشته نتوانسـته یا بهتر بگوییم نگذاشته‌ایم به مقیـاس اقتصادی تولید برسـد و با ایجاد قطعه‌سـازان خرده‌پا سـعی در افزایش تعداد قطعه‌سازان کرده‌ایم و یک قطعه را به چندین قطعه‌ساز داده‌اند، می‌تواند به قیمت رقابت‌پذیر برسد؟

۸- به گمان نویسنده تا این معضل را با برنامه مشخص ایجاد قطعه و مجموعه‌ساز حل نکنیم و نتوانیم ۵۰-۲۰ مجموعه‌ساز (مهندسی‌ساز) بزرگ با تیراژ میلیونـی و توانمند و مجهز به دانش فنی طراحی، تولید مهندسی و... ایجاد کنیم، صحبت از خودروسـاز شـدن، توسعه محصول و... در حد شعار برای چند سال آینده کاربرد خواهد داشت.

دست و پای تولید را نبندیم

فرهاد به‌نیا
عضو هیات‌مدیره انجمن سازندگان قطعات خودرو

باتوجه به شرایط کنونی کشور و نیاز مبرم به حفظ منابع ارزی و جلوگیری از رکود تورمی، ضروری است با حداکثر توان نسبت به تقویت بنگاه‌های تولیدی کشور و از طریق تسریع و تغییر یا حذف بخشنامه‌های دست‌وپاگیر اقدام عاجل در این خصوص صورت گیرد. از سویی هدایت نقدینگی سرگردان کشور با ایجاد اشتیاق به سرمایه‌گذاری در بنگاه‌های تولیدی به شرطی موثر خواهد بود که قوانین حمایتی، دولتی در همه زمینه‌ها از جمله امور مالیاتی بتواند شرایط سهل‌گیرانه و جهت‌گیری تشویقی برای هدایت سرمایه‌ها به بنگاه‌های تولیدی ایجاد کند، ولی به نظر حرکت به گونه‌ای دگر است. در این خصوص می‌توان به عملکرد سازمان امور مالیاتی کشور اشاره کرد که با انتشار فهرستی در وب‌سایت خودرو سال ۹۱ و ۹۲ نسبت به اعلام اسامی شرکت‌های فاقد اعتبار برای خرید را به‌عنوان لیست‌سیاه برای اطلاع بنگاه‌های تولید اعلام کرده و از سویی تمام خریدهای سال‌های قبل از انتشار این فهرست را مشمول جرائم سنگین و رد لیست سیاه فاکتورهای خرید کرده که به نزاعی دائمی و هر روزه در دوایر مالیاتی کشور منجر شده است.

از سویی عدم جلوگیری از بسط این گونه برخوردها با جامعه تولیدی و صنعتی کشور منجر به انصراف نقدینگی سرگردان بازار شده و شاهد هجوم آن به سمت بازار دلالی و خرید و فروش خواهیم بود که نتیجه آن رکود تورمی بیشتری را در پی خواهد داشت. در یک کلام عزم ملی به حمایت عملی و تشویقی اگر از طریق حذف قوانین دست‌وپاگیر نظیر آنچه که برشمردیم و ایجاد مشوق‌های تولیدی باشد نتیجه آن افزایش تولید ناخالص ملی، اقتدار اقتصادی کشور و خروج از شرایط بحرانی خواهد بود.

زیر ذره‌بین

تاکید بر استفاده خودروسازان از قطعات باکیفیت

وزیر صنعت، معدن و تجارت در شورای سیاست‌گذاری خودرو که با هدف بررسی عملکرد و اهداف کیفی این صنعت تشکیل شد، گفت: فرهنگ پاسخگویی به مشتری را باید به‌عنوان یک الگوی رفتاری در جامعه رواج داد و استفاده از قطعات با کیفیت داخلی نیز اهمیت بسزایی دارد.

مهندس محمدرضا نعمت‌زاده در شانزدهمین نشست شورای سیاست‌گذاری خودرو با تاکید بر لزوم استفاده خودروسازان از قطعات باکیفیت داخلی، اظهار کرد: باید از ورود قطعات بی‌کیفیت خارجی در صنعت خودروسازی جلوگیری شود.

همچنین سخنگوی شورای سیاست‌گذاری خودرو در ارتباط با مباحث این نشست، گفت: گزارش کاملی درخصوص عملکرد و اهداف کیفی صنعت خودرو ارائه شد. ساسان قربانی افزود: گزارش یادشده براساس نظرسنجی مستقیم از خریداران خودرو صورت گرفته و به مباحث کیفیت فروش، خدمات پس از فروش، کیفیت محصول، تعداد ایرادهای اعلام شده توسط خریداران و رتبه‌بندی نمایندگی‌های خدمات پس از فروش پرداخته است.

وی اضافه کرد: شاخص‌های توسعه و کیفیت محصول، فرآیندهای فروش و خدمات پس از فروش و پایش رضایتمندی مصرف‌کننده ازجمله عواملی است که باید مورد توجه خودروسازان قرار گیرد.

نیره پیروزبخت رییس سازمان ملی استاندارد ایران نیز با بیان اینکه تکمیل آزمایشگاه‌های مربوط به تست خودرو و قطعات آن در برنامه‌های این سازمان قرار دارد، گفت: تجدیدنظر در استانداردها و به‌روزرسانی آنها در حال انجام است.

نیره پیروزبخت با تاکید بر اجرای برنامه‌های اعلام شده از سوی خودروسازان در زمان‌های تعیین شده، ادامه داد: سرعت اجرای برنامه‌ها باید مورد نظر مسئولان بخش خودرو باشد.

برنامه‌ریزی برای بازگشت اروپایی‌ها به بازار خودروی ایران

با تحرکات اخیر در حوزه بین‌الملل و در حالی که ایران و ۱+۵ دور نهایی مذاکرات برای دستیابی به توافق جامع تا قبل از انتهای فرصت شش ماهه را آغاز کرده‌اند، رقبای اروپایی و امریکایی برای بازگشت به بازارهای ایران به‌خصوص بازار خودرو در حال برنامه‌ریزی هستند و تلاش‌های جدیدی را برای از سرگیری فعالیت‌هایشان در ایران شروع کرده‌اند.

در این خصوص وال‌استریت ژورنال طی گزارشی نوشت: شرکت‌های غربی در حال تحقیق در مورد اقتصاد ایران هستند و با شرکای ایرانی احتمالی خود دیدار می‌کنند و در حال زمینه‌چینی برای در اختیار گرفتن فضایی در اقتصاد ایران در صورت رفع تحریم‌ها هستند. شرکت‌هایی شامل توتال و رویال داچ‌شل در زمینه انرژی، پژو سیتروئن در زمینه خودروسازی، داچ بانک و رنسانس کپیتال روسیه در زمینه مالی در جلسه‌های توجیهی جهت سرمایه‌گذاری در ایران شرکت کرده‌اند. در این بین شرکت ایران‌خودرو مذاکراتی را برای از سرگیری همکاری با شرکت‌هایی همچون رنو و پژو را آغاز کرده است.

حسن بنانج، رئیس واحد روابط بین‌الملل ایران‌خودرو گفت: ایران‌خودرو از مدیران شرکت‌های جنرال‌موتورز و فوردموتورز نیز برای شرکت در کنفرانس سرمایه‌گذاری اخیر در تهران دعوت کرده بود، اما آنها این دعوت را رد کردند.

فرانس۲۴ نیز در گزارشی اعلام کرد: تلاش‌ها مدتی است در جریان است تا به کارآفرینان فرانسوی کمک شود زمینه را برای از سرگیری تجارت با ایران فراهم کنند.

براساس این گزارش، شرکت‌های مهم خودروسازی یعنی پژو و رنو مشتاق به دست آوردن دوباره بازار خود در ایران هستند، جایی که آنها تا قبل از تحریم‌های امریکا و اتحادیه اروپا در آن سالانه تا ۵۰۰هزار دستگاه خودرو می‌فروختند.

تلویزیون فرانسه همچنین در این گزارش افزود: توافق نهایی بین ایران و قدرت‌های جهانی منجر به برداشته شدن تحریم‌ها علیه ایران خواهد شد و متعاقبا درها را برای ورود شرکت‌های غربی به بازار پرسود ایران باز خواهد کرد.

این گزارش می‌افزاید، شرکت‌های فرانسوی در این زمینه در حال رقابت با شرکت‌های بزرگ امریکایی نظیر بوئینگ، کرایسلر و جنرال‌موتورز هستند.

ماه گذشته، جرومه استول، مدیر اجرایی شرکت رنو اعلام کرد که این شرکت مایل به از سرگیری همکاری خود با شرکت‌های ایران‌خودرو و پارس‌خودرو در زمینه مونتاژ خودرو است.

نمایندگان ایران و گروه ۱+۵ پنجشنبه به‌صورت رسمی دور ششم مذاکرات هسته‌ای را با هدف دستیابی به توافق جامع هسته‌ای در وین آغاز کردند.

دو طرف در حال مذاکره درخصوص راه‌های حل و فصل اختلافات و دستیابی به توافقی نهایی هستند که می‌تواند به اختلافات ۱۰ساله در مورد برنامه هسته‌ای ایران پایان دهد. ایران و ۱+۵ در ماه نوامبر گذشته، توافق موقتی را در ژنو سوئیس به امضا رسانده بودند.

سایپکو
ایران خودرو

آگهی دعوت به سرمایه گذاری در تولید قطعات خودرو

شرکت طراحی مهندسی و تامین قطعات ایران خودرو (سایپکو) از سرمایه گذاران واجد شرایط ذیل برای سرمایه گذاری و تولید قطعات خودروهای سواری دعوت بعمل می آورد:

- توان خودکفایی مناسب قطعات و مجموعه ها
- قابلیت ارتقای کیفیت محصولات تولیدی نسبت به وضعیت موجود
- قابلیت افزایش رقابت پذیری با کاهش قیمت تمام شده نسبت به قیمت موجود
- توان مالی مناسب جهت سرمایه گذاری متناسب با قطعه و مجموعه انتخابی
- سابقه تولید انبوه (ترجیحا کار با خودروساز) و توان تامین مناسب جهت تولید سبد محصولات
- توان فنی مهندسی مناسب جهت طراحی و توسعه محصولات جدید مطابق با استانداردهای روز دنیا
- توان برقراری ارتباط با سازندگان خارجی، انتقال دانش فنی و استفاده از فن آوری روز دنیا جهت تولید با قابلیت صادرات

شرکت سایپکو جهت ایجاد اطمینان در سرمایه گذاران محترم واجد شرایط، اقدام به عقد قرارداد تضمین خرید با تیراژی متناسب با سرمایه گذاری انجام شده خواهد کرد. (قرارداد پیش پرداخت نخواهد داشت)

به همین منظور نمایشگاهی در محل شرکت سایپکو واقع در کیلومتر ۱۲ جاده مخصوص کرج جهت بازدید از قطعات دایر می باشد.

تاریخ برگزاری نمایشگاه: ۹۳/۴/۷ لغایت ۹۳/۴/۲۳ از ساعت ۹ الی ۱۵

ردیف	شرح قطعه	ردیف	شرح قطعه
۱	پلوس	۱۷	کاتالیست
۲	کمپرسور کولر	۱۸	شمع
۳	سیستم فرمان	۱۹	انواع واشر سرسیلندر
۴	ABS	۲۰	آیینه های برقی
۵	ایربگ یا ACU	۲۱	مجموعه برف پاک کن
۶	گیربکس اتوماتیک	۲۲	قفل ها
۷	تایر	۲۳	استکان تابیبت هیدرولیکی
۸	بوستر ترمز	۲۴	پمپ روغن
۹	باطری خشک	۲۵	بلبرینگها
۱۰	کیت EMS	۲۶	مجموعه CVVT
۱۱	دیسک و صفحه کلاچ	۲۷	سنسورها
۱۲	قطعات متالورژی پودر	۲۸	لامپ چراغ های خودرو
۱۳	کاسه نمدها	۲۹	سوپاپ دود و هوا
۱۴	رادیو پخش	۳۰	یاتاقانها
۱۵	فولادهای آلیاژی	۳۱	دسته راهنما
۱۶	کمک فنر	۳۲	رله ها

واجدین شرایط می توانند با مراجعه حضوری به محل نمایشگاه، ضمن بازدید از قطعات با تکمیل و تحویل فرم های مربوطه جهت همکاری اعلام آمادگی نمایند.
شرکت سایپکو پس از بررسی، به پیشنهادهای ارائه شده طی مدت یک ماه پاسخ خواهد داد.

نگاه

صنعتی‌سازی نیازمند بازار تقاضای مستمر است

بهرام غفاری
مشاور رییس سازمان نظام مهندسی ساختمان

با اینکه صنعتی‌سازی در ایران ۴۰ سال پیش متولد شد و با اجرای طرح مسکن مهر شکل تازه‌ای به خود گرفت، اما هنوز فاصله زیادی میان پیشرفت این صنعت در مقایسه با صنایع دیگر در ایران وجود دارد. در واقع باید گفت که صنعتی‌سازی ساختمان‌ها در ایران با فاصله زمانی زیادی به جریان صنعتی کردن اجرای ساختمان در جهان ملحق شد. نخستین اقدام در این زمینه تاسیس دو کارخانه و تعدادی کارخانه در چارچوب قراردادهای مبادله گاز با روسیه بود که پیش از پیروزی انقلاب اسلامی در شهرهای کرمانشاه، اهواز و مشهد منجر به تولید مصالح پیش ساخته ساختمانی شد؛ در نتیجه کل تجربه ایران در صنعتی‌سازی به پیش‌ساختگی محدود می‌شد. این درحالی است که طی ۳۰ سال گذشته در صنایع دیگر پیشرفت و تداوم تولید قابل توجهی داشته‌ایم، اما در صنعتی‌سازی ساختمان نتوانستیم تداوم تولید را حفظ کنیم؛ بنابراین باید به جرات عنوان کرد که کار تولید صنعتی در ایران وارد مرحله جدی خود نشده است، چراکه در بخش صنعتی‌سازی ساختمان همچنان در حال تاسیس هستیم نه اجرا.

اما در یک نگاه اجمالی باید گفت، آنچه صنعتی‌سازی به آن نیاز دارد، وجود بازار تقاضای مستمر است؛ زیرا صنعتی‌سازی باعث ایجاد خط تولید می‌شود و نیازمند سرمایه‌گذاری سنگینی است و در صورتی‌که تقاضا وجود نداشته باشد، قادر به ادامه حیات نیست.

اما اگر صنعتی‌سازی در ایران را به مفهوم پیش‌ساخته‌سازی در نظر بگیریم، به جهات متعدد زمینه‌ای برای رشد ندارد و سرمایه‌گذاری در این بخش اقدام مفید فایده‌ای به‌نظر نمی‌رسد. اگر یک صنعت قابلیت جایگزینی را داشته باشد، به سهولت جای خود را باز می‌کند؛ چراکه بشر براساس عقل سلیم گرایش زیادی به فناوری و پیشرفت دارد؛ بنابراین جایگزینی یک صنعت نیاز به تصمیمات ویژه دولت ندارد.

علاوه بر این شاید بتوان عوامل متعدد دیگری را در پیشرفت نکردن صنعتی‌سازی ساختمان دخیل دانست. برای نمونه پروژه‌های مسکن مهر به‌دلیل شرایطی که از نظر ساخت و ساز داشت نتوانست پاسخگوی تقاضای بازار باشد و در همان ابتدا با شکست روبه‌رو شد.

البته نباید فراموش کرد که عواملی ازجمله نبود زیرساخت‌های صنعتی، نبود اطمینان از سرمایه‌گذاری در این بخش و مسائل فرهنگی از دلایل تاثیرگذار بر صنعتی شدن ساخت‌وساز در ایران است.

در واقع مسکن مهر، یک پروژه ساختمانی بود نه یک برنامه مسکن! چراکه تنها با تصور اینکه یک ساختمان در یک مکان دورافتاده با قیمت بسیار ارزان ساخته شود، نمی‌تواند عنوان یک پروژه را به خود اختصاص دهد. مسکن مهر از بعد مکان‌یابی و صنعتی‌سازی تنها یک طرح تعجیلی، بی‌کیفیت و با وعده‌های اغراق شده بود که عوامل سیاسی متعددی نیز در شکست آن تاثیر داشت.

آنچه در حال‌حاضر کشور برای صنعتی‌سازی در ساخت‌وساز نیاز دارد، ایجاد زیرساخت‌های تولید و تداوم تولید است، در غیر این صورت سرمایه‌گذاری در این بخش اقدامی پرخطر و غیرقابل پیش‌بینی خواهد بود.

روی خط خبر

■ **ایسنا**- براساس آمار ثبت‌شده درکمیسیون تخصصی املاک کشوری، میزان معاملات مسکن و خرید و فروش خانه در خردادماه امسال در مقایسه با اردیبهشت روند کاهشی داشته است. بر این اساس، در خرداد امسال ۲۰۳هزار معامله مسکن منعقد شده که نسبت به اردیبهشت‌ماه ۲۷هزار مورد معادل ۱۱درصد کاهش پیدا کرده، اما نسبت به خرداد پارسال ۶درصد افزایش یافته است. از کل قراردادهای منعقد شده در خرداد امسال، ۵۹درصد متعلق به خرید و فروش خانه و ۳۵درصد مربوط به اجاره‌نامه‌ها بوده است.

■ **تسنیم**- بررسی‌ها نشان می‌دهد، قیمت مسکن در ایران ۲۱/۴۹ برابر سطح درآمد سالانه یک خانوار است که از این نظر ایران میان ۱۲۰ کشور جهان رتبه ۱۳ را به خود اختصاص داده است. السالوادور ضعیف‌ترین قدرت خرید مسکن در کشور خود را دارند. پس از این کشور، سوریه در رتبه دوم و میانمار در رتبه سوم جهان قرار گرفته‌اند.

■ **ایسنا**- ایرج رهبر، رییس کانون سراسری انبوه‌سازان استان تهران گفت: اختصاص وام خرید خانه به میزان ۵۰درصدی ارزش یک واحد مسکونی در کلانشهرها و شهرستان‌ها متفاوت است و بهتر است به جای اینکه بازار خرید را با پرداخت وام تحریک کنند، این پشتوانه در بازار تولید به وجود آید؛ به‌طوری که با تحریک کردن بخش تولید بتوان به روند بازار کمک کرد.

■ **تسنیم**- قائم‌مقام وزیر راه‌وشهرسازی از مذاکره با وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی برای واگذاری برخی پروژه‌های مسکن مهر به تعاونی‌ها خبر داد و گفت: قرارداد تعدادی از پروژه‌های طرح مذکور از سه‌جانبه به دوجانبه تغییر کرده و تعاونی‌ها واحدها را می‌سازند. به گفته احمد اصغری‌مهرآبادی، هدف از این اقدام، تسریع ساخت‌وساز پروژه‌های مسکن مهر است، با توجه به این طرح در برخی پروژه‌ها، تعاونی‌های مسکن جای سازندگان را گرفته‌اند. البته در جاهایی که تعاونی مسکن قدر بوده و از عملکرد آن مطمئن هستیم این کار را انجام می‌دهیم.

ایران با مفهوم جهانی صنعتی‌سازی فاصله چشمگیر دارد

تغییر الگوی ساخت‌وساز با حذف واسطه‌ها

زهرا فریدزادگان- سرویس صنعت:

وقتی برای نخستین‌بار در سال ۱۳۳۹ ساختمان پلاسکو در چهارراه استامبول تهران، با روشی جدید و سازه‌ای فلزی بنا شد، کارشناسان بر این باور بودند که ساخت ساختمان‌ها به روش صنعتی در پایتخت، می‌تواند دروازه ورود ایران به دنیای صنعتی‌سازی ساختمان باشد. با گذر زمان و افزایش جمعیت و گسترش و توسعه شهری، خانه‌های سنتی پاسخگوی نیاز معیشتی مردم نبود، بنابراین لزوم ساخت خانه‌هایی که هم از نظر زمان ساخت و هم از لحاظ هزینه به‌صرفه باشد، ضروری به نظر می‌رسید. از سوی دیگر با هشدار کارشناسان در مورد نبود ایمنی سازه‌ای در ساختمان‌های سنتی، کیفیت در ساخت‌وساز و بالا بردن ضریب ایمنی از مهم‌ترین گزینه‌هایی بود که مورد توجه قرار گرفت، بنابراین صنعتی‌سازی وارد مرحله جدیدی شد و برای نخستین‌بار به‌صورت انبوه‌سازی در پروژه‌های مسکن مهر مورد استفاده قرار گرفت. اگرچه دولت پیشین موفقیتی در این بخش حاصل نکرد، اما همچنان از مهم‌ترین گزینه‌های مورد بررسی در بخش صنعت ساختمانی است.

مفهوم نادرست صنعتی سازی

عضو هیات‌مدیره سندیکای شرکت‌های ساختمانی در گفت‌وگو با صمت با تاکید بر اینکه مفهوم صنعتی‌سازی در ایران با تعریف آن در مفهوم جهانی تفاوت دارد، می‌گوید: انبوه‌سازی تنها نمی‌تواند به معنای صنعتی‌سازی باشد، چراکه براساس اصول صنعتی‌سازی، مفهوم این واژه فقط به معنای پیش ساخته‌سازی نیست، بلکه روشی است که با هدف بهبود کیفیت، صرفه‌جویی در زمان ساخت و استفاده از نیروی کار مجرب، به افزایش بهره‌وری و استفاده فناوری در صنعت ساخت‌وساز می‌انجامد.

به گفته «محمدعلی پورشیرازی» اگرچه سیستم صنعتی‌سازی در ایران با استانداردهای روز دنیا فاصله چندانی ندارد، اما پیشرفت این صنعت در ایران مشروط به حذف رانت‌خواری از این بخش است. وی یکی از مزایای مهم صنعتی‌سازی ساختمان را برقراری تعادل در بازار عرضه و تقاضا می‌داند و می‌افزاید: در صورت حرکت به سمت صنعتی‌سازی ساختمان نه تنها توانایی پاسخگویی به تقاضای فعلی جامعه وجود خواهد داشت، بلکه در سرعت ساخت، کیفیت و قیمت تمام‌شده ساختمان نیز تاثیرات مثبتی خواهد گذاشت.

لزوم صنعتی‌سازی در شهرهای کوچک

با وجود این‌که مزایای صنعتی‌سازی ساخت‌وساز در کشورهای پیشرفته به اثبات رسیده است، اما این شیوه در ایران و با توجه به زیرساخت‌های موجود، معایب فراوانی دارد. پورشیرازی در این زمینه معتقد است که صنعتی‌سازی باید در شهرهای دورافتاده انجام شود و پیاده‌کردن این روش در کلانشهرهایی مانند تهران، اصفهان، شیراز و مشهد تنها به سرازیر شدن جمعیت شهرهای کوچک به مراکز استان می‌انجامد چراکه انبوه‌سازی به روش جدید، قیمت تمام‌شده خانه را کاهش و تقاضا را افزایش می‌دهد.

به‌گفته کارشناسان، نبود زیرساخت‌های مناسب برای صنعتی‌سازی ساخت‌وساز در ایران و به‌ویژه در پروژه‌های مسکن مهر، عامل اصلی ناموفق بودن این طرح بوده است. این، موضوعی است که یکی از فعالان بخش ساخت مسکن به آن اشاره می‌کند و می‌گوید: کشوری می‌تواند در زمینه صنعتی‌سازی موفق باشد که پیش از هر اقدامی زیرساخت‌های مناسب ساخت‌وساز به روش جدید را فراهم کند.

صنعتی‌سازی بدون کارشناسی

رضا والی‌زاده، عضو انجمن مدیران فنی و اجرایی ساختمان با رد نظریه انبوه‌سازی در شهرهای کوچک و دورافتاده، در گفت‌وگو با صمت می‌گوید: در حالی‌که شهرهای بزرگ قابلیت کافی برای انبوه‌سازی به شیوه صنعتی را ندارند، چگونه می‌توان در شهرهای کوچک که فاقد زیرساخت‌های اولیه هستند، ساخت‌وساز به شیوه جدید را اعمال کرد.

به گفته وی، یکی از علت‌های اصلی موفق نبودن پروژه مسکن مهر، نبود امکانات و زیرساخت‌های لازم برای اجرای این طرح بوده است.

> با وجود این‌که مزایای صنعتی‌سازی ساخت‌وساز در کشورهای پیشرفته به اثبات رسیده است، اما این شیوه در ایران و با توجه به زیرساخت‌های موجود معایب فراوانی دارد.

این فعال بخش مسکن می‌گوید: انبوه‌سازی حتی اگر با بهترین کیفیت صنعتی‌سازی روز دنیا ساخته شود، اما از نظر مکان‌یابی و وجود زیرساخت‌های مناسب، کارشناسی نشده باشد، نمی‌تواند جوابگوی تقاضای جامعه باشد، علاوه بر این، صنعتی‌سازی در ایران تنها ۱۰درصد با استانداردهای روز دنیا همسو است. وی مصداق بارز این گفته را پروژه‌های مسکن مهر می‌داند و می‌گوید: ایجاد امکانات مورد نیاز، کیفیت ساخت‌وساز و مکان‌یابی در پروژه مسکن مهر غیرکارشناسی بود که همین موضوع یکی از علت‌های شکست این طرح است.

ساختمان، صنعت یا کالای مصرفی!

والی‌زاده یکی از چالش‌های مهم دیگر صنعتی‌سازی مسکن را تبدیل ساخت‌وساز و خرید و فروش مهندسی به ساخت‌وساز بسازبفروش عنوان می‌کند و ادامه می‌دهد: یکی از مواردی که در حال حاضر صنعتی‌سازی را با تهدید روبه‌رو می‌کند، ورود افراد غیرمتخصص به عرصه ساخت‌وساز است، این در حالی است که این افراد دید کلان به صنعت ساختمان ندارند. در واقع می‌توان گفت که در ایران به ساختمان به‌عنوان یک صنعت کامل نگاه نمی‌شود و بیشتر به‌عنوان یک کالای مصرفی به آن توجه می‌شود. به اعتقاد والی‌زاده، در صورت نگاه تخصصی به موضوع صنعتی‌سازی ساختمان در ایران، در آینده نزدیک این صنعت به‌دلیل ویژگی‌هایی که دارد، بخش بزرگی از معضلات کنونی ساخت‌وساز کشور را برطرف خواهد کرد.

با این شرایط و از آنجایی که ایران به واسطه برخورداری از کارشناسان و متخصصان زبده در بخش صنعت و ساختمان میان کشورهای پیشرفته جایگاه مطلوبی دارد، شایسته است که از تخصص و مهارت این افراد برای پیشبرد آنچه صنعت ساختمان‌سازی دنیا به سوی آن حرکت می‌کند، استفاده شود.

راه‌اندازی صندوق‌های پس‌انداز مسکن در بانک‌ها بررسی شد

راهی جدید برای خانه‌دار شدن

گروه ساختمان:

نوسانات قیمت مسکن، وزارت راه و شهرسازی را برآن داشت تا درخواست خود مبنی بر اختصاص وام ۵۰ درصدی خرید خانه را به بانک مرکزی ارائه دهد و با توجه به اینکه بانک‌ها برای پرداخت این وام رایزنی کردند، اما بانک مرکزی زیربار پذیرش این طرح نمی‌رود. وام خرید مسکن دی‌ماه پارسال از ۲۰ میلیون به ۳۵میلیون تومان افزایش یافت، این درحالی است که وزارت راه‌وشهرسازی به‌دنبال حداقل ۹۰میلیون تومان تسهیلات است. در این میان بانک‌مرکزی شرط تغییر دوباره سقف تسهیلات خرید مسکن را رعایت «تعادل بین منابع و مصارف بانک مسکن» تعیین کرده بود. در واقع بانک‌مرکزی تاکید دارد که بانک‌مسکن در مسیر پرداخت تسهیلات خرید مسکن به متقاضیان همواره باید به منابع داخلی خود و همچنین منابع حاصل از سپرده‌گذاری‌ها متکی باشد، نه اینکه برای پرداخت تعهداتش مجبور شود از بانک‌مرکزی استقراض کند.

وزارت راه‌وشهرسازی نیمه دوم سال گذشته به بانک‌مرکزی پیشنهاد کرد که باهدف تقویت قدرت خرید مسکن گروه‌های میان‌درآمد، مجوز «پایان محرومیت متقاضیان مسکن از تسهیلات بانکی کارآمد» را صادر کند و همزمان، اجازه دهد صندوق‌های سپرده‌گذاری مسکن در همه بانک‌ها با هدف «انحصارزدایی از فعالیت بانک‌مسکن» تشکیل شود. برهمین اساس در جلسه‌ای که هفته گذشته با حضور قائم‌مقام بانک مرکزی، معاون وزیر اقتصاد و معاون بودجه معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور در وزارت راه‌وشهرسازی به میزبانی عباس‌آخوندی برگزارشد و طرح راه‌اندازی صندوق‌های پس‌انداز مسکن در بانک‌ها مورد بررسی قرار گرفت.

لزوم نهادینه شدن فرهنگ پس‌انداز

یک کارشناس اقتصادی با تاکید بر اینکه باید فرهنگ پس‌انداز میان مردم نهادینه شود، می‌گوید: اگر مردم بتوانند پس‌اندازهای گذشته خود را برای دوره‌ای در صندوق‌های پس‌انداز بانک‌ها سپرده‌گذاری کنند و در پایان دوره با دریافت تسهیلات بانکی و خرید مسکن، پروسه پرداخت اقساط ماهانه در دوره بلندمدت را آغاز کنند، بسیاری از مشکلات خانه‌دارشدن خانوارها حل خواهد شد.

به گفته مجتبی کاویانی، محرک‌های لازم برای تشویق به سپرده‌گذاری خانوارها در بانک‌ها باید از طریق راه‌اندازی صندوق‌های سپرده‌گذاری ایجاد شود و با نگاه ویژه به بخش مسکن و توجه به تاثیر سریعی که این بخش می‌تواند در خروج از رکود اقتصادی ایفا کند، مسیر جدید تامین مالی مسکن را فراهم کنند.

رونق سرمایه‌گذاری مسکن باسپرده‌گذاری

حامد مظاهریان، معاون امور مسکن وزارت راه‌وشهرسازی گفته بود که در طرح وزارت راه‌وشهرسازی پیش‌بینی شده است که تسهیلات خرید مسکن با نرخ سود ۱۵درصد در اختیار متقاضیان قرار گیرد و مابه‌التفاوت این نرخ با هزینه تمام‌شده تسهیلات برای بانک که بین ۲۰ تا ۲۵درصد برآورد می‌شود را دولت به‌صورت یارانه تسهیلات، به صندوق پرداخت کند. در این میان، گروهی از کارشناسان مسکن نیز مخالف پرداخت تسهیلات خرید هستند و وام خرید را عامل تورم‌زا در بازار مسکن می‌دانند. این در حالی است که وام خرید مسکن در همه سال‌های گذشته، درست در زمان اوج رونق مسکن و هنگام افزایش قیمت‌ها، افزایش پیدا می‌کرد و چون در خلال پرداخت تسهیلات، شیب قیمت رو به صعود بود، این تعبیر حاصل شده که وام خرید اثر تحریکی بر قیمت دارد.

قرار است سه‌شنبه این هفته، نظرات بانک‌مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و معاونت برنامه‌ریزی رییس‌جمهور درباره پیشنهاد صندوق که در قالب گزارش جامع تهیه شده است، در جلسه‌ای مشابه در وزارتخانه به جمع‌بندی نهایی برسد. به نظر می‌رسد بانک‌مرکزی در عین حالی که با اصل موضوع پس‌انداز خانوارها برای تامین مالی خرید مسکن موافق است، اما کماکان بابت ناتوانی احتمالی بانک‌ها در عمل به تعهدات‌شان در قبال سپرده‌گذاران متقاضی وام مسکن و کمبود منابع آنها، نگران است.

گپ

مشکل مسکن با سیاست‌های جزئی حل نمی‌شود

یلدا یزدان‌فرحی
گروه صنعت

صنعتی‌سازی ساخت‌وساز در ایران از آن دست موضوعاتی است که با چالش‌ها و موانع زیادی روبه‌رو است. نبود زیرساخت‌های ورود فناوری‌های روز دنیا، نبود ظرفیت‌های اجرایی صنعتی‌سازی، نبود آگاهی عمومی از مزایای صنعتی‌سازی ساختمان و میل به سنتی‌سازی از عمده موضوع‌های مرتبط با عدم پیشرفت این صنعت در ایران از سوی کارشناسان این بخش عنوان می‌شود. آنها معتقدند، درچنین شرایطی که نمی‌توان به پیشرفت این صنعت امیدوار بود، نمی‌توان به رقابت در عرصه بین‌المللی اندیشید. در واقع باید گفت که صنعتی‌سازی ساختمان توان رقابتی با کشورهای پیشرفته در این زمینه را ندارد. در همین ارتباط با محسن صرامی‌فروشان، عضو کمیسیون اقتصاد و نماینده مردم خمینی‌شهر در مجلس شورای اسلامی گفت‌وگویی انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

چرا با وجود ورود صنعتی‌سازی ساخت‌وساز در ایران هنوز این صنعت غیررقابتی است؟

در صنعت مسکن بیش از هر چیز نگاه بالادستی وجود دارد. در واقع نه افق‌های برنامه چند ساله توسعه تکلیف مسکن را مشخص می‌کند و نه صراحت قانونی. سیاست‌های جزئی نیز راه‌حل اساسی این معضل نیست. به همین دلیل است که اوضاع مسکن درحال حاضر چندان مطلوب نیست. بازار مسکن دچار مشکل بزرگی به نام دلالی و واسطه‌گری شده است و عدم مقابله با این پدیده همچنان حرکت ساخت‌وساز به سوی صنعتی شدن را کند می‌کند. دولت نیز باید اقدام‌های کارآمدتری را در پیش بگیرد. اگر به انبوه‌سازان و افرادی که صنعتی‌سازی لازمه فعالیت آنهاست، بها داده شود از سوی دیگر دولت کنترل محسوسی بر ساخت‌وساز داشته باشد، جامعه هدف به خوبی شناخته می‌شود و سهم رقابت در بازار جهانی نیز افزایش می‌یابد. معتقدم دولت اصلی‌ترین نقش را در این بخش ایفا می‌کند.

آیا صنعتی‌سازی با مشکل یا خلأ قانونی روبه‌رو است؟

خیر، اما تمایل دولت به حل مشکلات در بخش کلان، اجازه ورود مجلس به این مباحث را نمی‌دهد. دولت باید با ارائه لایحه‌ای در این زمینه تکلیف خود و بخش خصوصی را مشخص می‌کرد. به تازگی و پس از دو سال کش‌وقوس‌های فراوان خواستار لایحه تقویت نظام پولی از دولت شدیم.

آیا می‌توان امیدوار بود که صنعتی‌سازی جایگاه خود را در ایران پیدا کند؟

با صراحت باید بگویم که فناوری صنعتی‌سازی در ایران دست چندم است و از کشورهای پیشرفته اروپایی و کشورهایی مانند ژاپن بسیار عقب‌تر است؛ بنابراین نباید امیدواری بی‌پایه داشت. هر پیشرفتی نیاز به حمایت و فرهنگ‌سازی دارد. صنایع داخلی باید به‌صورت ویژه مورد حمایت قرار گیرند؛ از سوی دیگر از به‌روزرسانی اطلاعات و فناوری نباید غافل بود.

خبر خوان

سقف تسهیلات مسکن مهر به ۵۰هزار میلیارد تومان می‌رسد

باشگاه خبرنگاران جوان- با هدف تکمیل واحدهای نیمه‌تمام مسکن مهر، سقف تسهیلات فردی مسکن مهر ۲ تا ۳ میلیون تومان با شرط اینکه حداکثر تسهیلات از ۲۵میلیون تومان فراتر نرود، افزایش می‌یابد؛ بنابراین سقف تسهیلات مسکن‌مهر به ۵۰هزار میلیارد تومان رسید و دستورالعمل شماره۳ آخرین مرحله افزایش قیمت مسکن مهر بوده است. در همین راستا باران هاشم‌زهی، مدیرعامل شرکت عمران پرند گفت: کلید مسکن مهر به متقاضیان خوش‌حساب می‌رسد و واحدهای متقاضیانی که آورده خود را دیر پرداخت می‌کنند، با واحدهای سایر متقاضیانی که خوش‌حساب هستند جابه‌جا می‌شود و پیمانکاران بد قول نیز جریمه می‌شوند.

افزایش تسهیلات نوسازی به ۳۰میلیون تومان

باشگاه خبرنگاران جوان- عضو هیات‌مدیره شرکت مادرتخصصی عمران و بهسازی شهری ایران خبر داد: در حال حاضر سقف تسهیلات وام نوسازی و بهسازی به ۳۰میلیون تومان افزایش یافته است. به گفته مجید روستا؛ درحال‌حاضر سهمیه ۲۰۰هزار واحد تسهیلات نوسازی و بهسازی در قالب کمک به ساخت مسکن مصوب شده است و پیگیر تخصیص ارائه تسهیلات به واحدهای مسکونی فرسوده هستیم. وی افزود: پنج شهر تبریز، سنندج، همدان، کاشان و بوشهر با همکاری وزارت کشور و سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور به‌صورت پایلوت انتخاب شده‌اند.

روستا اظهار کرد: توجه به توسعه عرصه‌ها و قلمرو عمومی، بازگشایی شبکه‌های دسترسی، پروژه‌های مشارکتی با محوریت بخش خصوصی و انبوه‌سازان، ایجاد نهادهای تسهیل‌گری محله‌ای، نهادسازی، آموزش و اطلاع‌رسانی از اهداف این برنامه مشترک است.

میز گرد خیابانی

مردم در باغ طلا زندگی نمی‌کنند

صدای همه باشید

محمد آقازاده- گروه آیینه: روزنامه باید صدای مردم باشد، این شعار نیست که زمانه اش به سر آمده باشد. روزنامه برای مردم منتشر می‌شود و باید حرف آن‌ها را هم بزند، بهترین ستایش از دولت همین صدای مردم بودن است، چراکه هیچ دولتی بدون آنکه بداند شهروندان چه می‌خواهند، نخواهد توانست کارآمد عمل کند و برنامه‌ها و اهداف طراحی شده را تحقق بخشد، مگر آنکه این اهداف هیچ ربطی به مصلحت مردم نداشته باشد.

این حرف روزنامه‌نگاری است که سال‌هاست دوران بازنشستگی خود را می‌گذراند و به همین دلیل ترجیح می‌دهد نامش در این گزارش چاپ نشود، وقتی این شرط را می‌گذارد، حرف‌هایش را این گونه ادامه می‌دهد و ما می‌شنویم: مردم در زندگی روزمره پیامدهای مثبت و منفی اقتصاد را با همه گوشت و پوست خود احساس می‌کنند، افزایش تازنده نرخ تورم، آن‌ها را با مشکل جدی روبرو می‌سازد و به قول معروف سفره معیشت‌شان را خالی‌تر می‌کند.

از سوی دیگر برانگیختن تورم آسان‌تر از کنترل و کاهش آن است. معنای ساده تورم آن است که شما قدرت خرید تان را از دست می‌دهید و باید کالاهایی را لاجرم از سبد خریدتان حذف کنید و این یعنی رفاه کمتر یا فقر بیشتر. روزنامه‌نگار باید با کمک کارشناسان در گام اول دلایل این افزایش را بیابد و بعد با تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران وارد گفتگوی انتقادی شود. این گفتگو می‌تواند هم به مردم این انگیزه را بدهد که برای حل مشکلات صبور باشند و هم با صرفه‌جویی منابع لازم را برای افزایش تولید فراهم کنند.

او سکوت می‌کند و بعد ادامه می‌دهد: دولت باید در معرض نظارت عمومی باشد، بدون این نظارت همان اتفاقی می‌افتد که در سال‌های اخیر شاهدش هستیم، یعنی با صدها میلیاردها دلار درآمد نفتی با تورم بالای ۴۰ درصدی روبرو می‌شویم و قیمت دلار ۳۰ برابر می‌شود. نظارت رسانه‌ها باعث اعتماد متقابل دولت و مردم می‌شود و این اتحاد کلید طلایی حل همه بحران‌های سیاسی، فرهنگی و اقتصادی است و باید با کمک آن همه درهای بسته را باز کنیم.

می‌پرسد می‌توانم چند کلمه‌ای هم به عنوان شهروند حرف بزنم و نه از موضع روزنامه‌نگار؟ به این همکار و پیشکسوت می‌گوییم هر چه می‌خواهد بگوید، لحن صدایش تغییر می‌کند و با تلخی می‌گوید: من بازنشسته‌ام و مستمری بازنشستگی نمی‌تواند جوابگوی ۳۰ درصد هزینه‌های زندگی باشد، وقتی شما پا به سن می‌گذارید بیمارهای بیشتری به سراغ‌تان می‌آید و با این بیمه‌ها باید بخش زیادی از هزینه‌های درمان را خودتان بپردازید یا با بیماری‌تان کنار بیایید و در هر دو صورت شما با یک فاجعه روبرو هستید، فاجعه‌ای که اگر به موقع کنترل نشود روزی به مرزهای حل ناپذیر خواهد رسید. از این منظر وظیفه رسانه‌ها مهم و سرنوشت‌ساز است و تحقق این وظیفه نیاز به خبرنگاران شجاع، منتقد و خوش قلم دارد. با همه محدودیت‌ها من نسبت به نسل جوان و روزنامه شما خوش‌بین هستم. البته این خوش‌بینی باید با تجربه محک بخورد و من امیدوارم شما در این آزمون سربلند بیرون بیایید.

بعد از این مصاحبه به خیابان سری می‌زنیم تا در همه جا از مردم بپرسیم چه انتظاری از یک روزنامه دارند که قرار است موضوع کارش صنعت، تجارت و معدن باشد. نزدیک میدان منیریه به سراغ خانم پا به سن گذاشته می‌رویم که به درختی تکیه زده و به سختی راه می‌رود. جلو می‌رویم تا با او حرف بزنیم. بعد می‌فهمیم معلم بازنشسته است و سال‌هاست به قول خودش با بیماری‌اش می‌سازد و می‌سوزد.

– سلام خانم

– سلام آقا. مرسی از لطف‌تان، نیازی به کمک دارم ولی منتظرم دخترم بیاید، او کمکم می‌کند، جانشان را برای من گذاشته‌اند، اصلا نگران خودم نیستم، دلم به حال بچه‌هایم می‌سوزد که به‌جای آنکه به فکر خودشان باشند، تمام وقت‌شان را می‌گذارند که از من نگهداری کنند، گاهی به‌خاطر آن‌ها آرزوی مرگ می‌کنم.

– خدا نکند خانم، انشاء الله سال‌ها سایه شما بر سرشان باشد، من خواهش دیگری داشتم. ما می‌خواهیم یک روزنامه در مورد اقتصاد منتشر کنیم، خواستم نظرتان را بپرسم

– پیش خوب کسی آمده‌اید

– چطور

– من سال‌ها معلم بودم، همین پارسال حالم بد شد بچه‌هایم مرا به بیمارستان بردند، خانم دکتر بالای سرم آمد. مرا که دید تعجب کرد. پرسید شما خانم سحرخیز نیستید، با همان حال خرابم گفتم چرا، خم شد و دستم را بوسید. من و بچه‌ها تعجب کردیم، تعجب مرا که دید گفت، من شاگرد شما بودم، کمی‌که آدرس داد شناختمش. خلاصه خیلی به من احترام گذاشت، کلی افتخار کردم. خیلی از زیر دست من مهندس، دکتر و... درآمده است. البته تاجر و کاسب هم در میان آن‌ها وجود دارد. هیچ چیز مثل بیکاری جوان‌ها مرا دق مرگ نمی‌کند،

– برگردیم به روزنامه...

– برگشتیم. روزنامه باید از تولید حمایت کند. چه در بخش معدن، چه در بخش صنعت و چه در بخش تجارت. وقتی این بخش‌ها رونق بگیرند، جوان‌ها کار پیدا می‌کنند. تن به ازدواج می‌دهند و در نهایت مردم راضی و خوشحال می‌شوند، نه اینکه صبح تا شب هر جا می‌رویم مردم می‌نالند، چرا باید جوانان تحصیلکرده بیکار باشند، چرا...

دخترش از راه می‌رسد و او را با خود می‌برد، ما هم به ناچار از ادامه مصاحبه صرف‌نظر می‌کنیم کمی‌دورتر با جوانی صحبت می‌کنیم که کارش فروشندگی است. جلویش می‌ایستیم تا تن به مصاحبه بدهیم.

– سلام

– فرمایش

– ما روزنامه‌نگاریم، در مورد خواست‌تان از یک روزنامه می‌خواستیم بپرسیم.

در این روزگار که هیچ‌کس تره برای هم خرد نمی‌کند. آدم از خودش حق ندارد توقع داشته باشد چه برسد از روزنامه‌نگارانی که انگار در باغ طلا زندگی می‌کنند و خبر از مشکلات مردم ندارند.

– خوب چرا این‌قدر بدبینی،روزنامه‌نگاران هم هم مثل مردم هستند، حقوق‌شان از بقیه مردم کمتر نباشد بیشتر نیست، البته با کلی دردسر بیشتر.

– بی‌خیال آقا، تو این مملکت از آفتاب نزده کار می‌کنی تا آخر شب و هشت شون گروی نه شان است، نمی‌توانند ۲ متر قبر برای خودشون بخرند چه برسد اجاره ۳۵ متر سوییت.

– خوب ما باید چه بکنیم دوست من.

– اسم من یحیی است داداش، چکار باید بکنید، حرف مردم را بزنید، جنس‌های بنجل چینی دمار تولید را درآورده، خوب شما بروید بنویسید، آن‌قدر بنویسید تا کارگر ایرانی بتواند کار خودش را بکند و مجبور نشود بیکار بماند. بیکاری یعنی دزدی، یعنی اعتیاد، یعنی هزار کوفت و زهرمار دیگر.

– خوب

– خوب ندارد، الان باید بروم کلی حرف‌های ارباب غرغرو را بشنوم، چک‌اش که برمی‌گردد کاری ندارد جز روزگار ما را سیاه کردن.

• در خیابان ونک از مرد جا افتاده‌ای که خود را جهان معرفی می‌کند در مورد انتظارش از روزنامه‌مان می‌پرسیم، بدون درنگ جواب می‌دهد: شما در قدم اول مردم را با اصطلاحات اقتصادی آشنا کنید، مثلا مردم بدانند تورم نقطه به نقطه چیست، در این کشور چند نفر می‌دانند فرق تولید خالص و ناخالص ملی چیست، مفاهیمی‌مثل کارآفرینی، بهره‌وری، مدیریت منابع انسانی و... چه نقشی در توسعه اقتصادی دارند. فکر کنم بس باشد.

– نه، بیشتر توضیح دهید

– توضیح بیشتری نیاز نیست، همین یک کار را بکنید کلی گرفتاری مردم حل می‌شود.

پرویز کاظمی: رسانه چشم بینای اقتصاد است

پرویز کاظمی اولین وزیری که از دولت نهم جدا شد گفتن اینکه نشریه تخصصی نیاز مبرم حوزه اقتصاد است، گفت: کشور ما در منطقه‌ای قرار گرفته است که به نوعی قلب اقتصاد جهان به شمار می‌رود و دقیقا به همین دلیل است که «اقتصاد» باید تحت هر شرایطی در بحث‌های روزمره جای ثابتی داشته باشد. پرویز کاظمی‌در گفتگوی کوتاه تلفنی با خبرنگار روزنامه گسترش صنعت همچنین ادامه داد: امکان قابل توجهی که ذخایر نفتی و گازی و معدنی به ما داده است، فرصت خوبی در اختیار ما می‌گذارد که بتوانیم با استفاده از نیروی انسانی بالقوه، داشته‌هایمان را به خوبی مدیریت کنیم. بر همین اساس تاکید می‌شود که حضور و فعالیت یک رسانه تخصصی، باعث خواهد شد تا تصمیم گیران با علم بر اینکه نظارت دقیقی بر امور وجود دارد، حتما تلاش‌شان را به کار خواهند گرفت تا برنامه‌های تعیین شده را با کمترین خطای ممکن به مرحله اجرا شدن برسانند. کاظمی‌همچنین ادامه داد: البته رسانه‌های اقتصادی برای اینکه بتوانند تاثیرگذاری مثبتی در امور داشته باشند، در وهله اول باید به این فکر باشند که هم در بستن تیم خود از افراد صاحب نظر و کاردان استفاده کنند و هم اینکه برای انجام گفتگو یا نظرخواهی به سراغ چهره‌هایی بروند که در عمل ثابت کرده‌اند، در اقتصاد و مباحث اقتصادی حرف‌هایی برای گفتن دارند. چرا که رسانه چشم بینای اقتصاد است و برای اینکه به تحلیل صحیح و منطبق بر واقعیت تبدیل شود، لازم است که توجه ویژه‌ای به کاردانان و اهالی امتحان پس داده در بحث اقتصاد داشته باشند.

فوتبال ایران در انتظار پاسخ کی‌روش

گروه آینه: ماندن یا نماندن کارلوس کی‌روش به‌عنوان سرمربی در تیم ملی فوتبال یکی از مهم‌ترین مسائلی است که این روزها اذهان عمومی را به خود مشغول کرده است و همه در انتظار این هستند تا ببینند آیا عملکرد قابل قبول در جام جهانی باعث خواهد شد تا تصمیم‌گیران داخلی تصمیم به تامین منابع مالی برای تمدید قرارداد مربی پرآوازه پرتغالی بگیرند یا تیم پرامید فوتبال با هدایت چهره‌ای داخلی به استقبال جام ملت‌های آسیا خواهد رفت. البته کارلوس در برنامه ۲۰۱۴ حرف‌هایی زد که نشان می‌داد، علاقه‌مند به ماندن است تا بعد از درخشش در جام‌جهانی ۲۰۱۴ برزیل در جام ملت‌های ۲۰۱۵ استرالیا بتواند قهرمان شود تا برای همیشه به خود ببالد که فوتبال ایران را به‌عنوان یکی از تیم‌های بزرگ مطرح کند، هم در آسیا و هم در سطح جهان. خبرنگار گروه آینه به سراغ تنی چند از چهره‌های فوتبال رفته است و نظراتشان را درباره نگه داشتن یا خداحافظی کارلوس کی‌روش جویا شده است.

جلالی: با کی‌روش قهرمانی در آسیا راحت است

مجید جلالی سرمربی تیم فوتبال سایپا که به عنوان یکی از مربیان علم‌گرای فوتبال شناخته می‌شود، اعتقادش این است که با توجه به پول‌هایی که در فوتبال ایران رد و بدل می‌شود، پرداخت مبلغ مورد نظر کی‌روش نمی‌تواند دور از منطق باشد. چون فوتبال ایران اگر با این مربی به جام ملت‌های آسیا برود، بعد از ۴۰ سال می‌تواند نگاهی جدی به حضور در فینال و حتی قهرمان شدن داشته باشد. پس توصیه من این است که اهالی فوتبال شرایط را برای ماندن کارلوس کی‌روش در راس کادر فنی مهیا کنند.

ابراهیم‌زاده: از دست‌دادن کی‌روش اشتباهی استراتژیک است

منصور ابراهیم‌زاده که در لیگ چهاردهم هدایت تیم فوتبال پیکان را به عهده دارد، دلیل اصلی درخشش تیم ملی را حضور کارلوس کی‌روش می‌داند و معتقد است که تجربه بین‌المللی او کاری کرد تا تیم ملی فوتبال ایران برای نخستین بار با اعتماد به نفسی فوق العاده برابر بزرگان دنیای فوتبال چهره درخشانی را از خود به نمایش بگذارد. با توجه به اینکه کی‌روش می‌تواند فرصتی بزرگ برای فوتبال ایران باشد و در جام ملت‌ها شانس اول شدن‌مان را به بالاترین حد ممکن برساند، پرداخت هزینه زیاد، امری توجیه پذیر است.

مظلومی: سه میلیون دلار برای کل فوتبال کافی است

پرویز مظلومی که در چرخه مربیان لیگ آتی جایی ندارد، با وجود اینکه لحنش نسبت به کی‌روش ملایم‌تر از گذشته است، پرداخت حدود ۳ میلیون دلار برای تمدید قرارداد سرمربی تیم ملی را خیانت می‌داند و اعتقاد دارد که با این پول می‌توان خیلی از مشکلات ریشه‌ای فوتبال را برطرف کرد. مظلومی ادامه می‌دهد: بهتر است تیم ملی را به یک مربی خارجی دیگر یا یکی از گزینه‌های داخلی بسپاریم تا این همه پول بیت‌المال به هدر نرود، چرا که با فضای فعلی تیم ملی با هر مربی‌ای در جام ملت‌ها یکی از مدعیان اصلی خواهد بود.

یاوری: یک ایرانی هم می‌تواند تیم ملی را قهرمان کند

محمود یاوری که در دهه هشتم زندگی‌اش همچنان ربیگری را به طور جدی پیگیری می‌کند، پرداخت سالی ۳ میلیون دلار به کارلوس کی‌روش را تصمیمی می‌داند که هیچ کس نمی‌تواند از آن دفاع کند. چرا که او فوتبال ایران را در هر شرایطی یکی از درجه اولی‌های قاره می‌داند و به همین دلیل این‌طور می‌گوید که فاصله ما تا قهرمانی آسیا به حدی نیست که برای رسیدن به آن بخواهیم در شرایطی که جامعه با هزار و یک مشکل مالی مواجه است، این همه پول را به حساب ۳ یا ۴ مربی خارجی واریز کنیم.

تکمله: در چند روز آتی بالاخره تکلیف کارلوس کی‌روش مشخص می‌شود که آیا تیم ملی با همان مربی جام جهانی در جام ملت‌های آسیا به رویارویی با رقبای خود خواهد پرداخت یا گزینه‌ای ایرانی در استرالیا روی نیمکت تیم ملی خواهد نشست.

نگاه

نگاهی معطوف به زندگی

روح‌الله سپندارند
sepandarand@gmail.com

بدون شک رسانه‌ها در دنیای امروز نقش مهمی را در عرصه‌های مختلف بازی می‌کنند. تبادل اطلاعات احتمالا دم‌دستی‌ترین رسالتی است که می‌توان از یک رسانه انتظار داشت. رسالتی که دست بر قضا نقش مهمی را می‌تواند در تنویر افکار عمومی از یک سو و مسئولیت‌پذیری کارگزاران از سوی دیگر داشته باشد. با این مقدمه می‌توان این پرسش را مطرح کرد که از یک رسانه اقتصادی چه انتظاری می‌توان داشت؟ گزارش و انتشار اخبار رویدادهای اقتصادی و تصمیم‌گیری‌های دولتی یکی از وظایفی است که از یک رسانه اقتصادی بر می‌آید. اما وجه دیگر روزنامه‌نگاری و رسالت رسانه‌ها به عنوان رکن چهارم دموکراسی، نمایندگی دغدغه‌ها و مسائل جامعه و مردم است. رسانه‌نگاریِ مردم‌محور از آن دست مقولاتی است که بیش از آنکه منعکس‌کننده و زبان دستگاه‌های دولتی باشد، صدای مردمی‌می‌شود که می‌خواهند حرف‌ها و مشکلات خود را به گوش مسئولان برسانند. در این صورت است که می‌توان در راستای تحقق مردم‌سالاری گام‌های موثری برداشت چرا که یکی از اهداف اصلی انقلاب اسلامی ایران در سال ۵۷، حاکمیت مردم بر مردم بود. مردم سالاری و حاکمیت مردم ممکن نمی‌شود مگر از رهگذر جامعه مدنی. با این حال نمی‌توان منکر شد که رسانه‌ها در این مسیر نقش بی‌بدیلی را ایفا می‌کنند چرا که دولت به معنای عام آن، زمانی به دموکراسی نزدیک می‌شود که مردم خواسته‌های خود را از طریق نهادهای عمومی‌و مدنی دنبال کنند و رسانه‌ها یکی از تاثیرگذارترین میانجی‌های تحقق مردم‌سالاری خواهند بود. با این نگاه آمده ایم تا اقتصاد را از زندگی روزمره مردم و از خلال دغدغه‌های معیشتی و روزانه تک تک افراد جامعه بازخوانی کنیم تا اگر نه سنگی بزرگ که گامی هر اندازه کوچک اما معطوف به دغدغه‌های مردم برداریم. با این نگاه به پرسش نخست این‌گونه می‌توان پاسخ گفت که از یک رسانه اقتصادی می‌توان انتظار داشت همزمان که تصمیم‌گیری‌ها و سیاست‌های کلان اقتصادی و اظهارنظرهای مسئولان کشور را دنبال می‌کند و اطلاع‌رسانی شفاف و دقیق را در دستورکار قرار می‌دهد، بیش از آن، خود را در کنار مردم بر تریبون رسانه ببیند چرا که هم‌افزایی این دو رویکرد در گام نخست پیشرفت کشور و بهبود وضعیت زندگی مردم را به دنبال خواهد داشت و این مهم بدون طرح مسائل و مشکلات مردم و ارائه راهکارهای موثر، میسر نخواهد شد.

نگاه اول

محمد آقا میری

انتخاب با حساب بانکی

ایستاده‌ام جلوی یک فروشگاه در پاسداران که لباس‌هایی با مارک‌های پرآوازه می‌فروشد. منتظر پسر یکی از دوستان هستم که محل کارش در این خیابان است. پدرش از من خواسته بود با او گپی بزنم. مدت‌هاست این پدر حس کرده پسرش افسرده است، چند جوان شوخ و شنگ با لباس‌هایی گران از فروشگاه می‌زنند بیرون. پسر دوستم که می‌رسد قبل از آنکه با من سلام و علیک کند، می‌زند تو نخ شوخی با آن‌ها. یکی از آن‌ها خطاب به پسر دوستم می‌گوید تورا بکشند هم خوش سلیقه نیستی. فریدون برای اینکه کم نیاورد می‌گوید عوضش از تو خوش تیپ ترم. جلو می‌روم. همه‌شان را صدا می‌کنم و خطاب به آن‌ها می‌گویم. آدم با سلیقه‌اش به خرید نمی‌رود بلکه با پول تو جیب‌اش به خرید می‌رود. شما هزار خرید خوب هم بکنید باید بابا جون‌تان پز بدهد و نه شما. هاج و واج نگاه‌ام می‌کنند و بدون خداحافظی می‌روند. فریدون که دوستانش فری صدایش می‌کنند می‌گوید دمت گرم، خوب حال‌شان را گرفتی. حال او به‌قدر کافی خوب شد که نیاز به گپ بیشتر نباشد.

نکته

اعظم احمدی

نرخ استهلاک دفتری یا واقعی

اقتصاد ایران بحران‌های زیادی را تجربه می‌کند ولی یکی از بحران‌هایی که تا کنون کمترین توجه را به خود جلب کرده، نرخ استهلاک است. نرخی که بزرگ‌ترین معضل مدیریتی نظام صنعتی کشور را رقم می‌زند. فرسودگی مراکز تولید، سرمایه عظیمی می‌طلبد، به طوری که بعضی از مراکز تولیدی نیاز به بازسازی مجدد دارند. بی‌تردید امکانات و بودجه دولتی جوابگوی این نیاز بزرگ نیست، حتی بخش خصوصی هم توان لازم در جهت گره‌گشایی از این معضل را ندارد. تنها راه باقیمانده تغییر نرخ دفتری استهلاک به قیمت واقعی آن است. با واقعی کردن این نرخ ما درک درست از میزان رشد اقتصادی پیدا می‌کنیم و چارچوب‌های شناختی بهتری از نرخ‌گذاری نرخ‌ها پیدا می‌کنیم و این شناخت ما را در درک مزیت نسبی جامعه خود کمک می‌کند و می‌توانیم منابع محدودمان را به سمتی هدایت کنیم که به تولید ثروت شتاب بیشتری می‌دهد. در این مورد بیشتر سخن خواهیم گفت.

گسترش صمت
صنعت معدن تجارت
شنبه ۱۴ تیرماه ۱۳۹۳ - ۷رمضان ۱۴۳۵- ۵ جولای ۲۰۱۴

صاحب امتیاز: سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران
مدیرمسئول و سردبیر: ناصر بزرگمهر
مشاور مدیر مسئول: منوچهر طاهایی
معاون سردبیر: مسعود دهشور
قائم مقام اداری، مالی و بازرگانی: خلیل محمودی
دبیر تحریریه: محمود مقدس
مدیر فنی و هنری: مهدی نجفی
مدیر فناوری: علی‌رضا فخرآبادی

دبیر ویرایش و تصحیح: حسین شیرازی
دبیر گروه صنعت: میترا ممسنی
دبیر گروه معدن: شهریار خدیوفر
دبیر گروه تجارت: عاطفه خسروی
دبیر گروه عمومی: محمد آقازاده
دبیر گروه اقتصاد: مهدیه انوشه
دبیر گروه گزارش: مینو بدیعی
دبیر گروه عکاسی: شیرین برناستی

تلفن: ۸۲۱۹۰
فکس: ۸۸۷۱۳۷۳۰
سازمان آگهی‌ها: ۳-۸۸۷۲۲۷۳۲
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵
روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۴۲۱۱
چاپ: انتخاب رسانه: ۴۴۹۰۷۰۸۲
پیامگیر صوتی: ۸۸۱۰۵۳۰۴

نشانی: تهران، خیابان قائم مقام فراهانی، کوچه آزادگان
شماره ۲۶ کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
وب سایت: www.smtnews.ir
پست الکترونیکی: info@smtnews.ir
روابط عمومی: PR@smtnews.ir
آگهی: ads@smtnews.ir
مدیریت: management@smtnews.ir
پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰

۸۸۱۰۵۳۰۴ الو وزیر

ترا به‌خدا ما را از دست چینی‌ها نجات دهید، من یک تولیدکننده کفشم، از وقتی کفش‌های ارزان چینی بازار را پر کرده ما ورشکست شدیم، فکری به حال زن و بچه‌های ما بکنید.

صمت: روزنامه، به‌زودی گزارشی در این مورد منتشر می‌کند و صدای شما را به گوش مسئولان می‌رسانیم.

بازنشسته وزارت صنایع هستم چرا هرازگاهی وزیر یا معاونان‌اش با بازنشسته‌ها جلسه نمی‌گذارند تا از تجربه آنها استفاده کنند، به‌خدا این آدم‌ها هیچ توقع مادی هم برای دادن مشورت ندارند.

صمت: قطعا استفاده از تجربه‌های دیگر می‌تواند راهگشای بسیاری از مشکلات باشد، و تا به‌حال جلساتی در این زمینه تشکیل شده است.

کلی طول کشید که وزارت صنایع قدیم با صنایع سنگینی‌ها به تفاهم برسند، یا کارمندان وزارت معادن و تازگی‌ها هم بازرگانی‌ها، باید یاد بگیریم که ما همه متعلق به یک وزارتخانه‌ایم.

صمت: ممنون از نظر شما دوست گرامی.

بنویسید هر روز یک کارخانه تعطیل می‌شود و عده زیادی بیکار می‌شوند، کاش وزیر صنایع اولویت کارش را بگذارد برای نجات این کارخانه‌ها.

صمت: وزیر صنعت، معدن و تجارت هم بر سیاست‌گذاری و اجرای برنامه‌های ویژه توانمندسازی بنگاه‌های فعال اقتصادی در عرصه رقابت منطقه‌ای و جهانی تاکید دارد.

کارگرهای زیادی ماه به ماه حقوق‌شان را نمی‌گیرند، کاش قانونی تصویب می‌شد که کارگرها با وجود آنکه کار می‌کنند سر گرسنه به زمین نگذارند.

صمت: تعیین عادلانه حداقل دستمزدها یکی از برنامه‌هایی است که مورد توجه دولت قرار دارد.

روزگاری تعاونی‌ها رونقی داشتند اگر دولت کاری بکند این تعاونی‌ها باز رونق بگیرند بخشی از مشکل گرانی‌ها حل می‌شود.

صمت: ابوالقاسم سرحدی‌زاده، مشاور وزیر تعاون هم بر فعال شدن بخش تعاون تاکید کرده است.

نگاه دوم

دوستانی که با ستون الو سلام تماس می‌گیرند تردید نکنند که خواسته‌هایشان به گوش وزیر و دیگر مدیران این وزارتخانه می‌رسد و ما می‌کوشیم هیچ سوال و یا خواسته‌ای بدون جواب نماند. به سوال‌های شما در مورد بحث‌های تخصصی مثل بهره‌وری و مدیریت منابع انسانی، توسعه صادرات و... هم جواب‌های نظری خواهیم داد و اگر لازم بشود وضعیت این بحث‌ها را در شرایط امروز به اطلاع مخاطبان خواهیم رساند.

یادداشت

پرسش از تندروها و دولتی‌ها

سعید شمس
saeedkhabarchi@gmail.com

«خودسرها» یا «تندروها» واژه‌ای است که از زمان دولت سیدمحمد خاتمی در ادبیات سیاسی به یادگار مانده است. این گروه که با وجود رفتارهای آن‌چنانی در دولت‌های نهم و دهم، ترجیح‌شان حاشیه‌نشینی بود، با روی کار آمدن دولت اعتدال‌گرای روحانی باز هم «متن‌نشینی» را برگزیده‌اند و به بهانه‌های مختلف و البته نه‌چندان جدی و منطقی، هجمه وارد کردن به دولت را به‌عنوان اصل اصولی خود پیگیری می‌کنند.

بی‌توجه به آنکه کشور شرایطی دشوار دارد و به همین دلیل لازم است تا همه با هر سلیقه و نوع نگاهی، در راستای کمتر شدن مشکلات فعال باشند، نه اینکه هر روز بهانه جدیدی بتراشند تا به‌زعم خود وجهه دولت را در اذهان عمومی خدشه‌دار کنند. درباره این نوع تحرکات ذکر چند نکته ضروری است که در زیر می‌آید: اول اینکه آنهایی که این روزها به‌طور دائم به بهانه «نگران منافع ملی و مصالح نظام بودن» از هیچ کوششی برای نقد یا بهتر است، این‌طور گفته شود تخریب دولت دریغ نمی‌کنند، همان‌هایی هستند که در قبال ندانم‌کاری‌ها، قانون‌گریزی‌ها، تندروی‌ها و حتی رفتارهای رادیکال‌گونه، واکنشی از خود نشان نمی‌دادند که منجر به اضافه شدن واژه «لبه پرتگاه» به ادبیات اصولگرایان واقع‌بین شد و بتوان این سوال را طرح کرد که چرا در روزهایی که اقلیت راضی بودند و اکثریت نگران، سکوت کرده بودند و چرا در شرایط فعلی که اطمینان به آینده به جامعه تزریق شده است، دم از نگرانی می‌زنند و باعث به وجود آمدن این تحلیل شده‌اند که اهداف تندروها با اهداف مردم همخوان نیست. دومین مسئله پاسخ دادن به این سوال است که دولت باید چه واکنشی نسبت به این گروه داشته باشد؟ به نظر می‌رسد جواب صحیح و براساس منطق این است که دولتمردان با نظر به اینکه از جانب مردم، پاسخگو نشین شده‌اند تا با کاهش دغدغه‌های موجود، رضایت عمومی را به بالاترین حد ممکن برسانند، توجه چندانی به رفتارهای خاص و آن‌چنانی آنها نداشته باشد تا به جای اینکه انرژی خود را صرف پرداختن به هیاهوهای آن‌چنانی کنند، تلاش‌شان بر پایه این مسئله باشد که از همه ظرفیت‌های موجود نهایت استفاده را ببرند تا بلکه از این طریق بتوانند با اجرایی کردن دقیق و اصولی برنامه‌های تعیین‌شده، آرامش و آسایش را به جامعه برگردانند؛ چراکه هیچ انتظاری از دولت، مهم‌تر و بالاتر از این انتظار نیست که آنها بالا بردن رضایت عمومی را به اصلی اصولی برای خود ترسیم کنند و برای رسیدن به آن نهایت تلاش‌شان را به کار بگیرند.

رمضان و سینما

هادی منبتی
مدیر عامل موسسه تصویر شهر

ماه رمضان ضیافت الهی است. دعوتی برای پالودن جان و تن از غبار منیت‌ها، غیرزدگی و جدایی از محبوب ازلی است. در این ماه با قناعت و دستگیری از آنها که نداری را مدام تجربه می‌کنند، آن دیگری را در کانون تجربه قرار می‌دهند. در این ماه باید از اسراف پرهیز کرد و اجازه نداد ماه خودسازی و عبادت مبدل به تفاخر و چشم و هم‌چشمی شود. فرهنگ آن گوهر پنهان است که پالوده جان را هم ممکن و هم ماندگار می‌کند. سینما فرهنگی‌ترین رسانه است؛ چراکه به تمامی، ذهن مخاطب را تسخیر و از آن خود می‌کند و به این دلیل می‌تواند در این ضیافت شریک شود و این بزم را متفاوت و پر از نشاط روحی سازد. سال‌هاست که تلویزیون بهترین مجموعه‌های خود را در این ماه روانه آنتن‌های خود می‌کند. امسال فیلم‌های دیدنی و پرمخاطب خاطره‌انگیز سال‌های دور، در سینماها اکران می‌شود و از این طریق مردم می‌توانند از افطار به بعد لحظات رهاساز را تجربه کنند. سینما به‌عنوان هنر و صنعت که دستی در تجارت و هنر بازاریابی دارد، نمی‌تواند از شناخت فضای روانی ماه‌ها و مناسباتی که در جلب مخاطب تاثیرگذار است، فارغ بماند. باید در این زمینه اتاق‌های فکر فعال شود. برای ماه‌هایی مثل صفر، محرم و رمضان متناسب با ویژگی‌های این ماه‌ها فیلم‌هایی با رویکرد متناسب بسازند و برای رمضان با ویژگی‌های دیگر. چرا نباید از ظرفیت جام‌جهانی و مسابقات ورزشی برای فعال‌سازی سالن‌های سینما بهره بگیریم؟

ما در موسسه تصویر شهر که اداره پردیس‌های سینمایی و تولید فیلم را برعهده دارد در این مورد مطالعه‌هایی را هم به‌صورت تجربی و هم‌نظری آغاز کرده‌ایم، ولی برای سازماندهی این مهم باید همه نهادهای فرهنگی و هنری و حتی مجموعه دولت یک کار اساسی و راهبردی را در دستور کار قرار دهند. اگر سینما را صنعت هنری می‌دانیم، لاجرم وزارتخانه‌ها باید به یاری آن بشتابند و از یاد نبرند میلیون‌ها کارفرما، نیروهای متخصص و کارگر مخاطب رسانه سینما هستند و تجربه ثابت کرده است تنها کسانی در کارهای‌شان عملکرد مطلوب و کارآمد خواهند داشت که اوقات فراغت خوب و رهابخش داشته باشند و سینما این امکان را به صورت بالقوه دارد که باید آن را بالفعل کرد.

نگاه روز

ن والقلم و ما یسطرون

مسعود دهشور
معاون سردبیر

ظاهر آیه می‌فرماید؛ سوگند به قلم و آنچه به سطر درمی‌آید که مراد نوشته و کلمات‌اند. خداوند هم به «قلم» سوگند خورده هم به «نوشته.» قلم زدن قدم زدن در راه حق و حقیقت است. قلم‌زن باید حقیقت بنگارد و گرنه به بیراهه رفته است. بیراهه یعنی خلاف حق و حقیقت، خلاف حق و حقیقت یعنی مجاز و باطل، یعنی عمر، قلم و قدمت به بطالت بگذرد.

و این خلاف عقل و منطق است. جامعه سالم و نظام سالم به‌طور طبیعی گرایش به حقیقت دارد، نه مجاز و باطل. مکتب اسلام که سراسر حق و حقیقت است پاسدار قلم و قدردان قلم‌زن است؛ چراکه خدای این مکتب به قلم و نوشته سوگند خورده است. در این مکتب «مداد العلما افضل من دماء الشهدا» یعنی قلم دانشمندان بر خون شهیدان برتری دارد. در این مکتب قلم‌زن‌ها در صدر می‌نشینند و قدر می‌بینند. از خداوند قدردان قلم می‌خواهیم تا زنده‌ایم قلم‌هایمان را در راهی که خودش قرار داده بچرخانیم. قدر قلم را می‌دانیم و آن را در راه حق و حقیقت و نه مجاز و باطل می‌چرخانیم. به پیشنهاد انجمن قلم ایران و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی، روز چهاردهم تیرماه ۱۳۸۱، به‌عنوان «روز قلم» در تقویم رسمی جمهوری اسلامی ایران به ثبت رسیده است. این روز را به همه قلم به دستان متعهد و دل‌سوز، که از قلم در راه کمال آدمی و انسان‌سازی استفاده می‌کنند، تبریک می‌گوییم که عرصه جولان قلم، نمایشگاه توانمندی‌های اندیشمندان بوده است و امیر بیان، حضرت علی علیه‌السلام در این مورد می‌فرمایند: «اندیشه‌های دانشمندان به بلندای قدرت قلم‌هاشان است.»

ابوریحان بیرونی در «آثارالباقیه» آورده است که سیزدهمین روز از ماه تیر را ایرانیان باستان روز تیر (عطارد) می‌نامیده‌اند و چون اعتقاد داشتند تیر کاتب سایر ستارگان است، این روز را روز نویسندگان دانسته و گرامی می‌داشتند. بر پایه اعتقادی دیگر، این روز (سیزدهم تیر ماه) روزی بود که آرش کمانگیر، مرزبان اسطوره‌ای ایران، تیر معروف خود را پرتاب کرد تا مرز ایران را تعیین و محافظت کند. مرحوم علامه طبرسی رحمه‌الله‌علیه، در تفسیر مجمع‌البیان، در مورد قلم می‌نویسد: «پایه امور دین و دنیا بر دو چیز است: قلم و شمشیر و شمشیر زیر پوشش قلم قرار دارد.» و نیز امام شهیدان، خمینی بت شکن فرمود: «قلم‌ها شهید پرور هستند. اهمیت انتشارات، مثل اهمیت خون‌هایی است که در جبهه‌ها ریخته می‌شود.»

سوگند خداوند به «قلم» و «نوشته»، قلم را قداست و نوشتن را حرمت بخشیده است. درخت قلم، اگر ریشه در «تعهد» و «تدین» داشته باشد، میوه‌اش شیرین و ماندگار است. ارزش هر قلم، به «پیام» آن است و عظمت نوشته به محتوایش.

«قلم» حافظ علوم و دانش‌ها، پاسدار افکار اندیشمندان، حلقه اتصال فکری عالمان و پل ارتباطی گذشته و آینده بشر بوده و حتی ارتباط آسمان و زمین نیز از راه لوح و قلم به دست آمد. شاعر خوش‌بیان، مسعود سعد سلمان، موقعیت حساس قلم و نوشتن را چنین ترسیم می‌کند:

نبشتن ز گفتن مهم‌تر شناس/ به گاه نوشتن به جای آر هوش
اگر در نبشتن خطایی کنی/ سرت چون قلم دور ماند ز دوش

خداوند متعال در قرآن مجید، افزون بر آنکه نام سوره‌ای را «قلم» می‌نهد، تا آنجا برای این موضوع اهمیت قائل است که به آن سوگند یاد می‌کند. چه سوگند عجیبی! در واقع آنچه به آن در این‌جا سوگند یاد شده، ظاهرا موضوعی کم اهمیت است؛ یک قطعه نی یا چیزی شبیه به آن و کمی ماده سیاه رنگ، سپس نوشته‌هایی که بر صفحه کاغذ ناچیز رقم زده می‌شود؛ اما درواقع این قلم، همان چیزی است که سرچشمه پیدایش تمام تمدن‌های انسانی، تکامل دانش‌ها و بیداری اندیشه‌ها به‌شمار می‌آید. قلم، منشأ هدایت و آگاهی بشر است تا آنجا که زندگی بشر را به دو دوران تقسیم می‌کنند: دوران تاریخ و دوران پیش از تاریخ. دوران تاریخ، از زمانی آغاز می‌شود که خط اختراع و انسان دست به قلم شد و توانست ماجرای زندگی و تجربه‌های خود را بر صفحه‌های کاغذ بنویسد. دین مبین اسلام، برای قلم و نوشتن، ارزش خاصی قائل است. گاه در کلام امیر بیان، حضرت علی علیه‌السلام می‌خوانیم که: «عقل نویسنده، در قلم اوست» و گاه از زبان رسول مکرم اسلام(ص) می‌شنویم که ۳ صداست که حجاب‌ها را پاره می‌کند و به پیشگاه با عظمت خدا می‌رسد و یکی از آنها صدای گردش قلم‌های دانشمندان به هنگام نوشتن است.

قلم، تنها عصای دست نیست، فرهنگ، اندیشه، تفکر و فرهیختگی، همه بر این عصا تکیه کرده‌اند، این عصا را نشکنیم. «قلم» زبان است، سخن می‌گوید، جنبش دارد، حیات قلم را نگیریم. «قلم» مقدس است. در فرهنگ اسلامی، مسئله قلم و نویسندگی، از موقعیت و ارزش بسیار والایی برخوردار است. در حدیثی آمده که نوشته تو، بهترین چیزی است که از تو سخن می‌گوید؛ یعنی تنها نشانه‌ای که از تو در روزگاران آینده باقی می‌ماند و تو را جاودانه می‌سازد، نوشته‌ات است. این که در روایات می‌خوانیم: «دانشمندان تا دنیا باقی است، در طول زمان جاودانه می‌مانند.»

قلم را نباید به دست نااهلان سپرد. قلم در دست نابخردان که نمی‌دانند چگونه از آن استفاده کنند یا غرض‌ورزان که نمی‌خواهند از آن به شیوه صحیح استفاده کنند، همان تیغ از نیام برکشیده به دست زنگی مست است.

نقش رسانه اقتصادی در گسترش تولید و صنعت

صمت: یک روزنامه اقتصادی چگونه می‌تواند به رشد تولید کشور کمک کند؟ چه برنامه‌ای را در دستور کار قرار دهد تا آنچه از آن انتظار می‌رود، به درستی انجام دهد. اسماعیل جلیلی نماینده مردم مسجد سلیمان که عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی نیز است در گفت‌وگویی با گسترش **صمت** اظهار کرد: رسانه‌های جمعی از موثرترین عوامل در فضای کسب‌وکار، تولید و تجارت محسوب می‌شوند. در واقع عملکرد بنگاه‌های اقتصادی زیر ذره‌بین رسانه‌های جمعی موجب می‌شود تا افکار عمومی در معرفی یک محصول پرورش یابد. این نماینده اقتصادی مجلس معتقد است، همچنان که رسانه‌ها می‌توانند رغبت عمومی به سمت یک فعالیت اقتصادی ایجاد کنند، گاهی می‌توانند تشویش به وجود آورند و برای نمونه وضعیت یک بنگاه اقتصادی را به خطر بیندازند. جلیلی گفت: امروزه در حوزه مدیریت تولید و صنعت، تلاش می‌شود تا از ظرفیت رسانه‌ها برای گسترش صنعت، ارائه دیدگاه‌های بنگاه و ایجاد ظرفیت معرفی محصولات استفاده شود. وی معتقد است که هر چه یک رسانه تخصصی‌تر در یک حوزه فعالیت و اطلاع‌رسانی کند، بیشتر می‌تواند جامعه هدف خودش را بشناسد. برای نمونه اگر رسانه‌ای به صنعت بپردازد و پیشرفت‌های حوزه فناوری و دیدگاه‌ها را به یک صنعت خاص منتقل کند، جامعه هدف می‌تواند از آن بهره‌برداری لازم را داشته باشد.

با این حال شاید نگاه به تولیدکنندگان به تنهایی پاسخگوی انتظارات از یک رسانه اقتصادی نباشد، در همین مورد جلیلی می‌گوید: منظور از جامعه هدفی که به آن اشاره کردم، افرادی هستند که در بازار صنعت فعالیت می‌کنند، عده‌ای که مدیریت صنعت را در اختیار دارند و همچنین افرادی که مصرف‌کننده محصولات و تولیدات هستند. با این رویکرد یک رسانه می‌تواند همه جوانب را در نظر داشته باشد.

«من» های جدا از هم چند روزی است «ما» شده‌اند تا تجربه تازه‌ای در انتشار یک روزنامه تخصصی شکل دهند، ما آمده‌ایم تا راوی هر اتفاقی باشیم که در صنعت، معدن و تجارت رخ می‌دهد، ما نمی‌خواهیم و باور نداریم که باید تنها راوی باشیم، می‌خواهیم اگر بتوانیم با گفت‌وگو و کمک گرفتن از صاحبان‌نظر طرحی نو در این حوزه‌ها در اندازیم، این عکس نشانه آن است که در این ما شدن جدی هستیم و این ما زمانی کامل می‌شود که همه شما در کنار ما بنشینید تا ما بتوانیم به احترام‌تان بایستیم.

دیدگاه

یکی از اساتید دانشگاه، در جلسه امتحانی، از دانشجویانش ۲ سوال زیر را در مورد انتشار یک روزنامه اقتصادی تخصصی مطرح کرده است که پاسخ دانشجویان را می‌خوانید:

سوال اول: پیشنهاد شما برای یک روزنامه اقتصادی چیست؟

- مقایسه نوع روابط اقتصادی دنیای آزاد (اقتصاد آزاد) و سیستم‌های ایدئولوژیک (اقتصاد بسته) و خروجی هر دو اقتصاد و تاثیر آن بر جامعه.
- از آنجایی که بحث اقتصاد همیشه با اعداد و ارقام سروکار دارد برای جذاب‌تر شدن یک روزنامه اقتصادی بهتر است از عکس و تصویرهای مرتبط استفاده شود و همچنین با بهره‌گیری از روش‌های گرافیکی روزنامه را جذاب‌تر کرد.
- روزنامه اقتصادی باید به دنبال برون‌رفت از رکود اقتصادی در بخش تولید و هرچه سودده بودن اقتصاد تولیدی و ترغیب عموم مردم جهت خرید کالاهای وطنی و راهکارهای تولید مرغوب و کوتاه شدن دست واسطه‌ها باشد.
- توجه بیش از پیش به نرخ تورم و علت اینکه نرخ تورم در سال جاری کاهش چندانی نداشته است.
- گزارش از دولتمردان اقتصادی تهیه کنید و آنها را به چالش بکشید و در ارائه گزارش از فیلتر استفاده نکنید.
- بیشتر کردن تیترهای روزنامه و پرهیز از توضیحات زیاد و طولانی
- ایمان ترابی: اطلاعات آن به‌روز و دقیق باشد.
- امیر جعفرپور: بیشتر خبرهای مربوط به پیشرفت‌های اقتصادی را منتشر کنید تا در این شرایط نامناسب کشور، مردم به سوی پیشرفت ترغیب شوند.
- مازیار اسدی: پرداختن به موضوعاتی که در زندگی مردم عادی نقش بیشتری دارند و برای مردم قابل لمس هستند.
- سیدمحمدمهدی حسینی: تشکیل یک تیم اقتصادی که به‌صورت ماهانه از کارشناسان، کارآفرینان و عوامل اجرایی گزارش‌ها و مصاحبه‌هایی تهیه کنند و همچنین با امضای تفاهم‌نامه با سایت‌ها و رسانه‌های اقتصادی و برگزاری جلساتی با آنها از مطالب‌شان در روزنامه استفاده کنند.
- رضا جناتی‌رنجبر: به درآمد و مبلغ دریافتی و زندگی یکی از سران کشور و کسانی که در صدر کشور هستند بپردازد.
- سیده‌سحر هاشمی‌پورنظری: در مورد گرانی و تورم از مسئولان پرسش کنند و به مسائلی که مردم با آن در ارتباط هستند و آن را لمس می‌کنند، بپردازند.

سوال دوم: اگر عضو شورای سوژه یک روزنامه تخصصی (صنعت، معدن و تجارت) باشید؛ ۲ سوژه اعلام کنید؟

- ۱- پرداختن به تجارت سیاسی و تاثیر آن بر تولید داخلی و صنعت داخلی (واردات از چین) ۲- پرداختن به تاریخچه کشورهای موفق در زمینه صنعت و بهره‌برداری از معادن و دانشمندان و اقتصاددانان که در این زمینه‌ها موثر بوده‌اند.
- تهیه عکس و خبر از شرایط و وضعیت معادن و تجارت در کشور. تهیه خبر و عکس از افراد تاجر و گفت‌وگو با آن‌ها درباره وضعیت شغلی‌شان.
- چرا صنعت حمل‌ونقل باری (منظور کامیون و تریلری) در ترکیه با وجود سوخت لیتری ۷هزار تومان بسیار سودده است، به‌نحوی‌که کل صنعت حمل‌ونقل باری اروپا بیشتر در دست ترکیه قرار دارد. ولی در ایران با وجود سوخت ارزان ۴۰۰ تومانی گازوئیل، حمل‌ونقل باری ایران زیان‌ده است.
- باتوجه به روز صنعت و معدن چه اتفاقاتی در دوره یک‌ساله نسبت به سال گذشته روی داده است و وضعیت صنعتگران محترم کشور در چه حالی است و آیا از نظر رفاهی در آسایش کامل بسر می‌برند یا خیر؟
- به حقوق کارگران و دستمزد کارگران معدن بپردازد زیرا کار در معدن سخت‌ترین کار در دنیاست. به حقوق کودکان کار در معدن توجه شود.
- بررسی و تحقیق در مورد تقویم برگزاری تمام نمایشگاه‌های داخلی و خارجی و پرداختن و پوشش خبری – جذب آگهی و رپرتاژ آگهی از شرکت‌های حاضر – حضور در محل کارخانه‌ها و گفت‌وگو با عوامل موثر در موفقیت یا بررسی عوامل عدم موفقیت در عرصه‌های صنعتی، تولید و تجارت (استفاده از عکس‌ها و تصاویر مربوط به معادن در گزارش‌ها و مصاحبه‌ها زیرا می‌تواند در جذب مخاطب تاثیرگذار باشد).
- گزارش احداث تونل‌های ارتباطی در شهرهای مختلف (مترو) و ساختن ساختمان‌های تجاری بیشتر و وسیع‌تر
- ایمان ترابی: ۱- از پالایشگاه‌ها و دستگاه‌های فرسوده‌شان که تا چند سال دیگر می‌توان از آنها استفاده کرد، گزارش تهیه کنید ۲- از معادن سنگ‌های قیمتی و استفاده آن‌ها در هنر مجسمه‌سازی گزارش تهیه شود.
- امیر جعفرپور: بازدید مسئولان از این نوع مراکز در روز صنعت و معدن و برداشت بی‌رویه از معادن کشور.
- مازیار اسدی: صحبت‌های وزیر صنعت، معدن و تجارت و رئیس اتاق بازرگانی را مرتب چاپ کنید.
- سیدمحمدمهدی حسینی: از بخش معادن سنگ ایران (همدان- اصفهان) – صنعت (بخش آموزش فنی و حرفه‌ای تراشکاری، قطعه‌کاری و...) گزارش تهیه کنید.
- رضا جناتی‌رنجبر: به‌طور کامل به قیمت‌گذاری محصولات خودروسازان بپردازد. به بیمه و سختی کار کارگران معادن و درآمد آنها که سخت‌ترین کار را دارند، بپردازد.
- سیده‌سحر هاشمی‌پورنظری: ۱- نوسان قیمت خودروها ۲- ارز و دلار و واسطه‌هایی که این میان هستند و باعث بالا رفتن قیمت دلار می‌شوند.